+ VALOARE

ECONOMIKON

Reorganizarea societăților

abordări contabile și juridice

IULIANA EUGENIA GEORGESCU
COSTEL ISTRATE
MARIA CARMEN HUIAN
MIHAI-BOGDAN AFRĂSINEI

EDITURA UNIVERSITĂȚII „ALEXANDRU IOAN CUZA" DIN IAȘI

Scanned with OKEN Scanner

Colecţia **Economikon** este coordonată de prof.univ.dr. Ion Pohoaţă.
Colecţie fondată de prof.univ.dr. Dumitru Zaiţ şi prof.univ.dr. Ion Pohoaţă.

Iuliana Georgescu – prof. univ. dr. la Departamentul CIES din cadrul FEAA, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi cu o experienţă de peste 25 ani în învăţământul superior, autoare şi coautoare a numeroase cărţi şi studii de specialitate în domeniul Contabilităţii, are ca domenii de interes Contabilitatea generală, Contabilitatea publică, Contabilitatea managerială, Contabilitatea operaţiunilor de reorganizare a societatilor comerciale, Contabilitatea în turism etc.

Costel Istrate – prof. univ. dr. la Departamentul CIES din cadrul FEAA, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi cu o experienţă de peste 25 ani în învăţământul superior, autor şi coautor a numeroase cărţi şi studii de specialitate în domeniul Contabilităţii, iar domeniile de interes sunt Contabilitate generală, Contabilitatea operaţiunilor fiscale ale întreprinderii, Contabilitatea grupurilor de întreprinderi, Raportările financiar-contabile, Iniţierea în IAS/IFRS etc.

Maria Carmen Huian – conf. univ. dr. la Departamentul CIES din cadrul FEAA, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi cu o experienţă de peste 13 ani în învăţământul superior, autoare şi coautoare a numeroase cărţi şi studii de specialitate în domeniul Contabilităţii, având ca domenii de interes Contabilitatea financiară, Contabilitatea instrumentelor financiare, Raportarea financiară şi analiza, Contabilitatea publică etc.

Mihai-Bogdan Afrăsinei – asistent univ. dr. la Departamentul CIES din cadrul FEAA, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, autor şi coautor a unor studii şi lucrări de Contabilitate, are ca domenii de interes Contabilitatea financiară, Contabilitatea publică, Contabilitate de gestiune, Contabilitate în turism.

Referenţi ştiinţifici:
Prof. univ. dr. Ovidiu Constantin Bunget, Universitatea de Vest din Timişoara
Conf. univ. dr. Constantin Toma, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi

Redactor: dr. Tamara Botez
Tehnoredactor: Florentina Crucerescu
Coperta: Manuela Oboroceanu

ISBN 978-606-714-530-4

© 2019, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
700109 – Iaşi, str. Pinului, nr. 1A, tel./fax: (0232) 314947
http:// www.editura.uaic.ro e-mail: editura@uaic.ro

Scanned with OKEN Scanner

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Reorganizarea societăţilor - abordări contabile şi juridice /
Iuliana Eugenia Georgescu, Costel Istrate, Maria Carmen Huian,
Mihai-Bogdan Afrăsinei. - Iaşi:
Editura Universităţii „Al. I. Cuza", 2019
Conţine bibliografie
ISBN 978-606-714-530-4

I. Georgescu, Iuliana Eugenia
II. Istrate, Costel
III. Avram, Maria Carmen
IV. Afrăsinei, Mihai- Bogdan

657
34

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

PREFAŢĂ 7

CAPITOLUL 1. CONSIDERAŢII GENERALE PRIVIND RESTRUCTURAREA SOCIETĂŢILOR CU PERSONALITATE JURIDICĂ 9
1.1. Cadrul juridic şi normativ privind organizarea şi funcţionarea societăţilor în România 9
1.2. Strategii de restructurare a societăţilor 15
1.2.1. Cauze care stau la baza deciziei de restructurare a societăţilor 15
1.2.2. Delimitări conceptuale privind restructurarea societăţilor. Definire şi tipologie 19
1.2.3. Alianţele strategice – opţiuni de reorganizare a societăţilor 21
1.2.4. Concentrările economice în condiţii de concurenţă 22

CAPITOLUL 2. ASPECTE JURIDICE ŞI CONTABILE PRIVIND OPERAŢIUNILE DE FUZIUNI ŞI ACHIZIŢII 25
2.1. Contextul şi caracteristicile generale ale operaţiunilor de fuziuni – achiziţii 25
2.1.1. Obiective şi motivaţii 25
2.1.2. Repere în evoluţia pieţei de fuziuni – achiziţii 29
2.1.3. Analiza pieţei de fuziuni şi achiziţii din Europa Centrală şi de Sud-Est 32
2.1.4. Tipologia operaţiunilor de fuziuni / achiziţii 38
2.2. Fuziunea societăţilor 41
2.2.1. Definirea şi caracteristicile operaţiunii de fuziune a societăţilor prin raportare la cadrul juridic românesc 41
2.2.2. Etapele procesului juridic al unei operaţiuni de fuziune 44
2.2.3. Aspecte fiscale privind fuziunea societăţilor 48
2.2.4. Fuziunea prin absorbţie 50
2.2.5. Contabilitatea operaţiunilor de fuziune prin contopire 114
2.3. Operaţiuni de achiziţii 129
2.3.1. Aspecte strategice şi operaţionale privind achiziţiile 129
2.3.2. Achiziţii prin cumpărare de acţiuni 132
2.3.3. Achiziţii prin schimb de acţiuni 138
2.3.4. Studii de caz privind operaţiunile de achiziţii 141

CAPITOLUL 3. ASPECTE JURIDICE ŞI CONTABILE PRIVIND OPERAŢIUNILE DE DIVIZARE A SOCIETĂŢILOR 147
3.1. Reglementări naţionale privind divizarea societăţilor 147
3.1.1. Definirea şi caracteristicile operaţiunii de divizare a societăţilor conform cadrului juridic românesc 147
3.1.2. Etapele procesului juridic al unei operaţiuni de divizare 150
3.2. Obiective, motivaţii şi tipuri de divizări 154
3.3. Contabilitatea operaţiunilor de divizare a societăţilor 157
3.3.1. Etapele divizării din punct de vedere contabil 157
3.3.2. Aspecte fiscale privind divizarea societăţilor 162
3.3.3. Studii de caz privind divizarea societăţilor 164

CAPITOLUL 4. CONTABILITATEA OPERAŢIUNILOR PRIVIND DIZOLVAREA ŞI LICHIDAREA SOCIETĂŢILOR CU PERSONALITATE JURIDICĂ 193
4.1. Consideraţii generale privind dizolvarea şi lichidarea societăţilor 193
4.1.1. Cauzele dizolvării societăţilor 193
4.1.2. Efectele dizolvării societăţilor 195
4.1.3. Tipuri de lichidări şi dizolvări ale societăţilor 196

Scanned with OKEN Scanner

4.2. Procedura insolvenței 197
4.2.1. Definirea, principiile și modalitățile de realizare a procedurii insolvenței conform reglementărilor naționale 197
4.2.2. Participanții la procedura insolvenței și atribuțiile acestora 200
4.2.3. Deschiderea procedurii și efectele acesteia. Întocmirea tabelului de creanțe 203
4.2.4. Procedura reorganizării judiciare 205
4.2.5. Procedura falimentului (lichidare judiciară) unei societăți 207
4.3. Aspecte juridice privind lichidarea societăților 208
4.3.1. Numirea lichidatorilor și atribuțiile acestora 208
4.3.2. Stabilirea situației patrimoniului și a mijloacelor de valorificare a bunurilor 210
4.3.3. Ordinea de plată a creditorilor 213
4.4. Contabilitatea operațiunilor de lichidare a societăților 215
4.4.1. Etapele lichidării societăților 216
4.4.2. Aspecte fiscale privind lichidarea societăților 217
4.4.3. Studii de caz privind lichidarea societăților 218

CAPITOLUL 5. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE RETRAGERE SAU EXCLUDERE A UNOR ASOCIAȚI DIN CADRUL UNEI SOCIETĂȚI 233
5.1. Aspecte juridice și contabile privind operațiunile de excludere sau retragere a asociaților din cadrul societăților 233
5.2. Studii de caz privind retragerea sau excluderea acționarilor / asociaților din cadrul unei societăți 237

BIBLIOGRAFIE 245

Scanned with OKEN Scanner

PREFAŢĂ

Multe cărţi de contabilitate se adresează unor persoane care urmăresc să înveţe contabilitatea de la zero; este vorba de cărţi care cuprind în titlu formule precum: bazele contabilităţii, introducere în contabilitate, contabilitate pentru începători etc. Publicul vizat de aceste cărţi este format, de regulă, din studenţi la toate specializările economice, care au nevoie să cunoască noţiunile contabile de bază. Este motivul pentru care limbajul, succesiunea ideilor, legăturile dintre noţiuni trebuie să fie foarte prietenoase, uşor accesibile. În continuarea acestui efort de iniţiere, vin cărţile de contabilitate financiară, destinate unui public deja mai avizat şi care poate înţelege şi asimila noţiuni concrete despre funcţionarea conturilor, despre evaluarea contabilă, despre traducerea în formule contabile a unor aspecte din ce în ce mai complexe din viaţa curentă a entităţilor. După parcurgerea acestui pas, cei care vor să înveţe şi mai multă contabilitate, îşi vor completa cunoştinţele cu particularităţile unor entităţi specifice, ale unor operaţiuni specifice, cu pătrunderea în contabilitatea de gestiune, în raportarea financiară, în audit financiar şi audit intern, în finanţele şi fiscalitatea întreprinderii, în analiză financiară. Toate disciplinele pe care le-am enumerat mai sus contribuie la formarea unui bun contabil, precum şi la menţinerea şi îmbunătăţirea cunoştinţelor acestuia. Totuşi, contabilii nu intervin doar în preluările, consemnările, prelucrările, înregistrările şi raportările specifice operaţiunilor curente sau repetitive. Viaţa entităţilor presupune uneori şi reorganizări de forma fuziunilor, divizărilor, preluărilor de afaceri şi/sau de entităţi, retragerilor de aporturi, insolvenţelor, falimentului. Cartea noastră este destinată acelor profesionişti care au ocazia de a contabiliza operaţiuni specifice reorganizărilor enumerate mai sus şi care au deja o foarte bună cunoaştere a contabilităţii financiare, deţin noţiuni serioase de drept societar şi al insolvenţei, de analiză şi de diagnostic. Printre aceştia îi găsim pe studenţii de la master, stagiarii organismelor care gestionează profesia contabilă şi alte profesii, membrii acestor organisme (CECCAR, CAFR, UNPIR), profesioniştii implicaţi, într-un fel sau altul, în operaţiuni de reorganizare.

După o descriere detaliată a cadrului juridic pe coordonatele căruia se derulează operaţiunile de reorganizare în România, cu numeroase trimiteri la statistici relevante şi la literatura specifică, ne-am ocupat de fiecare grupă mare de operaţiuni de reorganizare. Fuziunea este operaţiunea despre care am cules informaţii privind obiectivele şi motivaţiile (care trebuie dezvoltate în proiectele de fuziune), piaţa actuală a fuziunilor şi evoluţia acesteia, principalele tipuri de fuziuni, etapele juridice şi contabile ale operaţiunii, aspectele fiscale. La fel am dezvoltat (în capitole distincte) temele privind divizarea societăţilor, dizolvarea şi lichidarea societăţilor, retragerea sau excluderea asociaţilor. Numeroase exemple vin să arate cum se aplică normele contabile şi fiscale specifice reorganizărilor, cum se calculează mărimile de înregistrat în conturi şi cum se raportează informaţia specifică.

Mulţumim tuturor celor care ne-au ajutat în elaborarea acestei cărţi şi suntem deschişi oricărei sugestii de îmbunătăţire. Eventualele erori ne aparţin în totalitate.

Autorii

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL 1
CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND RESTRUCTURAREA SOCIETĂȚILOR CU PERSONALITATE JURIDICĂ

1.1. Cadrul juridic şi normativ privind organizarea şi funcţionarea societăţilor în România

Societăţile cu personalitate juridică din ţara noastră, reglementate de Legea 31/1990[1], se constituie prin voinţa şi ca urmare a aportului asociaţilor care conlucrează pentru a obţine şi a-şi repartiza între ei profitul rezultat din actele de comerţ desfăşurate. Din punct de vedere juridic, intenţia asociaţilor de a colabora pentru desfăşurarea unei activităţi comerciale în vederea realizării şi împărţirii beneficiilor este denumită cu expresia *affectio societatis*, care reprezintă un element psihologic, considerat drept scopul constituirii unei societăţi. Termenul *societate* se mai foloseşte şi pentru desemnarea *societăţilor civile*, care se constituie fără personalitate juridică, potrivit prevederilor *Codului civil*, şi în cazul cărora profiturile eventuale sunt, de regulă, însuşite şi declarate de asociaţi.

Societatea poate fi abordată din două perspective[2]:

- *conform perspectivei juridice*, societatea este un subiect de drept ce îşi asumă obligaţii şi exercită drepturi, având personalitate juridică şi constituindu-se potrivit legii;
- *conform perspectivei economice*, societatea reprezintă o structură (întreprindere) ce reuneşte forţe umane şi mijloace materiale într-un sistem funcţional, capabil de a realiza bunuri, lucrări sau servicii.

Conform articolului 2 din Legea nr. 31/1990 republicată, cu modificările şi completările ulterioare[3], societăţile din ţara noastră se pot constitui în una dintre următoarele forme: societate în nume colectiv (SNC), societate în comandită simplă (SCS), societate pe acţiuni (SA), societate în comandită pe acţiuni (SCA) şi societate cu răspundere limitată (SRL).

Indiferent de forma societăţii, obligaţiile sociale ale acesteia sunt garantate cu patrimoniul social. Orice societate dispune de un capital social divizat în anumite fracţiuni, care poartă denumiri diferite, în funcţie de forma juridică a societăţii, şi anume: acţiuni (în cazul societăţilor pe acţiuni şi a celor în comandită pe acţiuni), părţi de interes (în cazul societăţilor în nume colectiv şi în comandită simplă) sau părţi sociale (în cazul societăţilor cu răspundere limitată). Diferenţa esenţială dintre aceste fracţiuni de capital social vizează modul

---

[1] Aşa cum subliniază autorul Vasile Nemeş în lucrarea *Drept comercial* (ediţia a 3-a revizuită şi adăugită, Editura Hamangia, Bucureşti, 2018, p. 89), legiuitorul a renunţat la denumirea de „societăţi comerciale" odată cu adoptarea Legii 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii 134/2010 privind *Codul de procedură civilă*. Astfel, pornind de la prevederile art. 18, pct. 31, potrivit cărora „în tot cuprinsul legii, sintagma «societate comercială» sau, după caz, «societăţi comerciale» se înlocuieşte cu termenul «societate» sau, după caz, «societăţi», se recomandă utilizarea ca sinonime ale expresiei «societate comercială» a termenilor «societate reglementată de Legea 31/1990», «societate cu personalitate juridică» sau, simplu, «societate»".

[2] Schiau, I., Prescure, T., *Legea societăţilor comerciale nr. 31/1990. Analize şi comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2007, p. 3.

[3] *** Legea nr. 31/1990 *privind societăţile*, republicată în *Monitorul Oficial al României* nr. 1044/2014. Versiuni actualizate ale Legii nr. 31/1990 se găsesc pe website-urile Oficiului Naţional al Registrului Comerţului (https://www.onrc.ro/index.php/ro/legislatie) şi pe portalul Ministerului Justiţiei (http://legislatie.just.ro /Public/DetaliiDocument/798).

Scanned with OKEN Scanner

de transmitere. Astfel, în timp ce părțile de interes nu sunt transmisibile, iar părțile sociale se pot transmite în mod excepțional și în condițiile prevăzute de lege (conform art. 202, alin. (1) și (2) din Legea 31/1990, cu modificările ulterioare, părțile sociale pot fi transmise între asociați, iar transmiterea lor către persoane din afara societății este permisă numai dacă a fost aprobată de asociați reprezentând cel puțin trei pătrimi din capitalul social), acțiunile se caracterizează prin libera lor circulație (pot fi înstrăinate, gajate sau urmărite silit fără îndeplinirea vreunei condiții speciale). Dintre aceste fracțiuni de capital, singurele care sunt titluri de valoare sunt acțiunile, deoarece ele conferă titularilor dreptul de a le valorifica prin cesiune sau prin constituirea de garanții[4].

Cele cinci tipuri de societăți din România prezintă atât trăsături comune, cât și caracteristici care diferă, în principal, în ceea ce privește modul de constituire a capitalului social și limitele răspunderii patrimoniale în raport cu terții. Dintre **trăsăturile comune** se reține următoarele:

- Societatea va avea cel puțin doi asociați, cu excepția cazului în care legea prevede altfel.
- Aporturile în numerar sunt obligatorii la constituirea oricărei forme de societate, iar aporturile în natură trebuie sa fie evaluabile din punct de vedere economic. Ele sunt admise la toate formele de societate și sunt vărsate prin transferarea drepturilor corespunzătoare și prin predarea efectivă către societate a bunurilor aflate în stare de utilizare. Aporturile în creanțe au regimul juridic al aporturilor în natură, nefiind admise la societățile pe acțiuni care se constituie prin subscripție publică și nici la societățile în comandită pe acțiuni și societățile cu răspundere limitată.
- Cota-parte din profit ce se plătește fiecărui asociat constituie dividend. Dividendele se distribuie asociaților proporțional cu cota de participare la capitalul social vărsat, dacă prin actul constitutiv nu se prevede altfel[5]. Acestea se plătesc în termenul stabilit de adunarea generală a asociaților sau, după caz, stabilit prin legile speciale, dar nu mai târziu de 6 luni de la data aprobării situației financiare anuale aferente exercițiului financiar încheiat. În caz contrar, societatea va plăti daune-interese pentru perioada de întârziere la nivelul dobânzii legale. Principiul proporționalității operează, în mod corespunzător, și în cazul acoperirii pierderilor.

Dintre caracteristicile ***societăților în nume colectiv (SNC)*** se reține următoarele:

- asociații răspund nelimitat și solidar pentru obligațiile sociale; creditorii societății se vor îndrepta mai întâi împotriva societății pentru obligațiile ei și, numai dacă societatea nu le plătește în termen de cel mult 15 zile de la data punerii în întârziere, se vor putea îndrepta împotriva acestor asociați;
- se constituie prin contract de societate;
- capitalul social este divizat în părți de interes care nu sunt titluri de valoare;
- asociații sunt obligați să verse integral la data constituirii capitalul social subscris.

Societățile în comandită simplă (SCS) au următoarele caracteristici:

- din punct de vedere al răspunderii, asociații se împart în două categorii: *asociații comanditați*, care răspund nelimitat și solidar pentru obligațiile sociale ale societății și își asumă administrarea societății și *asociații comanditari*, care răspund numai până la concurența capitalului social subscris și au decis să nu se implice în gestionarea activității societății;

[4] Nemeș, V., *Drept comercial*, ediția a 3-a revizuită și adăugită, Editura Hamangia, București, 2018, pp. 102, 110-111.

[5] În opinia autorului Vasile Nemeș (*Drept comercial*, ediția a 3-a revizuită și adăugită, Editura Hamangia, București, 2018, p. 106), în temeiul libertății contractuale, asociații pot deroga de la principiul proporționalității, stabilind alte cote de dividende din profitul societății (de exemplu, acordarea unei cote mai mari pe considerentul exercitării de către respectivul asociat a funcției de administrator sau a unei alte funcții). Pe de altă parte, sunt interzise clauzele care îi favorizează pe unii asociați în dauna celorlalți (de exemplu, excluderea unui asociat de la împărțirea profitului sau scutirea de la suportarea pierderii).

Scanned with OKEN Scanner

- se constituie prin contract de societate;
- capitalul social este divizat în părți de interes;
- asociații sunt obligați să verse integral la data constituirii capitalul social subscris.

Caracteristicile ***societăților în comandită pe acțiuni (SCA)*** sunt următoarele:

- capitalul social este împărțit în acțiuni deținute de asociați comanditați sau asociați comanditari, care răspund la fel ca și în cazul societății în comandită simplă;
- se constituie prin contract de societate și statut[6];
- capitalul social nu poate fi mai mic de 90.000 lei.

Societățile pe acțiuni (SA) se caracterizează prin următoarele aspecte:

- capitalul social este reprezentat prin acțiuni emise de societate, care, după modul de transmitere, pot fi: nominative sau la purtător. Felul acțiunilor va fi determinat prin actul constitutiv; în caz contrar ele vor fi nominative. Acțiunile nominative pot fi emise în formă materială, pe suport hârtie sau în formă dematerializată, caz în care se înregistrează în registrul acționarilor.
- acțiunile nu vor putea fi emise pentru o sumă mai mică decât valoarea nominală; valoarea nominală a unei acțiuni nu va putea fi mai mică de 0,1 lei;
- acțiunile trebuie să fie de o valoare egală, acordând posesorilor drepturi egale. Totuși, se pot emite, în condițiile actului constitutiv, categorii de acțiuni care conferă titularilor drepturi diferite, și anume: *acțiuni preferențiale cu dividend prioritar fără drept de vot*, ce conferă titularului: a) dreptul la un dividend prioritar prelevat asupra beneficiului distribuibil al exercițiului financiar, înaintea oricărei alte prelevări; b) drepturile recunoscute acționarilor cu acțiuni ordinare, inclusiv dreptul de a participa la adunarea generală, cu excepția dreptului de vot. Acțiunile cu dividend prioritar, fără drept de vot nu pot depăși o pătrime din capitalul social și vor avea aceeași valoare nominală ca și acțiunile ordinare.
- se constituie prin contract de societate și statut;
- se constituie prin subscriere integrală și simultană de către semnatarii actului constitutiv sau prin subscripție publică. În primul caz, capitalul social vărsat la constituire nu va putea fi mai mic de 30% din cel subscris. Diferența de capital social subscris va fi vărsată pentru acțiunile emise cu aport în numerar, în termen de 12 luni de la data înmatriculării societății, iar pentru acțiunile emise cu aport în natură, în termen de cel mult 2 ani de la data înmatriculării.
- în cazul societății pe acțiuni constituită prin subscripție publică este necesar ca întregul capital social să fi fost subscris și fiecare acceptant să verse în numerar jumătate din valoarea acțiunilor subscrise la Casa de Economii și Consemnațiuni – C.E.C. – S.A. ori la o bancă sau la una dintre unitățile acestora. Restul din capitalul social subscris va trebui vărsat în termen de 12 luni de la înmatriculare. Acțiunile ce reprezintă aporturi în natura vor trebui acoperite integral.
- capitalul social nu poate fi mai mic de 90.000 lei. Guvernul va putea modifica, cel mult o data la 2 ani, valoarea minimă a capitalului social, ținând seama de rata de schimb, astfel încât acest cuantum să reprezinte echivalentul în lei al sumei de 25.000 euro.
- numărul acționarilor în societatea pe acțiuni nu poate fi mai mic de 2[7].

În mod normal, acționarii nu se implică în managementul societății. Administrarea și

[6] Conform art. 5 alin. (3) din Legea 31/1990 actualizată, „Contractul de societate și statutul pot fi încheiate sub forma unui înscris unic, denumit act constitutiv".

[7] Conform art. 10 alin. (3) din Legea 31/1990 republicată, „în cazul în care societatea are mai puțin de 2 acționari pe o perioada mai lungă de 9 luni, orice persoană interesată poate solicita instanței dizolvarea societății. Societatea nu va fi dizolvată dacă, până la rămânerea irevocabila a hotărârii judecătorești de dizolvare, numărul minim de acționari prevăzut de prezenta lege este reconstituit".

Scanned with OKEN Scanner

conducerea societăților pe acțiuni poate fi realizată fie prin Consiliu de Administrație și directori (în sistemul unitar), fie prin directorat și consiliul de supraveghere (în sistemul dualist).

Pentru ***societățile cu răspundere limitată (SRL)*** se remarcă următoarele caracteristici:

- se constituie prin contract de societate și statut;
- se pot constitui și prin actul de voință al unei singure persoane*, caz în care se întocmește numai statutul;
- sunt obligate să verse integral la data constituirii capitalul social subscris;
- capitalul social al unei societăți cu răspundere limitată nu poate fi mai mic de 200 lei și se divide în părți sociale egale, care nu pot fi mai mici de 10 lei;
- asociații răspund pentru obligațiile sociale numai în limita aportului lor;
- numărul asociaților nu poate fi mai mare de 50.

În literatura de specialitate este consacrată următoarea grupare a societăților: societăți de persoane, societăți de capitaluri și societăți mixte (de persoane și capitaluri) [8].

Societățile de persoane sunt create prin asocierea a două sau mai multe persoane care convin să-și utilizeze capitalurile și aptitudinile manageriale, în scopul organizării unor activități generatoare de avantaje economice. Constituirea și funcționarea acestui tip de societate se bazează pe încrederea între asociați și existența unor scopuri economice comune. În principiu, o societate de persoane are o durată de viață limitată, deoarece orice fapt care anulează contractul duce la desființarea societății (de exemplu, decesul unui asociat sau declararea incapacității juridice a acestuia). În această categorie se încadrează societățile în nume colectiv și societățile în comandită simplă.

Societățile de capitaluri sunt create prin asocierea capitalurilor a două sau mai multe persoane, prin emisiunea de titluri de valoare liber negociabile numite *acțiuni*. Constituirea acestor societăți este impusă de nevoia de capital, fără să prezinte interes calitățile personale ale asociaților. În această categorie se includ societățile pe acțiuni și societățile în comandită pe acțiuni.

Dacă în cazul societăților de persoane aporturile la capitalul social pot îmbrăca toate cele trei forme, numerar, în natură și în munca asociaților, în cazul societăților de capitaluri aporturile se pot concretiza doar în forma: numerar și în natură.

Societățile mixte au trăsături specifice atât societăților de persoane, cât și societăților de capitaluri, în sensul că răspunderea asociaților este limitată la aport, iar capitalul social se individualizează în părți sociale care nu sunt titluri negociabile. Un asemenea tip de societate este cea cu răspundere limitată.

Caracteristicile societăților influențează modul de organizare a contabilității, în general, și a contabilității capitalurilor, în special.

Legea societăților nr. 31/1990, cu modificările ulterioare, face trimitere și la formele de organizare numite filiale, sucursale și sedii secundare. *Filialele* sunt definite ca societăți cu personalitate juridică care se înființează în una dintre formele de societate prezentate anterior, ele având regimul juridic al formei de societate în care s-au constituit. *Sucursalele* sunt considerate dezmembrăminte fără personalitate juridică ale societăților care se înregistrează, înainte de începerea activității lor, în registrul comerțului din județul în care vor funcționa. *Sediile secundare* (agenții, puncte de lucru sau alte asemenea sedii) sunt definite ca dezmembrăminte fără personalitate juridică ale societăților care se menționează numai în cadrul înmatriculării societății în registrul comerțului de la sediul principal.

---

* Conform art. 14. din Legea 31/1990 actualizată, „O persoană fizică sau o persoană juridică nu poate fi asociat unic decât într-o singură societate cu răspundere limitată. (...) O societate cu răspundere limitată nu poate avea ca asociat unic o altă societate cu răspundere limitată, alcătuită dintr-o singură persoană".

[8] Feleagă, N., Malciu, L., Bunea, S., *Contabilitatea întreprinderii. O abordare europeană și internațională*, Editura Economică, București, 2002, p. 19.

Scanned with OKEN Scanner

Societățile străine pot înființa în România, cu respectarea legii române, filiale, precum și sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte sedii secundare, dacă acest drept le este recunoscut de legea statutului lor organic[9].

Conform OMFP 1802/29 decembrie 2014 pentru aprobarea *Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate* și a Ordinului OMFP 10/2019 *privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice și pentru reglementarea altor aspecte contabile*, entitățile care trebuie să aplice aceste reglementări[10] se clasifică, în funcție de criteriile de mărime, în trei categorii, astfel: microentități; entități mici; entități mijlocii și mari.

Microentitățile sunt entitățile care, la data bilanțului, nu depășesc limitele a cel puțin două dintre următoarele trei criterii[11]:

a) totalul activelor: 1.500.000 lei;

b) cifra de afaceri netă: 3.000.000 lei;

c) numărul mediu de salariați în cursul exercițiului financiar: 10.

Entitățile mici sunt entitățile care, la data bilanțului, nu se încadrează în categoria microentităților și care nu depășesc limitele a cel puțin două dintre următoarele trei criterii:

a) totalul activelor: 17.500.000 lei;

b) cifra de afaceri netă: 35.000.000 lei;

c) numărul mediu de salariați în cursul exercițiului financiar: 50.

Entitățile mijlocii și mari sunt entitățile care, la data bilanțului, depășesc limitele a cel puțin două dintre următoarele trei criterii:

a) totalul activelor: 17.500.000 lei;

b) cifra de afaceri netă: 35.000.000 lei;

c) numărul mediu de salariați în cursul exercițiului financiar: 50.

Este lesne de înțeles că această clasificare prezintă interes din perspectiva întocmirii și depunerii situațiilor financiare anuale, influențând structura și conținutul componentelor raportării contabile anuale. Caracteristicile societăților influențează modul de organizare a contabilității, în general, și a contabilității capitalurilor, în special.

Pe parcursul desfășurării activității societăților, pot apărea situații precum: schimbarea formei societății, prelungirea duratei sale de viață sau alte evenimente, care impun modificarea actului constitutiv prin hotărârea adunării generale, a consiliului de administrație sau a directoratului. Un eveniment care produce modificări la nivelul actului constitutiv este și cel de creștere sau, după caz, de diminuare a capitalului social constituit.

Majorarea capitalului social poate fi necesară în condițiile în care activitatea societății este în expansiune, dezvoltarea capacităților de producție sau lansarea unui nou produs putând fi susținute prin atragerea de noi aporturi în natură și/sau în numerar. În unele cazuri, respectiv

---

[9] *** Legea nr. 31/1990 privind societățile, republicată în *Monitorul Oficial al României*, nr. 1066/17.11.2004, modificată și actualizată la 31.12.2013, art. 44.

[10] Conform pct. 3 din O.M.F.P. nr. 1802/29 decembrie 2014 *pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate*, publicat în *Monitorul Oficial* nr. 963/30 decembrie 2014, reglementările se aplică de către următoarele categorii de persoane ale căror valori mobiliare nu sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată: societăți, societățile/companiile naționale, regiile autonome, institutele naționale de cercetare-dezvoltare, societățile cooperative și celelalte persoane juridice care funcționează pe principiile societăților, subunitățile fără personalitate juridică, cu sediul în România, care aparțin persoanelor juridice cu sediul în România, subunitățile fără personalitate juridică, cu sediul în străinătate, subunitățile din România care aparțin unor persoane juridice cu sediul în străinătate și grupurile de interes economic.

[11] *** O.M.F.P. nr. 10/2019 din 3 ianuarie 2019 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice și pentru reglementarea unor aspecte contabile, publicat în *Monitorul Oficial al României* nr. 35, din 14 ianuarie 2019.

Scanned with OKEN Scanner

încorporarea altor elemente de capitaluri proprii (rezerve, prime legate de capital, profit) în capitalul social, majorarea este dictată de necesitatea „creșterii credibilității entității în fața creditorilor comerciali și stabilizarea resurselor proprii de finanțare”[12]. Există și situații mai puțin favorabile din viața unei societăți care conduc la creșterea capitalului social. Este vorba despre nevoia de resurse financiare care nu poate fi satisfăcută prin alte modalități (societatea fiind deja foarte îndatorată) sau de lipsa de lichidități care conduce la conversia în acțiuni a unor datorii, de regulă financiare (de natura împrumuturilor obligatare sau a creditelor bancare) sau, „în cazul unor dificultăți grave de trezorerie, chiar a datoriilor comerciale”[13]. Un alt eveniment care are ca efect majorarea capitalului social este *fuziunea* societății cu o altă/alte persoane juridice (în cazul societății absorbante), subiect tratat pe larg în capitolul al doilea.

Modalitățile practice de realizare a creșterii capitalului social sunt, conform Legii societăților nr. 31/1990 republicată, emisiunea de acțiuni noi și majorarea valorii nominale a acțiunilor existente.

Reducerea capitalului social este dictată, cel mai adesea, de pierderi semnificative și de durată pe care societatea nu le poate acoperi din profit sau rezerve sau de necesitatea redimensionării sale în raport cu volumul de activitate (mai redus) desfășurat. Modalitățile concrete de diminuare, prevăzute în Legea societăților nr. 31/1990 republicată, art. 208, alin. (1), sunt: micșorarea numărului de acțiuni sau părți sociale, reducerea valorii nominale a acțiunilor sau părților sociale, dobândirea propriilor acțiuni, urmată de anularea lor. Atunci când reducerea este motivată de pierderi, capitalul social mai poate fi diminuat prin: scutirea totală sau parțială a asociaților de vărsămintele datorate, restituirea către acționari a unei cote-părți din aporturi, proporțională cu reducerea capitalului social și calculată egal pentru fiecare acțiune sau parte socială sau alte procedee prevăzute de lege.

Reducerea capitalului social se poate realiza fără a încălca limita minimă legală (dacă aceasta este prevăzută), cu excepția cazului în care este urmată de o creștere a capitalului (efectul de acordeon)[14]. Operațiunile de *lichidare și de divizare* (abordate pe larg în capitolul al treilea) conduc, de asemenea, la diminuarea capitalului social.

Varianta actuală a Legii societăților introduce ***conceptul de societate europeană*** pe care îl definește drept acea societate cu sediul social în România și care are personalitate juridică de la data înmatriculării în registrul comerțului. Ea reprezintă o formă asociativă, de tipul societății pe acțiuni, având ca obiect desfășurarea activității unei societăți la care participă societăți cu personalitate juridică guvernate de legi naționale diferite. Societăților europene cu sediul în România le sunt aplicabile prevederile Regulamentului Consiliului (CE) nr. 2157/2001 privind statutul societății europene și cele din Legea 31/1990 cu modificările ulterioare[15]. O asemenea societate nu poate fi înmatriculată decât după încheierea unui acord privind implicarea angajaților în activitatea societății, în condițiile prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 187/2007 *privind procedurile de informare, consultare și alte modalități de implicare a angajaților în activitatea societății europene*. În termen de 30 de zile de la înregistrare, Oficiul National al Registrului Comerțului va comunica Jurnalului Oficial al Uniunii Europene un anunț privind înmatricularea societății. Orice societate europeană înmatriculată în România își poate transfera sediul social într-un alt stat membru, decizie care trebuie să aparțină adunării generale.

[12] Matiș, D., Pop, A. (coordonatori), *Contabilitate financiară*, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca, 2007, p. 68.
[13] Ristea, M. (coordonator), *Contabilitatea financiară a întreprinderii*, Editura Universitară, București, 2004, p. 87.
[14] Dumitrean, E., *Contabilitate financiară*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2008, p. 66.
[15] Nemeș, V., *op. cit.*, p. 272.

Scanned with OKEN Scanner

1.2. Strategii de restructurare a societăților

Evoluția rapidă și complexă a mediului economic în care operează societățile influențează semnificativ existența și dezvoltarea acestora. În acest context, organizațiile trebuie să dispună de capacitatea de a se adapta permanent la schimbările mediului și să știe dacă aceste schimbări necesită un răspuns și la ce nivel răspunsul este suficient pentru a nu se produce o deteriorare a performanțelor lor.

1.2.1. Cauze care stau la baza deciziei de restructurare a societăților

Tendința entităților de a recurge la procesul de restructurare este determinată, pe de-o parte, de încercarea acestora de a fi mai puțin vulnerabile la transformările ce au loc în mediul în care acestea activează și, pe de altă parte, de obiectivul acestora de a fi mai performante și eficiente.

Dificultățile cu care se confruntă uneori organizațiile nu sunt întotdeauna de natură financiară, deși, în cele din urmă acestea dobândesc o expresie financiară. Scăderea performanțelor poate avea la bază apariția unor dezechilibre economice, tehnice, comerciale sau umane, ori înăspririi condițiilor economice, juridice, sociale sau concurențiale în care își desfășoară activitatea entitățile. În general, cauzele dificultăților sunt legate de caracteristici ale mediului sau de erori ori disfuncționalități de natură internă. Aceste cauze pot fi grupate în două categorii[16]:

1) **Cauze externe**, dintre care se reține:
   a) *Reducerea cererii pentru produse sau servicii în condițiile accentuării concurenței.* În condițiile în care concurenții produc bunuri ori servicii la costuri mult mai reduse și care satisfac mai bine nevoile și preferințele consumatorilor, menținerea unui avantaj competitiv de către o organizație impune acțiuni de contracarare. Entitățile care nu reușesc să revitalizeze oferta lor de bunuri ori servicii ca răspuns la schimbările în nevoile pieței și la mediul concurențial ajung în final la declin. „Războiul prețurilor" s-a dovedit a fi o cauză generatoare de dificultăți pentru multe firme din Europa de Vest. Reducerea cererii poate avea la origine atât învechirea pieței (ca, de exemplu, cazurile aparatelor foto cu film, al imprimantelor cu jet de cerneală sau al telefoanelor mobile fără touchscreen), cât și existența unei cereri sezoniere pentru anumite categorii de produse sau servicii (de exemplu, cazul înghețatei iarna sau al serviciilor de deszăpezire vara).
   b) *Modificări legislative* care impun constrângeri tehnice, sociale, de protecție a consumatorilor ori a mediului pot avea efect nefavorabil asupra performanțelor întreprinderii, generând dificultăți pentru aceasta. Astfel, înăsprirea legislației într-un anumit domeniu (care poate viza subvenții, impozite diferențiate, prevederi privind protecția mediului sau politicile sociale) poate crea un dezavantaj pentru entitățile din acel sector de activitate.
   c) *Dezvoltarea tehnologică* joacă un rol important în crearea unor avantaje concurențiale durabile, dar, în egală măsură, poate să aibă și o influență negativă asupra performanțelor entităților dacă acestea nu țin pasul cu schimbările determinate de progresul tehnic și continuă să ofere produse și servicii depășite. Un exemplu în acest sens îl reprezintă cazul fostului gigant american în industria fotografiei, Eastman Kodak Company, fondat încă din anul 1888. Dacă până în anii '90 Kodak era liderul de piață în ceea ce privește imaginile pe film, ascensiunea rapidă a fotografiilor digitale

[16] Lupulescu, A. M., *Reorganizarea societăților comerciale în contextul integrării europene. Strategii și cadrul juridic*, Editura Wolters Kluwer, București, 2008, pp. 110-112.

Scanned with OKEN Scanner

începând cu anul 2000 a creat dificultăţi majore companiei. Întrucât nu a făcut faţă inovaţiilor din domeniu, în ianuarie 2012 Kodak a intrat sub protecţia legii falimentului (conform legislaţiei Statelor Unite ale Americii). În anul 2013, compania a ieşit din procesul de restructurare, rămânând cu mult mai puţine activităţi şi un număr înjumătăţit de angajaţi, însă cu perspective de inovare pentru a se diferenţia de firmele concurente. Un alt exemplu în ceea ce priveşte importanţa activităţilor de dezvoltare tehnologică îl constituie cazul producătorului de telefoane mobile Nokia. Deşi a fost mulţi ani lider incontestabil la nivel mondial pe piaţa telefoanelor mobile, Nokia nu a putut ţine pasul cu inovaţiile competitorilor din domeniul „smartphone-urilor" şi a intrat într-un declin considerabil de la an la an. Compania finlandeză nu a intuit că telefoanele „inteligente" vor fi cele care vor domina piaţa şi, astfel, nu a acordat atenţia cuvenită acestui segment, în timp ce principalii competitori (Apple şi Samsung) au investit foarte mult în activităţile de cercetare-dezvoltare pe această direcţie. În cele din urmă, în vederea redresării pe piaţă şi a recuperării „terenului" pierdut în favoarea celor de Apple şi Samsung, divizia de telefoane mobile a fost preluată de Microsoft.

d) *Accesibilitatea redusă a resurselor* poate fi determinată fie de creşterea semnificativă a preţurilor la materii prime, fie de scăderea volumului resurselor naturale. În ultimii ani, creşterile majore şi, uneori, neprevăzute a preţurilor la anumite materii prime a determinat eşecul multor întreprinderi puternic dependente de anumite resurse sau de anumiţi furnizori strategici.

e) În funcţie de natura activităţilor desfăşurate, există situaţii când şi *condiţiile meteo* (vremea nefavorabilă, schimbările climatice) constituie o cauză externă care generează dificultăţi societăţilor. De exemplu, în cazul achiziţiilor de date geofizice, seismice, gravimetrice magnetometrice, electrice sau magnetotelurice, perturbaţiile atmosferice (ploaia, vântul, grindina, inundaţiile, tunetele, descărcările electrice, ionizările, topirea rapidă a zăpezii etc.) pot influenţa calitatea acestora, efectele putând fi observate la nivelul randamentelor de producţie[17].

f) În cazul societăţilor din agricultură, pe lângă dependenţa de climă şi de fenomenele meteorologice, *întârzierea subvenţiilor* de la stat, decalajul de timp între momentul efectuării cheltuielilor de producţie şi vânzarea efectivă a produselor obţinute, majorarea costurilor de producţie concomitent cu scăderea preţului de vânzare de pe piaţă reprezintă unele dintre cauzele principale ale apariţiei stării de insolvenţă[18].

2) **Cauzele interne** vizează, practic, existenţa a două tipuri de comportamente organizaţionale[19]:

a) Unul ar corespunde întreprinderilor prea încrezătoare în capacitatea lor de a domina piaţa, care, neglijând semnalele negative date de clienţi în privinţa calităţii, cât şi dezvoltarea de noi produse, desconsideră scăderea serioasă a vânzărilor. Această situaţie conduce la scăderea performanţelor, entităţile dovedindu-se incapabile să anticipeze sau să reacţioneze la aceste dificultăţi.

b) Cel de-al doilea tip ar corespunde întreprinderilor care şi-au menţinut o rată de creştere constantă şi, în general, modestă. Lipsa lor de flexibilitate le face incapabile să răspundă rapid la schimbarea condiţiilor de mediu. În aceste condiţii, este foarte

[17] EURO Insol, *Raport privind cauzele şi împrejurările care au dus la apariţia insolvenţei debitorului Prospectiuni SA*, disponibil la http://www.euroinsol.eu/uploads/1_Raport%20cauze%20Prospectiuni%20SA.pdf, accesat la 02.03.2019.

[18] Casa de Insolvenţă Transilvania, *Întârzierea subvenţiilor, dependenţa de climă şi greşelile de management, principalele motive ale insolvenţelor din agricultură*, 17 mai 2017, disponibil la http://www.citr.ro/comunicate/Articles-Detail/160-intarzierea-subventiilor-dependenta-de-clima-si-greselile-de-management-principalele-motive-ale-insolventelor-din-agricultura/6591/0, accesat la 02.03.2019.

[19] Lupulescu, A. M., *op. cit.*, pp. 113-117.

Scanned with OKEN Scanner

dificil, uneori imposibil, de depășit aceste dificultăți.

Cauzele interne provin, în general, din disfuncționalități sau erori la nivel organizațional, dintre care se reține:

- ***Managementul deficitar*** – poate apărea atunci când managerii nu acceptă că strategiile lor nu mai corespund noului context în care acționează întreprinderea. Aplicarea unor strategii rigide și conservatoare, bazate pe tradiție și concepții care, uneori, sunt depășite și nu pe o analiză rațională poate conduce la o scădere a performanțelor entității. De asemenea, amânarea adoptării unor decizii strategice importante poate produce dificultăți, deoarece oportunitățile sunt valabile o anumită perioadă, după cum și deciziile luate în pripă de manageri impulsivi pot avea efect negativ asupra performanțelor entității.
  Trebuie subliniat faptul că deficiențele în conducerea întreprinderilor reprezintă una din cauzele cele mai frecvente ale dificultăților acestora și, din acest motiv, aproape toate reorganizările de succes au necesitat schimbarea conducerii. De exemplu, în „Raportul privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență a S.C. Hidroelectrica S.A.", elaborat în luna august 2012 de societatea de reorganizare și lichidare Euro Insol, se arată că una dintre cauzele principale care au generat această situație o reprezintă managementul deficitar. Administratorul judiciar sublinia că „deciziile manageriale în desfășurarea proceselor organizaționale, atât în cazul proceselor operaționale cât și în cazul celor strategice, sunt adesea controversate și produc efecte negative care se regăsesc deopotrivă în poziția financiară și în performanțele debitoarei Hidroelectrica". Un aspect important care denotă managementul deficitar îl reprezintă insuficienta fundamentare a cheltuielilor din bugetul de venituri și cheltuieli prin necorelarea nivelului acestora cu realitatea economică și posibilitățile financiare ale societății[20].
- ***Specializarea excesivă pe un anumit produs sau serviciu*** creează dependență de fluctuațiile cererii. Astfel, schimbarea preferințelor clienților sau a tendințelor, variația puterii de cumpărare a clienților pot crea serioase probleme întreprinderilor, existând riscul de scădere semnificativă a performanțelor.
- ***Forma de proprietate,*** alături de alți factori, poate influența semnificativ performanțele unei organizații. Astfel, strategia și performanțele unei întreprinderi proprietate de stat sunt influențate în mai mare măsură de factorii politici, decât de condițiile de piață, deoarece asupra activității acesteia acționează constrângeri legate de prețuri, surse de finanțare sau maniera de luare a deciziilor. Aceasta ar explica în mare măsură de ce multe întreprinderi cu capital de stat din România s-au dovedit necompetitive pe piață. Pentru a le reorienta către piață și clienți, multe dintre ele au fost privatizate. De exemplu, la momentul privatizării Uzinei Dacia, aceasta se confrunta cu dificultăți majore: un aparat industrial uzat, o gamă de produse învechită, o structură financiară fragilă, absența culturii clientului, capacitate de inovare limitată și o rețea de furnizori depășită. Ulterior privatizării, Dacia a devenit un actor major al economiei din țara noastră, fiind compania cu cele mai mari exporturi din România, cât și compania cu cea mai mare cifră de afaceri[21].
- ***Structura financiară inadecvată a întreprinderilor*** creează dependență față de

[20] EURO Insol, *Raport privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență a S.C. Hidroelectrica S.A.*, disponibil la https://www.hidroelectrica.ro/f/Raport_cauze%20insolventa.pdf, accesat la 02.03.2019.

[21] Dacia, *Comunicat de presă – Renault și Dacia, de 15 ani împreună*, 19 mai 2014, disponibil la http://www.daciagroup.com/presa/comunicate-de-presa/2014/renault-si-dacia-de-15-ani-impreuna, accesat la 15.06.2018.

Scanned with OKEN Scanner

bănci şi instituţii de credit, din cauza imposibilităţii entităţilor de a-şi finanţa activitatea din resurse proprii. Fiind nevoite să accepte condiţii uneori împovărătoare de creditare, întreprinderile se pot confrunta cu dificultăţi legate de rambursarea împrumuturilor contractate. O rată de îndatorare ridicată se traduce printr-o scădere a autonomiei financiare, ceea ce poate conduce, mai târziu, la scăderea semnificativă a performanţelor şi o mai mare sensibilitate la alţi factori de conjunctură, cum ar fi dificultăţile clienţilor (neplata la timp a facturilor de către clienţi sau fluctuaţiile activităţii acestora ori falimentul lor). Dificultăţi pentru întreprinderi ar putea crea şi o politică financiară conservatoare, caracterizată de lipsa unor programe de investiţii care să conducă la creşterea rentabilităţii.

- ***Costurile mai ridicate faţă de cele ale competitorilor*** pot crea un dezavantaj concurenţial. Această situaţia ar putea fi explicată de: costuri ridicate cu forţa de muncă, dependenţă de un număr mic de furnizori, amplasare nefavorabilă faţă de clienţi sau furnizori etc. De exemplu, intrarea în stare de insolvabilitate a producătorului autohton de îngheţată, Kubo Ice Cream Company, deţinătorul brandurilor Amicii şi Obsession, are la origine, printre alţi factori, şi faptul că preţurile materiilor prime s-au majorat de la an la an, determinând creşterea costului de producţie. Astfel, firma s-a văzut în imposibilitatea de a concura cu producătorii străini, care au costuri de producţie şi, implicit, preţuri de vânzare mai mici. În reţeaua de magazine Lidl, îngheţata produsă de Kubo Ice Cream Company a fost înlocuită de produse similare ale unor producători din Polonia, unde industria alimentară este subvenţionată de stat[22].
- ***Ineficienţa activităţilor de marketing şi de vânzări*** poate crea serioase probleme întreprinderilor şi se manifestă prin: promovarea ineficientă a produselor sau serviciilor, acţiuni de marketing care nu se focalizează pe produse sau clienţi cheie, calitatea mediocră a produselor, dependenţa de un număr mic de clienţi, insuficienta cunoaştere a nevoilor şi a preferinţelor clienţilor, pierderea anumitor pieţe de desfacere etc.
- ***Eşecul unor proiecte strategice importante,*** care este rezultatul subestimării sau supraestimării implicaţiilor acestora, poate crea serioase probleme întreprinderilor.
- ***Menţinerea unor linii / segmente de activitate neprofitabile*** care au un impact semnificativ în rezultatele societăţii şi generează pierderi[23].
- ***Finanţarea societăţilor din grup în perioadele nefavorabile din punct de vedere financiar ale acestora*** poate conduce la afectarea lichidităţilor şi la diminuarea nivelului capitalului circulant necesar desfăşurării activităţilor curente[24].

Indiferent care ar fi cauzele dificultăţilor cu care se confruntă întreprinderile, importantă este identificarea acestora, ele manifestându-se prin: stagnarea sau scăderea nivelului activităţii, creşterea costurilor, diminuarea profitului sau înregistrarea de pierderi, insuficienţa fondurilor proprii şi recurgerea tot mai frecvent la împrumuturi, ceea ce va conduce la deteriorarea echilibrului financiar.

---

[22] Dincă, T., *Cauzele insolvenţei producătorului îngheţatei Amicii, studiu de caz pentru multe firme româneşti*, 13 februarie 2017, disponibil la https://www.profit.ro/must-read/exclusiv-cauzele-insolventei-producatorului-inghetatei-amicii-studiu-de-caz-pentru-multe-firme-romanesti-16632521, accesat la 02.03.2019.

[23] EURO Insol, *Raport privind cauzele şi împrejurările care au dus la apariţia insolvenţei debitorului Prospectiuni SA*, disponibil la http://www.euroinsol.eu/uploads/1_Raport%20cauze%20Prospectiuni%20SA.pdf, accesat la 02.03.2019.

[24] *Ibidem.*

Scanned with OKEN Scanner

1.2.2. Delimitări conceptuale privind restructurarea societăților. Definire și tipologie

În principiu, în viața unei entități intervin patru etape, care împreună formează ciclul de viață al acesteia, și anume: crearea, creșterea-dezvoltarea, maturitatea și declinul. Restructurarea reprezintă ansamblul proceselor și fenomenelor ce implică o succesiune de transformări de ordin cantitativ și/sau calitativ, care intervin în evoluția unei entități de la o etapă la alta. Astfel, în *faza de creare, de demarare* a activității entității, se impun strategii de restructurare internă, strategii inovative care, după caz, se pot concretiza în: folosirea celor mai noi tehnologii, producerea de noi produse, intrarea pe noi piețe. În *faza de creștere-dezvoltare*, pot interveni strategii de dezvoltare externă ce se pot concretiza în: achiziții de titluri, achiziții de active, crearea unor grupuri de societăți etc. În *faza de maturitate*, strategiile de restructurare vizează menținerea sau optimizarea activității prin operațiuni de fuziune sau divizare, după caz, în timp ce în *faza de declin,* se impun, de regulă, strategii de restrângere sau abandonare a activității[25].

În ceea ce privește tipologia restructurărilor, trebuie menționat faptul că aceasta depinde, în principal, de etapa ciclului de viață în care se află entitatea, precum și de capacitatea acesteia de adaptare la cerințele mediului economic și social în care activează. Ținând cont de faptul că restructurarea implică, după caz, modificări de structură și modificări de volum, putem vorbi de două tipuri de restructurări, și anume:

- cele care implică *modificarea volumului* fie în sensul creșterii (restructurare-dezvoltare), fie în sensul diminuării sau chiar eliminării (restructurare-declin);
- cele care implică *modificarea structurii* interne (restructurare internă) sau a structurii capitalului social (restructurare corporativă).

În literatura de specialitate se folosește termenul de *restructurare* cu înțelesul general de operațiune care vizează o nouă structură, o nouă organizare. *Dicționarul Larousse* precizează că restructurarea intervine atunci când este vorba de reorganizarea unui ansamblu inadaptat, în cazul restructurării întreprinderilor, pe baza unor noi principii și cu noi structuri[26].

O definiție generală a termenului de *reorganizare* întâlnim în reglementările naționale, mai precis în Legea nr. 287/2009 privind *Codul Civil*, unde, la articolul 232, reorganizarea persoanei juridice este considerată „operațiunea juridică în care pot fi implicate una sau mai multe persoane juridice și care are ca efecte înființarea, modificarea sau încetarea acestora". Următorul articol din aceeași lege precizează că „reorganizarea persoanei juridice se realizează prin fuziune, prin divizare sau prin transformare".

Există autori care folosesc termenii generici de „dezvoltare" și „restructurare" pentru a desemna transformările de ordin cantitativ și/sau calitativ, pe care le pot suferi entitățile, considerând că diferența dintre cele două noțiuni este dată de intenția părților și de instrumentul juridic utilizat[27].

Conceptul de *dezvoltare* a unei entități se referă la modificarea volumului și structurii acesteia în sens crescător. De exemplu, evoluția unei entități de la o simplă societate individuală la o societate gigant sau la un grup de societăți.

Conceptul de *restructurare* a unei entități vizează modificarea structurală a acesteia în condițiile menținerii volumului. Totuși, prin *restructurare* se poate înțelege și reducerea volumului de activitate al unei entități. Printre *modalitățile de restructurare care vizează continuarea activității* se numără:

---

[25] Răchișan, P. R., *Problematica contabilă a restructurării societăților comerciale*, rezumat teză de doctorat, Cluj-Napoca, 2007, p. 29.
[26] Beaujolin Bellet, R., Schmidt G., *Les restructurations d'entreprises*, La Decouvert, Paris, 2012, p. 7.
[27] Tiron Tudor, A., *Combinări de întreprinderi.Fuziuni și achiziții*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2005, pp. 12-13.

Scanned with OKEN Scanner

- achiziții de titluri sau achiziții de afaceri fără preluarea unor titluri de valoare;
- grupări propriu-zise, alianțe, punere în comun de interese;
- modificări ale organizării interne;
- restructurări interne prin modificarea actului constitutiv;
- fuziuni sau divizări.

Operațiile de restructurare care vizează reducerea sau încetarea activității se realizează, în principal, prin:

- dizolvare;
- lichidare;
- reorganizare;
- faliment.

Pentru crearea avantajului competitiv necesar obținerii unei rentabilități cel puțin la nivelul mediei ramurii în care se încadrează activitatea entității, strategia acesteia se poate concretiza, după caz, în: dezvoltare internă, dezvoltare externă sau dezvoltare contractuală[28].

Dezvoltarea internă, numită și ***creștere internă***, constă în achiziționarea de noi active, finanțate din profituri nedistribuite acționarilor sau asociaților și din resurse externe. De regulă, ea nu conduce la modificarea capitalului social[29]. Ea se concretizează într-o structură societară care este alcătuită dintr-o societate dominantă și sucursalele sale sau alte unități fără personalitate juridică, asupra cărora societatea dominantă exercită un control absolut, manifestându-se, astfel, unitatea de decizie juridică și patrimonială.

Această strategie prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje. Dintre avantaje reținem următoarele: o mai mare coerență din punct de vedere organizațional și realizarea de economii la cheltuielile generale de administrație prin concentrarea serviciilor generale. Dezavantajul constă în lipsa de suplețe în gestiune, încurajând birocrația.

Dezvoltarea externă sau ***creșterea externă*** presupune preluarea controlului unei societăți care deține deja resursele materiale și umane necesare activității de exploatare, în loc ca acestea să fie achiziționate individual.

Modalitățile juridice prin care se poate realiza dezvoltarea externă sunt, în principiu, următoarele[30]:

- înființarea de noi societăți filială prin actul de voință și prin participarea societății dominante;
- aportul de active făcut de o societate altei societăți, fără ca societatea aducătoare de aport să se mai preocupe de administrarea efectivă a acestora;
- achiziția de părți sociale sau acțiuni în măsură să asigure societății ce le achiziționează exercitarea unei puteri de control asupra societății care le vinde;
- fuziunea prin absorbție sau contopire.

Consecința dezvoltării externe este apariția *grupurilor de societăți* formate dintr-un ansamblu de societăți independente juridic, în cadrul cărora societatea dominantă exercită asupra celorlalte o influență sau un control, fie direct, fie indirect, manifestându-se o unitate de decizie.

Dezvoltarea contractuală se referă la practicile de alianțe sau cooperare prin intermediul cărora întreprinderile se dezvoltă și pun în practică diferite proiecte strategice. Dintre mijloacele concrete de realizare reținem[31]:

- *formele tradiționale de cooperare* (subcontractarea, acordarea de licențe etc.);
- *rețele stabile* în care mai mulți parteneri, care dețin activele necesare și desfășoară anumite activități specifice, gravitează în jurul unei entități principale care

[28] *Ibidem*, p. 15.
[29] Matiș, D., *Contabilitatea operațiunilor speciale*, Editura Intelcredo, Deva, 2003, p. 105.
[30] Tiron Tudor, A., *op. cit.*, p. 19.
[31] *Ibidem*, pp. 20-21.

Scanned with OKEN Scanner

furnizează materii prime sau asigură desfacerea producției obținute de ansamblul entităților;

- *rețele dinamice* constituite prin coordonarea mai multor organizații independente ce formează o rețea și care sunt interesate de conceperea, dezvoltarea, producerea, comercializarea și desfășurarea unei activități de marketing a produselor;
- *alianțe* bazate pe contracte între parteneri independenți privind producția, distribuția produselor, programe de cercetare-dezvoltare sau crearea de întreprinderi comune.

Dezvoltarea contractuală constituie, practic, o manieră revoluționară de organizare a activității apărută pe fondul abandonării modelului marilor întreprinderi integriste.

1.2.3. Alianțele strategice – opțiuni de reorganizare a societăților

În actualul context economic, multe firme au înțeles că, adesea, colaborarea este mai avantajoasă decât competiția, iar beneficiile obținute prin punerea în comun a resurselor și competențelor sunt mai mari decât cele pe care le-ar obține dacă fiecare organizație ar acționa separat, concurând una cu cealaltă. Astfel, firmele sunt tot mai mult dispuse să colaboreze cu concurenții sub forma *alianțelor strategice.* Important este că fiecare dintre întreprinderile implicate într-o alianță strategică își păstrează autonomia. Din punct de vedere juridic, asocierea poate să ducă sau nu la crearea unei persoane juridice noi[32].

După unii autori, alianțele strategice sunt, în fapt, relații de colaborare între două sau mai multe firme concurente sau potențial concurente ori situate în alte părți ale lanțului valorii (de exemplu, furnizori) prin care acestea decid să realizeze în comun anumite proiecte strategice, prin utilizarea activităților, resurselor și competențelor de care dispune fiecare. Prin urmare, alianțele strategice se pot forma atât pe orizontală, cât și pe verticală (de exemplu, relația vânzător-cumpărător).

Alianțele strategice se grupează după motivele și obiectivele care au stat la baza constituirii acestora, astfel[33]:

- *alianțe complementare* – care se bazează pe faptul că fiecare participant va contribui cu activitățile și operațiile pe care le realizează cel mai bine;
- *alianțe de cointegrare* – care presupun ca întreprinderile partenere să-și mobilizeze resursele și competențele pentru a câștiga experiență și a-și reduce costurile;
- *alianțe de pseudo-concentrare,* în cadrul cărora partenerii au contribuții de aceeași natură la realizarea activității comune.

În România, cele mai cunoscute forme de alianțe strategice sunt:

- ***asocierea în participațiune,*** care presupune existența unui contract comercial în virtutea căruia două sau mai multe persoane convin ca una dintre acestea, care are calitatea de comerciant, să acorde celeilalte o participare la beneficiile sau pierderile ce ar rezulta din realizarea în comun a unor activități comerciale, în schimbul participării la desfășurarea acestor activități prin intermediul unui aport în bani sau în natură; este o formă de asociere destul de flexibilă, deoarece părțile au libertate în privința prevederilor din contract referitoare la obiectul contractului, administrarea și conducerea asociației, durata, participarea asociaților la activitatea comună, modalitățile de împărțire a beneficiilor sau de acoperire a pierderilor, în limita prevederilor din *Codul civil*;
- ***grupurile de interes economic***, create după modelul francez, reprezintă o asociere între două sau mai multe persoane fizice sau juridice, constituită pe o perioadă

[32] Lupulescu, A. M., *op. cit.*, pp. 187-189.
[33] *Ibidem*, pp. 186-187.

Scanned with OKEN Scanner

determinată, în scopul înlesnirii sau dezvoltării activităţii economice a membrilor săi, precum şi al îmbunătăţirii rezultatelor activităţii respective[34]. Activitatea grupului de interes economic constituie o prelungire a activităţii economice a membrilor săi, trebuind să faciliteze, să dezvolte sau să permită îmbunătăţirea rezultatelor acestei activităţi, şi poate avea calitatea de comerciant sau necomerciant, iar numărul membrilor nu poate fi mai mare de 20.

Chiar dacă au devenit opţiuni din ce în ce mai preferate de companiile din întreaga lume, multe alianţe strategice sunt sortite eşecului, din cauza lipsei de încredere ori a unei colaborări insuficiente între parteneri, ori din cauza unei anticipări incorecte a evoluţiei, implicaţiilor şi rezultatelor preconizate a se obţine pe această cale.

1.2.4. Concentrările economice în condiţii de concurenţă

Poziţia dominantă a grupurilor de societăţi constituite prin concentrare economică poate afecta libera concurenţă de pe piaţa unde activează acestea. Din aceste considerente, legislaţia fiecărei ţări, inclusiv cea a României, conţine prevederi referitoare la condiţiile deţinerii poziţiei dominante şi interzice înţelegerile exprese sau tacite care pot avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau deturnarea concurenţei pe piaţă[35].

La nivel comunitar, concentrările economice sunt reglementate de *Regulamentul CE nr. 139/2004 privind controlul concentrărilor economice între agenţii economici*, iar în ţara noastră de *Legea concurenţei nr. 21/1996* republicată în 2016. Conform reglementărilor româneşti, ***concentrarea economică*** reprezintă o operaţiune prin intermediul căreia o întreprindere sau un grup de întreprinderi ajunge să deţină o pondere ridicată a activităţii economice pe o anumită piaţă fie prin dobândirea cu orice titlu a proprietăţii sau folosinţei asupra unei părţi sau totalităţii bunurilor, drepturilor şi obligaţiilor unei alte întreprinderi, fie prin exercitarea, în mod direct sau indirect, a unei influenţe determinante asupra unei alte întreprinderi[36].

Conform articolului 10 din Legea concurenţei nr. 21/1996 republicată, concentrarea economică poate să rezulte în urma[37]:

a) fuzionării a două sau mai multe întreprinderi independente anterior sau părţi ale unor întreprinderi;
b) dobândirii, de către una sau mai multe persoane care controlează deja cel puţin o întreprindere ori de către una sau mai multe întreprinderi, fie prin achiziţionarea de valori mobiliare sau de active, fie prin contract ori prin orice alte mijloace, a controlului direct sau indirect asupra uneia ori mai multor întreprinderi sau părţi ale acestora.

Aşa cum rezultă din aceste prevederi, dobândirea controlului se poate realiza printr-o varietate de forme direct sau indirect (dobândirea unei participaţii la capital, cumpărarea de active, prin contract etc.), dar şi prin intermediul unor relaţii de dependenţă economică de tipul acordurilor de livrare pe termen mediu sau lung încheiate între furnizori şi clienţi.

Controlul poate fi *unic* sau *exclusiv*, fiind exercitat prin deţinerea majorităţii drepturilor de vot de o singură persoană sau *comun*, atunci când este deţinut de mai multe

---

[34] Legea 161/2003 *privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, prevenirea şi sancţionarea corupţiei*, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 279, din 19/04/2003.

[35] Tiron Tudor, A., *op. cit.*, p. 24.

[36] Lupulescu, A. M., *op. cit.*, p. 216.

[37] *** *Legea concurenţei* nr. 21/1996, republicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 742 din 16.08.2005, şi modificată prin O.U.G. nr.75/2010.

Scanned with OKEN Scanner

persoane care ajung la un acord în ceea ce privește luarea celor mai importante decizii pentru întreprinderea controlată.

Legea interzice în mod expres doar concentrările economice ce au ca efect crearea sau consolidarea unei poziții dominante pe piață, care ar putea să conducă la restrângerea, înlăturarea sau distorsionarea semnificativă a concurenței pe piață. În ceea ce privește celelalte tipuri de concentrare economică, datorită efectelor negative pe care le pot avea asupra concurenței, acestea sunt supuse controlului Consiliului Concurenței. Concentrările economice care depășesc următoarele praguri valorice: cifra de afaceri cumulată a întreprinderilor implicate în operațiune depășește echivalentul în lei a 10.000.000 euro și când cel puțin două dintre întreprinderile implicate au realizat pe teritoriul României, fiecare în parte, o cifră de afaceri mai mare decât echivalentul în lei a 4.000.000 euro (echivalentul în lei se calculează la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României valabil pentru ultima zi a exercițiului financiar din anul anterior realizării operațiunii) trebuie notificate Consiliului Concurenței înainte de punerea în aplicare și după încheierea acordului, după anunțarea ofertei publice sau după preluarea pachetului de control. Notificarea poate fi efectuată și în cazurile în care întreprinderile implicate demonstrează Consiliului Concurenței intenția de bună-credință de a încheia un acord sau, în cazul unei oferte publice, și-au anunțat public intenția de a face o astfel de ofertă, cu condiția ca acordul sau oferta planificată să aibă ca rezultat o concentrare care îndeplinește condițiile prevăzute[38].

Pe baza notificării primite de la părțile implicate, Consiliul Concurenței va aprecia dacă operațiunea respectivă este sau nu compatibilă cu o concurență normală sau va avea efecte pozitive de natură a justifica o eventuală reducere a concurenței[39].

Conform art. 5 din Legea concurenței nr. 21/1996, modificată și republicată, sunt considerate practici anticoncurențiale și, ca atare, „sunt interzise orice înțelegeri între întreprinderi, decizii ale asociațiilor de întreprinderi și practici concertate, care au ca obiect sau au ca efect împiedicarea, restrângerea ori denaturarea concurenței pe piața românească sau pe o parte a acesteia".

În principiu, strategiile de reorganizare a societăților sunt strategii de schimbare în diverse direcții, de reconfigurare a acestora și a activității lor, în vederea depășirii unor situații dificile și a îmbunătățirii performanțelor.

[38] *** *Legea concurenței* nr. 21/1996, republicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 153 din 29 februarie 2016, art. 12 și 13.
[39] Lupulescu, A. M., *op. cit.*, pp. 218-219.

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL 2
ASPECTE JURIDICE ŞI CONTABILE PRIVIND OPERAŢIUNILE DE FUZIUNI ŞI ACHIZIŢII

În multe situaţii, operaţiunea de fuziune a societăţilor este asociată cu cea de achiziţii, folosindu-se frecvent expresia *operaţiuni de fuziuni şi achiziţii* (engl. *mergers and acquisitions* – M&A). Pentru o mai bună înţelegere a tipurilor de operaţiuni pe care le implică denumirea generică „fuziuni şi achiziţii", se impun câteva delimitări conceptuale. Sintetizând opiniile din literatura de specialitate, putem considera că fuziunile şi achiziţiile, ca opţiuni strategice de dezvoltare (creştere) externă[1] se referă, în principal, la: achiziţia prin cumpărarea de acţiuni, achiziţia prin schimbul de acţiuni, fuziunea prin absorbţie şi fuziunea prin crearea unei noi societăţi (fuziunea prin contopire).

Achiziţia prin cumpărarea de acţiuni reprezintă operaţiunea prin care o societate numită *achizitor* dobândeşte prin cumpărare titlurile de capital (acţiunile sau părţile sociale) ale unei societăţi ţintă care devine filiala a sa. În fapt, acţionarii societăţii ţintă cedează acţiunile deţinute în schimbul unei sume de bani. *Achiziţia prin schimbul de acţiuni* presupune ca acţionarii societăţii ţintă să primească, în schimbul acţiunilor pe care le deţin, acţiuni ale societăţii achizitoare (iniţiatoare).

Spre deosebire de achiziţie, *fuziunea* reprezintă o combinare de întreprinderi prin care, după caz, activele şi pasivele uneia din societăţi sunt transferate celeilalte, iar prima societate este dizolvată (*fuziunea prin absorbţie*) ori activele şi pasivele ambelor societăţi sunt transferate unei terţe societăţi şi amândouă societăţile iniţiale sunt dizolvate (*fuziunea prin contopire*).

2.1. Contextul şi caracteristicile generale ale operaţiunilor de fuziuni – achiziţii

Ne propunem pentru început o succintă prezentare a câtorva aspecte generale privind operaţiunile de fuziuni şi achiziţii (obiective şi motivaţii, evoluţia pieţei de fuziuni şi achiziţii, faze în derularea operaţiunilor de fuziuni şi achiziţii şi, în fine, tipologia acestora), urmând ca aspectele particulare legate de contabilitatea acestor tipuri de operaţiuni să facă obiectul unor paragrafe distincte din cuprinsul acestui capitol.

2.1.1. Obiective şi motivaţii

Fuziunile şi achiziţiile nu implică întotdeauna mobilizarea imediată de fonduri băneşti. Ele facilitează, în cele mai multe cazuri, obţinerea unei poziţii competitive pe piaţă, oferă posibilitatea de a elimina concurenţii şi de a scădea costurile prin efecte sinergice. În ceea ce priveşte obiectivele şi motivaţiile fuziunii, literatura de specialitate reţine mai multe categorii, rezultate prin gruparea după criterii diferite.

[1] Aşa cum remarcau autorii lucrării *Fusion Aquisitions. Strategie. Finance. Management*, Olivier Meier şi Guillaume Schier, operaţiunile de fuziuni achiziţii nu reprezintă singurele strategii de creştere externă, după cum ele pot avea ca obiectiv şi reorganizarea internă a unui grup de societăţi (de exemplu, în situaţia în care are loc fuziunea dintre două societăţi din cadrul aceluiaşi grup).

Scanned with OKEN Scanner

O primă grupare asupra căreia ne-am oprit are în vedere *natura* motivațiilor, perspectivă din care se pot identifica următoarele două categorii[2]:

- ***Motivații de natură economică*** ce vizează obținerea unei mai bune performanțe. În această categorie se încadrează: obținerea de câștiguri de sinergie și identificarea unor factori de creștere externă.

Conceptul de sinergie aplicat la domeniul achizițiilor și fuziunilor este folosit în literatura de specialitate pentru a explica avantajele care rezultă din complementaritatea de active, activități și procese ale societăților implicate, astfel că efectul obținut prin combinarea lor este mai mare decât suma efectelor părților componente. Rezumată prin formula caricaturală 1+1 = 3, sinergia înseamnă, în fapt, valoarea creată suplimentar de regruparea a două sau mai multe entități, prin care se obține, după caz: reducerea costurilor (de exemplu, reducerea cheltuielilor generale și a celor de funcționare), creșterea marjei prin accesul pe noi piețe.

Dintre *factorii de creștere externă* care pot interveni în operațiunile de fuziuni și achiziții reținem:

- ✓ *dobândirea de resurse strategice*, considerate resurse cheie pentru creștere, și anume: potențialul de cercetare-dezvoltare, preluarea de mărci[3] care, altfel, ar fi dificil de creat, alte active necorporale (cum ar fi cunoștințele și competențele tehnice ale angajaților);
- ✓ *strategia de diversificare a activităților* ce poate viza preluarea controlului activităților aflate în amonte sau în aval de sectorul de activitate al întreprinderii achizitoare / absorbante sau chiar schimbarea domeniului de activitate[4];
- ✓ *creșterea cotei de piață* ca urmare a complementarității de structuri (este vorba, în principal, de infrastructură), produse (completarea ofertei de produse și servicii către clienți) și clienți (utilizarea bazelor de date cu clienții)[5]; trebuie remarcat faptul că preluarea controlului asupra unui concurent poate conduce la o mai bună poziție pe piață;
- ✓ *creșterea resurselor financiare* fie ca urmare a procurării de mijloace bănești cu ocazia preluării controlului în urma achiziției sau fuziunii, fie ca urmare a unor avantaje fiscale generate de operațiunile de fuziuni / achiziții (este cazul câștigului fiscal apărut cu ocazia preluării în 2005 a operatorului spaniol Amena de către grupul France Telecom, având în vedere că legislația fiscală din Spania permitea ca, în anumite condiții, plusurile de valoare constate cu ocazia unei achiziții să fie considerate deduceri fiscale);
- ✓ *evitarea unor constrângeri vamale, administrative sau protecționiste* (de exemplu, unele fuziuni din sectorul transporturilor aeriene au vizat evitarea limitărilor în ceea ce privește drepturile de trafic sau accesul în intervalele orare disponibile pe anumite aeroporturi aglomerate, cum ar fi fuziunea SAir Group / Air Liberté);
- ✓ *modificarea condițiilor de concurență* în sensul că, prin fuziunea cu o altă firmă din același sector, este posibil să crească dimensiunea companiei achizitoare sau absorbantă, iar noile companii să concureze cu firme de mari dimensiuni și capabile să reziste la noile condiții de pe piață; în aceste condiții, autoritatea

---

[2] Bancel, F., Duval-Hamel J., *Fusions d'entreprises. Comment les gérer. Comment les vivre*, Eyrolles, Editions d'Organisation, Paris, 2008, pp. 41-23.

[3] Este cazul preluării mărcii de parfumuri Givenchy de către bine cunoscutul conglomerat francez LVMH (Moët Hennessy Louis Vuitton) în anul 1988.

[4] Cea mai mare companie multinațională în domeniul turismului TUI Group își are originea în grupul minier Preussag.

[5] De exemplu, compania aeriană franco-olandeză Air France–KLM, rezultatul fuziunii în 2004 a companiilor Air France și KLM, se bazează pe două hub-uri internaționale importante, Amsterdam Airport Schiphol și Paris – Charles de Gaulle Airport.

Scanned with OKEN Scanner

însărcinată cu controlul concurenţei trebuie să analizeze oportunitatea realizării unei asemenea operaţiuni sau să solicite vânzarea unor active pentru a reduce puterea dominantă pe piaţă;

- ✓ *iniţierea unor schimbări interne*, care pot să constituie un obiectiv „ascuns" al fuziunilor / achiziţiilor, mai ales atunci când structurile interne ale organizaţiei se dovedesc a fi incapabile să realizeze modificările scontate de conducere. Sunt situaţii în care conducerea de top a unei companii sau chiar acţionarii pot folosi fuziunea / achiziţia ca o modalitate de a schimba o conducere operaţională slabă, care altfel nu poate fi înlocuită datorită notorietăţii sau din alte motive.

- ***Motivaţii personale ale managerilor*** pot, în anumite cazuri, să completeze motivaţiile de natură economică ale operaţiunilor de fuziuni / achiziţii. Au fost identificate mai multe tipuri de motivaţii personale, dintre care reţinem: *motivaţii funcţionale* (rezumate prin afirmaţia „I do my job"[6]) ce pornesc de la premisa că operaţiunile de fuziuni / achiziţii se numără printre misiunile importante pe care trebuie să le îndeplinească managerii; *evaluarea personală* prin raportare la valoarea bursieră constă în aceea că prin implicarea în realizarea unei fuziuni / achiziţii managerii pot să dinamizeze cursul bursier, ceea ce este esenţial pentru relaţia acestora cu acţionarii; *motivaţia de creare* în sensul că implicarea managerului într-o operaţiune reuşită de fuziune / achiziţie poate să-l transforme într-un veritabil „creator".

O altă grupare interesantă a motivaţiilor se concentrează pe cele de natură strategică, care se bazează, în principal, pe criterii de competitivitate şi securitate (stabilitate). Din această perspectivă, se poate vorbi de[7]:

- *Motive strategice ofensive* care vizează, în principiu, îmbunătăţirea poziţiei concurenţiale a unei firme, exploatând caracteristicile întreprinderii achiziţionate sau absorbite şi în care se încadrează:
  - ✓ *Creşterea puterii de dominare şi influenţă*[8] – poate să permită întreprinderii să schimbe regulile jocului în favoarea sa, acţionând discreţionar prin decizii precum: reducerea cantităţilor produse, pentru a putea creşte preţurile, sau impunerea către concurenţi a anumitor practici. Această poziţie dominantă poate să influenţeze atât puterea de negociere cu furnizorii, în sensul că aprovizionările se pot face în condiţii mult mai avantajoase (în ceea ce priveşte preţurile de achiziţie, exigenţele de calitate sau termenele de plată), decât cele obţinute de concurenţii de dimensiuni mai modeste, cât şi relaţiile cu clienţii (de exemplu, politica de amplasare a produselor în magazine).
  - ✓ *Dobândirea de resurse specifice* este, uneori, absolut necesară companiilor pentru a rămâne competitive pe piaţă. Printre resursele vizate de firmele achizitoare sau absorbante, un loc important îl ocupă tehnologiile, mărcile de notorietate şi competenţele specifice (de exemplu, firma Apple a achiziţionat în ultimii ani mai multe companii ai căror angajaţi deţin cunoştinţe specifice, dintre care remarcăm achiziţia, în 2013, a firmei Broadmap, specializată în dezvoltarea de soluţii de cartografiere GPS prin analiza datelor geografice)[9].
  - ✓ *Dobândirea unei poziţii pe o piaţă nouă* şi extinderea activităţilor în noi zone geografice pot să constituie obiective importante pentru o companie care caută să fie cât mai competitivă faţă de concurenţii săi din ce în ce mai mondializaţi. Aşa se

[6] Expresie preluată din limba engleză, care se traduce prin „îmi fac treaba / meseria".
[7] Meier, O., Schier, G., *Fusion Aquisitions. Strategie. Finance. Management*, Dunod, Paris, 2016, p. 20.
[8] Fuziunea dintre firmele Schneider Electric şi Legrand, din sectorul producţiei de echipamente electrice, a ocazionat discuţii asupra puterii de dominare pe piaţă, motiv pentru care proiectul de fuziune a fost respins de Comisia Europeană.
[9] Forbes, *Apple Maps Looks Set For A Big Upgrade With Yet Another Mapping Acquisition*, 18 mai 2015, disponibil la https://www.forbes.com/sites/parmyolson/2015/05/18/apple-maps-coherence-gps/#62c2f4271fc2, accesat la 17.07.2018.

Scanned with OKEN Scanner

explică numărul din ce în ce mai mare de fuziuni / achiziții transfrontaliere. De exemplu, pentru a pătrunde pe piața nord-americană, Grupul francez AccorHotels achiziționează, în 1990, compania din industria ospitalității Motel 6, ce dispunea de un lanț de moteluri în SUA, iar în 1999, compania Red Roof Inn ce deținea un lanț de hoteluri, de asemenea, în SUA[10].

- ✓ *Creșterea capacității de regenerare sau reînnoire* s-ar datora unei strategii de inovare, în care s-ar încadra acțiuni precum: punerea în comun a capacităților de cercetare și dezvoltare, costurile mari ale programelor de inovare fiind suportate în comun; reducerea riscului de oportunism printr-o mai bună gestionare a proceselor de inovare (controlul echipelor de specialiști); dezvoltarea unor programe de transformare durabilă a mediului; valorificarea unor avantaje suplimentare legate de consolidarea imaginii, economia de scară, obținerea unor segmente de piață etc.

• *Motive strategice defensive* care țin de capacitatea firmelor de a-și menține poziția atunci când aceasta este amenințată de acțiunile concurenților și de evoluția mediului de afaceri. Aceste motive vizează aspecte precum:

- ✓ *Consolidarea poziției în sectoare aflate la maturitate,* deoarece firmele se pot confrunta, în faza de maturitate sau declin, cu o supra capacitate de producție care poate conduce la un adevărat „război al prețurilor", justificat de necesitatea rentabilizării activităților sau o mai bună acoperire a cheltuielilor fixe;
- ✓ *Posibilitatea de adaptare la evoluțiile tehnologice* prin creștere externă (fuziuni / achiziții) este mult mai eficientă decât cea realizată prin creștere internă din rațiuni legate de mijloace și de timp, mai ales în sectoarele unde progresele tehnologice se produc rapid (este cazul biotehnologiei sau tehnologiei informației).
- ✓ *Contracararea acțiunilor unui concurent incomod* apare în contextul reglării unui raport de forțe între două sau mai multe firme concurente, reglare care se poate concretiza în acțiuni de prevenție (defensive) sau de agresiune (ofensive). Creșterea externă se poate încadra între strategiile defensive în situații precum: neutralizarea unui concurent prin consolidarea puterii pe piață (este cazul fuziunii, în 1999, dintre grupurile Promodes și Carrefour, care a condus la crearea celei mai mari companii de retail din Europa, în intenția de a împiedica intrarea grupului american Wal-Mart în Europa)[11], eliminarea pur și simplu a unui concurent, anihilarea inițiativei unui concurent prin saturarea segmentului de piață vizat (în această situație se încadrează, de exemplu, decizia firmei Michelin de a achiziționa societatea Kleber pentru a împiedica compania Goodyear să-și consolideze poziția pe piață)[12].
- ✓ *Extinderea activității la scara internațională pentru a ajunge la o dimensiune critică* constituie, în actualul context concurențial, o modalitate de a evita marginalizarea companiei în cadrul sectorului și un răspuns defensiv la mișcările de concentrare economică care pun firmele în postura de a alege între „a achiziționa" sau „a fi achiziționat". Caracteristica acestei concurențe mondiale este că multe companii devin obiectul unei „mondializări forțate", dată fiind schimbarea de concepție în ceea ce privește importanța unei întreprinderi, care variază în funcție de nivelul de internaționalizare (este cazul alianței dintre Renault și Nissan).
- ✓ *Limitarea posibilității de a intra într-un sector* ca urmare a unor pe amenințări generate fie de apariția unor noi concurenți (care, după caz, pot fi: întreprinderi nou

[10] Accor, *Management Report regarding 2000 consolidated results presented by the Management Board to the Shareholders' Meeting*, disponibil la https://group.accor.com/-/media/Corporate/Investors/Documents-de-reference/Document_de_reference_2000_GB.pdf,accesat la 10.07.2018.
[11] Colla, E., Dupuis, M., *Research and managerial issues on global retail competition: Carrefour/Wal-Mart*, în *International Journal of Retail & Distribution Management*, 30(2), 2002, pp. 103-111.
[12] Meier, O., Schier, G., *op. cit.*, p. 29.

Scanned with OKEN Scanner

create, întreprinderi provenind din sectoare sau de pe pieţe conexe, firme care dispun de resurse financiare şi care doresc să-şi diversifice portofoliului de activităţi prin preluarea unor activităţi rentabile pe termen mediu), fie de apariţia unor produse de substituţie (este vorba de produse care îndeplinesc o funcţie asemănătoare cu produsele de bază, dar care se bazează pe tehnologii diferite). În fapt, înlăturarea acestor ameninţări se poate face prin apropierea (pe calea fuziunii / achiziţiei) de unul din actorii aflaţi în mediul extern al firmei (concurent, furnizor sau distribuitor). Astfel, achiziţia unui potenţial concurent poate să îl transforme pe acesta dintr-un factor de risc, într-o oportunitate de creştere, mai ales atunci când tehnologia se dovedeşte a fi o resursă strategică ce oferă avantaje incontestabile şi durabile. Un exemplu edificator de strategie defensivă este cel al firmei Carrefour care, înainte de a achiziţiona firma Promodes, a fost considerată o potenţială achiziţie de către grupul american Wal-Mart, în intenţia acestuia din urmă de a pătrunde pe piaţa europeană.

De remarcat că mai există şi motive politice sau oportuniste care pot justifica realizarea unei operaţiuni de fuziune / achiziţie.

2.1.2. Repere în evoluţia pieţei de fuziuni – achiziţii

O analiză în timp a numărului de operaţiuni de fuziuni / achiziţii, ca opţiuni strategice de dezvoltare externă, pune în evidenţă manifestarea evoluţiei în valuri ciclice, concretizate în creşteri bruşte şi semnificative pe perioade scurte de timp. Această evoluţie s-a manifestat în cea mai mare parte în ţările industrializate, SUA remarcându-se în mod deosebit prin faptul că deţine cca jumătate din piaţa mondială a operaţiunilor de fuziuni-achiziţii[13].

Practic, se poate aprecia că fiecare val de fuziuni / achiziţii s-a concentrat pe anumite sectoare, a căror consolidare a fost facilitată de bulversări tehnologice, juridice sau strategice, după caz[14]. Sintetizând opiniile din literatura de specialitate, ne propunem o scurtă caracterizare a acestor valuri la nivel mondial.

Astfel, *primul val*, care s-a terminat înainte de începerea Primului Război Mondial, s-a manifestat prin operaţiuni între mari companii industriale din acelaşi sector (de exemplu, industria grea în SUA), motiv pentru care au fost numite şi *operaţiuni orizontale*. S-a ajuns la crearea unor poziţii monopoliste (motiv pentru care au fost denumite „fuziuni pentru monopol") pentru companii precum US Steel, General Electric, Du Pont sau primele grupuri chimice din Germania.

Al doilea val corespunde perioadei de *boom* economic de după Primul Război Mondial pentru economia americană şi s-a manifestat după adoptarea, în anii '20 ai secolului trecut, a legislaţiei anti-trust în SUA, prin care se urmărea schimbarea regulilor pe piaţă. În această etapa au avut loc aşa-numitele „fuziuni de oligopol", dezvoltându-se companii precum General Motors, Rhodia, Schneider etc. Au fost vizate o serie de domenii dintre care enumerăm: industria de automobile, alimentară, chimică şi electricitate. Însă, criza economică din 1929 a pus capăt în mod brutal acestei perioade prospere.

Al treilea val s-a manifestat în jurul anilor '70 şi s-a caracterizat prin derularea unor operaţiuni de tipul „fuziuni conglomerat". S-a trecut la aplicarea unei noi teorii manageriale bazată pe logica de diversificare a activităţilor (din domenii foarte diverse şi nelegate între ele), ca mod de gestionare a riscurilor şi de trecere la faza de maturitate a unei companii.

Al patrulea val a debutat la început anilor '80 şi poate fi considerat, într-o anumită

[13] Meier, O., Schier, G., *op. cit.*, p. 38.
[14] Duval-Hamel, J., *Fusions d'entreprises. Comment les gérer. Comment les vivre*, Eyrolles, Editions d'Organisation, Paris, 2008, pp. 18-23.

Scanned with OKEN Scanner

măsură, simetric valului precedent, deoarece s-a caracterizat prin descompunerea societăților conglomerat, afectate de impactul economic al șocului petrolier din 1973 și de apariția unor teorii financiare care au repus în discuție pertinența economică a diversificării. Această situație explică faptul că multe din operațiunile ce au avut loc în această etapă au fost fuziuni de activități rezultând din dezmembrări de conglomerate (*split and spin off*) sau fuziuni ostile finanțate prin efectul de levier al datoriei (*leverage buyout* – LBO), urmate de dezinvestiri masive de activități periferice.

Cel de-al cincilea val corespunde etapei megafuziunilor și a început la mijlocul anilor '90, vârful istoric fiind atins în 2001. El se caracterizează prin operațiuni transfrontaliere și de tip orizontal, fiind vizată consolidarea într-un anumit sector de activitate sau într-o anumită regiune. A fost o bună ocazie pentru multe companii de a intra pe piețele din alte țări și a obține dominația la nivel internațional sau chiar mondial. Domeniile în care au avut loc aceste operațiuni majore au fost media, industria petrolului, sectorul bancar și industria farmaceutică. Putem constata cu ușurință că cele mai mari fuziuni din istorie au avut loc, în majoritate, în acest val. Dintre exemplele de fuziuni / achiziții transfrontaliere mai celebre reținem[15]: fuziunea în 1999 dintre compania britanică Vodafone AirTouch și furnizorul german de telefonie și internet Mannesman, fuziunea tot în 1999 dintre Exxon și Mobil care a condus la crearea companiei Exxon Mobil Corporation, în prezent cea mai mare companie de rafinare a petrolului din lume, sau fuziunea, în anul 2000, dintre Glaxo Wellcome și SmithKline Beecham, care a avut ca rezultat crearea companiei GlaxoSmithKline, una dintre cele mai mari companii farmaceutice din lume. Sfârșitul acestui val a venit odată cu marile scandaluri care au zguduit serios credibilitatea marilor companii americane și care s-au soldat, în final, cu falimentul unor nume sonore, precum Worldcom și Enron.

Cel de-al șaselea val a început în 2004 și este puternic legat de apariția Internetului și modernizarea mijloacelor de telecomunicații, precum și de apariția fondurilor de investiții și a fondurilor controlate de guvern. Globalizarea, investițiile de capital privat și implicarea acționarilor în conducerea marilor companii sunt câteva dintre caracteristicile acestui val. Ca și în etapa anterioară, multe dintre companiile mari continuă să urmărească strategia de dominare la nivel internațional sau chiar mondial. De asemenea, se apelează în continuare la operațiuni bazate pe efectul de levier al datoriei (LBO), ceea ce înseamnă că pentru achiziția companiei țintă firma achizitoare împrumută bani fără a fi nevoie să angajeze capitaluri proprii importante. Cel mai cunoscut exemplu de fuziune care a avut loc în acest val este cea dintre American Online (AOL) și Time Warner, care a dus la formarea AOL Time Warner Inc. Criza de subprime din decembrie 2007 și marea recesiune a economiei americane sunt evenimente care au marcat sfârșitul acestui val.

Faza actuală, care ar putea fi considerată *al șaptelea val,* ar corespunde unei perioade de revigorare a pieței de fuziuni și achiziții manifestată începând cu anul 2011, după un val de eșecuri ce au culminat cu pierderea de 100 de miliarde USD raportată de AOL Time Warner Inc. după numai un an de la fuziunea istorică a celor două companii. O parte din caracteristicile operațiunilor de fuziuni și achiziții din valurile anterioare se păstrează și în etapa actuală. Este cazul creșterii numărului de fuziuni transfrontaliere și al operațiunilor ce vizează consolidarea, în anumite sectoare industriale, a operațiunilor de tip concentric și a achizițiilor cu efect de levier.

De departe, cea mai importantă piață a operațiunilor de fuziuni și achiziții rămâne cea din SUA, după care urmează cea a țărilor din Europa. Cu titlu de exemplu, numărul operațiunilor de fuziuni / achiziții în care a fost implicată cel puțin o companie americană a reprezentat, în 1985, peste 88% din numărul total al operațiunilor la nivel mondial, pondere care a scăzut la 53% în 1999, iar ponderea operațiunilor de fuziuni / achiziții pur americane

[15] Cleverism, *A Historical Analysis of M&A Waves*, 26 ianuarie 2016, disponibil la https://www.cleverism.com/historical-analysis-ma-waves-mergers-acquisition/, accesat la 19.11.2018.

Scanned with OKEN Scanner

(în care atât compania achizitoare, cat şi cea ţintă sunt americane) a scăzut în aceeaşi perioadă de la 72% la 30% din totalul operaţiunilor la nivel mondial. Raportat la aceeaşi perioadă, numărul operaţiunilor implicând cel puţin o societate europeană a crescut de la 11% la 47% din numărul total la nivel mondial. Tot cu titlu comparativ, numărul operaţiunilor în care a fost implicată cel puţin o companie din Asia a crescut, în perioada 1985-1999, de la 1% la 6% din numărul total al operaţiunilor[16].

Un studiu efectuat asupra fuziunilor / achiziţiilor recente, ce au avut loc la nivel mondial în perioada 2005-2014, a pus în evidenţă câteva caracteristici ale acestor operaţiuni, dintre care reţinem: din totalul operaţiunilor realizate, în medie cca 45% sunt achiziţii transfrontaliere; modalitatea de plată cea mai frecvent utilizată este plata în numerar, adică în medie 66% din total, urmată de plata în acţiuni, care a reprezentat cca 10% din totalul operaţiunilor realizate în ultimii patru ani, după o scădere accentuată în perioada ce a urmat după criza din 2008; dispariţia aproape în totalitate a fuziunilor / achiziţiilor ostile; ponderea mare de 93,6% a operaţiunilor mici, adică a acelor operaţiuni în care valoarea tranzacţiei este mai mică de 500 de milioane USD, în timp ce operaţiunile a căror valoare depăşeşte 1 miliard de USD reprezintă doar 4% din total[17].

Recent, noi zone geografice au devenit active în privinţa acestor operaţiuni. Este vorba de ţările care sunt parte în acordul BRICS (acronimul pentru asociaţia ţărilor Brazilia, Rusia, India, China şi Africa de Sud, constituită în anul 2010) şi ale căror economii naţionale se numără printre cele mai importante economii emergente ale lumii, dar, în acelaşi timp, sunt cinci dintre cele mai populate ţări ale lumii (în fapt, toate cele cinci ţări reunesc mai mult de 40% din populaţia globală la nivelul anului 2015). Cooperarea dintre aceste ţări, concentrată în mare măsură pe activităţile comerciale şi corporative, va influenţa cu siguranţă activităţile de fuziuni şi achiziţii din următorii ani, care vor fi puternic concentrate în aceste ţări sau pe continentele din care fac parte[18].

În ceea ce priveşte dinamica pieţei de fuziuni-achiziţii în România, trebuie să remarcăm faptul că până în 2003 s-a înregistrat un nivel scăzut al fuziunilor, atât numeric, cât şi valoric. Din anul 2003 se constată o creştere atât cantitativă, cât şi valorică a volumului acestor operaţiuni (valoarea din 2003 s-a dublat faţă de cea din 2002), domenii de interes fiind: industria alimentară, servicii, telecomunicaţii, farmaceutic. Cifra de afaceri corespunzătoare operaţiunilor de pe piaţa de fuziuni şi achiziţii din România a fost în anul 2009 de circa 2 miliarde de euro, nivel de aproape trei ori mai mic comparativ cu cel din 2008, când a fost de circa 6-7 miliarde de euro. În 2010, piaţa de fuziuni şi achiziţii a scăzut cu circa 71% faţă de anul 2009. Valoarea pieţei de fuziuni şi achiziţii, în 2012, s-a dublat în comparaţie cu anul 2011, crescând cu 106%, până la o valoare estimată de 788 de milioane de dolari, deşi numărul tranzacţiilor efectuate a scăzut uşor în 2012, faţă de anul precedent (114 tranzacţii efectuate în 2012, faţă de 120 în 2011).

Potrivit unui raport al PwC Romania, piaţa de fuziuni şi achiziţii din ţara noastră a înregistrat în 2014 o valoare de aproximativ 1,2 miliarde de euro, fiind a treia cea mai mare din regiunea Europei Centrale şi de Est, iar ca domenii de interes pentru fuziuni şi achiziţii s-au remarcat: IT&C, energie, telecomunicaţii, precum şi diverse activităţi de retail, precum cele din industria alimentară, farmaceutică sau din domeniul utilităţilor. În 2015, piaţa din România a fost dominată de tranzacţii de dimensiuni mici sau medii, însă ultimele luni au adus la final câteva tranzacţii strategice, care au implicat afaceri antreprenoriale şi jucători globali. Numărul tranzacţiilor finalizate în 2015 a scăzut faţă de 2014, valoarea acestora a crescut considerabil, depăşind 3 miliarde de euro (cea mai ridicată valoare din ultimii 6 ani).

[16] Meier, O., Schier, G., *op .cit.*, p. 45.
[17] *Ibidem*, p. 46.
[18] Cleverism, *A Historical Analysis of M&A Waves*, 26 ianuarie 2016, disponibil la https://www.cleverism.com/historical-analysis-ma-waves-mergers-acquisition/, accesat la 19.11.2018.

Scanned with OKEN Scanner

Odată trendul de creștere confirmat, tranzacțiile M&A au crescut din nou accelerat, anul 2016 fiind al treilea an consecutiv în care piața a depășit 2 miliarde de euro.

2.1.3. Analiza pieței de fuziuni și achiziții din Europa Centrală și de Sud-Est

Firma de contabilitate și audit *Ernst & Young* (o componentă a grupului „Big 4") publică periodic un studiu intitulat *M&A Barometer*, în care analizează tendințele predominante privind fuziunile și achizițiile pentru 11 țări din zona Europei Centrale și de Sud-Est (Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Grecia, Ungaria, Polonia, *România*, Serbia, Slovacia, Slovenia și Turcia). Acest studiu se bazează pe informații preluate din baze de date cu reputație, precum Zephir, DeaWatch, Mergermarket, cât și din presă. În continuare vom prezenta o analiză comparativă prin compilarea datelor furnizate de Ernst & Young pe perioada anilor 2013-2016.

După cum se poate remarca din graficul nr. 2.1., trendul general în ceea ce privește numărul achizițiilor și al fuziunilor la nivelul celor 11 țări analizate în perioada 2013-2016 a fost unul descrescător. Dacă în anul 2013 au fost 1.570 de fuziuni și achiziții, în anul 2014 numărul acestora a scăzut la 1.304, în anul 2015 la 1.281, iar în anul 2016 s-a înregistrat cea mai mică valoare, respectiv 1.165.

Cele mai active țări din regiune în ceea ce privește numărul de tranzacții de fuziuni și achiziții încheiate în perioada 2013-2016 au fost Turcia (1.233), Polonia (1.009) și Republica Cehă (934). Un aspect interesant se poate observa în cazul Bulgariei, care a înregistrat 290 de tranzacții de fuziuni și achiziții doar în anul 2013, de peste două ori mai mult decât în perioada 2014-2016 cumulat.

Cu un total de 564 de tranzacții încheiate, România este a patra țară în această ierarhie, având cele mai multe tranzacții încheiate în anul 2014 (181). În anul 2014, cele mai active industrii după numărul de tranzacții înregistrate au fost sectorul de servicii (25 de tranzacții), sectorul de comerț (20 de tranzacții) și sectorul IT (16 tranzacții). În anul 2015, cele mai multe tranzacții au fost efectuate în sectorul IT (13 tranzacții), respectiv în industria energetică și minieră (13 tranzacții). Topul cu cele mai atractive sectoare după numărul de tranzacții a fost completat de segmentul de imobiliare (13 tranzacții), sectorul de servicii (11 tranzacții) și de industria farmaceutică și de sănătate (11 tranzacții).

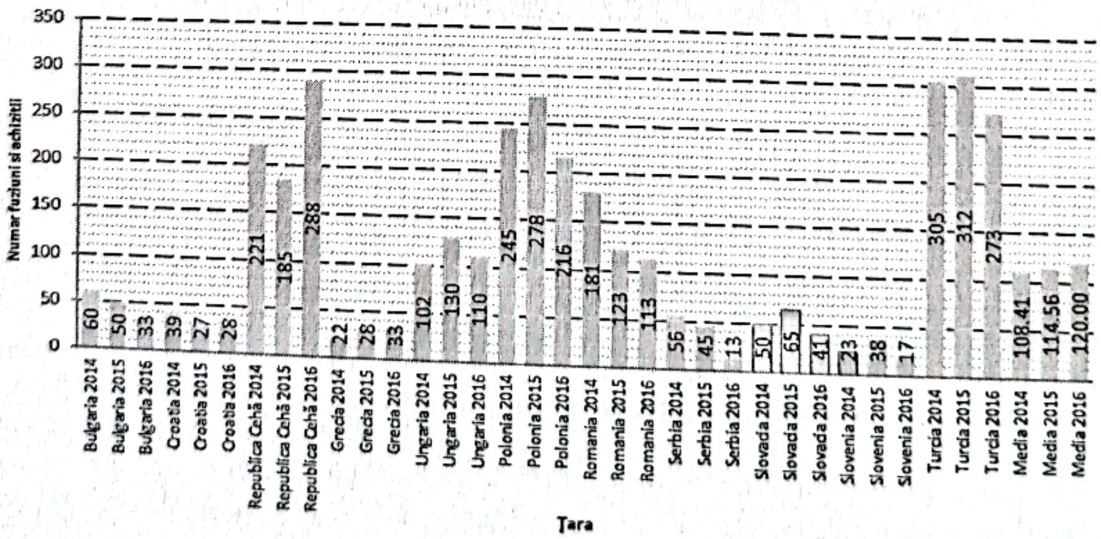

Graficul nr. 2.1. Numărul de tranzacții privind achizițiile și fuziunile din Europa Centrala și de Sud-Est
Sursa: prelucrare după M&A Barometer (2013-2016) – Ernst & Young

Scanned with OKEN Scanner

Valoarea estimată a tranzacţiilor de achiziţii şi fuziuni în zona Europei Centrale şi de Sud-Est a fost de 39,3 mld. dolari SUA, în anul 2013; 37,1 mld. dolari SUA, în anul 2014; 38,34 mld. dolari SUA, în anul 2015, şi 38,59 mld. dolari SUA, în anul 2016 (vezi graficul nr. 2.2.).

Având în vedere numărul tranzacţiilor de fuziuni şi de achiziţii încheiate, primele ţări în această ierarhie sunt aceleaşi: Turcia, Polonia şi Republica Cehă. Cea mai mare creştere a valorii pieţei tranzacţiilor de achiziţii şi de fuziuni s-a înregistrat în Polonia în anul 2016 (53,9%).

Cu excepţia anului 2015, România s-a situat sub media pieţei achiziţiilor şi fuziunilor din Europa Centrală şi de Sud-Est. Cea mai mare tranzacţie încheiată în anul 2014 în România a avut în centru corporaţia americană Facebook. Aceasta a cumpărat pentru o valoare de aproximativ 500 de milioane de dolari SUA compania de distribuţie de reclame video „LiveRail", fondată în anul 2007 în România. A doua tranzacţie ca valoare a fost reprezentată de achiziţia firmei „Floreasca City Center SRL" de fondul de investiţii „New Europe Property Investments (NEPI)", prin intermediul subsidiarei sale, „NE Property Cooperatief UA" din Olanda, pentru suma de 148 de milioane de euro (aproximativ 186 de milioane de dolari SUA). Floreasca City Center SRL era proprietara mall-ului Promenada din Bucureşti[19].

În anul 2015, cea mai importanta tranzacţie efectuată în România a reprezentat-o achiziţia de către UniCredit SpA a acţiunilor deţinute de omul de afaceri Ion Ţiriac în UniCredit Ţiriac Bank, pentru o sumă estimată la aproximativ 771 de milioane de dolari SUA. În urma acestei tranzacţii, participaţia UniCredit SpA în UniCredit Ţiriac Bank a crescut de la 50,6% la 95,6%. De asemenea, denumirea băncii a fost schimbată în UniCredit Bank. Pe locul al doilea în topul celor mai mari tranzacţii din anul 2015 în România se situează achiziţia de către producătorul irlandez de materiale de construcţii CRH a producătorilor Lafarge şi Holcim (care au fuzionat) pentru aproximativ 439 de milioane de dolari SUA. Tot în anul 2015, în cadrul unei tranzacţii de aproximativ 148 de milioane de dolari SUA, fondul de investiţii Mid Europa Partners din Marea Britanie a achiziţionat afacerea de servicii medicale private „Regina Maria".

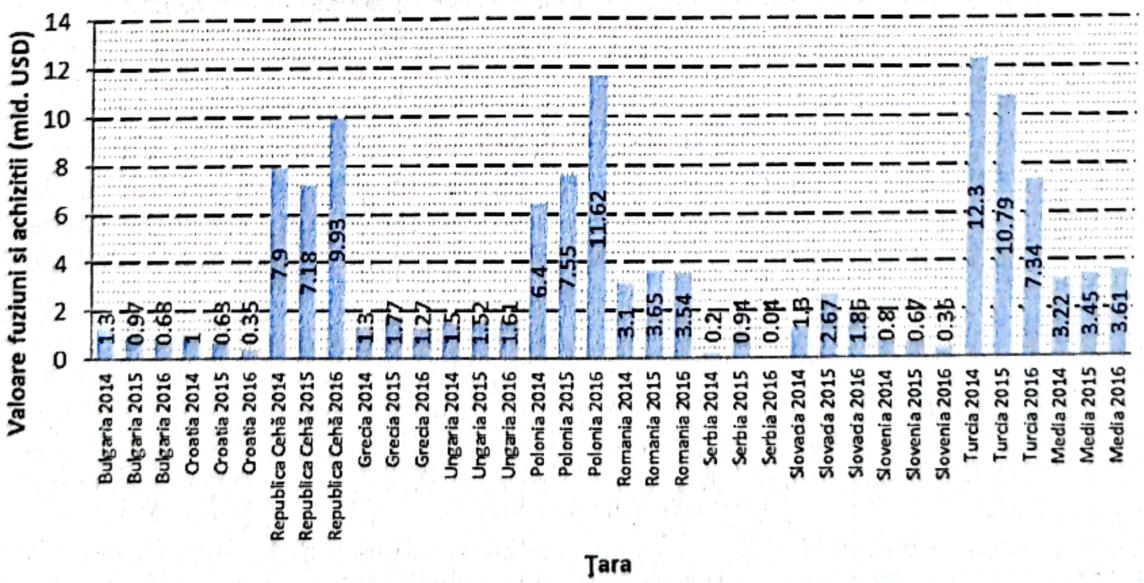

Graficul nr. 2.2. Valoarea tranzacţiilor de achiziţii şi fuziuni încheiate în Europa Centrala şi de Sud-Est
Sursa: prelucrare după M&A Barometer (2013-2016) – Ernst & Young

[19] Nepi, *Comunicat de presă – Achiziţia Promenada Mall*, disponibil la http://www.nepinvest.com/pdf/news/ro-2014-10-31.pdf, accesat la 17.01.2019.

Scanned with OKEN Scanner

Raportând valoarea tranzacțiilor de achiziții și fuziuni la numărul acestora, s-au obținut datele evidențiate prin intermediul graficului nr. 2.3. Un aspect interesant care poate fi remarcat îl constituie faptul că Grecia înregistrează cele mai mari valori dintre toate țările în perioada 2014-2016. Deși s-au încheiat relativ puține tranzacții în comparație cu celelalte țări, valoarea acestora a fost una ridicată. În afara Greciei, s-au înregistrat valori ridicate raportate la numărul de tranzacții și în Polonia în anul 2016 (0,0538 mld. dolari SUA), în Slovacia în anul 2016 (0,0454 mld. dolari SUA) și în Republica Cehă în anul 2013 (0,0442 mld. dolari SUA). Cu excepția anului 2016, România se situează sub media țărilor din Europa Centrala și de Sud-Est în perioada analizată.

În anul 2013, tranzacțiile cele mai importante din Europa Centrală și de Sud-Est s-au efectuat în Republica Cehă și în Polonia. Într-o tranzacție în valoare de 3,275 mld. dolari SUA, grupul financiar privat ceh PPF a achiziționat operatorul de telefonie din aceeași țară Telefonica Czech Republic a.s. Tot în Republica Cehă, Allianz Capital Partners din Germania și firma de investiții financiare Borealis Infrastructure Inc. au achiziționat operatorul sistemului de transport și de tranzit al gazelor Net4gas s.r.o. pentru suma de aproximativ 2,124 mld. dolari SUA. BNP Paribas SA, cea mai mare bancă din Franța, și-a consolidat prezența în Europa de Est prin achiziția instituției de creditare pentru sectorul agricol Bank Gospodarki Zywnosciowej din Polonia, pentru o valoare de circa 1,380 mld. dolari SUA. De asemenea, tot în Polonia, cel mai important operator de telecomunicații terestre din țară, EmiTel Sp. z o.o., a fost achiziționat de firma de investiții Alinda Capital Partners LLC, specializată în cumpărarea de active de infrastructură în America de Nord și în Europa, pentru suma de aproximativ 1,1 mld. dolari SUA.

În anul 2014, miliardarul ceh Radovan Vitek, prin intermediul firmei de investiții imobiliare Materali, a realizat cea mai mare achiziție din zona Europei Centrale și de Sud-Est prin cumpararea societății de investiții imobiliare GSG Group din Germania, în cadrul unei tranzacții de aproximativ 1,695 mld. dolari SUA.

Anul 2015 a avut în prim-plan achiziția de către Banca Națională a Qatarului a celui mai mare creditor din zona Golfului, Finansbank din Turcia, pentru o sumă de aproximativ 2,940 mld. dolari SUA. În urma acestei tranzacții, Banca Națională a Qatarului a devenit cea mai mare bancă din Orientul Mijlociu și din Africa după valoarea activelor[20].

În anul 2016, Asahi Group Holdings din Japonia, o companie de bere, băuturi spirtoase, băuturi răcoritoare și produse alimentare care activează la nivel mondial, a achiziționat o serie de mărci de bere din Europa Centrală și de Sud-Est (Republica Cehă, Polonia, Ungaria, Slovacia și România) de la cel mai mare producător de bere din lume, Anheuser-Busch InBev (cu sediul în Belgia), în cadrul unei tranzacții în valoare de 7,8 mld. dolari SUA[21]. Printre aceste mărci se numărau Peroni, Grolsch și Ursus. Această dezinvestiție din partea Anheuser-Busch InBev a fost necesară în vederea îndeplinirii angajamentelor antitrust care i-au permis fuziunea prin achiziție cu SABMiller pentru suma de 100 de miliarde de dolari SUA[22].

[20] Reuters, *Qatar National Bank says completes acquisition of Turkey's Finansbank*, 15 iunie 2016, disponibil la http://www.reuters.com/article/finansbank-ma-qatar-natl-bank-idUSL8N19735S, accesat la 07.01.2019.

[21] Reuters, *Japan's Asahi expands in Europe with AB InBev beer deal*, 13 decembrie 2016, disponibil la http://www.reuters.com/article/us-anheuser-busch-m-a-cee-beer-idUSKBN1420BS, accesat la 07.01.2019.

[22] „Ziarul Financiar", *Tranzacție gigant pe piața berii: un grup japonez a cumpărat mărcile de bere Ursus, Ciucaș și Timișoreana*, 13 decembrie 2016, disponibil la http://www.zf.ro/zf-24/tranzactie-gigant-pe-piata-berii-un-grup-japonez-a-cumparat-marcile-de-bere-ursus-ciucas-si-timisoreana-16025872, accesat la 07.01.2019.

Scanned with OKEN Scanner

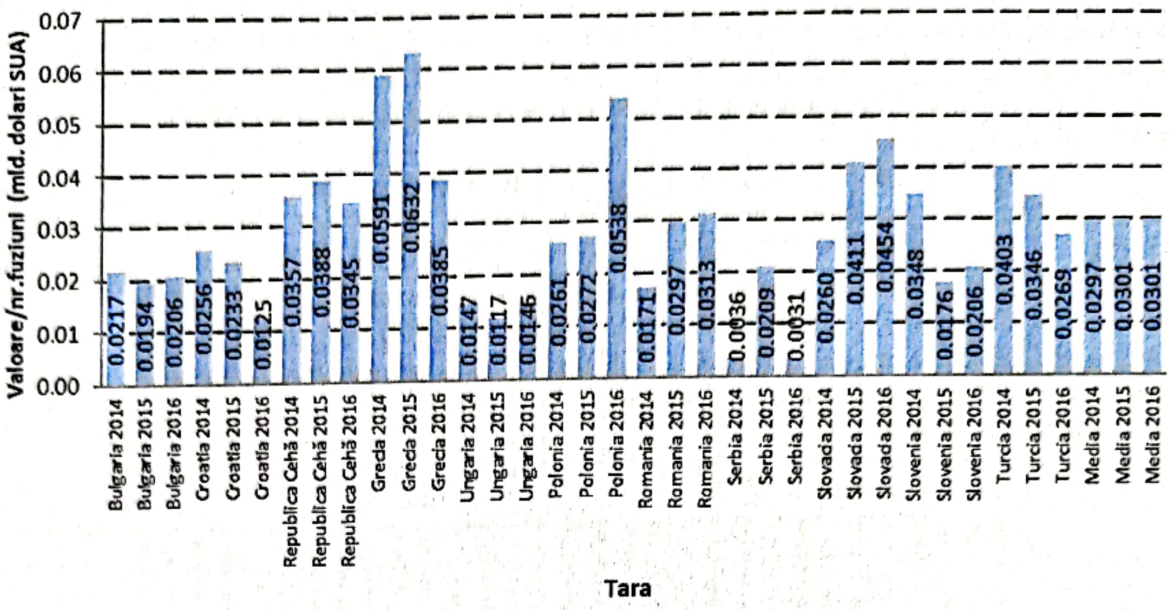

Graficul nr. 2.3. Valoarea tranzacţiilor raportate la numărul de achiziţii şi fuziuni încheiate în Europa Centrala şi de Sud-Est

Sursa: prelucrare după M&A Barometer (2014-2016) – Ernst & Young

Aşa cum reiese din graficul nr. 2.4., majoritatea tranzacţiilor de achiziţii şi fuziuni au fost încheiate de către investitori strategici în toate ţările analizate în perioada 2014-2016 din Europa Centrală şi de Sud-Est, cu două excepţii. În anul 2014, piaţa achiziţiilor şi fuziunilor din România şi Bulgaria a fost dominată de investitorii financiari cu o pondere de 53%, respectiv 58% din total. Totuşi, cumulând datele din toţi cei 3 ani, reiese că Ungaria este ţara în care investitorii financiari au cea mai mare contribuţie pe piaţa achiziţiilor şi fuziunilor.

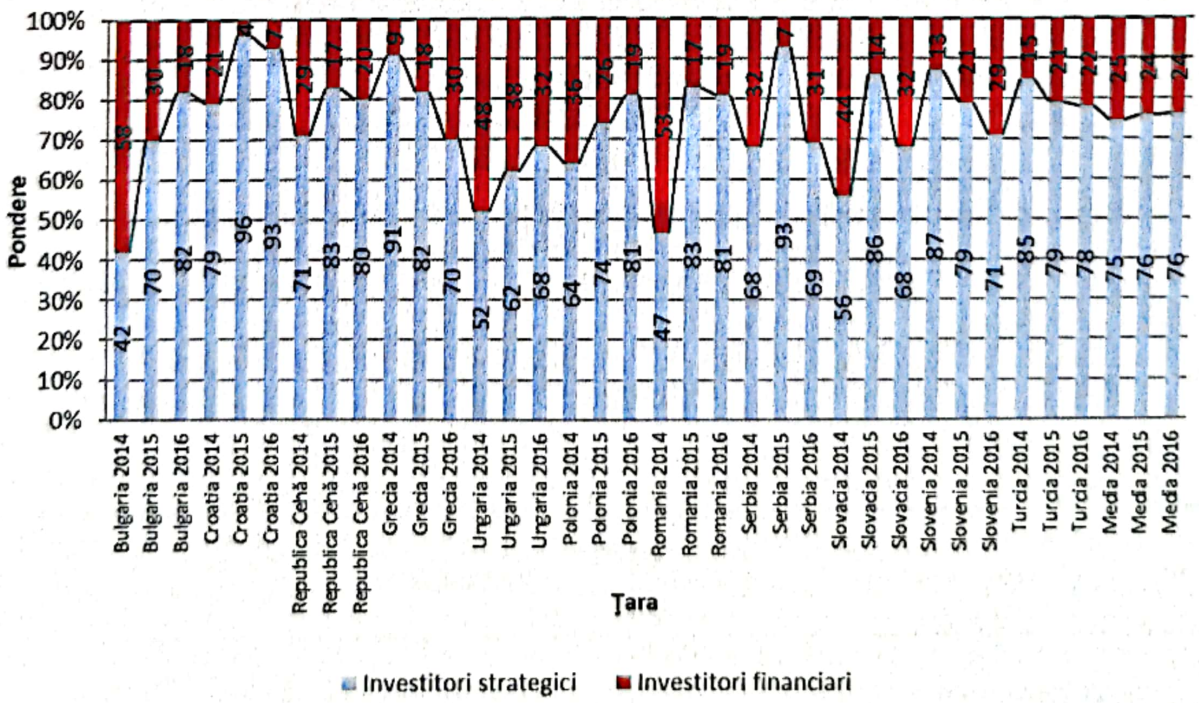

Graficul nr. 2.4. Tipul investitorilor pe piaţa de achiziţii şi fuziuni în Europa Centrala şi de Sud-Est în perioada 2014-2016: strategici *vs.* financiari

Sursa: prelucrare după M&A Barometer (2014-2016) – Ernst & Young

Scanned with OKEN Scanner

În ceea ce privește originea capitalului investit în achiziții și fuziuni în zona Europei Centrale și de Sud-Est, tranzacțiile efectuate pe plan local sunt cele mai numeroase, însă diferența nu este mare față de tranzacțiile ce au presupus intrări de capital investit din alte țări. Statele Unite și țările din Europa de Vest (în principal, Germania și Marea Britanie) sunt principalii investitori.

În anul 2013, firmele din Germania au fost implicate în 61 de achiziții și fuziuni în țările din regiunea analizată, cele din Statele Unite în 59 de tranzacții și cele din Marea Britanie în 37 de tranzacții. De asemenea, în anul 2014, cele mai multe tranzacții au avut investitori din Statele Unite (69), Germania (46) și Marea Britanie (38). În anul 2015, investitorii din Statele Unite au fost implicați în 62 de tranzacții, urmați de cei din Germania (49) și de cei din Marea Britanie (45). O situație similară s-a înregistrat și în anul 2016, Statele Unite fiind țara implicată în cele mai multe tranzacții (45), urmată de Germania (33) și Marea Britanie (31).

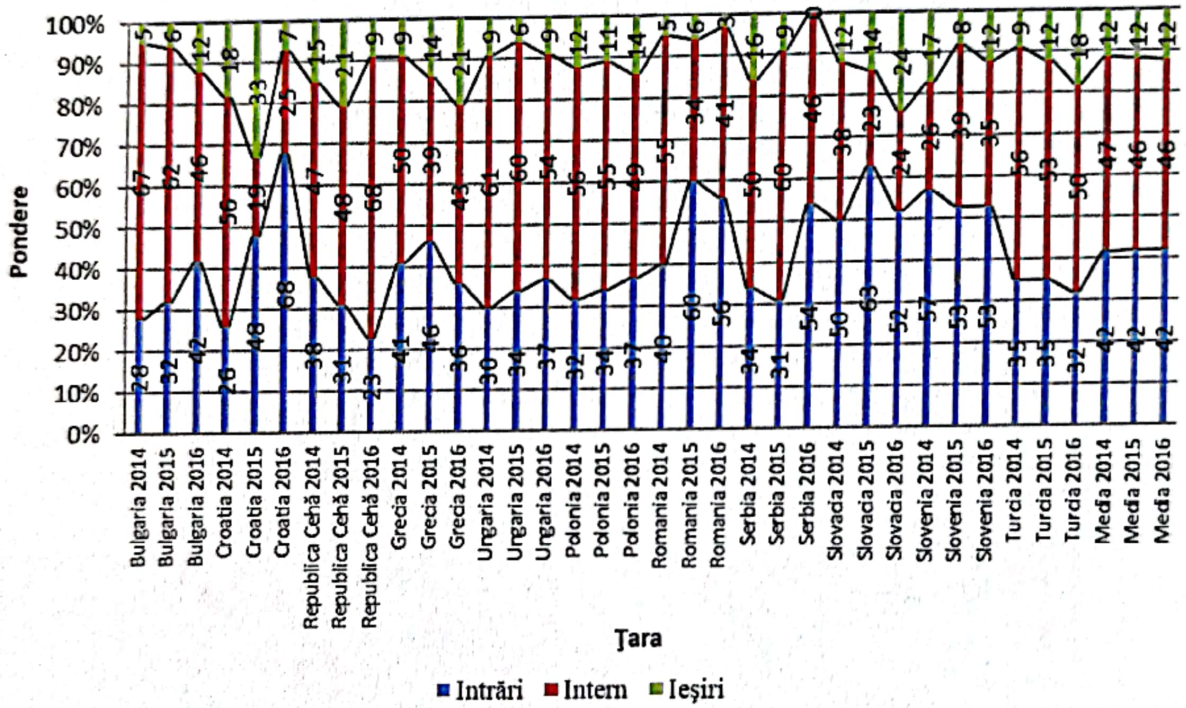

Graficul nr. 2.5. Tipul tranzacțiilor pe piața de achiziții și fuziuni în Europa Centrala și de Sud-Est, în perioada 2014-2016

Sursa: prelucrare după M&A Barometer (2014-2016) – Ernst & Young

Făcând o ierarhie a celor mai mari tranzacții de fuziuni și achiziții încheiate în perioada anilor 2013-2016, situația se prezintă ca în tabelul nr. 2.1.

Cele mai mari 20 de fuziuni și achiziții efectuate în Europa Centrala și de Sud-Est în perioada 2013-2016

Tabelul nr. 2.1

Anul	Compania țintă	Țara țintă	Cumpărător	Țara de origine a cumpărătorului	Valoare (mld. dolari SUA)
2016	CEE Business of Anheuser-Busch InBev	Republica Cehă, Polonia, Ungaria, Slovacia, România	Asahi Group Holdings	Japonia	7,800

Scanned with OKEN Scanner

Anul	Compania ţintă	Ţara ţintă	Cumpărător	Ţara de origine a cumpărătorului	Valoare (mld. dolari SUA)
2013	Telefonica Czech Republic a.s.	Republica Cehă	PPF	Republica Cehă	3,275
2016	Allegro S.A.	Polonia	Cinven, Permira, Mid Europa Partners	Marea Britanie	3,250
2015	Finansbank	Turcia	Qatar National Bank	Qatar	2,940
2016	PointPark Properties s.r.o.	Republica Cehă	GIC Private Limited	Singapore	2,675
2016	Pekao S.A.	Polonia	PZU S.A, Polish Development Fund S.A.	Polonia	2,555
2013	Net4gas s.r.o.	Republica Cehă	Allianz Capital Partners, Borealis infrastructure Inc.	Germania, Canada	2,124
2014	GSG Group	Germania	Materali a.s. (Radovan Vitek)	Republica Cehă	1,695
2016	EP Infrastructure, a.s.	Republica Cehă	Macquarie Infrastructure and Real Assets	Australia	1,648
2013	Bank Gospodarki Żywnościowej SA	Polania	BNP Paribas SA	Franţa	1,380
2016	AVG Technologies N.V.	Olanda	AVAST Software s.r.o.	Republica Cehă	1,365
2015	CGS Hoding a.s.	Republica Cehă	Trelleborg AB	Suedia	1,262
2013	Emitel sp. z o.o.	Polonia	Alinda Capital Partners LLC	Statele Unite ale Americii	1,100
2015	Slovak Telekom as	Slovacia	Deutsche Telekom AG	Germania	1,025
2013	SBB d.o.o.	Serbia	Kohlberg Kravis Roberts & Company	Statele Unite ale Americii	1,000
2013	Power-One assets in Slovakia	Slovacia	ABB Group	Elveţia	1,000
2015	Kumport Limani (Subsidiary of Fina Liman)	Turcia	COSCO Pacific, China Merchants Holdings International, CIC Capital	China	0,940
2013	Yapı Kredi Sigorta	Turcia	Allianz SE	Germania	0,913
2014	NBG Pangaea Real Estate Investment Company	Grecia	Invel Real Estate & York Capital Management Global Advisors LLC	Israel	0,899

Sursa: *compilare după studiul E&Y*

Aşa cum se poate remarca din tabelul anterior, cea mai mare tranzacţie efectuată în Europa Centrală şi de Sud-Est, în perioada 2013-2016, a fost reprezentată de achiziţia de către Asahi Group Holdings din Japonia a mărcilor de bere din Republica Cehă, Polonia, Ungaria, Slovacia şi România, deţinute de concernul Anheuser-Busch InBev. În afara acestui aspect, tabelul nr. 2.1. evidenţiază faptul că cele mai importante tranzacţii de fuziuni şi achiziţii s-au efectuat în Republica Cehă, Polonia şi Turcia. Această situaţie este confirmată şi de graficul nr. 2.2. De asemenea, 2016 a fost anul în care s-au realizat tranzacţiile cele mai importante. În ceea ce priveşte sectoarele în care s-au efectuat cele mai importante fuziuni şi achiziţii după valoarea tranzacţiei, tabelul nr. 2.2. conţine o sinteză în acest sens.

Analizând tabelul nr. 2.2., se poate remarca faptul că, în Turcia, sectorul IT a fost cel mai atractiv în toţi cei patru ani analizaţi. Această situaţie poate fi explicată prin faptul că populaţia tânără este în creştere şi comerţul electronic în dezvoltare, respectiv prin numărul mare de firme înfiinţate care activează în domeniul ITC („information technology and communication"). Dacă în anul 2012 erau 952 de companii care activau în acest domeniu, în 2013 numărul acestora a crescut la 2.555, în 2014 erau 2.369 de companii, iar în anul 2015

Scanned with OKEN Scanner

numărul acestora a crescut din nou până la 2.979 de companii[23,24]. În România cele mai importante sectoare pe piața de fuziuni și achiziții, în perioada analizată, au fost producția (2016), energia și mineritul, respectiv IT-ul (2015), serviciile (2014) și energia și mineritul (2013).

Cele mai active sectoare după valoarea tranzacțiilor de fuziuni și achiziții în țările din Europa Centrală și de Sud-Est în perioada 2013-2016

Tabelul nr. 2.2

Țara	Sector / industrie			
	2016	2015	2014	2013
Bulgaria	IT	IT	Producție, IT, imobiliare	Comerț
Croația	Alimente și băuturi, comerț, servicii, imobiliare	Producție	Servicii bancare și financiare	Servicii
Republica Cehă	IT	Servicii	Imobiliare	Imobiliare
Grecia	Imobiliare, energie și minerit	Servicii bancare și financiare, IT	Energie și minerit, IT	Servicii bancare și financiare
Ungaria	Producție	IT	IT	IT
Polonia	IT	Producție	IT	Producția
România	Producție	Energie și minerit, IT	Servicii	Energie și minerit
Serbia	Construcții	Producție	Servicii	Servicii
Slovacia	Servicii bancare și financiare	Servicii bancare și financiare	IT	Producție
Slovenia	Comerț	Producție	Producție	Producție
Turcia	IT	IT	IT	IT

Sursa: *compilare după studiul E&Y*

2.1.4. Tipologia operațiunilor de fuziuni / achiziții

Practica operațiilor de fuziuni și achiziții a pus în evidență o diversitate a acestora. În aceste condiții, se poate realiza o clasificare a acestor operațiuni din mai multe puncte de vedere, și anume:

a) În funcție de **modalitatea juridică de realizare**[25], deosebim următoarele tipuri de fuziuni:

- ***fuziunea prin reunire*** sau ***contopire (fuziunea creare)*** este rezultatul operațiunii prin care două sau mai multe societăți se asociază pentru constituirea unui nou ansamblu economic, prin transmiterea integrală a patrimoniului societăților care fuzionează către societatea care se constituie;
- ***fuziunea prin absorbție***, denumită și ***fuziune statutară***[26], este operațiunea prin care o societate achiziționează integral o altă societate, care dispare, iar acționarii acesteia primesc, în schimbul aportului lor, titluri ale societății cumpărătoare;

[23] Deloitte, *Information and Communication Technologies (ICT). Market Data 2013*, mai 2014, disponibil la https://www2.deloitte.com/tr/en/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/information-and-communication-technologies-market-data-2013.html, accesat la 17.09.2018.

[24] Deloitte, *ICT sector in Turkey. 2015 Market Data*, mai 2016, disponibil la https://www2.deloitte.com/tr/en/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/ICT-sector-in-Turkey.html, accesat la 17.09.2018.

[25] Matiș, D., *Contabilitatea operațiunilor speciale*, Editura Intelcredo, Deva, 2003, p. 107.

[26] Tiron Tudor, A., *op. cit.*, p. 145, și Hurduzeu, G., *Achiziții de firme pe piața de capital*, Editura Economică, București, 2002, p. 25.

Scanned with OKEN Scanner

- ***fuziunea ca mijloc de restructurare internă*** este o modalitate prin care grupurile se restructurează pentru a reduce numărul societăţilor componente sau pentru lichidarea societăţilor rămase fără obiect de activitate ori pentru eliminarea societăţilor care înregistrează pierderi.

b) Dacă se are în vedere **gradul de proximitate profesională între firmele supuse regrupării şi poziţia vizată de către noua conducere în cadrul sectorului** (sau relaţia strategică dintre societăţile implicate în operaţiune), deosebim următoarele tipuri **de fuziuni / achiziţii**[27]:

- ***Fuziuni / achiziţii orizontale*** presupun implicarea unor societăţi concurente care, de regulă, oferă acelaşi produs, în aceeaşi regiune geografică. Aceste operaţiuni vizează, în general, specializarea şi controlul unei părţi importante din piaţă, contribuind la creşterea puterii noului ansamblu. Din cauza faptului că acest tip de operaţiune poate conduce la obţinerea unei poziţii dominante, fuziunea sau achiziţia orizontală pot fi blocate prin legea antitrust, dacă ameninţă concurenţa sau creează o putere prea mare pe piaţă. Exemple pentru acest tip de operaţiuni sunt reprezentate de fuziunea dintre Daimler-Benz şi Chrysler, fuziunea dintre giganţii petrolieri Exxon şi Mobil, în 1999, sau fuziunea dintre companiile Carrefour şi Promodès[28].
- ***Fuziuni / achiziţii verticale*** se realizează între societăţi partenere de tip furnizor-client, care nu sunt concurente. Poate lua forma unei politici de integrare în amontele filierei (cumpărare sau fuziune cu un furnizor) sau în aval (prin achiziţia sau fuziunea cu o firmă ce asigură distribuţia). Un exemplu de integrare în amonte îl constituie preluare de către operatorul de internet AOL a gigantului media Time Warner, în anul 2000, formându-se astfel una dintre cele mai importante corporaţii din lume în domeniul tehnologiei şi media. Un exemplu de integrare în aval este preluarea de către grupul Walt Disney a canalului de televiziune ABC, cu scopul de a controla difuzarea emisiunilor Disney pe acel canal.
- ***Fuziuni / achiziţii concentrice*** presupun reunirea întreprinderilor care nu au acelaşi obiect de activitate, dar care au anumite activităţi corelate între ele pe plan tehnologic sau comercial. Mai mult, se vorbeşte chiar de:
  - ➢ *fuziuni / achiziţii concentrice de produs* ce implică participarea unor companii care prin obiectul lor de activitate sunt complementare, adică oferă produse ce nu sunt în competiţie, dar folosesc aceleaşi tehnologii de producţie şi marketing;
  - ➢ *fuziuni / achiziţii concentrice de piaţă* care se realizează între societăţi ce oferă produse similare în regiuni geografice diferite.

  Exemple de operaţiuni de acest tip sunt: preluarea companiei Puma de Pinault Printemps Redoute în 2007 sau a firmei Orangina de Pernod-Richard.
- ***Fuziuni / achiziţii conglomerate*** se realizează între societăţi ce oferă produse diferite pe pieţe diferite, scopul fiind diversificarea activităţii cu riscuri minime. Justificarea economică a unei astfel de operaţiuni provine din exploatarea oportunităţilor oferite de conjunctura economică sau din preocuparea acţionarilor de a repartiza riscurile legate de investiţiile lor în activităţi necorelate. Un conglomerat reprezintă un portofoliu de activităţi şi de competenţe eterogene, fără o legătură

[27] Lupuleascu, A. M., *op. cit.*, p. 174.
[28] Ceddaha, F., *Fusions Acquisitions, Evaluation, Negotiation, Inginerie*, Economica, Paris, 2007, p. 37.

Scanned with OKEN Scanner

evidentă între ele[29], dificultatea de a gestiona activități total diferite generând riscul ca o astfel de afacere să fie mai puțin profitabilă. Un exemplu îl constituie Compania Philip Morris, principal actor pe piața internațional a tutunului, care a preluat mai multe companii din domeniul alimentației, precum General Foods (în anul 1985), Kraft (în anul 1988) sau Nabisco (în anul 2000).

c) Din **punct de vedere economic,** se poate realiza o clasificare tradițională distingându-se[30]:
   1. ***fuziunile-anexări***, caracterizate prin supremația unei societăți asupra alteia, constau în transferuri de putere și control prin mutații patrimoniale; din punct de vedere juridic, acestui tip îi corespunde fuziunea prin absorbție;
   2. ***fuziunile-combinări*** – caracterizate prin alianța dintre două sau mai multe entități distincte, în scopul creării unei noi entități; acestui tip de fuziune îi corespunde din punct de vedere juridic fuziunea prin contopire.
   3. ***restructurările interne*** au ca obiect remodelarea juridică a puterii în cadrul unui grup, fără a schimba controlul dominant și modificarea organizării interne pentru a face față imperativelor creșterii economice.

d) Dacă avem în vedere **motivațiile care stau la baza fuziunilor / achizițiilor,** distingem următoarele categorii[31]:
   - ***fuziunea / achiziția dezvoltare,*** realizată din motive economice, poate avea loc între societăți din aceeași ramură sau din ramuri diferite;
   - ***fuziunea / achiziția salvare*** se bazează pe motive juridice sau financiare și au loc pentru a evita falimentul sau lichidarea unor societăți gestionate defectuos, dar care dispun de tehnologie avansată și de dotare superioară;
   - ***fuziunea / achiziția realizată din motive cu caracter social*** vizează, după caz, evitarea șomajului sau sprijinirea dezvoltării unor sectoare care se confruntă cu situații de criză.

e) Din punct de vedere al **gradului de afinitate relațională între entități înainte de preluare**, putem vorbi de[32]:
   - ***fuziuni / achiziții amicale*** – au loc atunci când managerii convin asupra realizării operațiunii, punându-se de acord cu privire la implicațiile tranzacției;
   - ***fuziuni / achiziții ostile*** – corespund situației în care modalitățile acordului sunt propuse acționarilor împotriva dorinței echipei manageriale. Operațiunile ostile sunt adeseori determinate de o viziune de disciplină managerială, ce vizează sancționarea echipelor de conducere neperformante, care nu au o viziune strategică[33].

În afara criteriilor dezvoltate în cuprinsul acestui paragraf, mai există și alte criterii, cum ar fi mărimea (apreciată prin costul tranzacției), sectorul de activitate sau gradul de internaționalizare al operațiunii, în funcție de care se poate aprecia anvergura tranzacției, precum și consecințele economice și sociale ale acesteia.

---

[29] Campbell, D., Stonehouse, G., Houston, B., *Business Strategy: An Introduction*, Second edition, Butterworth-Heinemann, Oxford, 2002, p. 212.
[30] Toma, M., *Reorganizarea întreprinderilor prin fuziune și divizare*, Editura CECCAR, București, 2003, p. 12.
[31] Matiș, D., *op. cit.*, p. 7.
[32] Meier, O., Schier, G., *op. cit.*, p. 13.
[33] Campbell, D., Stonehouse, G., Houston, B., *Business Strategy: An Introduction*, Second edition, Butterworth-Heinemann, Oxford, 2002, p. 215; Mork, R., Shleifer, A., Vishny, R. W., *Alternative Mechanism for Corporate Control*, American Economic Review, 1989, Vol. 79, p. 845.

Scanned with OKEN Scanner

2.2. *Fuziunea societăţilor*

După unii autori[34], fuziunea este considerată forma clasică a restructurării, iar după alţi autori[35], ea reprezintă una din formele concentrării de capitaluri (economic, tehnic, uman) în vederea supravieţuirii sau dezvoltării a două sau mai multe entităţi pe piaţa concurenţială. Spre deosebire de celelalte forme de concentrare, fuziunea poate avea drept consecinţe: crearea unei noi societăţi cu personalitate juridică distinctă, reunirea patrimoniului societăţilor participante şi nu transferul de lichidităţi ori active între societăţile aflate în diferite forme de asociere.

Analiza opţiunii strategice de fuziune poate fi privită atât din perspectiva întreprinderii cu performanţe bune care ia decizia de a dobândi prin fuziune o altă societate în dificultate, pentru a beneficia de avantajul unei astfel de operaţii în condiţiile unui preţ scăzut, dar şi din perspectiva unei societăţi ce înregistrează o scădere a performanţelor şi care recurge la fuziunea cu o altă societate în încercarea de a avea acces la mai multe resurse, de a obţine o eficienţă sporită, de a-şi îmbunătăţi poziţia competitivă ori chiar de a beneficia de noi oportunităţi.

2.2.1. Definirea şi caracteristicile operaţiunii de fuziune a societăţilor prin raportare la cadrul juridic românesc

În ţara noastră, cadrul juridic ce reglementează realizarea operaţiunilor de fuziune este reprezentat, în principal, de: Legea societăţilor nr. 31/1990, republicată în 2004 cu modificările şi actualizările ulterioare, Legea nr. 287/ 2009 privind *Codul civil* cu modificările ulterioare, Legea nr. 227/2015 privind *Codul Fiscal* cu modificările ulterioare, precum şi Ordinul Ministrului Finanţelor Publice nr. 897/2015 pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor, precum şi de retragere sau excludere a unor asociaţi din cadrul societăţilor. Ne propunem în acest subcapitol să sintetizăm cele mai importante aspecte juridice referitoare la operaţiunile de fuziune, urmând ca aspectele contabile şi fiscale să fie prezentate într-un paragraf distinct.

Dispoziţiile juridice în legătură cu fuziunile diferă de la stat la stat, dar, de obicei, printr-o astfel de operaţiune se înţelege combinarea unor întreprinderi[36] în care:

a) activele şi pasivele uneia din societăţi sunt transferate celeilalte, iar prima societate este dizolvată;

b) activele şi pasivele ambelor societăţi sunt transferate unei terţe societăţi şi amândouă societăţile iniţiale sunt dizolvate.

Legea societăţilor nr. 31/1990 actualizată stabileşte, la alin. 1 al art. 238, următoarea definiţie: *fuziunea este operaţiunea prin care*[37]:

a) una sau mai multe societăţi sunt dizolvate fără a intra în lichidare şi transferă totalitatea patrimoniului lor unei alte societăţi în schimbul repartizării către acţionarii societăţii sau societăţilor absorbite de acţiuni la societatea absorbantă şi, eventual, al unei plăţi în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acţiunilor astfel repartizate (plata este numită **sultă**)*; sau*

---

[34] Feleagă, N., Ionaşcu, I., *Tratat de contabilitate financiară*, vol. 2, Editura Economică, Bucureşti, 1998, p. 607.

[35] Pântea, I. P., *Managementul contabilităţii româneşti*, vol. II, Editura Intelcredo, Deva, 1998, p. 689.

[36] Termenul de *combinare de întreprinderi* nu este prezentat explicit în reglementările româneşti. Norma internaţională de raportare financiară nr. 3 *Combinări de întreprinderi* (IFRS 3) defineşte **combinările de întreprinderi** ca reprezentând o tranzacţie sau alt eveniment în care achizitorul obţine controlul asupra uneia sau mai multor întreprinderi.

[37] ***Legea nr. 31/ 1990 privind societăţile, republicată în *Monitorul Oficial al României*, nr. 1066/17.11.2004, modificată şi actualizată prin Ordonanţa de urgenţă nr. 2/2012, precum şi prin Legea 187/2012, Legea 255/2013 şi Legea 152/18.06.2015.

Scanned with OKEN Scanner

b) mai multe societăți sunt dizolvate fără a intra în lichidare și transferă totalitatea patrimoniului lor unei societăți pe care o constituie, în schimbul repartizării către acționarii lor de acțiuni la societatea nou-constituită și, eventual, al unei plăți în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acțiunilor astfel repartizate.

Față de cele două situații menționate în legea societăților, *Codul fiscal* în vigoare[38] face trimitere și la cazul în care fuziunea este operațiunea prin care „o societate, în momentul dizolvării fără lichidare, își transferă totalitatea activelor și pasivelor către societatea care deține toate titlurile de participare ce reprezintă capitalul său".

În prima variantă, este vorba de **fuziunea prin absorbție**, ce se caracterizează prin faptul că una din societățile care fuzionează își continuă funcționarea ca persoană juridică (este vorba despre societatea absorbantă), în timp ce o altă întreprindere sau mai multe (absorbite) își vor transmite patrimoniile (activele și pasivele) către absorbantă, ele încetându-și existența ca persoane juridice. Cea de-a doua variantă corespunde **fuziunii prin contopire,** care presupune dispariția juridică a firmelor care fuzionează și apariția alteia noi care preia patrimoniile celor dispărute.

Operațiunile specifice fuziunii pot fi sistematizate astfel:

- pentru fuziunea prin **absorbție**: la *societatea absorbantă* are loc o creștere de capital prin aport în active și în datorii; la *societatea absorbită* se consemnează dizolvarea și atribuirea de acțiuni ale absorbantei către acționarii sau asociații absorbitei (vezi figura nr. 2.1.);

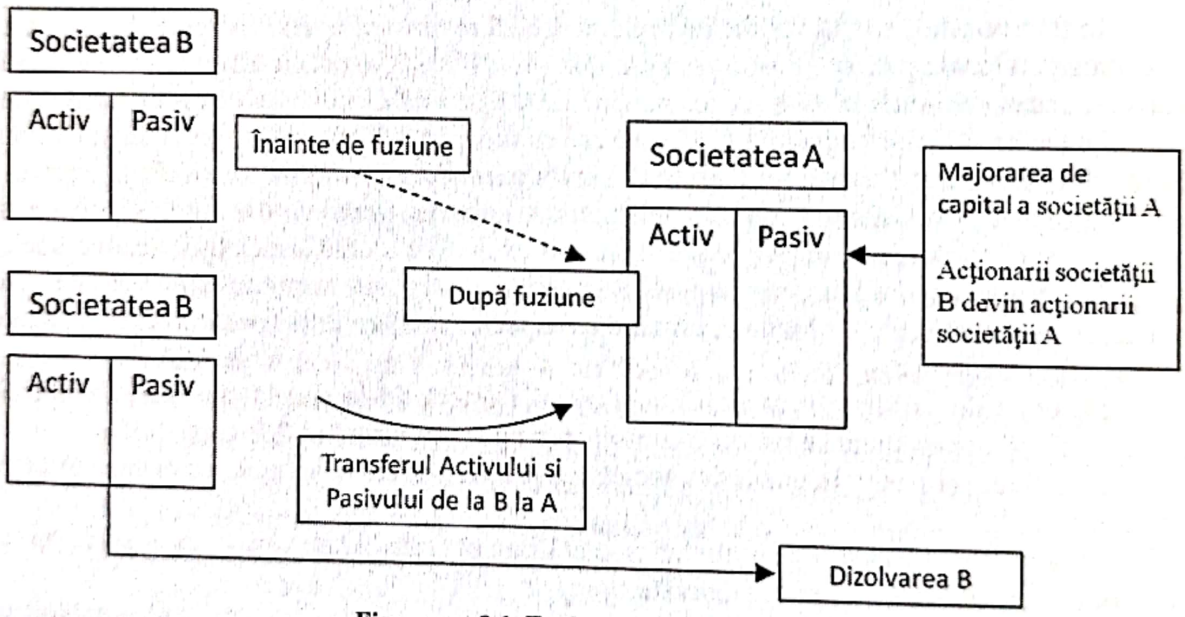

Figura nr. 2.1. Fuziunea prin absorbție

- pentru fuziunea prin **contopire**: la *noua societate* se consemnează constituirea prin aporturi în active și în datorii, în timp ce la *societățile care dispar* se înregistrează dizolvarea și atribuirea de acțiuni sau părți sociale ale noii societăți către acționarii sau asociații celor dispărute (vezi figura nr. 2.2.).

[38] ***Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal*, actualizată prin Legea nr. 358 din 31.12.2015, cu Normele Metodologice aprobate prin HG nr. 1/2016, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 22/ 13.01.2016, art. 32, alin. (1), lit a).

Scanned with OKEN Scanner

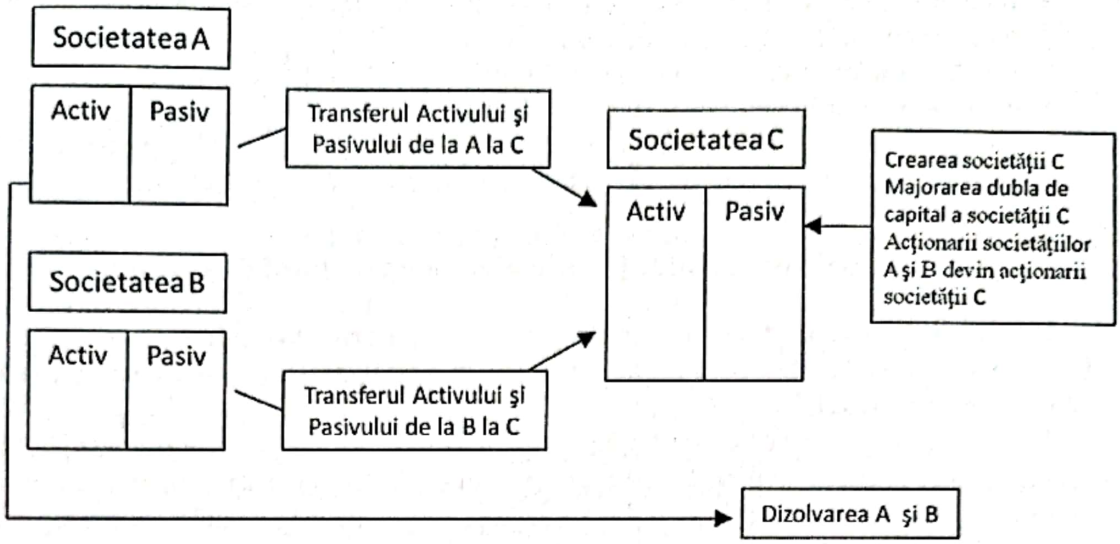

Figura nr. 2.2. Fuziunea prin contopire

Practic, cele mai multe prevederi referitoare la operaţiunile de fuziune se regăsesc în Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, în care sunt prevăzute condiţiile generale de validitate şi de efectuare a fuziunii, intervenţia instanţei judecătoreşti, opoziţia creditorilor, condiţiile de formă şi publicitate şi alte aspecte. Între aspectele juridice semnificative prevăzute de reglementările în vigoare privind operaţiunile de fuziune, în general, reţinem următoarele[39]:

- ✓ fuziunea se poate face şi între societăţi cu forme juridice diferite;
- ✓ fuziunea poate fi efectuată chiar dacă societăţile dizolvate sunt în lichidare, cu condiţia ca acestea să nu fi început încă distribuirea între asociaţi a activelor ce li s-ar cuveni în urma lichidării;
- ✓ fuziunea se hotărăşte de fiecare societate în parte, în condiţiile stabilite pentru modificarea actului constitutiv al societăţii;
- ✓ fuziunea nu poate deveni operantă decât după 3 luni de la data publicării operaţiei în *Monitorul Oficial*.

Din punct de vedere juridic, *fuziunea* determină o serie de efecte dintre care reţinem[40]:

- ➢ încetarea personalităţii juridice a societăţii / societăţilor absorbite (în cazul fuziunii prin absorbţie) sau a societăţilor care dispar (în cazul fuziunii prin contopire);
- ➢ transmiterea patrimoniului societăţilor absorbite către societatea absorbantă, respectiv a societăţilor care dispar către societatea nou constituită;
- ➢ atribuirea de acţiuni sau părţi sociale ale societăţii absorbante / societăţii nou constituite către acţionarii societăţilor absorbite / societăţilor care au dispărut;
- ➢ societatea absorbantă / nou constituită dobândeşte drepturile şi este reţinută de obligaţiile societăţii pe care o absoarbe / societăţilor care dispar;
- ➢ majorarea capitalului social al societăţii absorbante, respectiv constituirea capitalului social al noii societăţi.

De asemenea, Legea societăţilor prevede că nicio acţiune sau parte socială la societatea absorbantă nu poate fi schimbată pentru acţiuni /părţi sociale emise de societatea absorbită şi care sunt deţinute:

[39] *Ibidem*, p. 149.
[40] Tiron Tudor, A., *op. cit.*, p. 148.

Scanned with OKEN Scanner

a) de către societatea absorbantă, direct sau prin intermediul unei persoane acționând în nume propriu, dar în contul societății; sau
b) de către societatea absorbită, direct sau prin intermediul unei persoane acționând în nume propriu, dar în contul societății.

Procedurile de anulare și de declarare a nulității fuziunii sau divizării nu pot fi inițiate după expirarea unui termen de 6 luni de la data la care fuziunea a devenit efectivă.

2.2.2. Etapele procesului juridic al unei operațiuni de fuziune

Indiferent de tipul de fuziune care are loc, respectiv prin absorbție sau contopire, procesul administrativ și legal se desfășoară în timp în următoarele faze succesive, așa cum rezultă și din figura nr. 2.1.[41]:

I. Faza de negociere este esențială pentru succesul fuziunii și poate fi considerată cea mai secretă și mai puțin formalizată fază a procesului de fuziune (secretul operațiunii este cu atât mai important cu cât cel puțin una din societățile implicate este cotată). Ea presupune, la rândul ei, mai multe etape, și anume:

- *o primă etapă* de așa-numită tatonare din partea firmelor implicate, care presupune un contact informal între conducătorii acestor firme pentru a se negocia asupra condițiilor economice, sociale sau de altă natură în care se va realiza operațiunea; practic, aceasta este o etapă indispensabilă, deoarece în final trebuie să existe o viziune comună asupra noului ansamblu ce va rezulta în urma fuziunii;
- *o a doua etapă* în care, ca rezultat al unor analize și auditări reciproce[42], conducerile firmelor implicate se asigură de pertinența strategică a fuziunii, de existența unei sinergii potențiale, care să justifice operațiunea;
- *ultima etapă* presupune stabilirea detaliilor de care se va ține seama la întocmirea proiectului de fuziune, înainte ca acestea să fie prezentate consiliilor de administrație ale firmelor implicate, și care vizează aspecte precum: tipul de fuziune (prin absorbție sau prin contopire), motivele fuziunii, rata de schimb (prin care se stabilește, în fapt, raportul de forțe între vechii acționari ai celor două societăți) și cuantumul eventualelor plăți în numerar, valoarea primei de fuziune, structura viitoare a noului ansamblu ce rezultă în urma fuziunii, inclusiv noua organigramă și repartizarea posturilor între cele două vechi echipe de conducere etc.;

Aceste trei etape ale fazei de negociere trebuie să se finalizeze cu redactarea unui draft (versiuni intermediare) al proiectului de fuziune.

II. Faza de formalizare a proiectului de fuziune presupune atât redactarea propriu-zisă a proiectului de fuziune, cât și semnarea acestuia de către reprezentanții legali ai societăților implicate, precum și publicarea acestuia. În această fază, distingem următoarele etape:

- *O primă etapă* în care, practic, după aprobarea de principiu a fuziunii de către acționarii / asociații societăților participante, administratorii sunt mandatați să întocmească proiectul de fuziune în forma finală, care este supus aprobării Consiliilor de administrație ale societăților. Conform Legii societăților, proiectul de fuziune cuprinde[43]:

---

[41] Tiron Tudor, A., *Combinări de întreprinderi. Fuziuni și achiziții*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2005, p. 143; Meier, O., Schier, G., *op. cit.*, pp. 89-90.

[42] În practica internațională, în cazul operațiunilor de achiziții, întreprinderile inițiatoare apelează la auditori și evaluatori care urmează să supună societatea țintă la așa-numitul audit de *due diligence*, care se efectuează în scopul de a limita riscurile asociate unei astfel de operațiuni. Auditorii vor valida, între altele, realitatea posturilor contabile de stocuri, creanțe-clienți, mărci și brevete etc., precum și alte aspecte cum ar fi: dacă provizioanele au fost corect constituite sau dacă există litigii în curs necontabilizate.

[43] ***Legea nr. 31/ 1990 privind societățile, republicată în *Monitorul Oficial al României*, nr. 1066/17.11.2004, modificată și actualizată prin Legea 152/18.06.2015, art. 241.

Scanned with OKEN Scanner

a) forma, denumirea şi sediul social ale tuturor societăţilor implicate în fuziune;
b) fundamentarea şi condiţiile fuziunii;
c) condiţiile alocării de acţiuni la societatea absorbantă;
d) data de la care acţiunile sau părţile sociale emise ca urmare a fuziunii dau deţinătorilor dreptul de a participa la beneficii şi orice condiţii speciale care afectează acest drept;
e) rata de schimb a acţiunilor sau părţilor sociale şi cuantumul eventualelor plăţi în numerar;
f) cuantumul primei de fuziune;
g) drepturile conferite de către societatea absorbantă deţinătorilor de acţiuni care comportă drepturi speciale şi celor care deţin alte valori mobiliare în afară de acţiuni sau măsurile propuse în privinţa acestora;
h) orice avantaj special acordat experţilor numiţi de către judecătorul delegat pentru a examina proiectul de fuziune şi pentru a întocmi un raport scris către acţionari[44], precum şi membrilor organelor administrative sau de control ale societăţilor implicate în fuziune;
i) data la care au fost aprobate situaţiile financiare ale societăţilor participante, care au fost folosite pentru a se stabili condiţiile fuziunii;
j) data de la care tranzacţiile societăţii absorbite sunt considerate din punct de vedere contabil ca aparţinând societăţii absorbante.

- *A doua etapă,* în care are loc vizarea şi publicarea proiectului de fuziune. Acest proiect, semnat de reprezentanţii societăţilor participante, se depune la Oficiul Registrului Comerţului, unde este înmatriculată fiecare societate, însoţit de o declaraţie a societăţii care încetează a exista în urma fuziunii, despre modul cum a hotărât să stingă pasivul său, precum şi de o declaraţie privitoare la modalitatea de publicare a proiectului de fuziune. Proiectul de fuziune vizat de judecătorul delegat se publică în *Monitorul Oficial al României*, Partea a IV-a, pe cheltuiala părţilor, integral sau în extras, potrivit dispoziţiei judecătorului delegat sau cererii părţilor, cu cel puţin 30 de zile înaintea datelor şedinţelor în care adunările generale extraordinare urmează a hotărî asupra fuziunii. În cazul în care deţine o pagina proprie web, societatea poate înlocui publicarea în *Monitorul Oficial* cu publicitatea efectuată prin intermediul propriei pagini web, pe o perioadă continuă de cel puţin o lună înainte de convocarea adunării generale extraordinare, care urmează să decidă cu privire la fuziune, perioadă care se încheie nu mai devreme de finalul adunării generale respective. De asemenea, Oficiul Naţional al Registrului Comerţului trebuie să transmită Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală, în 3 zile de la depunerea proiectului de fuziune, un anunţ cu privire la depunerea proiectului.

După publicarea proiectului de fuziune în *Monitorul Oficial*, trebuie asigurată opozabilitatea faţă de terţi, depunerea opoziţiei putându-se face la Oficiul Registrul Comerţului de către orice creditor al societăţii care fuzionează pentru o creanţă anterioară

[44] Judecătorul delegat trebuie să numească unul sau mai mulţi experţi care trebuie să-şi dea avizul asupra fuziunii şi să întocmească un raport scris către acţionari. Acest raport va preciza dacă rata de schimb a acţiunilor sau părţilor sociale este corectă şi rezonabilă. Raportul va indica, de asemenea, metoda sau metodele folosite pentru a determina rata de schimb propusă, va preciza dacă metoda sau metodele folosite sunt adecvate pentru cazul respectiv, va indica valorile obţinute prin aplicarea fiecăreia dintre aceste metode şi va conţine opinia experţilor privind ponderea atribuită metodelor în cauză pentru obţinerea valorii reţinute în final. Raportul va descrie, de asemenea, orice dificultăţi deosebite în realizarea evaluării. Fiecare dintre aceşti experţi desemnaţi are dreptul de a obţine de la oricare dintre societăţile care participă la fuziune sau la divizare toate informaţiile şi documentele relevante şi de a face toate investigaţiile necesare. Examinarea proiectului de fuziune şi întocmirea raportului nu vor fi necesare dacă toţi acţionarii / asociaţii sau toţi deţinătorii altor valori mobiliare, care conferă drepturi de vot la fiecare dintre societăţile participante la fuziune sau la divizare, decid astfel.

Scanned with OKEN Scanner

datei publicării. Este o etapă extrem de importantă deoarece neîndeplinirea condiției de publicitate poate atrage după sine nulitatea operațiunii de fuziune.

Creditorii societăților care iau parte la fuziune au dreptul la o protecție adecvată a intereselor lor. În vederea garantării satisfacerii creanței sale, orice creditor care deține o creanță certă, lichidă și anterioară datei publicării proiectului de fuziune, nescadentă la data publicării și a cărei satisfacere este pusă în pericol prin realizarea fuziunii, poate face opoziție. Opoziția se poate face în termen de 30 de zile de la data publicării proiectului de fuziune în *Monitorul Oficial al României*. Formularea unei opoziții nu are ca efect suspendarea executării fuziunii și nu împiedică realizarea acesteia. Creditorii societăților participante la fuziune care îndeplinesc condițiile pentru a face opoziție pot formula o cerere de opoziție împotriva hotărârii organului statutar al societății privitoare la modificările actului constitutiv numai dacă acestea privesc alte modificări decât cele care decurg din sau în legătură cu procesul de fuziune[45].

În cazul în care creditorul nu dovedește că satisfacerea creanței sale este pusă în pericol prin realizarea fuziunii sau dacă, din examinarea situației financiare și operațional-comerciale a societății, rezultă că nu este necesară acordarea de garanții adecvate ori, după caz, de noi garanții sau societatea debitoare a făcut dovada plății datoriilor sau părțile au încheiat un acord pentru plata datoriilor, ori există deja garanții sau privilegii adecvate. În cazul unei fuziuni, deținătorilor de valori mobiliare, altele decât acțiuni, care conferă drepturi speciale, trebuie sa li se acorde, în cadrul societății absorbante, drepturi cel puțin echivalente cu cele pe care le dețineau la societatea absorbită, cu excepția cazului în care modificarea drepturilor în cauză este aprobată de o adunare a deținătorilor de astfel de titluri ori individual de către deținătorii de astfel de titluri sau a cazului în care deținătorii au dreptul de a obține răscumpărarea titlurilor lor.

- Administratorii societăților care participă la fuziune trebuie să întocmească un **raport scris**[46] detaliat, în care să explice proiectul de fuziune și să precizeze fundamentul său juridic și economic, în special cu privire la rata de schimb a acțiunilor; raportul trebuie să descrie, de asemenea, orice dificultăți speciale apărute în realizarea evaluării.

De remarcat faptul că, în cazul în care fuziunea prin absorbție este realizată de o societate absorbantă care deține cel puțin 90%, dar nu totalitatea acțiunilor / părților sociale sau a altor valori mobiliare ce conferă titularilor lor drept de vot în adunările generale ale societăților, nu este necesară elaborarea raportului administratorului și a expertului / experților numiți de judecătorul delegat asupra fuziunii, dar nici îndeplinirea cerințelor privind informarea acționarilor / asociaților.

Această fază de formalizare a proiectul de fuziune este esențială, deoarece este el considerat un document contractual obligatoriu care exprimă voința comună a societăților de a fuziona.

III. Faza de decizie se concretizează în adoptarea hotărârii privind fuziunea de către adunarea generală extraordinară a fiecăreia din societățile implicate în fuziune.

În acest scop, cu cel puțin o lună înainte de data adunării generale extraordinare care urmează să se pronunțe asupra proiectului de fuziune, organele de conducere ale societăților

---

[45] ***Legea nr. 31/ 1990 privind societățile, republicată în *Monitorul Oficial al României*, nr. 1066/17.11.2004, modificată și actualizată prin Legea 152/18.06.2015, art. 243, alin. 1), 2), 3) și 4).

[46] Potrivit art. 243[5] din Legea nr. 31/1990 privind societățile, modificată prin O.U.G. nr. 2/2012 (publicată în *Monitorul Oficial* nr. 143, din data de 2 martie 2012), în cazul în care fuziunea prin absorbție este realizată de o societate absorbantă care deține cel puțin 90%, dar nu totalitatea acțiunilor / părților sociale sau a altor valori mobiliare ce conferă titularilor lor drept de vot în adunările generale ale societăților, nu mai este necesară întocmirea nici a raportului administratorului asupra fuziunii și nici a raportului de examinare a proiectului de fuziune de către unul sau mai mulți experți, dar nici îndeplinirea cerințelor privind informarea acționarilor / asociaților.

Scanned with OKEN Scanner

care iau parte la fuziune vor pune la dispoziţia acţionarilor / asociaţilor, la sediul societăţii, următoarele documente[47]:

a) proiectul de fuziune;

b) raportul scris întocmit de către organele de conducere;

c) situaţiile financiare anuale şi rapoartele de gestiune pentru ultimele 3 exerciţii financiare ale societăţilor care iau parte la fuziune;

d) situaţiile financiare, întocmite nu mai devreme de prima zi a celei de-a treia luni anterioare datei proiectului de fuziune, dacă ultimele situaţii financiare anuale au fost întocmite pentru un exerciţiu financiar încheiat cu mai mult de 6 luni înainte de aceasta dată;

e) raportul cenzorilor sau, după caz, raportul auditorului financiar;

f) raportul experţilor desemnaţi pentru a analiza proiectul de fuziune;

g) evidenţa contractelor cu valori depăşind 10.000 lei fiecare şi aflate în curs de executare.

Societatea nu are obligaţia de a pune la dispoziţia acţionarilor la sediul său social aceste documente, dacă ele sunt publicate pe propria pagină web a societăţii pe o perioadă continuă de cel puţin o lună înaintea adunării generale care urmează să decidă cu privire la fuziune, perioadă care se încheie nu mai devreme de finalul adunării generale respective.

În termen de 3 luni de la data publicării proiectului de fuziune în una dintre modalităţile prevăzute de lege, adunarea generală a fiecărei societăţi participante va hotărî asupra fuziunii, cu respectarea condiţiilor privind convocarea ei. În cazul unei fuziuni prin contopire, proiectul de fuziune şi actul constitutiv sau proiectul de act constitutiv al noii societăţi vor fi aprobate de către adunarea generală a fiecăreia dintre societăţile care urmează să îşi înceteze existenţa.

În cazul unei fuziuni prin absorbţie prin care una sau mai multe societăţi sunt dizolvate fără a intra în lichidare şi transferă toate activele şi pasivele lor unei alte societăţi, care deţine toate acţiunile lor sau alte titluri, conferind drepturi de vot în adunarea generală, aprobarea fuziunii de către adunarea generală a acţionarilor societăţilor implicate în fuziune nu este necesară dacă:

a) fiecare dintre societăţile implicate în fuziune a îndeplinit cerinţele de publicitate a proiectului de fuziune cu cel puţin o lună înainte ca fuziunea să producă efecte;

b) pe o perioadă de o lună înaintea datei de la care operaţiunea produce efecte toţi acţionarii societăţii absorbante au putut consulta, la sediul societăţii sau pe pagina web a acesteia, documentele prevăzute de lege;

c) unul sau mai mulţi acţionari / asociaţi ai societăţii absorbante, deţinând cel puţin 5% din capitalul social subscris, au posibilitatea de a cere convocarea unei adunări generale pentru a se pronunţa asupra fuziunii.

Aprobarea fuziunii de către adunarea generală a societăţii absorbante nu este necesară nici în cazul unei fuziuni prin absorbţie, când societatea absorbantă deţine cel puţin 90%, dar nu totalitatea acţiunilor / părţilor sociale sau a altor valori mobiliare ce conferă titularilor lor drept de vot în adunările societăţilor, dacă sunt întrunite condiţiile menţionate anterior.

Administratorii societăţii absorbite răspund civil faţă de acţionarii sau asociaţii acelei societăţi pentru neregularităţile comise în pregătirea şi realizarea fuziunii. De asemenea, experţii care întocmesc raportul asupra fuziunii răspund civil faţă de acţionarii / asociaţii acestor societăţi pentru neregularităţile comise în îndeplinirea atribuţiilor lor.

IV. Faza de informare a terţilor este cea în care are loc informarea legală obligatorie atât în ceea ce priveşte societatea absorbantă, cât şi cea absorbită, respectiv a noii societăţi şi a celor care dispar. Această etapă presupune, în prealabil, pregătirea documentelor pentru înscrierea în Registrul Comerţului a menţiunii privind fuziunea. Este vorba de redactarea actelor

[47] ***Legea nr. 31/ 1990 privind societăţile, republicată în *Monitorul Oficial al României*, nr. 1066/17.11.2004, modificată şi actualizată prin Legea 152/18.06.2015, art. 244, alin. (1).

Scanned with OKEN Scanner

adiționale la actele constitutive ale societăților participante în care se va înscrie, după caz, mențiunea de majorare a capitalului social (în cazul fuziunii prin absorbție) sau înregistrarea și autorizarea funcționării societăților nou constituite (în cazul fuziunii prin contopire).

Conform Legii societăților, actul modificator al actului constitutiv al societății absorbante se înregistrează în Registrul Comerțului în a cărui circumscripție își are sediul societatea și, după vizarea de către judecătorul delegat, se transmite, din oficiu, la *Monitorul Oficial al României*, spre publicare în Partea a IV-a, pe cheltuiala societății. Publicitatea pentru societățile absorbite poate fi efectuată de societatea absorbantă, în cazurile în care acele societăți nu au efectuat-o, în termen de 15 zile de la vizarea actului modificator al actului constitutiv al societății absorbante de către judecătorul delegat.

De asemenea, trebuie să se procedeze la radierea din Oficiul Registrul Comerțului a societăților care își încetează existența ca persoane juridice, însă, fără lichidare.

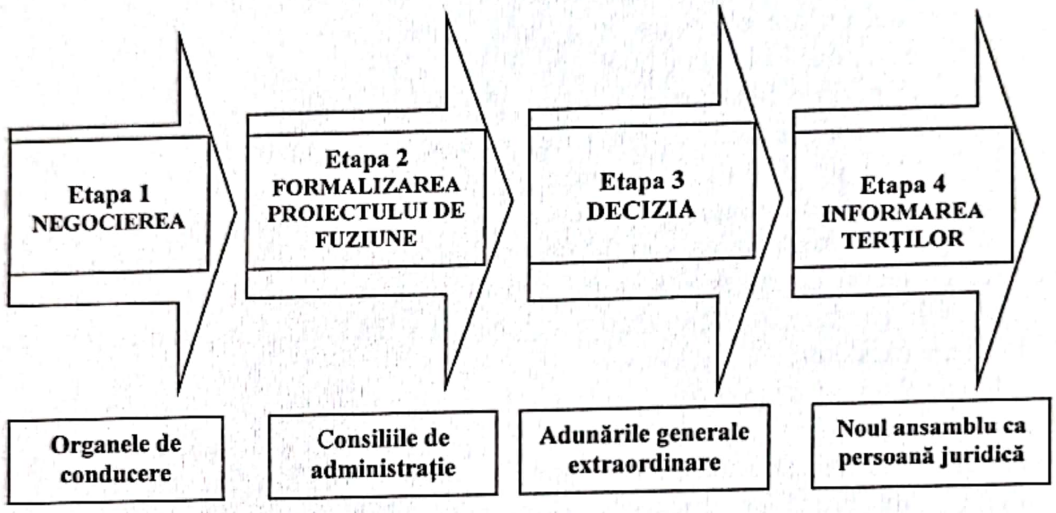

Figura nr. 2.3. Etapele procesului de fuziune

După parcurgerea acestor patru faze, fuziunea devine efectivă. În ceea ce privește data la care fuziunea produce efecte, regulile sunt următoarele[48]:

a) în cazul constituirii unei societăți noi, de la data înmatriculării în registrul comerțului a noii societăți sau a ultimei dintre ele;

b) în alte cazuri, de la data înregistrării hotărârii ultimei adunări generale care a aprobat operațiunea, cu excepția cazului în care, prin acordul părților, se stipulează că operațiunea va avea efect la o alta dată, care nu poate fi însă ulterioară încheierii exercițiului financiar curent al societății absorbante, nici anterioară încheierii ultimului exercițiu financiar încheiat al societății sau societăților ce își transfera patrimoniul.

2.2.3. Aspecte fiscale privind fuziunea societăților

Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 897/2015 pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților nu conțin referiri exprese la tratamentul fiscal al operațiunii de fuziune

[48] ***OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților*, publicat în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, Nr. 711bis/22.09.2015, pct. 12.

Scanned with OKEN Scanner

prin absorbţie, însă este făcută precizarea că, din punct de vedere fiscal, societăţile care desfăşoară operaţiuni de fuziune vor avea în vedere prevederile Legii privind *Codul fiscal*, cu modificările şi completările ulterioare.

Prevederile *Codului fiscal* actual în vigoare referitoare la operaţiunile de fuziune a societăţilor pot fi sintetizate astfel[49]:

- pierderea fiscală înregistrată de contribuabilii care îşi încetează existenţa ca efect al unei operaţiuni de fuziune se recuperează de către contribuabilii nou înfiinţaţi ori de către cei care preiau patrimoniul societăţii absorbite, după caz, potrivit proiectului de fuziune (art. 31, alin (2));
- în timp ce regula este că „reducerea sau anularea oricărui provizion ori a rezervei care a fost anterior dedusă, inclusiv rezerva legală, se include în rezultatul fiscal, ca venituri impozabile sau elemente similare veniturilor, indiferent dacă reducerea sau anularea este datorată fuziunii contribuabilului", aceasta nu se aplică dacă un alt contribuabil preia un provizion sau o rezervă în legătură cu o fuziune (art. 26, alin (5));
- în cazul în care, ca urmare a efectuării unor operaţiuni de reorganizare (inclusiv fuziune), rezerva legală a societăţii absorbante depăşeşte a cincea parte din capitalul social, această parte nu reprezintă un element similar veniturilor (de regulă, în cazul în care nivelul capitalului social subscris şi vărsat a fost diminuat, partea din rezerva legală corespunzătoare diminuării, care a fost anterior dedusă, reprezintă element similar veniturilor) (art.26, alin (8));
- transferul activelor şi pasivelor, efectuat în cadrul operaţiunilor de fuziune este tratat ca transfer neimpozabil, pentru diferenţa dintre preţul de piaţă al activelor / pasivelor transferate şi valoarea lor fiscală, numai dacă societatea beneficiară (absorbantă) calculează amortizarea fiscală, precum şi orice câştig sau pierdere, aferente activelor şi pasivelor transferate, în concordanţă cu dispoziţiile care ar fi fost aplicate societăţii cedente (absorbite), dacă fuziunea nu ar fi avut loc (art. 32, alin (3) şi (4));
- valoarea fiscală a unui activ sau pasiv, transferate societăţii beneficiare (absorbantă), este egală cu valoarea fiscală pe care activul / pasivul a avut-o la societatea cedentă (absorbită) (art. 32, alin (6));
- în cazul fuziunii şi achiziţiei de titluri de participare, valoarea fiscală a titlurilor de participare primite de un participant al unei societăţi cedente / achiziţionate, de la o societate beneficiară / achizitoare, trebuie să fie egală cu valoarea fiscală a titlurilor de participare deţinute de către această persoană, înainte de efectuarea operaţiunii (art. 32, alin (6)).
- perioada impozabilă a contribuabililor, care încetează să mai funcţioneze ca urmare a fuziunilor sau divizărilor fără lichidare, se termină la una din următoarele date:
  - la data înregistrării în registrul comerţului / registrul ţinut de instanţele judecătoreşti competente sau de alte autorităţi competente a noii persoane juridice ori a ultimei dintre ele, în cazul constituirii uneia sau mai multor persoane juridice noi;
  - la data înregistrării hotărârii ultimei adunări generale care a aprobat operaţiunea sau de la altă dată stabilită prin acordul părţilor, în cazul în care se stipulează că operaţiunea va avea efect la o altă dată, potrivit legii;
  - la data înmatriculării persoanei juridice înfiinţate potrivit legislaţiei europene, în cazul în care prin fuziune se constituie asemenea persoane juridice.

[49] Aceste reguli nu sunt valabile în cazul în care operaţiunea are drept consecinţă frauda şi evaziunea fiscală constatate potrivit legii.

Scanned with OKEN Scanner

2.2.4. Fuziunea prin absorbție

Potrivit legii societăților republicată, noțiunea de *fuziune* este una generică, iar absorbția și contopirea sunt modalități de realizare a fuziunii[50].

2.2.4.1. Aspecte contabile generale privind operațiunile de fuziune prin absorbție

Din punct de vedere contabil, întreprinderile românești implicate în operațiunile de fuziune se supun cu prioritate reglementărilor cuprinse în OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților.*

Conform prevederilor OMFP 897/2015, dar și a celorlalte reglementări contabile (Legea contabilității nr. 82/1991 republicată, cu modificările și completările ulterioare, OMFP 1802/2014 cu modificările ulterioare, OMFP 2844/2016 cu modificările și completările ulterioare), din punct de vedere contabil, derularea unei operațiuni de **fuziune** presupune parcurgerea următoarelor etape:

a) Inventarierea și evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societăților care fuzionează, precum și înregistrarea rezultatelor inventarierii și ale evaluării, efectuate cu această ocazie, respectând prevederile OMFP 2861/2009 pentru aprobarea *Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii,* precum și reglementările contabile în vigoare.

b) Întocmirea situațiilor financiare înainte de fuziune de către societățile care urmează să fuzioneze. Aceste situații financiare numite *cu scop special* se depun la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, în termen de 30 zile de la aprobarea acestora de către adunarea generală a acționarilor / asociaților.

Pe baza bilanțului întocmit înainte de fuziune, se determină activul net contabil, potrivit formulei:

Activ net contabil = Total Active – Total Datorii.

c) Evaluarea globală a societăților și determinarea aportului net. Pentru evaluarea societăților implicate în fuziune și stabilirea aportului net se poate folosi una dintre următoarele metode[51]:

- *metoda activului net contabil presupune că valorile utilizate în cadrul operațiunilor de reorganizare prin fuziune se bazează pe activul net contabil, ceea ce înseamnă că elementele bilanțiere sunt preluate de către societatea beneficiară (absorbantă) la valoarea la care acestea au fost evidențiate în contabilitatea societății care le cedează (absorbită);*
- *metoda evaluării globale presupune că valorile utilizate în cadrul operațiunilor de reorganizare prin fuziune sunt stabilite de evaluatori autorizați, acestea fiind cuprinse în raportul de evaluare întocmit în acest scop. În acest caz, elementele bilanțiere ale societății care le cedează (absorbită) sunt preluate de către societatea beneficiară (absorbantă) la valoarea rezultată în urma evaluării.*

[50] Tiron Tudor, A., *op. cit.*, p. 142.

[51] ***OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților,* pct. 15, alin. a).

Scanned with OKEN Scanner

Valoarea stabilită prin una dintre metodele menţionate reprezintă valoarea aportului net de fuziune al fiecărei societăţi intrate în fuziune, pe baza căreia se stabileşte **raportul (rata) de schimb**[52].

d) Determinarea raportului (ratei) de schimb al acţiunilor sau al părţilor sociale, pentru a acoperi capitalul societăţilor absorbite. În cadrul acestei etape se efectuează:

1) determinarea valorii contabile a acţiunilor sau a părţilor sociale ale societăţilor care fuzionează, prin raportarea aportului net la numărul de acţiuni sau de părţi sociale emise[53];
2) stabilirea raportului de schimb al acţiunilor sau al părţilor sociale, prin raportarea valorii contabile a unei acţiuni ori părţi sociale a societăţii absorbite la valoarea contabilă a unei acţiuni sau părţi sociale a societăţii absorbante, raport verificat şi aprobat de experţi.

e) Determinarea numărului de acţiuni sau de părţi sociale de emis pentru remunerarea aportului net de fuziune, precum şi calculul primei de fuziune, astfel:

1) determinarea numărului de acţiuni sau de părţi sociale ce trebuie emise de societatea care absoarbe, fie prin raportarea aportului net (activul net contabil sau valoarea globală, după caz) al societăţii absorbite la valoarea contabilă a unei acţiuni sau părţi sociale a societăţii absorbante, fie prin înmulţirea numărului de acţiuni ale societăţii absorbite cu raportul de schimb;
2) majorarea capitalului social la societatea care absoarbe, prin înmulţirea numărului de acţiuni care trebuie emise de societatea care absoarbe cu valoarea nominală a unei acţiuni sau a unei părţi sociale de la această societate;
3) calcularea primei de fuziune, ca diferenţă între valoarea contabilă a acţiunilor sau a părţilor sociale şi valoarea nominală a acestora.

f) Evidenţierea în contabilitatea societăţilor implicate a operaţiunilor efectuate cu ocazia fuziunii[54], după cum urmează:

1. ***Pentru societatea absorbantă*** sunt avute în vedere următoarele aspecte[55]:
   - elementele de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii primite ca aport sunt preluate pe baza balanţei de verificare sintetice, balanţelor de verificare analitice, altor registre, jurnale şi documente, precum şi a protocolului de predare-primire;
   - în cazul folosirii *metodei activului net contabil*, elementele de natura activelor primite de la societatea absorbită sunt recunoscute în contabilitatea societăţii absorbante la valoarea contabilă netă sau la valoarea contabilă brută, caz în care se preiau distinct ajustările corespunzătoare, aşa cum sunt acestea evidenţiate în contabilitatea societăţii absorbite;
   - în cazul folosirii *metodei evaluării globale*, diferenţele între valoarea aportului net de fuziune (valoarea globală) şi valoarea activului net contabil se recunosc în contabilitatea societăţii absorbante pe seama elementelor bilanţiere cărora le corespund; eventuala diferenţă nealocată reprezintă fond comercial;

[52] Acest lucru reprezintă, credem, o exagerare, în sensul că, într-un mediu economic normal, raportul de schimb se stabileşte, de regulă, prin negocieri între părţile implicate în fuziune; de exemplu, fuziunea se poate realiza ca urmare a unei oferte publice de cumpărare sau de schimb, ceea ce înseamnă că preţul de cumpărare a acţiunilor s-ar putea să nu aibă nicio legătură cu valorile globale ale celor două întreprinderi.

[53] Valoarea contabilă a unei acţiuni / părţi sociale se poate obţine şi prin raportarea activului net contabil la numărul de acţiuni/părţi sociale.

[54] Deşi OMPF 897/ 2015 face distincţie din punct de vedere contabil între cele două tipuri de fuziuni, prin absorbţie şi prin contopire, prezentarea aspectelor legate de această etapă nu este făcută separat.

[55] ***OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor, precum şi de retragere sau excludere a unor asociaţi din cadrul societăţilor*, pct. 20. alin. a).

Scanned with OKEN Scanner

- diferențele rezultate din evaluarea cu ocazia fuziunii societății absorbante (în cazul utilizării metodei evaluării globale) nu se înregistrează în contabilitatea acesteia;
- în protocolul de predare-primire se precizează soldurile conturilor societății absorbite, precum și orice alte informații relevante legate de elementele preluate. De asemenea, în acest protocol se precizează și rezultatul înregistrat în contul de profit și de pierdere de către societatea care își încetează existența, aferent perioadei dintre data la care au fost întocmite situațiile financiare și data întocmirii protocolului. La societatea absorbantă înregistrarea preluării acestui rezultat se efectuează pe seama contului 117 „Rezultatul reportat" / analitic distinct.

2. ***Pentru societatea absorbită*** sunt avute în vedere următoarele aspecte[56]:
   - elementele de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii sunt transmise societății absorbante;
   - în situația în care valoarea aportului net de fuziune este egal cu valoarea activului net contabil, scoaterea din evidență a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii se face la valoarea existentă în contabilitate;
   - în situația în care valoarea activului net contabil nu este egală cu valoarea aportului net de fuziune (metoda evaluării globale), diferențe rezultate sunt recunoscute ca elemente de câștiguri sau pierderi din fuziune (cu ajutorul conturilor 6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital" și 7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital").

În protocolul de predare-primire, care trebuie să conțină informații explicite cu privire la elementele de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii preluate de societatea absorbantă de la societatea absorbită, trebuie să fie precizate inclusiv valorile fiscale ale acestor elemente. De asemenea, trebuie predate și documentele care atestă dreptul de proprietate asupra bunurilor și valorilor transferate.

În condițiile în care se optează pentru ***metoda activului net contabil***, valorile utilizate în cadrul operațiunilor de reorganizare prin fuziune se bazează pe activul net contabil. Astfel, elementele bilanțiere sunt preluate de către societatea absorbantă la valoarea la care acestea au fost evidențiate în contabilitatea societății absorbite.

Reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni generate de fuziunea prin absorbție, în condițiile utilizării celor două categorii de metode, se prezintă astfel:

A. Cazul metodei evaluării globale

a. Înregistrări în contabilitatea **societății absorbante**

1. Majorarea capitalului social și înregistrarea primei de fuziune

456 „Decontări cu asociații privind capitalul"	=	% 1012 „Capital subscris vărsat" 1042.1 „Prime de fuziune" / Rezervă legală[57] 1042.2 „Prime de fuziune" / Alte sume

[56] *Ibidem*, pct. 20 alin. b).

[57] Conform art. 26, alin. (5) din Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal*, dacă societatea absorbantă preia o rezervă în legătură cu o fuziune, atunci nu operează prevederea conform căreia *reducerea sau anularea oricărui provizion ori a rezervei care a fost anterior dedusă, inclusiv rezerva legală, se include în rezultatul fiscal, ca venituri impozabile sau elemente similare veniturilor, indiferent dacă reducerea sau anularea este datorată fuziunii contribuabilului.* Prin urmare, este de preferat crearea unui analitic distinct al contului 1042 „Prime de fuziune" pentru valoarea rezervei legale ce va fi preluată (dacă societatea absorbită a constituit rezervă legală).

Scanned with OKEN Scanner

2. Preluarea elementelor de activ de la societatea absorbită

% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanţe 5XX Conturi de trezorerie	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"

3. Preluarea elementelor de pasiv (datorii şi posturi rectificative) de la societatea absorbită

456 „Decontări cu acţionarii/asociaţii privind capitalul"	=	% 28XX Amortizarea imobilizărilor 29X, 39X, 49X, 59X- Conturi de ajustări 16X, 4XX, 51X Conturi de datorii

4. Recunoaşterea rezervei legale preluate de la societatea absorbită

1042.1 „Prime de fuziune"/ Rezervă legală	=	1061 „Rezerve legale"

b. În contabilitatea **societăţii absorbite**

1. Evidenţierea valorii activului transferat reprezentând total active identificate în bilanţ, influenţat cu diferenţele de valoare rezultată în urma evaluării globale („vânzarea activelor")

461 „Debitori diverşi"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"

2. Descărcarea gestiunii cu activele predate, odată cu transferul posturilor rectificative aferente acestora (amortizări şi ajustări pentru depreciere sau pierdere de valoare)

% 6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital" 28XX Amortizarea imobilizărilor 29X, 39X, 49X, 59X – Conturi de ajustări	=	% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanţe 5XX Conturi de trezorerie

3. Transferul datoriilor de la societatea absorbită către societatea absorbantă

% 16X, 4XX, 519X Conturi de datorii	=	461 „Debitori diverşi"

4. Închiderea contului de cheltuieli, respectiv de venituri, apărute la fuziune

121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"
7583 „Venituri din cedarea activelor şi alte operaţiuni de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune

5. Dispariţia capitalurilor proprii egale cu activul net calculat după evaluarea ocazionată de fuziune

% 1XX Conturi de capitaluri proprii 121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"

6. Regularizarea conturilor 456 şi 461

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	461 „Debitori diverşi"

Notă: Este posibil ca recunoaşterea în contabilitatea societăţii absorbante a elementelor de natura activelor primite de la societatea absorbită să se facă la valoarea brută sau la valoarea netă. Înregistrările de mai sus sunt prezentate în *varianta recunoaşterii elementelor la valoarea brută*. În cazul în care se optează pentru *recunoaşterea activelor la valoarea netă*, se vor consemna în

Scanned with OKEN Scanner

contabilitatea societății absorbite, mai întâi, articolele contabile corespunzătoare diminuării valorii brute a activelor cu valoarea amortizărilor sau a ajustărilor corespunzătoare, astfel:

% 28XX Amortizarea imobilizărilor 29X Conturi de ajustări	=	2XX Conturi de imobilizări
39X Conturi de ajustări	=	3XX Conturi de stocuri
59X Conturi de ajustări	=	5XX Conturi de trezorerie

În aceste condiții, consemnarea în contabilitatea societății absorbante a preluării elementelor de activ se face la valoarea netă.

B. Cazul metodei valorii contabile nete

a. În contabilitatea **societății absorbante:**

1. Înregistrarea creșterii capitalului social și a primei de fuziune:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	% 1012 „Capital subscris vărsat" 1042.1 „Prime de fuziune" / Rezervă legală 1042.2 „Prime de fuziune" / Alte sume

2. Preluarea elementelor de activ:

% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanțe 5XX Conturi de trezorerie	=	891 „Bilanț de deschidere"

3. Preluarea elementelor de pasiv:

891 „Bilanț de deschidere"	=	% 16X, 4XX, 51X Conturi de datorii 49X Conturi de ajustări pentru deprecierea creanțelor

4. Recunoașterea rezervei legale preluate de la societatea absorbită:

1042.1 „Prime de fuziune" / Rezervă legală	=	1061 „Rezerve legale"

5. Închiderea conturilor 456 și 891:

891 „Bilanț de deschidere"	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"

b. În contabilitatea **societății absorbite:**

1. Scoaterea din evidență a elementelor de natura capitalurilor proprii transferate:

% 1XX Conturi de capitaluri proprii	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"

2. Diminuarea valorii brute a activelor cu valoarea ajustărilor:

% 28XX Amortizarea imobilizărilor 29X- Conturi de ajustări	=	2XX Conturi de imobilizări
39X- Conturi de ajustări	=	3XX Conturi de stocuri
59X- Conturi de ajustări	=	5XX Conturi de trezorerie

Scanned with OKEN Scanner

3. Scoaterea din evidenţă a elementelor de activ predate:

892 „Bilanţ de închidere"	=	% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanţe 5XX Conturi de trezorerie

4. Transferul elementelor de pasiv de natura datoriilor şi a ajustărilor pentru deprecierea creanţelor către societatea absorbantă:

% 16X, 4XX, 519X Conturi de datorii 49X Conturi de ajustări pentru deprecierea creanţelor	=	892 „Bilanţ de închidere"

5. Închiderea conturilor 456 şi 892:

456 „Decontări cu acţionarii/asociaţii privind capitalul"	=	892 „Bilanţ de închidere"

2.2.4.2. Cazuri particulare în operaţiunile de fuziune prin absorbţie

O.M.F.P. nr. 897/2015 precizează că pentru evaluarea societăţilor implicate în fuziune şi stabilirea aportului net se poate folosi una dintre următoarele metode, cu influenţă asupra modului de reflectare a operaţiunilor în contabilitate, şi anume[58]:

- *Metoda evaluării globale,* care presupune că valorile utilizate în cadrul operaţiunilor de reorganizare prin fuziune sunt stabilite de evaluatori autorizaţi, acestea fiind cuprinse în raportul de evaluare întocmit în acest scop. Astfel, elementele bilanţiere ale societăţii care le cedează (absorbită) sunt preluate de către societatea beneficiară (absorbantă) la valoarea rezultată în urma evaluării.
- *Metoda activului net contabil,* care presupune că valorile utilizate în cadrul operaţiunilor de reorganizare prin fuziune se bazează pe activul net contabil, ceea ce înseamnă că elementele bilanţiere sunt preluate de către societatea beneficiară (absorbantă) la valoarea la care acestea au fost evidenţiate în contabilitatea societăţii care le cedează (absorbită).

În continuare reţinem câteva comentarii legate de cazurile de fuziuni prin absorbţie efectuate în condiţiile utilizării ***metodei evaluării globale*** a firmelor implicate. Dintre cazurile mai reprezentative şi comentariile corespunzătoare reţinem:

Cazul 1 – Fuziunea între societăţi independente, când activul net corectat al absorbitei este diferit de valoarea sa globală

Conform OMFP 897/2015, în cazul în care valoarea activului net contabil nu este egală cu valoarea aportului net de fuziune (valoarea globală), diferenţele rezultate din evaluarea cu ocazia fuziunii societăţii absorbite se recunosc în contabilitatea societăţii absorbante pe seama elementelor bilanţiere cărora le corespund. Eventuala diferenţă nealocată reprezintă fond comercial. Altfel spus, dacă diferenţele corespund unor elemente de activ identificabile, atunci acestea se înregistrează în conturile corespunzătoare acestor elemente, iar dacă diferenţele nu corespund unor elemente identificabile, atunci se înregistrează în contul 207 „Fond comercial". În ceea ce priveşte diferenţele rezultate din evaluarea cu ocazia fuziunii societăţii absorbante, acestea nu se înregistrează în contabilitate[59], decât dacă absorbanta a optat

[58] ***OMFP nr. 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor, precum şi de retragere sau excludere a unor asociaţi din cadrul societăţilor,* pct. 15, alin. a).

[59] *Ibidem*, pct. 20, alin. a).

Scanned with OKEN Scanner

pentru reevaluarea imobilizărilor corporale[60].

OMFP 1802/2014 precizează că „evaluările efectuate cu ocazia reorganizărilor de întreprinderi (fuziuni, divizări) nu constituie reevaluare în sensul prezentelor reglementări contabile, aceste evaluări efectuându-se în scopul stabilirii raportului de schimb, pentru toate elementele de bilanț. Fac excepție cazurile în care data situațiilor financiare care stau la baza reorganizării coincide cu data situațiilor financiare anuale[61]".

În ceea ce privește prima de fuziune, se cunoaște faptul că ea reprezintă o plată din partea acționarilor societății absorbite pentru dreptul de a intra în societatea absorbantă. În cazul în care societățile participante la fuziune sunt independente, prima de fuziune corespunde primei de emisiune pentru acțiunile noi emise de societatea absorbantă[62].

Aplicație cazul 1 – Fuziunea prin absorbție între societăți independente când activul net contabil corectat al absorbitei este diferit de valoarea ei globală (metoda evaluării globale)

Înainte de fuziune, soldurile finale ale conturilor societăților A (absorbantă) și B (absorbită) se prezintă astfel:

Balanțele de verificare pe solduri finale ale societăților A și, respectiv, B

Tabelul nr. 2.3

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale Societatea A		Solduri finale Societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	8.750.000	-	3.000.000
1061	Rezerve legale	-	1.750.000	-	515.000
1068	Alte rezerve	-	325.000	-	38.000
117	Rezultat reportat	-	-	-	-425.000
121	Profit sau pierdere	-	1.230.000	-	-
213	Instalații tehnice și mijloace de transport	13.500.000	-	4.250.000	-
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	5.170.000	-	1.125.000
302	Materiale consumabile	2.766.000	-	1.055.000	-
401	Furnizori	-	5.380.000	-	2.345.000
4111	Clienți	4.479.000	-	1.045.000	-
4118	Clienți incerți sau în litigiu	-	-	790.000	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți	-	-	-	410.000
5121	Conturi la bănci în lei	1.860.000	-	400.000	-
5191	Credite bancare pe termen scurt	-	-	-	532.000
Total		**22.605.000**	**22.605.000**	**7.540.000**	**7.540.000**

Capitalul social al societății A este împărțit în 350.000 de acțiuni în valoare nominală de 25 lei/acțiune, în timp ce valoarea nominală a unei acțiuni la societatea B este de 15 lei, iar numărul de acțiuni B este de 200.000.

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil a celor două societăți înainte de inventarierea și evaluarea efectuate cu ocazia fuziunii[63], calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

---

[60] Totuși, această reevaluare este de evitat, pentru că nu este recunoscută fiscal și ar conduce la amortizare contabilă diferită de cea fiscală și pentru imobilizările corporale ale absorbantei.

[61] *** OMFP nr. 1802/29 decembrie 2014, *pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate*, publicat în *Monitorul Oficial*, nr. 963/30 decembrie 2014, pct. 101.

[62] Tiron Tudor, A., *Combinări de întreprinderi. Fuziuni și achiziții*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2005, p. 182.

[63] În realitate, bilanțul de fuziune se întocmește pe formularul oficial, cu prezentarea activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societăților implicate, după punerea de acord a datelor din contabilitate cu cele stabilite în urma inventarierii și a evaluării ocazionate de operațiunea de fuziune (în etapa 2). Pentru a pune mai bine în evidență calculele specifice fuziunii, am optat pentru întocmirea unui bilanț sistematizat simplificat înainte de inventarierea și evaluarea de la fuziune (etapa 1), urmând ca în etapa 2 bilanțul de fuziune să țină seama și de constatările din prima etapă.

Scanned with OKEN Scanner

Determinarea activului net contabil al societăţilor A şi B

Tabelul nr. 2.4

Denumirea postului	Societatea **A**, *mii lei*	Societatea **B**, *mii lei*
Active imobilizate	**8.330**	**3.125**
Active circulante	**9.105**	**2.880**
Total activ	***17.435***	***6.005***
Datorii	***5.380***	***2.877***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	**12.055**	**3.128**

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Prin proiectul de fuziune se stabileşte că raportul de schimb se va determina pe baza valorilor contabile ale acţiunilor celor două societăţi, calculate având în vedere valorile juste ale elementelor de activ şi de pasiv, precum şi valorile globale ale celor două firme. La inventarierea şi evaluarea efectuate cu ocazia fuziunii, se constată că imobilizările corporale au următoarele valori juste:

- la societatea A: 10.275.000 lei;
- la societatea B: 3.997.000 lei.

Diferenţele din reevaluarea imobilizărilor corporale pentru cele două societăţi sunt:

- la societatea A, diferenţa de reevaluare netă[64] este de 10.275.000 – 8.330.000 = 1.945.000 lei.
- la societatea B, diferenţa din reevaluare este de 3.997.000 – 3.125.000 = 872.000 lei, dar nu este necesară înregistrarea reevaluării, deoarece conform OMFP 897/2015 diferenţele rezultate în urma evaluării sunt recunoscute ca elemente de câştiguri sau pierderi din fuziune (prin intermediul conturilor 6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital", respectiv 7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital").

În aceste condiţii, putem să stabilim activul net contabil corectat, atât la societatea A, cât şi la societatea B:

Determinarea activului net contabil corectat

Tabelul nr. 2.5

Nr. crt.	Denumirea indicatorului	Sume (mii lei)	
		Societatea **A**	Societatea **B**
1.	Total activ (activul din bilanţ plus diferenţa de reevaluare netă la imobilizările corporale):	17.435 + 1.945 = 19.380	6.005 + 872 = 6.877
2.	Datorii – total	5.380	2.877
3.	ACTIV NET corectat (rd. 1 – rd. 2)	**14.000**	**4.000**

Presupunem că, în urma evaluării globale a societăţii B, se stabileşte o valoare a acesteia de 5.000.000 lei, cu 1.000.000 lei mai mare decât activul net contabil corectat, această diferenţă neputând fi pusă pe seama unui element identificabil.

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Bilanţul de fuziune al societăţii absorbante A şi absorbite B se prezintă astfel:

[64] Conform art. 20 lit. a) din OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor, precum şi de retragere sau excludere a unor asociaţi din cadrul societăţilor*, diferenţele din evaluarea rezultate cu ocazia fuziunii nu se înregistrează în contabilitatea societăţii absorbante.

Scanned with OKEN Scanner

Bilanțuri de fuziune

Tabelul nr. 2.6

Denumirea postului	Societatea **A**, *mii lei*	Societatea **B**, *mii lei*
Activ		
A. Active imobilizate	**10.275**	**4.997**
I. Imobilizări necorporale	-	1.000
II. Imobilizări corporale	10.275	3.997
B. Active circulante	**9.105**	**2.880**
I. Stocuri	2.766	1.055
II. Creanțe	4.479	1.425
IV. Casa și conturi la bănci	1.860	400
Total activ	**19.380**	**7.877**
Pasiv		
D. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**5.380**	**2.877**
J. Capitaluri proprii (=Activ net contabil)	**14.000**	**5.000**
I. Capital subscris	8.750	3.000
IV. Rezerve	4.020*	553
V. Profitul sau pierderea reportat(ă)	-	-425
VI. Profitul sau pierderea exercițiului financiar	1.230	1.872
Total pasiv	**19.380**	**7.877**

* Deși, conform OMFP 897/2015, diferențele rezultate din evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii nu se înregistrează în contabilitatea societății absorbante, dar ele trebuie să figureze în bilanțul de fuziune, am inclus, extracontabil, în valoarea elementului de capitaluri proprii „Rezerve", diferența de 1.945.000 lei aferentă imobilizărilor corporale ale societății absorbante A.

Etapa III. Evaluarea globală a societăților implicate în fuziune

Aportul net al societății absorbante A = Activul net contabil rezultat în urma evaluării globale =14.000.000 lei.

Aportul net al societății absorbite B = Activul net contabil rezultat în urma evaluării globale = 5.000.000 lei.

Etapa IV. Stabilirea ratei de schimb a acțiunilor celor două societăți

Urmează stabilirea valorilor contabile ale acțiunilor celor două firme. Pentru aceasta, notăm valoarea contabilă a unei acțiuni A cu *a* și valoarea contabilă a unei acțiuni B cu *b*.

$$a=\frac{14.000.000}{350.000}=40 \text{ lei și } b=\frac{5.000.000}{200.000}=25 \text{ lei}.$$

Raportul de schimb teoretic va fi de $\frac{b}{a}=\frac{25}{40}=\frac{5}{8}=0,625$, adică A va emite 0,625 acțiuni noi pentru fiecare acțiune B existentă[65] (sau cinci noi acțiuni A pentru fiecare opt acțiuni B existente înainte de fuziune).

Etapa V. Stabilirea numărului de acțiuni de emis și calculul primei de fuziune

În cazul fuziunii prin absorbție, după stabilirea raportului de schimb, se calculează numărul de acțiuni pe care le va emite societatea absorbantă, precum și valoarea cu care va spori capitalul social al acesteia. În același timp, se va stabili și prima de fuziune, dacă este cazul.

În continuarea exemplului considerat, prezentăm următoarele calcule:

- *raportul de schimb* este de 0,625, numărul de acțiuni A de emis fiind egal cu 200.000 x 0,625 = 125.000;
- cunoscând că valoarea nominală a unei acțiuni A este de 25 lei/acțiune, putem calcula

[65] Este posibil ca raportul de schimb să se negocieze între părți și poate să fie diferit de mărimile rezultate în urma calculelor bazate strict pe informațiile contabilității și ale evaluării globale.

Scanned with OKEN Scanner

suma cu care va creşte capitalul social al societăţii A, respectiv: 125.000 acţiuni x 25 lei/acţiune = 3.125.000 lei;

- valoarea netă a aportului lui B la creşterea averii lui A este, însă, de 5.000.000 lei, ceea ce înseamnă că va apărea o *primă de fuziune* de 5.000.000 – 3.125.000 = 1.875.000 lei[66].

Etapa VI. Evidenţierea în contabilitate a operaţiunilor efectuate cu ocazia fuziunii

În contabilitatea societăţii A, înregistrarea operaţiunilor ocazionate de fuziune se prezintă astfel:

1. Creşterea capitalului social, odată cu atribuirea celor 125.000 acţiuni foştilor acţionari ai societăţii B (reţinem că rezerva legală preluată de A de la B este de 515.000 lei):

456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul”	=	%	5.000.000	-
		1012 „Capital subscris vărsat”		3.125.000
		1042.1 „Prime de fuziune” / Rezervă legală[67]		515.000
		1042.2 „Prime de fuziune” / Alte sume		1.360.000

2. Preluarea soldurilor conturilor de activ, la care trebuie adăugată şi diferenţa de 1.000.000 lei apărută între valoarea globală a societăţii B şi valoarea activului său net contabil:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	-	9.412.000
213 „Instalaţii tehnice şi mijloace de transport”[68]			5.122.000	
302 „Materiale consumabile”			1.055.000	
4111 „Clienţi”			1.045.000	
4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu”			790.000	
5121 „Conturi la bănci în lei”			400.000	
2071 „Fond comercial pozitiv”			1.000.000	

3. Preluarea de către societatea A a conturilor de datorii şi posturi rectificative de la societatea B:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	=	%	4.412.000	-
		2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport”		1.125.000
		401 „Furnizori”		2.345.000
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi”[69]		410.000
		5191 „Credite bancare pe termen scurt”		532.000

[66] Dacă valoarea aportului este mai mică decât valoarea nominală a acţiunilor emise de A, atunci, la o primă apreciere, putem spune că A a plătit pentru B mai mult decât face, fie pentru că a făcut o afacere proastă, fie pentru că are speranţa unor câştiguri viitoare care să acopere această diferenţă, fie pentru că elementele din activul lui B nu au fost evaluate la valoarea lor reală, ceea ce conduce la existenţa unor rezerve latente importante. În orice caz, o astfel de diferenţă reprezintă fond comercial şi se va înregistra în debitul contului 207.

[67] Aşa cum se precizează în OMFP 897/2015, preluarea de către absorbantă a capitalurilor proprii ale absorbitei poate consta în preluarea inclusiv a rezervei legale constituite până atunci de aceasta din urmă, fără vreun cost fiscal suplimentar. Conform art. 32, alin. (6) f) din *Codului fiscal*, *„transferul unui provizion sau a unei rezerve, anterior deduse din baza impozabilă a societăţii cedente ..., dacă sunt preluate în aceleaşi condiţii de deducere, de către societatea beneficiară, nu se consideră reducere sau anulare a provizionului sau rezervei ... la momentul transferului”*. Prin urmare, pentru a realiza această preluare este necesară împărţirea primei de fuziune astfel încât o parte să reprezinte rezerva legală transferată. De altfel, transferul rezervei legale în alte condiţii ar însemna schimbarea destinaţiei acesteia şi ar fi necesară impozitarea prealabilă la absorbită.

[68] Conform pct. 15a) din OMFP 897/2015, în cazul aplicării metodei evaluării globale, elementele bilanţiere ale societăţii absorbite sunt preluate de societatea absorbantă la valoarea rezultată în urma evaluării, adică la valoarea reevaluată.

[69] Aceste ajustări sunt preluate cu acelaşi regim fiscal adică: dacă au fost deductibile la societatea B, atunci ele se vor regăsi, la anulare, în venituri impozabile la societatea A.

Scanned with OKEN Scanner

4. Recunoașterea rezervei legale preluate de la absorbita B:

1042.1 „Prime de fuziune" / Rezervă legală	=	1061 „Rezerve legale"	515.000	515.000

În contabilitatea societății B, care se dizolvă, vom înregistra următoarele operațiuni:

1. „Vânzarea" activelor[70] la valoarea totală a activului corectat (adică activ contabil plus diferența din reevaluarea imobilizărilor corporale), la care se adaugă diferența rezultată din evaluarea globală: 6.005.000 + 872.000 + 1.000.000 = 7.877.000 lei:

461 „Debitori diverși"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"	7.877.000	7.877.000

2. Descărcarea gestiunii cu activele predate, odată cu transferul posturilor rectificative aferente acestora (amortizări și ajustări):

%	=	%	7.540.000	7.540.000
6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"		213 „Instalații tehnice și mijloace de transport"	6.005.000	4.250.000
2813 „Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport"		302 „Materiale consumabile"	1.125.000	1.055.000
		4111 „Clienți"		1.045.000
491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		4118 „Clienți incerți sau în litigiu"	410.000	790.000
		5121 „Conturi la bănci în lei"		400.000

3. Transferul datoriilor de la societatea B către societatea A:

%	=	461 „Debitori diverși"	-	2.877.000
401 „Furnizori"			2.345.000	
5191 „Credite bancare pe termen scurt"			532.000	

4. Închiderea conturilor de venituri și cheltuieli apărute la fuziune în contabilitatea B (folosim un analitic al contului de profit și pierdere, al cărui sold creditor se va ridica la 7.877.000 - 6.005.000 = 1.872.000 lei[71]):

121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"	6.005.000	6.005.000
7583 „Venituri din cedarea activelor și alte operațiuni de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	7.877.000	7.877.000

5. Dispariția capitalurilor proprii egale cu activul net calculat după reevaluare:

%	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	-	5.000.000
1012 „Capital subscris vărsat"			3.000.000	
1061 „Rezerve legală"			515.000	
1068 „Alte rezerve"			38.000	
117 „Rezultatul reportat"			-425.000	
121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune			1.872.000	

După toate aceste operațiuni, situația conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 *„Decontări cu asociații privind capitalul"* are sold final creditor egal cu

[70] Respectarea OMFP 897/2015 ne-a obligat să punem în evidență un fel de vânzare (identificând prețul de vânzare) și o descărcare de gestiune în contabilitatea societății care dispare. Acest tip de abordare este acceptabil, dar nu trebuie să uităm că tranzacția are loc între societatea A și acționarii societății B și nu între societățile A și B. Societatea B oricum dispare și ceea ce trebuie urmărit este ca toate conturile cu sold să se închidă.

[71] După cum se poate observa, câștigul înregistrat de B cu ocazia fuziunii este egal cu diferența dintre mărimea obținută la evaluarea globală și activul net contabil al lui B înainte de fuziune: 5.000.000 - (6.005.000 - 2.877.000) = 1.872.000 lei.

Scanned with OKEN Scanner

5.000.000 lei, sold în care se reflectă obligaţia de a-i remunera pe foştii acţionari ai lui B cu acţiuni A în valoare de 5.000.000 lei;

- contul 461 *„Debitori diverşi"* are sold final debitor egal cu 7.877.000 - 2.877.000 = 5.000.000 lei, sold care arată o creanţă faţă de societatea A, adică dreptul de a cere absorbantei să-i remunereze pe foştii acţionari ai societăţii B cu titluri A în valoare de 5.000.000 lei.

6. Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când societatea B dispare din punct de vedere juridic, adică atunci când foştii ei acţionari devin investitori la societatea A:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	461 „Debitori diverşi"	5.000.000	5.000.000

Etapa VII. Bilanţul societăţii absorbante după fuziune

După toate aceste operaţiuni, societatea B a dispărut şi balanţa absorbantei A se prezintă astfel[72] (considerăm drept date relevante soldurile înainte de fuziune, rulajele ocazionate de fuziune şi soldurile după fuziune):

Balanţa de verificare a societăţii absorbante A, înainte şi după fuziune

Tabelul nr. 2.7

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea A înainte de fuziune		Rulaje ocazionate de fuziune		Solduri finale la societatea A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	8.750.000	-	3.125.000		11.875.000
1042	Prime de fuziune	-	-	515.000	1.875.000		1.360.000
1061	Rezerve legale	-	1.750.000	-	515.000		2.265.000
1068	Alte rezerve	-	325.000	-	-		325.000
121	Rezultatul exerciţiului	-	1.230.000	-	-	-	1.230.000
207	Fond comercial	-	-	1.000.000	-	1.000.000	-
213	Instalaţii tehnice şi mijloace de transport	13.500.000	-	5.122.000	-	18.622.000	-
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	5.170.000	-	1.125.000		6.295.000
302	Materiale consumabile	2.766.000	-	1.055.000	-	3.821.000	-
401	Furnizori	-	5.380.000	-	2.345.000	-	7.725.000
4111	Clienţi	4.479.000	-	1.045.000	-	5.524.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	-	-	790.000	-	790.000	-
456	Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul	-	-	9.412.000	9.412.000	-	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor clienţi	-	-	-	410.000	-	410.000
5121	Conturi la bănci în lei	1.860.000	-	400.000	-	2.260.000	-

[72] Pentru simplificare şi pentru claritatea expunerii, am ignorat complet cheltuielile de fuziune. În vederea înregistrării contabile a acestora, întreprinderea A poate opta pentru:
- varianta simplă în care cheltuielile se înregistrează în conturile din clasa 6 *Cheltuieli*, după natura lor, pe baza documentelor justificative: facturi, contracte, chitanţe etc.;
- varianta în care cheltuielile aferente fuziunii se suportă din primele legate de capital apărute cu ocazia modificării capitalului social; pentru aceasta, înregistrarea documentelor justificative pentru cheltuieli se face iniţial în conturile din clasa 6 sau într-un cont de aşteptare, urmând ca la apariţia efectivă a primelor să se storneze operaţiunile iniţiale şi să se diminueze primele de fuziune.

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea A înainte de fuziune		Rulaje ocazionate de fuziune		Solduri finale la societatea A după fuziune	
5191	Credite bancare pe termen scurt	-	-	-	532.000	-	532.000
Total		22.605.000	22.605.000	19.339.000	19.339.000	32.017.000	32.017.000

Cazul 2 – Fuziunea prin absorbție, cu sultă între societăți independente

Remunerarea acționarilor / asociaților societății care dispare în urma unei fuziuni (absorbite) se face cu acțiuni / părți sociale ale absorbantei, dar se poate completa cu o sumă de bani numită *sultă*. Este posibil ca absorbanta să propună sulta în scopul emiterii unui număr mai mic de acțiuni, pentru a evita diluarea inevitabilă a controlului exercitat de vechii acționari / asociați ai societății absorbante.

Sulta poate să intervină și pentru rotunjirea parității de schimb, când aceasta nu permite emiterea unui număr întreg de acțiuni cu ocazia fuziunii prin absorbție[73].

Aplicație cazul 2 – Fuziunea prin absorbție cu sultă între societăți independente când activul net contabil corectat al absorbitei este diferit de valoarea ei globală (metoda evaluării globale)

Remunerarea acționarilor / asociaților întreprinderii care dispare în urma unei fuziuni se face, așa cum am văzut, cu acțiuni / părți sociale ale absorbantei, dar se poate completa cu o sumă de bani numită sultă.

Considerând că celelalte etape sunt identice, vom relua calculele începând cu etapa V.

Etapa V. Stabilirea numărului de acțiuni de emis și calculul primei de fuziune

Pornim de la datele din exemplul anterior (cazul A) și considerând că raportul de schimb este de 0,591 (în loc dc 0,625) de acțiuni A pentru fiecare acțiune B existentă, la care se adaugă o sultă de 290.000 lei, calculele cu privire la creșterea de capital efectuată de societatea A se modifică după cum urmează:

- la un raport de schimb de 0,591, numărul de acțiuni A de emis este egal cu 200.000 x 0,591 = 118.200 acțiuni;
- suma cu care va crește capitalul social al societății A este de 118.200 acțiuni x 25 lei/acțiune = 2.955.000 lei;
- valoarea aportului net al societății B la creșterea averii societății A este tot de 5.000.000 lei, ceea ce înseamnă că apare o primă de fuziune de 5.000.000 – 2.955.000 = 2.045.000 lei, din care se va suporta însă și sulta.

Etapa VI. Evidențierea în contabilitate a operațiunilor efectuate cu ocazia fuziunii

În contabilitatea **societății absorbante** se înregistrează următoarele operațiuni:

1. Emisiunea acțiunilor de către societatea A:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	%	5.000.000	
		1012 „Capital subscris vărsat”		2.955.000
		1042.1 „Prime de fuziune” / analitic Rezerva legală		515.000
		1042.2 „Prime de fuziune” / analitic Alte sume		1.530.000

[73] Tiron Tudor, A., *op. cit.*, pp. 181-182.

Scanned with OKEN Scanner

2. Preluarea elementelor de activ de la societatea B, inclusiv a diferenţei dintre valoarea globală şi activul net contabil

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	-	9.412.000
213 „Instalaţii tehnice şi mijloace de transport"			5.122.000	
302 „Materiale consumabile"			1.055.000	
4111 „Clienţi"			1.045.000	
4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"			790.000	
5121 „Conturi la bănci în lei"			400.000	
2071 „Fond comercial pozitiv"			1.000.000	

3. Preluarea elementelor de pasiv de natura datoriilor şi a posturilor rectificative:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	4.412.000	-
		2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"		1.125.000
		401 „Furnizori"		2.345.000
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"[74]		410.000
		5191 „Credite bancare pe termen scurt"		532.000

4. Înregistrarea angajamentului de a plăti sulta către acţionarii societăţii B şi plata acesteia prin virament bancar:

a				
1042.2 „Prime de fuziune" / Alte sume	=	462 „Creditori diverşi"	290.000	290.000
b				
462 „Creditori diverşi"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	290.000	290.000

5. Recunoaşterea rezervei legale preluate de la societatea absorbită B:

1042.1 „Prime de fuziune" / Rezervă legală	=	1061 „Rezerve legale"	515.000	515.000

Notă: Înregistrările în contabilitatea societăţii absorbite B sunt aceleaşi ca la exemplul 1.

Etapa VII. Bilanţul societăţii absorbante după fuziune

După fuziune balanţa de verificare a societăţii absorbante A se prezintă astfel:

Balanţa de verificare a societăţii absorbante A, înainte şi după fuziune

Tabelul nr. 2.8

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	8.750.000	-	2.955.000		11. 705.000
1042	Prime de fuziune	-	-	805.000	2.045.000		1.240.000
1061	Rezerve legale	-	1.750.000	-	515.000		2.265.000
1068	Alte rezerve	-	325.000	-	-		325.000
121	Rezultatul exerciţiului	-	1.230.000	-	-	-	1.230.000
2071	Fond comercial pozitiv	-	-	1.000.000	-	1.000.000	-
213	Instalaţii tehnice şi mijloace de transport	13.500.000	-	5.122.000	-	18.622.000	-
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	5.170.000	-	1.125.000		6.295.000
302	Materiale consumabile	2.766.000	-	1.055.000	-	3.821.000	-
401	Furnizori	-	5.380.000	-	2.345.000	-	7.725.000
4111	Clienţi	4.479.000	-	1.045.000	-	5.524.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	-	-	790.000	-	790.000	-

[74] Aceste ajustări sunt preluate cu acelaşi regim fiscal, adică: dacă au fost deductibile la societatea B, atunci ele se vor regăsi, la anulare, în venituri impozabile la societatea A.

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
456	Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul	-	-	9.412.000	9.412.000	-	-
462	Creditori diverși	-	-	290.000	290.000	-	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor clienți	-	-	-	410.000	-	410.000
5121	Conturi la bănci în lei	1.860.000	-	400.000	290.000	1.970.000	-
5191	Credite bancare pe termen scurt	-	-	-	532.000	-	532.000
	Total	**22.605.000**	**22.605.000**	**19.919.000**	**19.919.000**	**31.727.000**	**31.727.000**

Cazul 3 – Fuziune în condițiile în care societatea absorbantă deține titluri ale societății absorbite

În situația în care absorbanta este deja acționar al societății absorbite, ar însemna ca în urma fuziunii să se remunereze pe sine cu acțiuni nou emise, care ar deveni acțiuni proprii. Conform art. 250, alin. (2), lit. a) din Legea societăților nr. 31./1990 modificată și actualizată prin Legea 152/18.06.2015, *Nicio acțiune sau parte socială la societatea absorbantă nu poate fi schimbată pentru acțiuni / părți sociale emise de societatea absorbită și care sunt deținute: a) de către societatea absorbantă, direct sau prin intermediul unei persoane acționând în nume propriu, dar în contul societății...* Prin urmare, pentru a respecta legea care interzice emiterea de acțiuni pentru sine cu ocazia fuziunii, la stabilirea numărului de acțiuni de emis se exclude absorbanta dintre acționarii societății absorbite care vor fi remunerați cu titluri, emițându-se acțiuni doar pentru ceilalți acționari.

Titlurile deținute de societatea absorbantă în capitalul societății absorbite sunt anulate la valoarea la care au fost înregistrate în contabilitate. De asemenea, este prevăzut ca la societățile la care adunarea generală a acționarilor sau asociaților aprobă cuantumurile de suportare a acestor titluri de participare, consemnarea în contabilitate a anulării acestora să se realizeze prin diminuarea, după caz, a rezultatului reportat, a altor rezerve, a primei de fuziune sau a capitalului social.

Prin urmare, conform prevederilor OMFP 897/2015, anularea titlurilor deținute de societatea absorbantă la societatea absorbită se poate face, după caz, prin debitarea conturilor 1042 „Prime de fuziune / divizare", 106 „Rezerve" sau 1012 „Capital subscris vărsat", în acest din urmă caz putându-se ajunge chiar la diminuarea capitalului social ca urmare a operațiunii de fuziune, ceea ce contravine definiției clasice a fuziunii.

În cazul în care absorbanta deține titluri în societatea absorbită, prima de fuziune este constituită din două componente: prima de fuziune propriu-zisă (considerată așa cum am precizat anterior primă de emisiune) și boni de fuziune, adică diferența pozitivă din evaluarea titlurilor.

Boni de fuziune reprezintă plusvaloarea de fuziune aferentă titlurilor deținute de societatea absorbantă în societatea absorbită și se determină ca diferență între valoarea contabilă a acestor acțiuni și costul lor de achiziție.

Practic, prima de fuziune depinde de puterea societăților participante la fuziune, în sensul că, dacă este mai puternică societatea absorbantă, atunci ea va emite mai puține acțiuni noi pentru remunerarea acționarilor societății absorbite, iar prima de fuziune este mai mare, în timp ce dacă societatea absorbită este mai puternică, societatea absorbantă trebuie să emită mai multe acțiuni pentru remunerarea acționarilor societății absorbite, iar prima de fuziune este mai mică.

Există și păreri conform cărora dacă puterea societății absorbite este mult mai mare decât cea a societății absorbante, prima de emisiune este negativă[75].

[75] Tiron Tudor, A., *op. cit.*, p. 183.

Scanned with OKEN Scanner

Aplicaţie cazul 3 – Fuziunea în condiţiile în care societatea absorbantă deţine acţiuni ale societăţii absorbite (metoda evaluării globale)

Înainte de fuziune, balanţele de verificare ale celor două societăţi: A (absorbantă) şi B (absorbită) se prezintă astfel:

Balanţele de verificare pe solduri finale ale societăţilor A şi B

Tabelul nr. 2.9

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale Societatea A		Solduri finale Societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	1.920.000	-	1.080.000
105	Rezerve din reevaluare	-	46.500	-	300.000
1061	Rezerve legale	-	180.000	-	-
1068	Alte rezerve	-	-	-	150.000
2131	Echipamente tehnologice	2.596.500	-	1.200.000	-
265	Alte titluri imobilizate	270.000	-	-	-
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	1.050.000	-	240.000
371	Mărfuri	2.598.000	-	2.100.000	-
397	Ajustări pentru deprecierea mărfurilor	-	-	-	405.000
401	Furnizori	-	4.695.000	-	2.760.000
4111	Clienţi	1.752.000	-	1.365.000	-
5121	Conturi la bănci în lei	675.000	-	270.000	-
Total		**7.891.500**	**7.891.500**	**4.935.000**	**4.935.000**

Societatea A deţine 13.500 de acţiuni (15% din capitalul social) la societatea B, dobândite la costul de achiziţie de 20 lei/acţiune. Capitalul social al societăţii A este divizat în 120.000 de acţiuni, cu valoarea nominală unitară de 16 lei, iar capitalul societăţii B este divizat în 90.000 de acţiuni, cu valoarea nominală de 12 lei/acţiune.

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil al celor două societăţi înainte de inventarierea şi evaluarea efectuate cu ocazia fuziunii, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

Determinarea activului net contabil al societăţilor A şi B

Tabelul nr. 2.10

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Active imobilizate	**1.816.500**	960.000
Active circulante	**5.025.000**	**3.330.000**
Total activ	***6.841.500***	***4.290.000***
Datorii	***4.695.000***	***2.760.000***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***2.146.500***	***1.530.000***

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, a datoriilor şi a capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

În urma evaluării, s-a stabilit că valoarea globală a societăţii absorbite B a înregistrat o creştere faţă de activul net contabil de 360.000 lei, care nu a putut fi pusă pe seama unor elemente identificabile.

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Bilanţurile de fuziune ale societăţii absorbante A şi absorbite B sunt sintetizate în tabelul următor:

Scanned with OKEN Scanner

Bilanț de fuziune

Tabelul nr. 2.11

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**1.830.000**	**1.320.000**
I. Imobilizări necorporale	-	360.000**
II. Imobilizări corporale	1.546.500	960.000
III. Imobilizări financiare	283.500*	-
B. Active circulante	**5.025.000**	**3.330.000**
I. Stocuri	2.598.000	1.695.000
II. Creanțe	1.752.000	1.365.000
IV. Casa și conturi la bănci	675.000	270.000
Total activ	**6.855.000**	**4.650.000**
Pasiv		
D. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**4.695.000**	**2.760.000**
J. Capitaluri proprii	**2.160.000**	**1.890.000**
I. Capital subscris	1.920.000	1.080.000
III. Rezerve din reevaluare	46.500	300.000
IV. Rezerve	193.500*	150.000
VI. Profitul sau pierderea exercițiului financiar	-	360.000**
Total pasiv	**6.855.000**	**4.650.000**

*În valorile de 283.500 lei, respectiv 193.500 lei este inclusă și suma de 13.500 lei reprezentând plusul de valoare al acțiunilor deținute de societatea A la societatea B, constatat la evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii.

**Suma de 360.000 lei reprezintă creșterea valorii globale a societății B față de activul net contabil, constatată la evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii.

Etapa III. Evaluarea globală a societăților implicate în fuziune

Așa cum se observă din situația prezentată în tabelul 2.10, activul net contabil este:

- pentru societatea A de 2.146.500 lei;
- pentru societatea B de 1.530.000 lei.

Ținând cont de constatările făcute cu ocazia evaluării ocazionate de fuziune, situația aporturilor nete ale celor două societăți se prezintă astfel:

- aportul net al societății B este egal cu activul net contabil la care se adaugă creșterea valorii globale față de activul net: 1.530.000 + 360.000 = 1.890.000 lei. Valoarea contabilă a acțiunilor societății B se determină raportând aportul net la numărul de acțiuni, astfel:

$$\frac{\text{Aport net}}{\text{Număr acțiuni}} = \frac{1.890.000}{90.000} = 21 \text{ lei/acțiune}$$

- aportul net al societății A este calculat pornind de la activul net contabil la care se adaugă plusul de valoare al acțiunilor deținute de societatea A la societatea B: 2.146.500 + 13.500 lei = 2.160.000 lei. La rândul său, plusul de valoare al acțiunilor se determină astfel:

Plus de valoare aferent titlurilor = Nr. de acțiuni x (Vc-Va) = 13.500 acțiuni x (21-20) =13.500 lei, unde:

Vc – valoarea contabilă;

Va – costul de achiziție.

Valoarea contabilă a acțiunilor societății A este:

$$\frac{\text{Aport net}}{\text{Număr acțiuni}} = \frac{2.160.000}{120.000} = 18 \text{ lei/acțiune}$$

Scanned with OKEN Scanner

Etapa IV. Stabilirea ratei de schimb a acţiunilor celor două societăţi

Raportul de schimb al acţiunilor societăţii absorbante faţă de acţiunile societăţii absorbite se determină conform relaţiei:

$$RS = \frac{V_{cB}}{V_{cA}} = \frac{21}{18} = \frac{7}{6},$$

ceea ce înseamnă că pentru 6 acţiuni ale societăţii B, societatea A trebuie să emită 7 acţiuni.

Etapa V. Stabilirea numărului de acţiuni de emis şi calculul primei de fuziune

Numărul de acţiuni pe care trebuie să îl emită societatea absorbantă A, determinat prin cele două variante este:

$$n = \frac{1.890.000}{18} = 105.000 \ actiuni$$

n = 90.000 acţiuni B x 7/6 = 105.000 acţiuni

Având în vedere că societatea A deţine 15% din capitalul societăţii B, pentru a nu se ajunge la remunerarea pe sine cu acţiuni, cu ocazia fuziunii se vor emite 105.000 acţiuni x 85% = 89.250 acţiuni cu care vor fi remuneraţi ceilalţi acţionari decât cei ai societăţii A. În aceste condiţii, creşterea de capital social la societatea A este de 89.250 acţiuni x 16 lei/acţiune = 1.428.000 lei.

Acţiunile ce revin societăţii A vor fi anulate, respectiv 105.000 acţiuni x 15% = 15.750 acţiuni.

Etapa VI. Evidenţierea în contabilitate a operaţiunilor efectuate cu ocazia fuziunii

În aceste condiţii, înregistrările contabile sunt în contabilitatea **societăţii absorbante** A următoarele:

1. Creşterea de capital social şi înregistrarea primei de fuziune:

456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul”	=	%	1.890.000	-
		1012 „Capital subscris vărsat”		1.428.000
		1042 „Prime de fuziune”		462.000[76]

Prima de fuziune este formată din prima de fuziune propriu-zisă la care se adaugă diferenţa pozitivă din evaluarea titlurilor deţinute:

a) prima de fuziune propriu-zisă = Creştere capitaluri proprii – Creştere capital social = 1.890.000 x 85% – 1.428.000 = 178.500 lei, unde: aportul net este 1.890.000 x 85% sau [nr. acţiuni emise x Valoarea contabilă a unei acţiuni A] = 89.250 acţiuni x 18 lei/acţiune = 1.606.500 lei;
b) diferenţa din evaluarea titlurilor = 13.500 acţiuni x (21 lei/acţiune – 20 lei/acţiune) = 13.500 lei;
c) prima de fuziune totală este: 178.500 + 13.500 = 192.000 lei.

[76] În suma de 462.000 lei cu care figurează contul 1042 „Prime de fuziune” este inclusă şi valoarea de înregistrare a titlurilor deţinute de absorbantă la absorbită, adică suma de 270.000 lei corespunzătoare contului 265 „Alte titluri imobilizate” .

Scanned with OKEN Scanner

2. Preluarea elementelor de activ de la societatea absorbită:

%	=	456 „Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul"		5.295.000
2131 „Echipamente tehnologice"			1.200.000	
371 „Mărfuri"			2.100.000	
4111 „Clienți"			1.365.000	
5121 „Conturi la bănci în lei"			270.000	
2071 „Fond comercial pozitiv"			360.000	

3. Preluarea elementelor de pasiv de natura datoriilor și a posturilor rectificative:

456 „Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul"	=	%	3.405.000	
		2813 „Amortizarea echipamentelor tehnologice"		240.000
		397 „Ajustări pentru deprecierea mărfurilor"		405.000
		401 „Furnizori"		2.760.000

4. Anularea acțiunilor[77] deținute de societatea A la societatea B, pe seama primei de fuziune, conform hotărârii Adunării generale a acționarilor:

1042 „Prime de fuziune"	=	265 „Alte titluri imobilizate"	270.000	270.000

Situația contului 456 „Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul" după aceste articole contabile este următoarea:

D	456	C
	1.890.000	5.295.000
	3.405.000	
	5.295.000	5.295.000

În contabilitatea **societății absorbite B** înregistrările sunt:

1. Evidențierea valorii activului transferat, cu ocazia fuziunii, societății A:

461 „Debitori diverși"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"	4.650.000	4.650.000

Valoarea activului transferat (venitului) este obținută prin însumarea activului contabil și a diferenței față de valoarea globală, adică: 4.290.000 + 360.000 = 4.650.000 lei.

2. Scăderea din evidență a elementelor de activ transferate:

%	=	%	4.935.000	4.935.000
6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"		2131 „Echipamente tehnologice"	4.290.000	1.200.000
		371 „Mărfuri"		2.100.000
		4111 „Clienți"		1.365.000
2813 „Amortizarea echipamentelor tehnologic"		5121 „Conturi la bănci în lei"	240.000	270.000
397 „Ajustări pentru deprecierea mărfurilor"			405.000	

[77] Există și posibilitatea ca înregistrarea anulării participației societății absorbante A la societatea absorbită B să fie consemnată odată cu înregistrarea creșterii capitalului social și a primei de fuziune.

Scanned with OKEN Scanner

3. Închiderea conturilor de venituri şi cheltuieli:

7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	4.650.000	4.650.000
121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	4.290.000	4.290.000

4. Transmiterea către societatea absorbantă a elementelor de pasiv de natura datoriilor şi închiderea conturilor de capitaluri proprii, inclusiv a rezultatului din fuziune:

401 „Furnizori"	=	461 „Debitori diverşi"	2.760.000	2.760.000
%		456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul"	-	1.890.000
1012 „Capital subscris vărsat"			1.080.000	
105 „Rezerve din reevaluare"			300.000	
1068 „Alte rezerve"			150.000	
121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune			360.000	

5. Închiderea conturilor 456 şi 461:

456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul"	=	461 „Debitori diverşi"	1.890.000	1.890.000

Etapa VII. Bilanţul societăţii absorbante după fuziune

Balanţa de verificare a societăţii absorbante după fuziune se prezintă după cum urmează:

Balanţa de verificare a societăţii absorbante A, înainte şi după fuziune

Tabelul nr. 2.12

Simbol cont	Denumire cont	Solduri societatea A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri societatea A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	1.920.000	-	1.428.000		3.348.000
1042	Prime de fuziune	-	-	270.000	462.000		192.000
105	Rezerve din reevaluare	-	46.500	-	-	-	46.500
1061	Rezerve legale	-	180.000	-	-		180.000
207	Fond comercial	-	-	360.000	-	360.000	-
2131	Echipamente tehnologice	2.596.500	-	1.200.000	-	3.796.500	-
265	Alte titluri imobilizate	270.000			270.000	-	-
2813	Amortizarea echipamentelor tehnologice	-	1.050.000	-	240.000	-	1.290.000
371	Mărfuri	2.598.000	-	2.100.000	-	4.698.000	-
397	Ajustări pentru deprecierea mărfurilor	-	-		405.000	-	405.000
401	Furnizori	-	4.695.000	-	2.760.000	-	7.455.000
4111	Clienţi	1.752.000	-	1.365.000	-	3.117.000	-
456	Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul	-	-	5.295.000	5.295.000	-	-
5121	Conturi la bănci în lei	675.000	-	270.000	-	945.000	-
Total		**7.891.500**	**7.891.500**	**10.860.000**	**10.860.000**	**12.916.500**	**12.916.500**

Cazul 4 – Fuziunea în condiţiile în care societatea absorbantă deţine 100% din titlurile de participare în societatea absorbită

O excepţie de la regula majorării capitalului social al societăţii absorbante în cazul fuziunii prin absorbţie este consacrată expres de *Codul Fiscal* situaţiei reglementate de art. 27

Scanned with OKEN Scanner

alin. 3[78], când *societatea absorbantă deține 100% din titlurile de participare în societatea absorbită.* Această fuziune, numită în practică și fuziune simplificată, are la bază art. 243 [4] din Legea societăților nr. 31/1990 și are drept consecință anularea titlurilor de participare deținute de societatea absorbantă la societatea absorbită, astfel că operațiunea se face fără majorare de capital. Diferența dintre valoarea aportului și valoarea contabilă a titlurilor de participare va fi cuprinsă în capitalurile proprii ale societății absorbante.

Aplicație cazul 4 – Fuziunea în condițiile în care societatea absorbantă deține 100% din titlurile de participare în societatea absorbită (metoda evaluării globale)

Considerăm că societatea absorbantă A fuzionează cu societatea absorbită B la care deține 100% din acțiuni. Situațiile lor contabile înainte de fuziune se concretizează în următoarea balanță de verificare:

Balanța de verificare înainte de fuziune

Tabelul nr. 2.13

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale societatea A		Solduri finale societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	3.090.590	-	20.660
105	Rezerve din reevaluare	-	-	-	8.056.700
1068	Alte rezerve	-	61.150	-	141.200
117	Rezultatul reportat	-	-	-	94.800
121	Profit sau pierdere	254.460	-	315.800	0
167	Alte împrumuturi și datorii asimilate	-	8.818.740	-	0
211	Terenuri	142.500	-	14.000	0
212	Construcții	15.022.100	-	7.593.370	0
213	Instalații tehnice și mijloace de transport	10.541.200	-	257.530	0
231	Imobilizări corporale în curs de execuție	-	-	101.950	0
2812	Amortizarea construcțiilor	-	322.200	-	11.670
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	61.070	-	10.500
261	Acțiuni deținute la entități afiliate	8.057.400	-	-	-
301	Materiale consumabile	1.250.000	-	-	-
371	Mărfuri	-	-	20.000	-
401	Furnizori		28.903.355	-	-
4092	Furnizori – debitori pentru prestări de servicii	-	-	4.025	-
4111	Clienți	4.231.230	-	1.090	-
461	Debitori diverși	1.500.300	-	-	-
4411	Impozit pe profit	-	-	-	17.160
462	Creditori diverși	-	17.160	-	-
4423	TVA de plată	-	-	-	12.150
471	Cheltuieli înregistrate în avans	75.300	-	9.700	-
5121	Conturi la bănci în lei	174.200	-	46.950	-
5311	Casa în lei	25.575	-	425	-
Total		**41.274.265**	**41.274.265**	**8.364.840**	**8.364.840**

[78] Conform art. 33, alin. 2, lit 1c) din Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal*, actualizată prin Legea nr. 358 din 31.12.2015 cu Normele Metodologice aprobate prin HG nr. 1/2016, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 22/ 13.01.2016, „...o societate, în momentul dizolvării fără lichidare, își transferă totalitatea activelor și pasivelor către societatea care deține toate titlurile de participare ce reprezintă capitalul său".

Scanned with OKEN Scanner

Pentru capitalul social, avem următoarele informaţii:

Elemente	Pentru absorbanta A	Pentru absorbita B
Număr acţiuni existente	618.118 acţiuni	2.066 acţiuni
Valoarea nominală a unei acţiuni	5 lei/acţiune	10 lei/acţiune

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil a celor două societăţi înainte de inventarierea şi evaluarea efectuate cu ocazia fuziunii, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

Determinarea activului net contabil al societăţilor A şi B
Tabelul nr. 2.14

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Active imobilizate	**33.379.930**	**7.944.680**
Active circulante	**7.181.305**	**72.490**
Cheltuieli înregistrate în avans	**75.300**	**9.700**
Total activ	***40.636.535***	***8.026.870***
Datorii	***37.739.255***	***8.026.870***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***2.897.280***	***7.997.560***

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

La evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii, s-a constatat că valoarea globală a absorbantei A a înregistrat o scădere faţă de activul net contabil cu 141.200 lei ca urmare a diminuării valorii juste a imobilizărilor corporale din contul 213 „Instalaţii tehnice şi mijloace de transport", iar la societatea absorbită B nu s-au constatat diferenţe faţă de valoarea activului net contabil.

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Bilanţurile de fuziune ale societăţii absorbante A şi absorbite B se prezintă astfel:

Bilanţul de fuziune al societăţilor A şi B
Tabelul nr. 2.15

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**33.238.730**	**7.944.680**
II. Imobilizări corporale	25.181.330*	7.944.680
III. Imobilizări financiare	8.057.400	-
B. Active circulante	**7.181.305**	**72.490**
I. Stocuri	1.250.000	20.000
II. Creanţe	5.731.530	5.115
IV. Casa şi conturi la bănci	199.775	47.375
C. Cheltuieli înregistrate în avans	**75.300**	**9.700**
Total activ	**40.495.335**	**8.026.870**
Pasiv		
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**28.920.515**	**29.310**
G. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**8.818.740**	-
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**2.756.080**	**7.997.560**
I. Capital subscris	3.090.590	20.660
III. Rezerve din reevaluare	-	8.056.700
IV. Rezerve	61.150	141.200
V. Profitul sau pierderea reportată	-	94.800
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	-395.660*	-315.800
Total pasiv	**40.495.335**	**8.026.870**

Scanned with OKEN Scanner

*Valorile de 25.181.330 lei, respectiv -395.660 lei, includ și suma de -141.200 lei, reprezentând diferența corespunzătoare scăderii valorii globale a absorbantei A față de activul net contabil al acesteia.

Etapa III. Evaluarea globală a societăților implicate în fuziune

În aceste condiții, valoarea aporturilor nete ale celor două societăți, stabilite cu ocazia fuziunii, înregistrează următoarele valori:

- pentru societatea A: 2.897.280 - 141.200= **2.756.080 lei;**
- pentru societatea B: **7.997.560 lei.**

În condițiile în care societatea absorbantă deține în totalitate titlurile de la societatea absorbită, fuziunea nu se va realiza cu emisiune de noi acțiuni de către absorbantă. Ca urmare, se vor anula titlurile deținute de absorbantă la absorbită, iar diferența dintre valoarea aportului și valoarea contabilă a titlurilor va fi cuprinsă în capitalurile proprii ale absorbantei.

În aceste condiții, nu se vor mai parcurge etapele IV și V.

Etapa VI. Evidențierea în contabilitate a operațiunilor efectuate cu ocazia fuziunii

În consecință, **în contabilitatea societății A** se înregistrează următoarele operațiuni:

1. Evidențierea aportului rezultat din fuziune și anularea titlurilor deținute de societatea absorbantă la societatea absorbită, conform hotărârii AGA:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	1042 „Prime de fuziune”	7.997.560	7.997.560
%	=	261 „Acțiuni deținute la entități afiliate”		8.057.400
1042 „Prime de fuziune”			7.997.560	
1495 „Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deținute”			59.840	

2. Preluarea de la societatea B a elementelor de natura activelor:

%	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”		8.026.870
211 „Terenuri”			14.000	
212 „Construcții”			7.581.700	
213 „Instalații tehnice și mijloace de transport”			247.030	
231 „Imobilizări corporale în curs de execuție”			101.950	
371 „Mărfuri”			20.000	
4092 „Furnizori debitori pentru prestări de servicii”			4.025	
4311 „Contribuția unității la asigurările sociale”			1.090	
471 „Cheltuieli înregistrate în avans”			9.700	
5121 „Conturi la bănci în lei”			46.950	
5311 „Casa în lei”			425	

3. Preluarea de la societatea B a elementelor de natura datoriilor:

456 „Decontări cu asociați privind capitalul”	=	%	29.310	
		4411 „Impozit pe profit”		17.160
		4423 „TVA de plată”		12.150

Scanned with OKEN Scanner

În contabilitatea societăţii B, după procedura stabilită prin OMFP 897/2015, avem de înregistrat următoarele operaţiuni:

1. Evidenţierea activului transferat către societatea absorbantă („vânzarea" activelor) la valoarea de bilanţ:

461 „Debitori diverşi"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	8.026.870	8.026.870

2. Diminuarea valorii de înregistrare a imobilizărilor corporale cu amortizarea corespunzătoare şi scoaterea din evidenţă a activelor transferate către societatea absorbantă A:

2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	11.670	11.670
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"	=	213 „Instalaţii tehnice şi mijloace de transport"	10.500	10.500
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	=	%	8.026.870	
		211 „Terenuri"		14.000
		212 „Construcţii"		7.581.700
		213 „Instalaţii tehnice şi mijloace de transport"		247.030
		231 „Imobilizări corporale în curs de execuţie"		101.950
		371 „Mărfuri"		20.000
		4092 „Furnizori debitori pentru prestări de servicii"		4.025
		4111 „Clienţi"		1.090
		471 „Cheltuieli înregistrate în avans"		9.700
		5121 „Conturi la bănci în lei"		46.950
		5311 „Casa în lei"		425

3. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura datoriilor de la societatea B:

%	=	461 „Debitori diverşi"		29.310
4411 „Impozit pe profit"			17.160	
4423 „TVA de plată"			12.150	

4. Închiderea conturilor de venituri şi cheltuieli apărute la fuziune în contabilitatea societăţii B cu ajutorul analiticului contului de profit sau de pierdere creat pentru fuziune:

121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	8.026.870	8.026.870
7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	8.026.870	8.026.870

5. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura capitalurilor proprii:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii/asociaţii privind capitalul"	-	7.997.560
1012 „Capital subscris vărsat"			20.660	
105 „Rezerve din reevaluare"			8.056.700	
1068 „Alte rezerve"			141.200	
117 „Rezultatul reportat"			94.800	
121 „Profit sau pierdere"			-315.800	

Situaţia conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul" are sold final creditor de 7.997.560 lei;
- contul 461 „Debitori diverşi" are sold final debitor 7.997.560 lei.

Scanned with OKEN Scanner

6. Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când societatea B dispare ca persoană juridică:

456 „Decontări cu acţionarii/asociaţii privind capitalul"	=	461 „Debitori diverşi"	7.997.560	7.997.560

Etapa VII. Bilanţul societăţii absorbante după fuziune

Balanţa de verificare a societăţii absorbante A, după fuziune, se prezintă astfel:

Balanţa de verificare a societăţii absorbante A, înainte şi după fuziune

Tabelul nr. 2.16

Simbol cont	Denumire cont	Solduri societatea A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri societatea A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	3.090.590	-	-	-	3.090.590
1042	Prime de fuziune	-	-	7.997.560	7.997.560	-	-
1068	Alte rezerve	-	61.150	-	-	-	61.150
121	Profit sau pierdere	254.460	-	-	-	254.460	-
1495	Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deţinute	-	-	59.840	-	59.840	-
167	Alte împrumuturi şi datorii asimilate	-	8.818.740	-	-	-	8.818.740
211	Terenuri	142.500	-	14.000	-	156.500	-
212	Construcţii	15.022.100	-	7.581.700	-	22.603.800	-
213	Instalaţii tehnice şi mijloace de transport	10.541.200	-	247.030	-	10.788.230	-
231	Imobilizări corporale în curs de execuţie	-	-	101.950	-	101.950	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	322.200	-	-	-	322.200
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	61.070	-	-	-	61.070
261	Acţiuni deţinute la entităţi afiliate	8.057.400	-	-	8.057.400	-	-
301	Materiale consumabile	1.250.000	-	-	-	1.250.000	-
371	Mărfuri	-	-	20.000	-	20.000	-
401	Furnizori	-	28.903.355	-	-	-	28.903.355
4092	Furnizori debitori pentru prestări de servicii	-	-	4.025	-	4.025	-
4111	Clienţi	4.231.230	-	-	-	4.231.230	-
4311	Contribuţia unităţii la asigurările sociale	-	-	1.090	-	1.090	-
4411	Impozit pe profit	-	-	-	17.160	-	17.160
4423	TVA de plată	-	-	-	12.150	-	12.150
456	Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul	-	-	8.026.870	8.026.870	-	-
461	Debitori diverşi	1.500.300	-	-	-	1.500.300	-
462	Creditori diverşi	-	17.160	-	-	-	17.160
471	Cheltuieli înregistrate în avans	75.300	-	9.700	-	85.000	-
5121	Conturi la bănci în lei	174.200	-	46.950	-	221.150	-
5311	Casa în lei	25.575	-	425	-	26.000	-
Total		**41.274.265**	**41.274.265**	**24.111.140**	**24.111.140**	**41.303.575**	**41.303.575**

Scanned with OKEN Scanner

Cazul 5 – Fuziunea în condiţiile în care societatea absorbită deţine titluri ale societăţii absorbante

În această situaţie, absorbanta ajunge să-şi dobândească propriile acţiuni / părţi sociale odată cu preluarea activelor absorbitei pe care le înregistrează în contul *1095* „Acţiuni proprii reprezentând titluri deţinute de societatea absorbită la societatea absorbantă". OMFP 897/2015 sugerează că aceste acţiuni / părţi sociale trebuie anulate odată cu fuziunea, pe seama elementelor de capitaluri proprii. La pct. 14 din acelaşi ordin se precizează că *în cazul în care nu există elemente de capitaluri proprii suficiente să acopere contravaloarea acţiunilor / părţilor sociale astfel deţinute, diferenţa se suportă pe seama contului 1495 „Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deţinute"*.

În cele mai multe cazuri, anularea titlurilor preluate de către societatea absorbantă de la societatea absorbită se face prin diminuarea capitalului social şi înregistrarea eventualei pierderi din anularea acestora în contul 1495 „Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deţinute". Această pierdere se acoperă din profit sau din alte elemente de capital propriu, potrivit hotărârii adunării generale a acţionarilor / asociaţilor.

Aplicaţie cazul 5 – Fuziunea în condiţiile în care societatea absorbită deţine titluri ale societăţii absorbante (metoda evaluării globale)

Situaţia elementelor de activ şi de pasiv înainte de operaţiunea de fuziune pentru societatea absorbantă A şi societatea absorbită B se prezintă în următoarea balanţă de verificare pe solduri finale:

Balanţele de verificare pe solduri finale ale societăţilor A şi B

Tabelul nr. 2.17

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale Societatea A		Solduri finale Societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	2.040.000	-	900.000
1061	Rezerve legale	-	270.000	-	150.000
1068	Alte rezerve	-	540.000	-	135.000
117	Rezultatul reportat	-	125.000	-	135.000
121	Profit sau pierdere	-	25.000		30.000
162	Credite bancare pe termen lung	-	-	-	345.000
212	Construcţii	1.926.000	-	1.950.000	-
2131	Echipamente tehnologice	1.284.000		900.000	
265	Alte titluri imobilizate	-	-	390.000	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	360.000	-	864.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport		240.000		576.000
371	Mărfuri	1.875.000	-	1.035.000	-
401	Furnizori	-	2.000.000	-	2.250.000
404	Furnizori de imobilizări	-	1.240.000	-	-
4111	Clienţi	1.065.000	-	1.200.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	-	-	525.000	-
462	Creditori diverşi	-	-	-	450.000
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	-	-	300.000
5121	Conturi la bănci în lei	690.000	-	135.000	-
Total		**6.840.000**	**6.840.000**	**6.135.000**	**6.135.000**

Scanned with OKEN Scanner

Capitalurile sociale ale celor două societăți se compun din:

- pentru societatea A: 40.000 acțiuni x 51 lei/acțiune = 2.040.000 lei
- pentru societatea B: 25.000 acțiuni x 36 lei/acțiune = 900.000 lei.

Societatea B deține 6.000 acțiuni (adică $\frac{6.000}{40.000} = 15\%$) cumpărate la un cost de achiziție de 65 lei/acțiune.

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil a celor două societăți înainte de inventarierea și evaluarea efectuate cu ocazia fuziunii, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

Determinarea activului net contabil al societăților A și B

Tabelul nr. 2.18

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Active imobilizate	**2.610.000**	**1.800.000**
Active circulante	**3.630.000**	**2.595.000**
Total activ	***6.240.000***	***4.395.000***
Datorii	***3.240.000***	***3.045.000***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***3.000.000***	***1.350.000***

Etapa I. Inventarierea și evaluarea activelor, a datoriilor și a capitalurilor proprii ale societăților implicate

Valoarea globală a societății absorbite, stabilită în urma evaluării, înregistrează o descreștere față de activul net contabil de 285.000 lei, datorată deprecierii valorii construcțiilor deținute. Pentru societatea absorbantă A nu se constată nicio diferență față de activul net contabil.

Etapa II. Bilanțul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii și evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Bilanțurile de fuziune ale societății absorbante A și absorbite B se prezintă astfel:

Bilanț de fuziune

Tabelul nr. 2.19

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**2.610.000**	**1.575.000**
I. Imobilizări necorporale	-	60.000*
II. Imobilizări corporale	2.610.000	1.125.000**
III. Imobilizări financiare	-	390.000
B. Active circulante	**3.630.000**	**2.595.000**
I. Stocuri	1.875.000	1.035.000
II. Creanțe	1.065.000	1.425.000
IV. Casa și conturi la bănci	690.000	135.000
Total activ	**6.240.000**	**4.170.000**
Pasiv		
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**3.240.000**	**2.700.000**
G. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	-	**345.000**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**3.000.000**	**1.125.000**
I. Capital subscris	2.040.000	900.000
IV. Rezerve	810.000	285.000
V. Profitul sau pierderea reportată	125.000	135.000
VI. Profitul sau pierderea exercițiului financiar	25.000	-195.000***

Scanned with OKEN Scanner

* Suma de 60.000 lei reprezintă diferenţa pozitivă din evaluarea titlurilor deţinute de societatea B în societatea A considerată fond comercial.
** Suma de 1.125.000 lei este determinată luând în considerare scăderea de valoare de 285.000 lei a construcţiilor, constatată cu ocazia evaluării efectuate în scopul fuziunii.
*** Suma de -195.000 lei este determinată luând în considerare atât scăderea de valoare de 285.000 lei a construcţiilor, cât şi creşterea de valoare de 60.000 lei corespunzătoare titlurilor deţinute de societatea B în societatea A.

În tabelul 2.20 am sistematizat toate calculele specifice **etapelor III, IV şi V.**

Date privind fuziunea dintre societatea A şi societatea B

Tabelul nr. 2.20

Explicaţii	**Pentru societatea absorbantă A**	**Pentru societatea absorbită B**
Activul net contabil corectat* (considerat egal cu valoarea globală)	3.000.000 lei	1.065.000 lei (1.350.000-285.000)
Număr acţiuni existente	40.000 acţiuni	25.000 acţiuni
Valoarea nominală a unei acţiuni	51 lei	36 lei
Valoarea contabilă a unei acţiuni** = Valoarea aportului net / Numărul de titluri	*Vca* = 3.000.000 lei / 40.000 acţiuni = 75 lei/acţiune	*Vcb* = [1.065.000 + 6.000 x (75-65)] /25.000=1.125.000 lei/25.000 acţiuni= 45 lei/acţiune
Raportul de schimb	$\frac{V_{cB}}{V_{cA}}=\frac{45}{75}=\frac{3}{5}=0,6$	
Număr de acţiuni A de emis în urma fuziunii	25.000 x 0,6 = 15.000 acţiuni sau 1.125.000/75 = 15.000	-
Creşterea capitalului social	15.000 x 51 = 765.000 lei	-
Valoarea aportului	[1.065.000 + 6.000 x (75 – 65)] = 1.125.000 lei	-
Prima de fuziune	1.125.000 – 765.000 = 360.000 lei	-
Număr de acţiuni A de anulat după fuziune	6.000 acţiuni	-
Valoarea de înregistrare a acţiunilor de anulat	6.000 x 65 = 390.000 lei	-
Valoarea nominală a acţiunilor proprii anulate (diminuare capital social)	6.000 x 51 = 306.000 lei	-
Valoarea cu care se diminuează prima de fuziune ca urmare a anulării acţiunilor proprii	390.000 – 306.000 = 84.000 lei	-
* Înainte de luarea în considerare a diferenţei dintre valoarea reală şi costul acţiunilor A deja deţinute. ** Se calculează mai întâi la societatea A, după care valoarea globală a societăţii B este ajustată şi cu diferenţa dintre valoarea reală a acţiunii proprii deţinute şi valoarea lor de intrare.		

După cum se poate observa din tabelul 2.20, aportul net al celor două societăţi înregistrează următoarele valori:

- Aportul net al societăţii A = Activul net contabil = 3.000.000 lei
- Aportul net al societăţii B = Activul net contabil + diferenţa din evaluarea globală + diferenţa din evaluarea titlurilor deţinute = 1.350.000 – 285.000 + 6.000 x (75 – 65) = 1.125.000 lei

Etapa VI. Evidenţierea în contabilitate a operaţiunilor efectuate cu ocazia fuziunii

În aceste condiţii, înregistrările în contabilitatea **societăţii absorbante A** sunt:

Scanned with OKEN Scanner

1. Creșterea de capital social și înregistrarea primei de fuziune:

456 „Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul"	=	%	1.125.000	-
		1012 „Capital subscris vărsat"		765.000
		1042 „Prime de fuziune" / Rezerve legale		150.000
		1042 „Prime de fuziune" / Alte sume		210.000

2. Preluarea elementelor de activ de la societatea B:

%	=	456 „Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul"		4.470.000
207 „Fond comercial"			60.000	
212 „Construcții"			801.000	
2131 „Echipamente tehnologice"			324.000	
371 „Mărfuri"			1.035.000	
4111 „Clienți"			1.200.000	
4118 „Clienți incerți sau în litigiu"			525.000	
5121 „Conturi la bănci în lei"			135.000	
1095 „Acțiuni proprii reprezentând titluri deținute de societatea absorbită la societatea absorbantă"			390.000	

3. Preluarea elementelor de pasiv de natura datoriilor și a ajustării pentru deprecierea creanțelor față de clienți:

456 „Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul"	=	%	3.345.000	
		162 „Credite bancare pe termen lung"		345.000
		401 „Furnizori"		2.250.000
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		300.000
		462 „Creditori diverși"		450.000

Situația contului 456 „Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul" este:

D	456	C
	1.125.000	4.470.000
	3.345.000	
	4.470.000	4.470.000

4. Anularea acțiunilor proprii prin diminuarea capitalului social și înregistrarea pierderii:
   - diminuării capitalului social: 6000 acțiuni x 51 lei/acțiune = 306.000 lei;
   - pierderea rezultată din anularea titlurilor deținute: 6000 acțiuni x (65 – 51) lei/acțiune = 84.000 lei.

%	=	1095 „Acțiuni proprii reprezentând titluri deținute de societatea absorbită la societatea absorbantă"	-	390.000
1012 „Capital subscris vărsat"			306.000	
1495 „Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deținute"			84.000	

5. Acoperirea pierderii rezultată din anularea titlurilor deținute pe seama primei de fuziune, conform hotărârii AGA:

1042 „Prime de fuziune"	=	1495 „Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deținute"	84.000	84.000

6. Recunoașterea rezervelor legale preluate de la societatea absorbită B:

1042 „Prime de fuziune" / Rezerve legale	=	1061 „Rezerve legale"	150.000	150.000

Scanned with OKEN Scanner

În contabilitatea **societăţii absorbite B** se înregistrează următoarele operaţiuni:

1. Evidenţierea valorii activului transferat cu ocazia fuziunii către societăţii A:

461 „Debitori diverşi"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	4.170.000	4.170.000

Notă: valoarea activului transferat este obţinută prin însumarea algebrică a valorii activului contabil, a diferenţei faţă de valoarea globală şi a plusului de valoare al acţiunilor deţinute = 4.395.000 – 285.000 + 60.000 = 4.170.000 lei.

2. Diminuarea valorii elementelor de activ transferate cu valoarea posturilor rectificative:

2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	864.000	864.000
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"	=	2131 „Echipamente tehnologice"	576.000	576.000

3. Scăderea din evidenţă a elementelor de activ transferate către societatea A, inclusiv a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi:

%	=	%	4.695.000	4.695.000
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"		212 „Construcţii"	4.395.000	1.086.000
		2131 „Echipamente tehnologice"		324.000
491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"		265 „Alte titluri imobilizate"	300.000	390.000
		371 „Mărfuri"		1.035.000
		4111 „Clienţi"		1.200.000
		4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"		525.000
		5121 „Conturi la bănci în lei"		135.000

4. Închiderea conturilor de venituri şi cheltuieli:

7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / Analitic fuziune	4.170.000	4.170.000
121 „Profit sau pierdere" / Analitic fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	4.395.000	4.395.000

5. Transmiterea către societatea absorbantă a elementelor de pasiv de natura datoriilor:

%	=	461 „Debitori diverşi"	-	3.045.000
162 „Credite bancare pe termen lung"			345.000	
401 „Furnizori"			2.250.000	
462 „Creditori diverşi"			450.000	

6. Scoaterea din evidenţă a elementelor de capitaluri proprii, inclusiv a rezultatului din fuziune

%	=	456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul"		1.125.000
1012 „Capital subscris vărsat"			900.000	
1061 „Rezerve legale"			150.000	
1068 „Alte rezerve"			135.000	
117 „Rezultatul reportat"			135.000	
121 „Profit sau pierdere"			30.000	
121 „Profit sau pierdere" / Analitic fuziune			-225.000	

7. Închiderea conturilor 456 şi 461

456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul"	=	461 „Debitori diverşi"	1.125.000	1.125.000

Scanned with OKEN Scanner

Situația în Cartea mare a contului 461 se prezintă astfel:

D	461	C
	4.170.000	3.045.000
		1.125.000
	4.170.000	4.170.000

Etapa VII. Bilanțul societății absorbante după fuziune

După înregistrarea operațiunilor ocazionate de fuziune, balanța de verificare a societății absorbante A după fuziune se prezintă astfel:

Balanța de verificare pe solduri finale a absorbantei A, după fuziune

Tabelul nr. 2.21

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	2.040.000	306.000	765.000		2.499.000
1042	Prime de fuziune	-	-	234.000	360.000		126.000
1061	Rezerve legale	-	270.000	-	150.000	-	420.000
1068	Alte rezerve	-	540.000	-	-		540.000
1095	Acțiuni proprii reprezentând titluri deținute de societatea absorbită la societatea absorbantă	-	-	390.000	390.000	-	-
117	Rezultatul reportat	-	125.000	-	-	-	125.000
121	Profit sau pierdere	-	25.000	-	-	-	25.000
1495	Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deținute	-	-	84.000	84.000	-	-
162	Credite bancare pe termen lung	-	-	-	345.000	-	345.000
207	Fond comercial	-	-	60.000	-	60.000	-
212	Construcții	1.926.000	-	801.000	-	2.727.000	-
2131	Echipamente tehnologice	1.284.000	-	324.000	-	1.608.000	-
2812	Amortizarea construcțiilor	-	360.000	-	-	-	360.000
2813	Amortizarea echipamentelor tehnologice	-	240.000	-	-	-	240.000
371	Mărfuri	1.875.000	-	1.035.000	-	2.910.000	-
401	Furnizori	-	2.000.000	-	2.250.000	-	4.250.000
404	Furnizori de imobilizări	-	1.240.000	-	-	-	1.240.000
4111	Clienți	1.065.000	-	1.200.000	-	2.265.000	-
4118	Clienți incerți sau în litigii	-	-	525.000	-	525.000	-
456	Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul	-	-	4.470.000	4.470.000	-	-
462	Creditori diverși	-	-	-	450.000	-	450.000
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți	-	-	-	300.000	-	300.000
5121	Conturi la bănci în lei	690.000	-	135.000	-	825.000	-
Total		**6.840.000**	**6.840.000**	**9.564.000**	**9.564.000**	**10.920.000**	**10.920.000**

Cazul 6 – Fuziune în condițiile în care societățile participante (absorbantă și absorbită) dețin participații reciproce

În afară de cele două situații în care fie absorbanta a deținut titluri ale absorbitei, fie invers, este posibilă și situația deținerii reciproce de participații. Din punct de vedere contabil, înregistrările nu fac decât să combine articolele de la cele două exemple precedente. Din

Scanned with OKEN Scanner

punct de vedere al evaluărilor, având în vedere prevederile OMFP 897/2015, este necesar să se construiască un sistem de două ecuaţii cu două necunoscute (dacă ne limităm la exemplu în care absorbanta fuzionează cu o singură absorbită). Cele două necunoscute sunt tocmai valorile contabile ale acţiunilor firmelor implicate în fuziune. Rezolvarea sistemului de ecuaţii conduce la stabilirea valorii contabile a acţiunilor celor două societăţi (absorbantă şi absorbită) şi, implicit, la stabilirea raportului (ratei) de schimb, iar celelalte etape sunt identice ca în cazurile precedente.

Aplicaţie cazul 6 – Fuziunea în condiţiile în care societăţile participante (absorbantă şi absorbită) deţin participaţii reciproce

Considerăm că societatea A, cu un capital social de 1.665.000 lei (45.000 acţiuni x 37 lei/acţiune), absoarbe societatea B cu un capital social de 787.500 lei (31.500 acţiuni x 25 lei/acţiune). Societatea A deţine 7.500 de acţiuni ale societăţii B (cost de achiziţie 32 lei/ acţiune), iar societatea B deţine 6.750 de acţiuni ale societăţii A (cost de achiziţie 40 lei/ acţiune).

Considerăm că situaţia elementelor de activ şi de pasiv ale celor două societăţi, conform bilanţurilor întocmite, se prezintă astfel:

Balanţa de verificare pe solduri finale a societăţii absorbante A şi a societăţii absorbite B

Tabelul nr. 2.22

Simbol cont	Denumire cont	Solduri pentru societatea A		Solduri pentru societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	1.665.000	-	787.500
105	Rezerve din reevaluare	-	1.095.000	-	335.000
1061	Rezerve legale	-	330.000	-	100.000
1068	Alte rezerve	-	930.000	-	-
121	Profit sau pierdere	-	1.470.000	506.250	-
1621	Credite bancare pe termen lung	-	-	-	1.500.000
212	Construcţii	2.124.000	-	1.449.000	-
2131	Echipamente tehnologice	1.416.000		-	-
214	Mobilier, aparatură birotică echipamente de protecţie a valorilor umane şi materiale şi alte active corporale	-	-	621.000	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	72.000	-	315.000
2813	Amortizarea echipamentelor tehnologice	-	48.000	-	-
2814	Amortizarea altor imobilizări corporale	-	-	-	135.000
262	Acţiuni deţinute la entităţi asociate	240.000	-	-	-
265	Alte titluri imobilizate	-	-	270.000	-
371	Mărfuri	1.875.000		810.000	
401	Furnizori	-	2.220.000	-	1.128.750
4111	Clienţi	1.500.000	-	525.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	375.000	-	1.425.000	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	225.000	-	1.425.000
5121	Conturi la bănci în lei	525.000	-	120.000	-
Total		**8.055.000**	**8.055.000**	**5.726.250**	**5.726.250**

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil a celor două societăţi, înainte de inventarierea şi evaluarea efectuate cu ocazia fuziunii, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

Scanned with OKEN Scanner

Determinarea activului net contabil al societăţilor A şi B

Tabelul nr. 2.23

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Active imobilizate	**3.660.000**	**1.890.000**
Active circulante	**4.050.000**	**1.455.000**
Total activ	***7.710.000***	***3.345.000***
Datorii	***2.220.000***	***2.628.750***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***5.490.000***	***716.250***

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Valoarea globală a societăţii absorbite B, rezultată în urma evaluării efectuate de evaluatori autorizaţi, înregistrează o creştere faţă de activul net contabil de 285.000 lei, care nu poate fi asociată elementelor identificabile.

Pentru a stabili valoarea contabilă a acţiunilor societăţii A, respectiv a societăţii B, avem în vedere următoarele elemente de calcul sistematizate în tabelul nr. 2.24:

Elemente de calcul a valorii acţiunilor societăţilor A şi B

Tabelul nr. 2.24

Nr. crt.	Elemente	Societatea absorbantă A	Societatea absorbită B
1.	Activ net contabil	5.490.000	716.250
2.	Creşterea valorii globale	-	285.000
3.	Valoarea globală a societăţii	5.490.000 + 7.500(Y – 32) = 5.490.000 + 7.500Y- 240.000 = 5.250.000 + 7.500Y	1.001.250 + 6750 (X– 40) = 1.001.250 + 6.750X- 270.000 = 731.250 + 6.750X
X reprezintă valoarea contabilă a acţiunilor societăţii A, iar Y valoarea contabilă a acţiunilor societăţii B			

Cunoscând că numărul de acţiuni al societăţii A este de 45.000, iar al societăţii B de 32.000, putem alcătui următorul sistem de ecuaţii cu necunoscutele X şi Y:

[45.000 X = 5.250.000 + 7.500Y]

[31.500 Y = 731.250 + 6.750X]

Rezolvând sistemul de ecuaţii, obţinem valorile: X=V_{cA} = 125 lei / acţiune şi Y=V_{cB}= 50 lei/acţiune.

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Pe baza datelor din balanţa de verificare, bilanţul sistematizat se prezintă astfel:

Bilanţul sistematizat (de fuziune)

Tabelul nr. 2.25

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**3.795.000**	**2.748.750**
I. Imobilizări necorporale	-	285.000**
II. Imobilizări corporale	3.420.000	1.620.000
III. Imobilizări financiare	375.000*	843.750***
B. Active circulante	**4.050.000**	**1.455.000**
I. Stocuri	1.875.000	810.000
II. Creanţe	1.650.000	525.000
IV. Casa şi conturi la bănci	525.000	120.000
C. Cheltuieli înregistrate în avans	-	-
Total activ	**7.845.000**	**4.203.750**
Pasiv		

Scanned with OKEN Scanner

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**2.220.000**	**1.128.750**
G. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**-**	**1.500.000**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**5.625.000**	**1.575.000**
I. Capital subscris	1.665.000	787.500
III. Rezerve din reevaluare	1.095.000	335.000
IV. Rezerve	1.395.000*	100.000
V. Profitul sau pierderea reportată	-	-
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	1.470.000	352.500****
Total pasiv	**7.845.000**	**4.203.750**

* Sumele de 375.000 lei, respectiv 1.395.000 lei includ şi valoarea de 135.000 lei reprezentând diferenţa dintre valoarea contabilă a acţiunilor deţinute de A la B la data fuziunii (stabilită ca urmare a evaluării) şi valoarea lor contabilă iniţială.

** Valoarea de 285.000 lei reprezintă creşterea valorii globale faţă de activul net contabil care nu a putut fi pusă pe seama unui element identificabil.

*** Suma de 843.750 lei include şi valoarea de 573.750 lei reprezentând diferenţa pozitivă dintre valoarea contabilă a acţiunilor deţinute de B la A la data fuziunii şi valoarea lor contabilă iniţială.

**** Suma de 352.500 lei include atât diferenţa din evaluarea globală de 285.000 lei, cât şi diferenţa de 573.750 lei din evaluarea titlurilor.

Etapa III. Evaluarea globală a societăţilor implicate în fuziune

În aceste condiţii, valoarea globală a societăţii A = 45.000 acţiuni x 125 lei /acţiune = 5.625.000 lei (aportul net = 5.625.000 lei), iar valoarea globală a societăţii B = 31.500 acţiuni x 45 lei /acţiune = 1.575.000 lei (aportul net = 1.575.000 lei).

Etapa IV. Stabilirea ratei de schimb a acţiunilor celor două societăţi

În următoarea etapă se determină raportul de schimb al acţiunilor celor două societăţi, absorbantă A şi absorbită B astfel:

$$\frac{V_{cB}}{V_{cA}} = \frac{50}{125} = \frac{2}{5} = 0{,}4$$

Acesta înseamnă că 5 acţiuni ale societăţii B vor fi schimbate pentru 2 acţiuni ale societăţii A. Pentru a determina numărul de acţiuni pe care societatea A trebuie să îl emită pentru a absorbi aportul societăţii B, calculul este următorul:

Etapa V. Stabilirea numărului de acţiuni de emis şi calculul primei de fuziune

Numărul de acţiuni B x raportul de schimb = 31.500 acţiuni x $\frac{2}{5}$ = 12.600 acţiuni. În principiu, cele 31.500 acţiuni ale societăţii B vor trebui să fie schimbate pentru 12.600 acţiuni ale societăţii A. Însă, societatea A se află în situaţia de a primi acţiuni proprii în schimbul acţiunilor societăţii B, fapt pentru care în proiectul de fuziune va fi introdusă o clauză prin care societatea A va trebui să renunţe la drepturile sale aferente celor 7.500 de acţiuni ale societăţii B. În aceste condiţii, acţiunile deţinute de acţionarii societăţii B de la societatea A sunt în număr de:

31.500 acţiuni – 7.500 acţiuni = 24.000 acţiuni, care vor fi schimbate pentru:

24.000 acţiuni x 2/5= 9.600 acţiuni.

Etapa VI. Evidenţierea în contabilitate a operaţiunilor efectuate cu ocazia fuziunii

Pentru înregistrarea operaţiunilor ocazionate de fuziune, se mai au în vedere următoarele:

- Aportul total al societăţii absorbite B este de **1.575.000** lei şi corespunde:
  - dreptului altor acţionari decât cei ai societăţii A: 24.000 acţiuni x 50 lei/ acţiune = **1.200.000** lei, din care:

Scanned with OKEN Scanner

- creștere de capital social este de: 9.600 acțiuni x 37 lei / acțiune = **355.200** lei;
- prima propriu-zisă de fuziune, calculată ca diferență între valoarea contabilă a acțiunilor și valoarea nominala a acestora: 9.600 x (125- 37) = 1.152.000 - 355.200 = **844.800** lei;

sau

- prima propriu-zisă de fuziune, calculată ca diferență între valoarea contabilă a acțiunilor și valoarea nominală a acestora: 1.200.000 – 355.200 = 844.800 lei;

➢ drepturilor societății A: 7.500 acțiuni x 50 lei/ acțiune = **375.000** lei.

• Acest aport determină:
- anularea titlurilor de participare (acțiuni) deținute la societatea B la nivelul valorii contabile de 240.000 lei;
- o diferență pozitivă din evaluare: 7.500 (50-32)= 135.000 lei.

• Trebuie să avem în vedere că se primesc ca aport 6.750 acțiuni proprii a căror valoare este de: 6.750 acțiuni x 125 lei/ acțiune = 843.750 lei. Anularea acestor acțiuni determină:
- reducerea capitalului social cu: 6.750 acțiuni x 37 lei/ acțiune = 249.750 lei;
- înregistrarea pierderii din anularea acțiunilor proprii dobândite: 843.750 - 249.750 = 594.000 lei.

• Alți acționari decât A vor primi 9.600 acțiuni ale societății A în schimbul celor 24.000 acțiuni ale societății B, schimbul realizându-se astfel: 5 acțiuni ale societății B pentru 2 acțiuni ale societății A.

Înregistrările care se fac cu ocazia fuziunii la **societatea absorbantă A** sunt următoarele:

1. Înregistrarea majorării capitalului social și a primei de fuziune:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	%	1.575.000	-
		1012 „Capital subscris vărsat”		355.200
		1042.1 „Prime de fuziune” / Rezervă legală		100.000
		1042.2 „Prime de fuziune” / Alte sume		1.119.800

2. Preluarea elementelor de natura activelor de la societatea absorbite B:

%	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	-	5.628.750
212 „Construcții”			1.134.000	
214 „Mobilier, aparatură birotică echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale”			486.000	
371 „Mărfuri”			810.000	
4111 „Clienți”			525.000	
4118 „Clienți incerți sau în litigiu”				
5121 „Conturi la bănci în lei”			1.425.000	
207 „Fond comercial”			120.000	
109 „Acțiuni proprii”			858.750	
			270.000	

Valoarea din contul 207 este compusă din diferența din evaluarea globală a societății B (285.000 lei) și din diferența din evaluarea titlurilor deținute de B la A (6.750 acțiuni x (125- 40)= 573.750 lei), 125 lei/acțiune este valoarea contabilă și 40 lei/ acțiune este costul de achiziție al acțiunilor.

Scanned with OKEN Scanner

3. Preluarea elementelor de pasiv de natura datoriilor şi a valorii ajustării de la societatea absorbite B:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	% 1621 „Credite bancare pe termen lung" 401 „Furnizori" 491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"	4.053.750	- 1.500.000 1.128.750 1.425.000

4. După preluarea de către societatea A a activelor societăţii B, inclusiv a acţiunilor devenite proprii, acestea se anulează, pe baza precizării făcute în actul de modificare a capitalului social:

% 1012 „Capital subscris vărsat" 1495 „Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deţinute"	=	109 „Acţiuni proprii"	- 249.750 20.250	270.000

Valoarea pierderii din anularea acţiunilor proprii se determină astfel: 6.750 acţiuni x (40 – 37)= 20.250 lei, unde 40 lei/ acţiune este costul de achiziţie, iar 37 lei/acţiune este valoarea nominală.

5. Acoperirea pierderilor din anularea acţiunilor proprii pe seama primei de fuziune conform hotărârii AGA:

1042.2 „Prime de fuziune" / Alte sume	=	1495 „Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deţinute"	20.250	20.250

6. Anularea participaţiei deţinute de societatea absorbanta A în capitalul societăţii absorbite B conform hotărârii AGA pe seama primei de fuziune:

1042.2 „Prime de fuziune" / Alte sume	=	262 „Acţiuni deţinute la entităţi asociate"	240.000	240.000

7. Recunoaşterea rezervei legale preluate de la societatea absorbită B:

1042.1 „Prime de fuziune" / Rezervă legală	=	1061 „Rezerve legale"	100.000	100.000

La societatea absorbită B se înregistrează următoarele operaţiuni:

1. Evidenţierea valorii activului transferat către societatea A:

461 „Debitori diverşi"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	4.203.750*	4.203.750

* Valoarea de 4.203.750 lei s-a obţinut adăugând, la valoarea activelor transferate de societatea B de 3.345.000 lei, următoarele: suma de 285.000 lei reprezentând creşterea valorii globale a societăţii B şi produsul dintre numărul de acţiuni deţinute de B la societatea A şi valoarea contabilă a unei acţiuni A (6750 acţiuni x 125 lei/ acţiune) şi scăzând, apoi, din această sumă valoarea de înregistrare a participaţiei societăţii B la societatea A de 270.000 lei.

Scanned with OKEN Scanner

2. Scăderea din evidență a elementelor de activ transferate, inclusiv a posturilor rectificative:

%	=	%	5.220.000	5.220.000
6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital”		212 „Construcții”	3.345.000	1.449.000
2812 „Amortizarea construcțiilor”		214 „Mobilier, aparatură birotică	315.000	
2814 „Amortizarea altor imobilizări corporale”		echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale”	135.000	621.000
491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți”		265 „Alte titluri imobilizate”	1.425.000	270.000
		371 „Mărfuri”		810.000
		4111 „Clienți”		525.000
		4118 „Clienți incerți sau în litigiu”		1.425.000
		5121 „Conturi la bănci în lei”		120.000

3. Închiderea contului de venituri, respectiv de cheltuieli apărute la fuziune în contabilitatea societății B:

121 „Profit sau pierdere” / Analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital”	3.345.000	3.345.000
7583 „Venituri din cedarea activelor și alte operațiuni de capital”	=	121 „Profit sau pierdere” / Analitic din fuziune	4.203.750	4.203.750

4. Transmiterea elementelor de pasiv de natura datoriilor de la societatea B către societatea A:

%	=	461 „Debitori diverși”	-	2.628.750
401 „Furnizori”			1.128.750	
1621 „Credite bancare pe termen lung”			1.500.000	

5. Scoaterea din evidență a elementelor de capitaluri proprii de la societatea absorbită B:

%	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	-	1.575.000
1012 „Capital subscris vărsat”			787.500	
105 „Rezerve din reevaluare”			335.000	
1061 „Rezerve legală”			100.000	
121.01 „Profit sau pierdere”			506.250	
121 „Profit sau pierdere” / Analitic din fuziune			858.750	

6. Închiderea conturilor rămase cu sold, adică 456 „Decontări cu asociații privind capitalul” și 461 „Debitori diverși”, atunci când societatea B dispare din punct de vedere juridic:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	461 „Debitori diverși”	1.575.000	1.575.000

Etapa VII. Bilanțul societății absorbante după fuziune

După înregistrarea operațiunilor ocazionate de fuziune, balanța de verificare a societății absorbante A se prezintă astfel:

Balanța de verificare pe solduri finale a absorbantei A, după fuziune

Tabelul nr. 2.26

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	1.665.000	249.750	355.200	-	1.770.450
1042	Prime de fuziune	-	-	360.250	1.219.800	-	859.550
105	Rezerve din reevaluare	-	1.095.000	-	-	-	1.095.000
1061	Rezerve legale	-	330.000	-	100.000	-	430.000
1068	Alte rezerve	-	930.000	-	-	-	930.000

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
109	Acţiuni proprii	-	-	270.000	270.000	-	-
121	Profit sau pierdere	-	1.470.000	-	-	-	1.470.000
1495	Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deţinute	-	-	20.250	20.250	-	-
1621	Credite bancare pe termen lung	-	-	-	1.500.000	-	1.500.000
207	Fond comercial	-	-	858.750	-	858.750	-
212	Construcţii	2.124.000	-	1.134.000	-	3.258.000	-
2131	Echipamente tehnologice	1.416.000	-	-	-	1.416.000	-
214	Mobilier, aparatură birotică echipamente de protecţie a valorilor umane şi materiale şi alte active corporale	-	-	486.000	-	486.000	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	72.000	-	-	-	72.000
2813	Amortizarea echipamentelor tehnologice	-	48.000	-	-	-	48.000
262	Acţiuni deţinute la entităţi asociate	240.000	-	-	240.000	-	-
371	Mărfuri	1.875.000	-	810.000	-	2.685.000	-
401	Furnizori	-	2.220.000	-	1.128.750	-	3.348.750
4111	Clienţi	1.500.000	-	525.000	-	2.025.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	375.000	-	1.425.000	-	1.800.000	-
456	Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul	-	-	5.628.750	5.628.750	-	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	225.000	-	1.425.000	-	1.650.000
5121	Conturi la bănci în lei	525.000	-	120.000	-	645.000	-
Total		8.055.000	8.055.000	11.887.750	11.887.750	13.173.750	13.173.750

Cazul 7 – Fuziune prin absorbţie, cu activ net contabil negativ la societatea absorbită

Fuziunea poate fi justificată şi de existenţa unor dificultăţi financiare majore ale uneia sau mai multora dintre firmele implicate. Este posibil ca la societatea absorbită (sau chiar la societatea absorbantă), aceste dificultăţi să se concretizeze într-un total negativ al capitalurilor proprii. Poate părea nefiresc ca o firmă să preia activele altei firme, odată cu datorii care să depăşească aceste active. Operaţiuni de acest fel se pot derula totuşi din motive precum:

- se estimează că, în urma preluării şi a unei necesare restructurări, activele firmei cu capitaluri proprii negative pot avea randamente care să justifice preluarea;
- se consideră că o evaluare mai exactă a firmei cu dificultăţi poate conduce la punerea în evidenţă a unor active (îndeosebi necorporale) sau a unor diferenţe de evaluare la activele corporale care să justifice efortul;
- fuziunea este impusă de autorităţi sau de acţionari, independent de aspectele de natură financiară.

Evaluarea globală a unei societăţi cu activ net contabil negativ, ce urmează să fie absorbită, nu conduce neapărat la o valoare negativă a acesteia, ceea ce înseamnă că este posibil ca valoarea aportului calculat cu ocazia fuziunii să fie totuşi pozitivă. Dacă, în final, valoarea aportului este negativă, atunci aceasta înseamnă că societatea absorbantă va prelua datorii mai mari decât activele, motiv pentru care nu va mai remunera în niciun fel pe acţionarii absorbitei, nemaifiind cazul emisiunii unor acţiuni. De aici rezultă că nu mai este

Scanned with OKEN Scanner

necesară determinarea raportului de schimb, fuziunea limitându-se la predarea / preluarea activelor și datoriilor (inclusiv a posturilor rectificative), la punerea în evidență a pierderii preluate (pentru echilibrarea debitului cu creditul) și la închiderea conturilor la societatea absorbită, după procedura obișnuită.

Aplicație cazul 7 – Fuziunea prin absorbție, cu activ net contabil negativ la societatea absorbită (metoda evaluării globale)

Societatea A absoarbe societatea B, în condițiile în care situațiile lor contabile se concretizează în următoarea balanță de verificare:

Balanța de verificare pe solduri finale a societății absorbante A și a societății absorbite B

Tabelul nr. 2.27

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale A		Solduri finale B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	1.500.000	-	3.000.000
1061	Rezerve legale	-	300.000	-	225.000
1068	Alte rezerve	-	2.833.500	-	-
117	Rezultat reportat	-	-	-	-10.275.000
121	Profit sau pierdere	-	1.396.500	-	-
2111	Terenuri	5.000.000	-	-	-
2131	Echipamente tehnologice	7.975.000	-	5.346.000	-
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	2.962.500	-	1.599.000
302	Materiale consumabile	868.500	-	703.500	-
401	Furnizori	-	14.455.500	-	8.148.000
4111	Clienți	8.944.500	-	1.342.500	-
5121	Conturi la bănci în lei	660.000	-	60.000	-
5191	Credite bancare pe termen scurt	-	-	-	4.755.000
Total		**23.448.000**	**23.448.000**	**7.452.000**	**7.452.000**

În ceea ce privește capitalul social, dispunem de următoarele informații:

Elemente	Pentru absorbanta A	Pentru absorbita B
Număr acțiuni existente	150.000 acțiuni	600.000 acțiuni
Valoarea nominală a unei acțiuni	10 lei	5 lei

Pentru calculul activului net al societății absorbite B trebuie să avem în vedere faptul că la datoriile societății B se va adăuga și impozitul pe profit pe care societatea B îl datorează pentru schimbarea destinației rezervei legale. Practic, este vorba de faptul că societatea absorbantă A nu emite niciun fel de titluri (deoarece aportul net al societății B este negativ), deci nu își mărește capitalul social, ceea ce face ca rezerva legală existentă la B să nu poată fi preluată ca atare și, conform regulilor fiscale, este necesar să se calculeze impozit pe profit[79] pentru această sumă: 16% x 225.000 = 36.000 lei[80] și să se achite la buget. Înregistrarea obligației de plată a impozitului și achitarea acestuia ocazionează întocmirea următoarelor articole contabile:

[79] Plecăm de la premisa să pierderea contabilă a firmei B nu este însoțită și de o pierdere fiscală corespunzătoare, așa încât rezerva legală să se concretizeze în rezultat fiscal impozabil.

[80] Prezentăm înregistrarea impozitului, debităm direct contul 1061 *Rezerve legală* pentru a face să apară în acest cont exact soldul (225.000 – 36.000 = 189.000 lei) cu care se va închide odată cu dispariția capitalurilor proprii ale B.

Scanned with OKEN Scanner

1061 „Rezerve legale" = 4411 „Impozitul pe profit" Înregistrat obligaţia de plată a impozitului pe profit aferent sumei rezerve legale		36.000	36.000
4411 „Impozitul pe profit" = 5121 „Conturi la bănci în lei" Înregistrat achitarea impozitului pe profit aferent sumei rezerve legale		36.000	36.000

Pe baza acestor date, inclusiv a celor corespunzătoare înregistrării şi plăţii impozitului pe profit aferent rezervei legale, putem determina valoarea activului net contabil a celor două societăţi înainte de inventarierea şi evaluarea efectuate cu ocazia fuziunii, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

Determinarea activului net contabil al societăţilor A şi B

Tabelul nr. 2.26

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Active imobilizate	**10.012.500**	**3.747.000**
Active circulante	**10.473.000**	**2.070.000**
Total activ	***20.485.500***	***5.817.000***
Datorii	***14.455.500***	***12.903.000***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***6.030.000***	***-7.086.000***

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Se cunoaşte că, la evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii, valoarea globală a absorbitei B a fost stabilită la nivelul sumei de -3.000.000 lei, diferenţa favorabilă de 4.086.000 lei faţă de valoarea activului net contabil de -7.086.000 lei fiind justificată, în parte, de identificarea unei imobilizări necorporale (un titlu de publicaţie) neînregistrată în contabilitatea societăţii B, a cărei valoare a fost estimată la 2.000.000 lei.

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Bilanţul de fuziune simplificat, centralizat pentru societăţile A şi B

Tabelul nr. 2.28

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**10.012.500**	**7.833.000**
I. Imobilizări necorporale	-	4.086.000*
II. Imobilizări corporale	10.012.500	3.747.000
B. Active circulante	**10.473.000**	**2.070.000**
I. Stocuri	868.500	703.500
II. Creanţe	8.944.500	1.342.500
IV. Casa şi conturi la bănci	660.0000	24.000
Total activ	**20.485.500**	**9.903.000**
Pasiv		
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**14.455.500**	**12.903.000**
J. Capitaluri proprii	**6.030.000**	**-3.000.000**
I. Capital subscris	1.500.000	3.000.000
IV. Rezerve	3.133.500	189.000
V. Profitul sau pierderea reportată	-	-10.275.000
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	1.396.500	4.086.000*

*Suma de 4.086.000 lei corespunde diferenţei pozitive stabilite la evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii şi este compusă din suma de 2.000.000 lei reprezentând valoarea titlului de publicaţie (cont 205 „Concesiuni, brevete, licenţe, mărci comerciale, drepturi şi active similare") şi suma de 2.086.000 lei ce nu corespunde unui element identificabil (cont 207 „Fond comercial").

Scanned with OKEN Scanner

Etapa III. Evaluarea globală a societăților implicate în fuziune

În urma evaluării globale, avem:
Aportul net al societății A = **6.030.000 lei.**
Aportul net al societății B = **-3.000.000 lei.**

Deoarece valoarea globală a societății absorbite B rămâne în continuare negativă, societatea A nu va emite niciun fel de acțiuni pentru remunerarea foștilor acționari ai societății B, preluând în schimb activul net contabil (aportul net) negativ, adică datorii mai mari decât activele. Prin urmare, etapele **IV** și **V** nu mai au obiect.

Etapa VI. Evidențierea în contabilitate a operațiunilor efectuate cu ocazia fuziunii

În contabilitatea societății A se înregistrează următoarele operațiuni:

1. Preluarea pierderii, la nivelul aportului negativ al societății B:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	117 „Rezultat reportat”	-3.000.000	-3.000.000

2. Preluarea datoriilor rămase în sold la societatea B:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	%	12.903.000	-
		401 „Furnizori”		8.148.000
		5191 „Credite bancare pe termen lung”		4.755.000

După aceste înregistrări, contul 456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul” are un sold debitor de -3.000.000 + 12.903.000 = 9.903.000 lei.

3. Preluarea activelor se înregistrează de așa manieră încât contul 456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul” să se închidă – pentru aceasta intervine contul 207 „Fond comercial”. În același timp, față de activele care sunt transferate de la societatea B, A înregistrează și activul necorporal de 2.000.000 lei constatat la evaluarea specifică fuziunii:

%	=	%	11.502.000	11.502.000
213 „Echipamente tehnologice”		456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	5.346.000	9.903.000
302 „Materiale consumabile”			703.500	
4111 „Clienți”		2813 „Amortizarea instalațiilor…”	1.342.500	1.599.000
5121 „Conturi la bănci”[81]			24.000	
205 „Concesiuni, brevete, licențe, mărci comerciale, drepturi și active similare”			2.000.000	
207 „Fond comercial”			2.086.000	

În contabilitatea societății B se impune înregistrarea următoarelor operațiuni:

1. „Vânzarea” activelor la valoarea de bilanț, la care se adaugă diferența constatată cu ocazia evaluării globale: 5.817.000 + 4.086.000 = 9.903.000 lei:

461 „Debitori diverși”	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital”	9.903.000	9.903.000

[81] După achitarea de către B a impozitului aferent rezervei legale, soldul contului la bancă a rămas de 24.000 lei.

Scanned with OKEN Scanner

2. Descărcarea gestiunii cu activele predate, odată cu transferul posturilor rectificative aferente acestora (amortizarea imobilizărilor):

%	=	%	7.416.000	7.416.000
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"		2131 „Echipamente tehnologice"	5.817.000	5.346.000
		302 „Materiale consumabile"		703.500
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"		4111 „Clienţi"	1.599.000	1.342.500
		5121 „Conturi la bănci în lei"		24.000

3. Transferul datoriilor de la societatea B către societatea A (prin „compensarea" parţială cu creanţa apărută la „vânzarea" activelor):

%	=	461 „Debitori diverşi"	-	12.903.000
401 „Furnizori"			8.148.000	
5191 „Credite bancare pe termen scurt"			4.755.000	

4. Închiderea contului de venituri, respectiv a celui de cheltuieli, apărute la fuziune în contabilitatea societăţii B :

121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	5.817.000	5.817.000
7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	9.903.000	9.903.000

5. Închiderea conturilor de capitaluri proprii:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	-	3.000.000
1012 „Capital subscris vărsat"			3.000.000	
1061 „Rezerve legală"[82]			189.000	
117 „Rezultatul reportat"			10.275.000	
121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune[83]			4.086.000	

Situaţia conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul" are sold final creditor de -3.000.000 lei;

- contul 461 „Debitori diverşi" are sold final creditor (nefiresc pentru un astfel de cont, dar acceptabil într-o situaţie excepţională) egal cu 12.903.000 – 9.903.000 = 3.000.000 lei.

6. Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când B dispare juridic, adică atunci când foştii ei acţionari scapă de orice obligaţie şi îşi pierd oficial aporturile puse iniţial la dispoziţie lui B:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	461 „Debitori diverşi"	-3.000.000	-3.000.000

Etapa VII. Bilanţul societăţii absorbante după fuziune

După înregistrarea operaţiunilor ocazionate de fuziune, balanţa de verificare a societăţii absorbante A se prezintă astfel:

[82] Soldul cu care se va închide contul 1061 „Rezerve legale" este de 225.000 – 36.000 = 189.000 lei.

[83] Soldul contului 121 *„Profit sau pierdere" / analitic din fuziune* este creditor şi egal cu 9.903.000 – 5.817.000 = 4.086.000 lei, adică exact diferenţa favorabilă constatată la evaluarea globală faţă de activul net contabil al absorbitei B.

Scanned with OKEN Scanner

Balanța de verificare pe solduri finale a absorbantei A, după fuziune

Tabelul nr. 2.29

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	1.500.000	-	-	-	1.500.000
1061	Rezerve legale	-	300.000	-	-	-	300.000
1068	Alte rezerve	-	2.833.500	-	-	-	2.833.500
117	Rezultat reportat	-	-	-	-3.000.000	-	-3.000.000
121	Rezultatul exercițiului	-	1.396.500	-	-	-	1.396.500
205	Concesiuni, brevete, licențe, mărci comerciale, drepturi și active similare	-	-	2.000.000	-	2.000.000	-
207	Fond comercial	-	-	2.086.000	-	2.086.000	-
2111	Terenuri	5.000.000	-	-	-	5.000.000	-
2131	Echipamente tehnologice	7.975.000	-	5.346.000	-	13.321.000	-
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	2.962.500	-	1.599.000	-	4.561.500
302	Materiale consumabile	868.500	-	703.500	-	1.572.000	-
401	Furnizori	-	14.455.500	-	8.148.000	-	22.603.500
4111	Clienți	8.944.500	-	1.342.500	-	10.287.000	-
456	Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul	-	-	9.903.000	9.903.000	-	-
5121	Conturi la bănci în lei	660.000	-	24.000	-	684.000	-
5191	Credite bancare pe termen scurt	-	-	-	4.755.000	-	4.755.000
	Total	**23.448.000**	**23.448.000**	**21.405.000**	**21.405.000**	**34.950.000**	**34.950.000**

Cazul 8 – Fuziune prin absorbție, cu activ net contabil negativ la societatea absorbantă

Dacă, dimpotrivă, se stabilește că societatea absorbantă are activ net contabil negativ, atunci, conform OMFP nr. 897/2015, raportul de schimb se calculează având în vedere valoarea nominală a acțiunilor societății absorbante, ceea ce înseamnă că nu apare prima de fuziune, creșterea capitalurilor proprii ale absorbantei rezumându-se la capitalul social. O astfel de regulă este justificată și de prevederea din Legea 31/1990 actualizată și modificată, potrivit căreia acțiunile nu vor putea fi emise pentru o sumă mai mică decât valoarea nominală.

Aplicație cazul 8 – Fuziunea prin absorbție, cu activ net contabil negativ la societatea absorbantă (metoda evaluării globale)

Situațiile societăților A (absorbantă) și B (absorbită) implicate în fuziune se concretizează în următoarea balanță de verificare:

Balanța de verificare pe solduri finale a societății absorbante A și a societății absorbite B

Tabelul nr. 2.30

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale A		Solduri finale B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	4.500.000	-	3.750.000
1061	Rezerve legale	-	375.000	-	-
1068	Alte rezerve	-	1.125.000	-	1.500.000
117	Rezultat reportat	-	-8.250.000	-	-
212	Construcții	1.200.000	-	2.000.000	-
213	Instalații tehnice și mijloace de transport	1.800.000		1.900.000	-

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale A		Solduri finale B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
214	Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecţie a valorilor umane şi materiale şi alte active corporale	262.500		-	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	150.000	-	400.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	350.000	-	125.000
2814	Amortizarea altor imobilizări corporale	-	25.000	-	-
302	Materiale consumabile	3.750.000	-	-	-
371	Mărfuri	-	-	2.850.000	-
401	Furnizori	-	9.700.000	-	275.000
404	Furnizori de imobilizări	-	350.000	-	-
4111	Clienţi	1.162.500	-	825.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	270.000	-	225.000	-
462	Creditori diverşi	-	-	-	1.600.000
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	270.000	-	225.000
5121	Conturi la bănci în lei	150.000	-	75.000	-
Total		**8.595.000**	**8.595.000**	**7.875.000**	**7.875.000**

Pentru reconstituirea valorii capitalului social, dispunem de următoarele informaţii:

	Pentru societatea absorbantă A	Pentru societatea absorbită B
Număr acţiuni existente	150.000 acţiuni	93.750 acţiuni
Valoarea nominală a unei acţiuni	30 lei	40 lei

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil a celor două societăţi înainte de inventarierea şi evaluarea efectuate cu ocazia fuziunii, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

Determinarea activului net contabil al societăţilor A şi B

Tabelul nr. 2.31

Denumirea postului	Societatea A	Societatea
Active imobilizate	**2.737.500**	**3.375.000**
Active circulante	**5.062.500**	**3.750.000**
Total activ	***7.800.000***	***7.125.000***
Datorii	***10.050.000***	***1.875.000***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***-2.250.000***	***5.250.000***

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Se cunoaşte că, la evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii, s-a stabilit că valoarea globală a societăţii absorbite B este cu 375.000 lei mai mare decât activul net contabil, plusul de valoare nefiind atribuit unui element identificabil.

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Pe baza datelor din balanţa de verificare, bilanţul de fuziune se prezintă astfel:

Scanned with OKEN Scanner

Bilanțul de fuziune simplificat, centralizat pentru societățile A și B

Tabelul nr. 2.32

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**2.737.500**	**3.750.000**
I. Imobilizări necorporale	-	375.000*
II. Imobilizări corporale	2.737.500	3.375.000
B. Active circulante	**5.062.500**	**3.750.000**
I. Stocuri	3.750.000	2.850.000
II. Creanțe	1.162.500	825.000
IV. Casa și conturi la bănci	150.000	75.000
Total activ	***7.800.000***	***7.500.000***
Pasiv		
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**10.050.000**	**1.875.000**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**-2.250.000**	**5.625.000**
I. Capital subscris	4.500.000	3.750.000
IV. Rezerve	1.500.000	1.500.000
V. Profitul sau pierderea reportată	-8.250.000	-
VI. Profitul sau pierderea exercițiului financiar		375.000*
Total pasiv	***7.800.000***	***7.125.000***

*Suma de 375.000 lei corespunde diferenței pozitive stabilite la evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii și care nu a putut fi atribuită unui element identificabil

Etapa III. Evaluarea globală a societăților implicate în fuziune

După evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii, situația aporturilor nete ale celor două societăți este următoarea:

Aport net societatea A = -2.250.000 lei.

Aport net societatea B = 5.625.000 lei.

Etapa IV. Stabilirea ratei de schimb a acțiunilor celor două societăți

Cu ocazia stabilirii valorii contabile a acțiunilor societății A, se observă faptul că absorbanta are capitaluri proprii negative, motiv pentru care în calculul raportului de schimb trebuie să se ia în considerare valoarea nominală a unei acțiuni A, adică 30 lei/acțiune. Valoarea contabilă a unei acțiuni B este obținută prin raportarea aportului al societății B, de 5.250.000+ 375.000 = 5.625.000 lei, la numărul de acțiuni, astfel:

Vc_B = 5.625.000 lei/93.750 acțiuni= 60 lei/acțiune.

Prin urmare, raportul de schimb (Vc_B/Vc_A) este de 60:30 = 2/1, adică se schimbă o acțiune a societății B pentru 2 acțiuni ale societății A.

Etapa V. Stabilirea numărului de acțiuni de emis și calculul primei de fuziune

În continuare, se va determina numărul de acțiuni pe care trebuie să îl emită societatea absorbantă A și mărimea creșterii capitalului social al acesteia, astfel:

- la un raport de schimb de 2/1, numărul de acțiuni A de emis este egal cu 93.750 x 2/1 = 187.500 acțiuni;

- creșterea de capital social este de 187.500 acțiuni x 30 lei/acțiune = 5.625.000 lei.

Prima de fuziune nu apare deoarece valoarea aportului net al societății B este egală cu mărimea creșterii capitalului social.

Etapa VI. Evidențierea în contabilitate a operațiunilor efectuate cu ocazia fuziunii

În contabilitatea societății A se înregistrează următoarele operațiuni:

Scanned with OKEN Scanner

1. Creşterea capitalului social:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	=	1012 „Capital subscris vărsat”	5.625.000	5.625.000

2. Preluarea elementelor de activ, la care se adaugă diferenţa dintre valoarea globală şi valoarea activului net contabil al societăţii B (375.000 lei):

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”		7.725.000
207 „Fond comercial”			375.000	
212 „Construcţii”[84]			1.600.000	
213 „Instalaţii tehnice şi mijloace de transport”			1.775.000	
371 „Mărfuri”			2.850.000	
4111 „Clienţi”			825.000	
4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu”			225.000	
5121 „Conturi la bănci în lei”			75.000	

3. Preluarea datoriilor şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi:

456 „Decontări cu asociaţi privind capitalul”	=	%	2.100.000	
		401 „Furnizori”		275.000
		462 „Creditori diverşi”		1.600.000
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi”		225.000

Aşa cum se poate constata din situaţia de mai jos, contul 456 „Decontări cu asociaţi privind capitalul”, în urma acestor articole contabile, se soldează:

D	456	C
	5.625.000	7.725.000
	2.100.000	
	7.725.000	7.725.000

În contabilitatea societăţii B, fuziunea ocazionează înregistrarea următoarelor operaţiuni:

1. „Vânzarea” activelor la valoarea de bilanţ, la care se adaugă diferenţa constatată cu ocazia evaluării globale: 7.125.000 + 375.000 = 7.500.000 lei:

461 „Debitori diverşi”	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital”	7.500.000	7.500.000

2. Diminuarea valorii brute a imobilizărilor cu valoarea amortizării corespunzătoare şi descărcarea gestiunii cu activele predate, inclusiv a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi:

2812 „Amortizarea construcţiilor”	=	212 „Construcţii”	400.000	400.000
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport”	=	213 „Instalaţii tehnice şi mijloace de transport”	125.000	125.000

[84] Am considerat cazul în care recunoaşterea activelor imobilizate ale societăţii absorbite în contabilitatea societăţii absorbante se face la valoarea netă (valoarea brută diminuată cu valoarea amortizării).

Scanned with OKEN Scanner

%	=	%	7.350.000	7.350.000
6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital”		212 „Construcții”	7.125.000	1.600.000
		213 „Instalații tehnice și mijloace de transport”		1.775.000
491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți”		371 „Mărfuri”	225.000	2.850.000
		4111 „Clienți”		825.000
		4118 „Clienți incerți sau în litigiu”		225.000
		5121 „Conturi la bănci în lei”		75.000

3. Transferul datoriilor de la societatea B către societatea A (prin „compensarea” parțială cu creanța apărută la „vânzarea” activelor):

%	=	461 „Debitori diverși”		1.875.000
401 „Furnizori”			275.000	
462 „Creditori diverși”			1.600.000	

4. Închiderea contului de venituri, respectiv a contului de cheltuieli, apărute la fuziune:

121 „Profit sau pierdere” / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital”	7.125.000	7.125.000
7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital”	=	121 „Profit sau pierdere” / analitic din fuziune	7.500.000	7.500.000

5. Închiderea conturilor de capitaluri proprii:

%	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	-	5.625.000
1012 „Capital subscris vărsat”			3.750.000	
1068 „Alte rezerve”			1.500.000	
121 „Profit sau pierdere” / analitic din fuziune			375.000	

Situația conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul” are sold final creditor de 5.625.000 lei;
- contul 461 „Debitori diverși” are sold final debitor 5.625.000 lei.

Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când societatea B dispare juridic, adică atunci când foștii ei acționari devin investitori la societatea A.

6. Închiderea conturilor 456 și 461

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	461 „Debitori diverși”	5.625.000	5.625.000

Etapa VII. Bilanțul societății absorbante după fuziune

După înregistrarea operațiunilor ocazionate de fuziune, balanța de verificare a societății absorbante A se prezintă astfel:

Balanța de verificare pe solduri finale a absorbantei A, după fuziune

Tabelul nr. 2.33

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	4.500.000	-	5.625.000	-	10.125.000
1061	Rezerve legale	-	375.000	-	-	-	375.000
1068	Alte rezerve	-	1.125.000	-	-	-	1.125.000
117	Rezultat reportat	-	-8.250.000	-	-	-	-8.250.000
207	Fond comercial	-	-	375.000	-	375.000	-

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
212	Construcţii	1.200.000	-	1.600.000	-	2.800.000	-
213	Instalaţii tehnice şi mijloace de transport	1.800.000	-	1.775.000	-	3.575.000	-
214	Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecţie a valorilor umane şi materiale şi alte active corporale	262.500	-	-	-	262.500	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	150.000	-	-	-	150.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	350.000	-	-	-	350.000
2814	Amortizarea altor imobilizări corporale	-	25.000	-	-	-	25.000
302	Materiale consumabile	3.750.000	-	-	-	3.750.000	-
371	Mărfuri	-	-	2.850.000	-	2.850.000	-
401	Furnizori	-	350.000	-	275.000	-	625.000
404	Furnizori de imobilizări	-	9.700.000	-	-	-	9.700.000
4111	Clienţi	1.162.500	-	825.000	-	1.987.500	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	270.000	-	225.000	-	495.000	-
456	Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul	-	-	7.725.000	7.725.000	-	-
462	Creditori diverşi	-	-	-	1.600.000	-	1.600.000
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	270.000	-	225.000	-	495.000
5121	Conturi la bănci în lei	150.000	-	75.000	-	225.000	-
	Total	**8.595.000**	**8.595.000**	**15.450.000**	**15.450.000**	**16.320.000**	**16.320.000**

Cazul 9 – Fuziune prin absorbţie, cu activ net contabil negativ atât la societatea absorbantă, cât şi la societatea absorbită

În situaţia în care atât societatea absorbantă, cât şi cea absorbită au activul net contabil negativ, iar, după evaluarea globală, valoarea aportului este, de asemenea, negativă, ceea ce înseamnă că societatea absorbantă va prelua datorii mai mari decât activele, acţionarii societăţii absorbite nu mai pot fi remuneraţi în niciun fel, deci nu mai este cazul emisiunii unor acţiuni cu ocazia fuziunii.

Aplicaţie cazul 9 – Fuziunea prin absorbţie când ambele societăţi, absorbantă şi absorbită, au activ net contabil negativ (metoda evaluării globale)

Societatea A, având un capital social de 2.280.000 lei (20.000 acţiuni cu valoarea nominală unitară de 114 lei), absoarbe societatea B care are un capital social de 1.760.000 lei (16.000 acţiuni cu valoarea nominală unitară de 110 lei), în condiţiile în care situaţiile lor contabile se concretizează în următoarea balanţă de verificare:

Balanţa de verificare pe solduri finale a societăţii absorbante A şi a societăţii absorbite B

Tabelul nr. 2.34

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale A		Solduri finale B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	2.280.000	-	1.760.000
105	Rezerve din reevaluare	-	142.500	-	-
1068	Alte rezerve	-	3.277.500	-	1.232.000
117	Rezultat reportat	6.840.000	-	-	-

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale A		Solduri finale B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
121	Profit sau pierdere	-	-	3.300.000	-
2131	Echipamente tehnologice	9.604.500	-	3.212.000	-
2813	Amortizarea instalațiilor tehnice ...	-	3.334.500	-	1.452.000
302	Materiale consumabile	1.140.000	-	-	-
371	Mărfuri	-	-	1.672.000	-
378	Diferențe de preț la mărfuri	-	-	-	88.000
401	Furnizori	-	11.257.500	-	5.432.000
4111	Clienți	3.762.000	-	4.202.000	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți		1.339.500	-	550.000
5121	Conturi la bănci în lei	285.000	-	44.000	-
5191	Credite bancare pe termen scurt	-	-	-	1.916.000
Total		**21.631.500**	**21.631.500**	**12.430.000**	**12.430.000**

Pe baza datelor din balanța de verificare, situația activului net pentru fiecare din cele două firme se prezintă astfel:

Tabelul nr. 2.35

Elemente	Pentru absorbanta A	Pentru absorbita B
Total activ	(9.604.500– 3.334.500) + 1.140.000 + (3.762.000-1.339.500) + 285.000 = 10.117.500	(3.212.000 -1.452.000)+ (1.672.000– 88.000) + (4.202.000-550.000)+44.000= 7.040.000
Datorii	11.257.500	5.432.000+ 1.916.000= 7.348.000
Activ net contabil	10.117.500– 11.257.500= -1.140.000	- 308.000

Etapa I. Inventarierea și evaluarea activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societăților implicate

Presupunem că, la evaluarea făcută cu ocazia fuziunii, valoarea globală a societății absorbite B a înregistrat o creștere față de activul net contabil de 143.000 lei, însă aportul net este în continuare negativ, de -165.000 lei, iar la societatea A nu s-a constatat nicio diferență față de activul net contabil negativ de -1.140.000 lei.

Etapa II. Bilanțul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii și evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Pe baza datelor din balanța de verificare, puse de acord cu constatările făcute la inventarierea și evaluarea ocazionate de fuziune, bilanțul de fuziune se prezintă astfel:

Bilanțul de fuziune simplificat, centralizat pentru societățile A și B

Tabelul nr. 2.36

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**6.270.000**	**1.903.000**
I. Imobilizări necorporale	-	143.000*
II. Imobilizări corporale	6.270.000	1.760.000
B. Active circulante	**3.847.500**	**5.280.000**
I. Stocuri	1.140.000	1.584.000
II. Creanțe	2.422.500	3.652.000
IV. Casa și conturi la bănci	285.000	44.000
Total activ	***10.117.500***	***7.183.000***
Pasiv		
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**11.257.500**	**7.348.000**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**-1.140.000**	**-165.000**
I. Capital subscris	2.280.000	1.760.000

Scanned with OKEN Scanner

Denumirea postului	Societatea **A**	Societatea **B**
III. Rezerve din reevaluare	142.500	
IV. Rezerve	3.277.500	1.232.000
V. Profitul sau pierderea reportată	-6.840.000	143.000*
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	-	-3.300.000
Total pasiv	***10.117.500***	***7.183.000***

* Suma de 143.000 lei corespunde diferenţei pozitive stabilite la evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii şi care nu a putut fi atribuită unui element identificabil.

Etapa III. Evaluarea globală a societăţilor implicate în fuziune

După evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii, situaţia aporturilor nete ale celor două societăţi este următoarea:

Aport net societatea A = -1.140.000 lei.

Aport net societatea B = -165.000 lei.

Deoarece valoarea globală rămâne negativă, societatea A nu va emite niciun fel de acţiuni pentru remunerarea foştilor acţionari ai societăţii B, preluând în schimb activul net negativ (adică datorii mai mari decât activele).

În consecinţă, etapele IV şi V nu mai au obiect.

Etapa VI. Evidenţierea în contabilitate a operaţiunilor efectuate cu ocazia fuziunii

În contabilitatea societăţii A se înregistrează următoarele operaţiuni:

1. Preluarea pierderii, la nivelul aportului negativ al societăţii B:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	117 „Rezultat reportat"	-165.000	-165.000

2. Preluarea datoriilor rămase în sold la societatea B:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	7.348.000	-
		401 „Furnizori"		5.432.000
		5191 „Credite bancare pe termen lung"		1.916.000

După aceste înregistrări, contul 456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul" are un sold debitor de -165.000 +7.348.000 =7.183.000 lei.

3. Preluarea activelor se înregistrează de aşa manieră încât contul 456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul" să se închidă – pentru aceasta intervine contul 207 „Fond comercial". În acelaşi timp, faţă de activele care sunt transferate de la societatea B, A înregistrează şi activul necorporal constatat la evaluarea specifică fuziunii:

%	=	%	9.273.000	9.273.000
213 „Echipamente tehnologice"		456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	3.212.000	7.183.000
371 „Mărfuri"			1.672.000	
4111 „Clienţi"		2813 „Amortizarea instalaţiilor..."	4.202.000	
5121 „Conturi la bănci"			44.000	1.452.000
207 „Fond comercial"		378 „Diferenţe de preţ la mărfuri"	143.000	
				88.000
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"		550.000

În contabilitatea societăţii B avem de înregistrat următoarele operaţiuni:

Scanned with OKEN Scanner

1. „Vânzarea" activelor la valoarea de bilanț, la care se adaugă diferența constatată cu ocazia evaluării globale: 7.040.000 + 143.000 = 7.183.000 lei:

461 „Debitori diverși"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"	7.183.000	7.183.000

2. Descărcarea gestiunii cu activele predate, odată cu transferul rectificărilor aferente acestora (amortizări, provizioane și ajustări):

%	=	%	9.130.000	9.130.000
6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"		2131 „Echipamente tehnologice"	7.040.000	3.212.000
2813 „Amortizarea instalațiilor..."		371 „Mărfuri"	1.452.000	1.672.000
378 „Diferențe de preț la mărfuri"		4111 „Clienți"	88.000	4.202.000
491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		5121 „Conturi la bănci în lei"	550.000	44.000

3. Transferul datoriilor de la societatea B către societatea A (prin „compensarea" parțială cu creanța apărută la „vânzarea" activelor):

%	=	461 „Debitori diverși"	-	7.348.000
401 „Furnizori"			5.432.000	
5191 „Credite bancare pe termen scurt"			1.916.000	

4. Închiderea conturilor de venituri și cheltuieli apărute la fuziune în contabilitatea societății B (folosim în continuare analiticul amintit mai sus al contului de profit sau pierdere):

121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"	7.040.000	7.040.000
7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	7.183.000	7.183.000

5. Închiderea conturilor de capitaluri proprii:

%	=	456 „Decontări cu acționarii/asociații privind capitalul"	-	-165.000
1012 „Capital subscris vărsat"			1.760.000	
1068 „Alte rezerve"			1.232.000	
121 „Profit sau pierdere"			-3.300.000	
121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune[85]			143.000	

6. Conturile 456 și 461 rămase cu sold se închid atunci când societatea B dispare juridic, adică atunci când foștii ei acționari scapă de orice obligație și își pierd oficial aporturile puse inițial la dispoziția societății B:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	461 „Debitori diverși"	-165.000	-165.000

Etapa VII. Bilanțul societății absorbante după fuziune

După înregistrarea operațiunilor ocazionate de fuziune, balanța de verificare a societății absorbante A se prezintă astfel:

[85] Soldul contului 121 *„Profit sau pierdere" / Analitic din fuziune* este creditor și egal cu 7.183.000 – 7.040.000 = 143.000 lei, adică exact diferența favorabilă constatată la evaluarea globală față de activul net contabil al absorbitei B.

Scanned with OKEN Scanner

Balanţa de verificare pe solduri finale a absorbantei A, după fuziune

Tabelul nr. 2.37

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	2.280.000	-	-	-	2.280.000
105	Rezerve din reevaluare	-	142.500	-	-	-	142.500
1068	Alte rezerve	-	3.277.500	-	-	-	3.277.500
117	Rezultat reportat	6.840.000	-	165.000	-	7.005.000	-
207	Fond comercial	-	-	143.000	-	143.000	-
2131	Echipamente tehnologice	9.604.500	-	3.212.000	-	12.816.500	-
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	3.334.500	-	1.452.000	-	4.786.500
302	Materiale consumabile	1.140.000	-	-	-	1.140.000	-
371	Mărfuri	-	-	1.672.000	-	1.672.000	-
378	Diferenţe de preţ la mărfuri	-	-	-	88.000	-	88.000
401	Furnizori	-	11.257.500	-	5.432.000	-	16.689.500
4111	Clienţi	3.762.000	-	4.202.000	-	7.964.000	-
456	Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul	-	-	7.183.000	7.183.000	-	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	1.339.500	-	550.000	-	1.889.500
5121	Conturi la bănci în lei	285.000	-	44.000	-	329.000	-
5191	Credite bancare pe termen scurt	-	-	-	1.916.000	-	1.916.000
	Total	**21.631.500**	**21.631.500**	**16.621.000**	**16.621.000**	**31.069.500**	**31.069.500**

Cazul 10 – Fuziunea prin absorbţie când societatea absorbantă fuzionează cu alte 2 societăţi şi deţine în totalitate titluri la una din societăţile absorbite

În vederea determinării valorii contabile a titlurilor societăţii absorbante, se va proceda la calculul aportului net prin însumarea aportului net al acesteia cu aportul net al societăţii absorbite la care deţine 100% din titluri, diminuat cu valoarea titlurilor deţinute. La determinarea numărului de titluri pe care trebuie să le emită societatea absorbantă cu ocazia fuziunii se va ţine seama de faptul că nu vor fi remuneraţi cu titluri acţionarii societăţii la care se deţin toate titlurile, ci doar acţionarii celeilalte societăţi absorbite.

Aplicaţie cazul 10 – Fuziunea prin absorbţie când societatea absorbantă fuzionează cu alte 2 societăţi şi deţine în totalitate titluri la una din societăţile absorbite (metoda evaluării globale)

Societatea A având un capital social de 3.253.100 lei (325.310 părţi sociale x 10 lei/ parte socială) absoarbe mai întâi societatea B cu un capital social de 134.480 lei (33.620 părţi sociale x 4 lei/ parte socială), după care absoarbe societatea C, care are un capital social de 796.815 lei (159.363 părţi sociale x 5 lei/ parte socială). Societatea A deţine părţile sociale ale societăţii B în proporţie de 100%. Situaţiile contabile ale celor trei societăţi A, B şi C, înainte de evaluarea efectuată cu ocazia fuziunii, sunt prezentate în următoarea balanţă de verificare:

Scanned with OKEN Scanner

Balanța de verificare pe solduri finale a societății absorbante A și a societăților absorbite B și C

Tabelul nr. 2.38

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale ale societății absorbante A		Solduri finale ale societății absorbite B		Solduri finale ale societății absorbite C	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	3.253.100	-	134.480	-	796.815
105	Rezerva din reevaluare	-	30.373.500	-	-	-	-
1061	Rezerve legale	-	650.000	-	-	-	47.000
1068	Alte rezerve	-	24.433.731	-	26.896	-	3.840.737
117	Rezultat reportat	-	-6.324.426	-	123.477	-	-2.898.250
121	Profit sau pierdere	-	8.586.295	-	4.320.392	-	-192.672
162	Credite bancare pe termen lung	-	5.552.000	-	208.450	-	214.342
205	Concesiuni, brevete, licențe, mărci comerciale, drepturi și active similare	448.000	-	723.000	-	-	-
208	Alte imobilizări corporale	-	-	-	-	1.300	-
212	Construcții	12.500.000	-	1.250.000	-	2.600.000	-
213	Instalații tehnice și mijloace de transport	35.277.790	-	3.082.771	-	6.048.736	-
214	Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale	16.509.745	-	-	-	-	-
261	Acțiuni deținute la entități afiliate[86]	1.344.800	-	-	-	-	-
2812	Amortizarea construcțiilor	-	175.000	-	8.500	-	37.500
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	233.500	-	50.000	-	800.000
2814	Amortizarea altor imobilizări corporale	-	50.000	-	-	-	-
302	Materiale consumabile	-	-	-	-	82.090	
371	Mărfuri	1.463.400	-	25.900	-	313.272	-
378	Diferențe de preț la mărfuri	-	710	-	1.626	-	6.636
401	Furnizori	-	269.069	-	234.850	-	2.812.600
404	Furnizori de imobilizări	-	2.366.930	-	-	-	3.293.525
4111	Clienți	1.750.000	-	23.400	-	60.335	-
4118	Clienți incerți sau în litigiu	69.384	-	2.500	-	17.500	-
471	Cheltuieli înregistrate în avans	-	-	-	-	382.448	-
472	Venituri înregistrate în avans	-	-	-	-	-	773.392
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți	-	29.600	-	1.500	-	7.500
5121	Conturi la bănci în lei	285.890	-	2.600	-	33.444	-
	Total	**69.649.009**	**69.649.009**	**5.110.171**	**5.110.171**	**9.539.125**	**9.539.125**

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil a celor trei societăți înainte de inventarierea și evaluarea efectuate cu ocazia fuziunii, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

[86] Am considerat că participația societății A la societatea B constă în 33.620 părți sociale x 40 lei/parte socială = 1.344.800 lei.

Scanned with OKEN Scanner

Determinarea activului net contabil al societăţilor A şi B

Tabelul nr. 2.39

Denumirea postului	Societatea A	Societatea	Societatea C
Active imobilizate	**65.621.835**	**4.997.271**	**7.812.536**
Active circulante	**3.538.364**	**51.274**	**492.505**
Cheltuieli înregistrate în avans	**-**	**-**	**382.448**
Total activ	***69.160.199***	***5.048.545***	***8.687.489***
Datorii	***8.187.999***	***443.300***	***6.320.467***
Venituri înregistrate în avans	**-**	**-**	**773.392**
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***60.972.200***	***4.605.245***	***1.593.630***

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

În urma evaluării efectuate cu ocazia fuziunii s-a constatat că valoarea globală a societăţii B înregistrează o creştere faţă de activul net contabil de 1.479.975 lei, care nu corespunde unor elemente identificabile. La societăţile A şi C nu s-au constatat diferenţe cu ocazia evaluării globale.

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Bilanţurile de fuziune ale societăţii absorbante A şi absorbite B sunt sintetizate în tabelul următor:

Bilanţul de fuziune

Tabelul nr. 2.40

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B	Societatea C
Activ			
A. Active imobilizate	**65.621.835**	**6.477.246**	**7.812.536**
I. Imobilizări necorporale	448.000	2.202.975*	1.300
II. Imobilizări corporale	63.829.035	4.274.271	7.811.236
III. Imobilizări financiare	1.344.800	-	-
B. Active circulante	**3.538.364**	**51.274**	**492.505**
I. Stocuri	1.462.690	24.274	388.726
II. Creanţe	1.789.784	24.400	70.335
IV. Casa şi conturi la bănci	285.890	2.600	33.444
C. Cheltuieli înregistrate în avans	-	-	**382.448**
Total activ	**69.160.199**	**6.528.520**	**8.687.489**
Pasiv			
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**2.635.999**	**234.850**	**6.106.125**
G. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**5.552.000**	**208.450**	**214.342**
I. Venituri înregistrate în avans	-	-	**773.392**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	***60.972.200***	**6.085.220**	**1.593.630**
I. Capital subscris	3.253.100	134.480	796.815
III. Rezerve din reevaluare	30.373.500	-	-
IV. Rezerve	25.083.731	26.896	3.887.737
V. Profitul sau pierderea reportată	-6.324.426	123.477	-2.898.250
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	8.586.295	5.803.254	-192.672
Total pasiv	**69.160.199**	**6.528.520**	**8.687.489**

* În valoarea imobilizărilor necorporale din bilanţul întocmit pentru nevoile fuziunii este inclusă şi diferenţa în plus de 1.479.975 lei constatată cu ocazia inventarierii, care nu a putut fi pusă pe seama unui element identificabil

Scanned with OKEN Scanner

Etapa III. Evaluarea globală a societăților implicate în fuziune

În aceste condiții, situația aportului net al fiecăreia din cele trei societăți implicate în fuziune, egal cu activul net contabil rezultat în urma evaluării globale, corectat cu eventuala diferență din evaluare, este următoarea:

- **Societatea B:**
  Aport net = **4.605.245 lei + 1.479.975 lei = 6.085.220 lei.**
- **Societatea A:**
  Aport net = **60.972.200 lei + 4.740.420 = 65.712.620 lei.**
  Notă:
  - valoarea de 60.972.200 lei reprezintă Activul net contabil;
  - valoarea de 4.740.420 lei reprezintă diferența dintre valoarea contabilă a părților sociale deținute de societatea A la societatea B la data fuziunii și valoarea contabilă inițială, adică: 6.085.220 lei - 1.344.800 lei = **4.740.420** lei

sau

33.620 părți sociale x (181 lei/parte socială – 40 lei/parte socială) = **4.740.420** lei, unde 181 lei/parte socială este valoarea contabilă a părților sociale ale societății B la data fuziunii = 6.085.220 lei/33.620 părți sociale.

- **societatea C:**
  Aport net = **1.593.630 lei.**

Etapa IV. Stabilirea ratei de schimb a părților sociale ale societăților A și C

Pentru determinarea ratei de schimb a titlurilor societăților A și C, în condițiile în care A deține 100% din titlurile societății B, se vor stabili mai întâi valorile contabile ale părților sociale ale celor două societăți, astfel:

- *pentru societatea A*: raportul dintre aportul net și numărul de părți sociale; aportul net al societății A de 65.806.689 lei, determinat mai sus, poate fi obținut și prin însumarea aporturilor celor două societăți A și B, din care se va deduce valoarea părților sociale deținute de A la B, astfel:
  VcA = (60.972.200 + 6.085.220 - 1.344.800)/ 325.310 = 65.712.620 lei/ 325.310 părți sociale = 202 lei/parte socială;
- *pentru societatea C*: se va raporta aportul net la numărul de titluri, adică:
  VcC = 1.593.630 lei/159.363 părți sociale = 10 lei /parte socială;

Rata de schimb, determinată ca raport între valoarea contabilă a titlurilor societății absorbite C și valoarea contabilă a titlurilor societății absorbante A (care a absorbit în prealabil societatea B) este:

Rs = **VcC/ VcA**= 10/202 = 0,04950495, ceea ce înseamnă că societatea A va emite 0,0495 părți sociale noi pentru fiecare parte socială a societății C.

Situația calculelor efectuate în această etapă este sistematizată în tabelul următor:

Elemente de calcul a raportului de schimb

Tabelul nr. 2.41

Explicații	Societatea absorbantă A	Societatea absorbită B	Societatea absorbită C
Aport net (lei)	65.712.620	6.085.220	1.593.630
Numărul de titluri (părți sociale)	325.310	33.620	159.363
Valoarea contabilă (lei/parte socială)	202	-	10
Rata de schimb – părți sociale A/părți sociale C			0,0495

Scanned with OKEN Scanner

Etapa V. Determinarea numărului de acţiuni de emis, a mărimii creşterii capitalului social şi a primei de fuziune

Ca urmare a faptului că societatea A deţine toate titlurile societăţii B, în urma absorbţiei acesteia din urmă nu va emite niciun titlu. În schimb, cu ocazia absorbţiei societăţii C, societatea A va emite un număr de titluri determinat prin înmulţirea numărului de părţi sociale ale societăţii C cu raportul de schimb, astfel:

159.363 x 0,04950495 = 7.889 părţi sociale

Deci, societatea A trebuie să emită 7889 părţi sociale pentru a absorbi aportul societăţii C. Valoarea cu care creşte capitalul social al societăţii A, obţinut prin ponderarea numărului de titluri emise cu valoarea nominală a unei părţi sociale A, este:

7.889 părţi sociale x 10 lei/ parte socială = 78.890 lei.

Prima de fuziune apărută în urma absorbţiei societăţii C de către societatea A, stabilită ca diferenţă dintre aportul net al societăţii C şi valoarea calculată a creşterii capitalului social, este: **1.593.630 - 78.890 = 1.514.740 lei.**

Etapa. VI. Evidenţierea în contabilitatea societăţilor implicate a operaţiunilor ocazionate de fuziune.

În contabilitatea societăţii absorbite B fuziunea ocazionează înregistrarea următoarelor operaţiuni:

1. Evidenţierea valorii activelor transferate către societatea absorbantă („Vânzarea" activelor) la valoarea de bilanţ, la care se adaugă diferenţa constatată cu ocazia evaluării globale: 5.048.545+ 1.479.975 = 6.528.520 lei:

461 „Debitori diverşi"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	6.528.520	6.528.520

2. Diminuarea valorii brute a imobilizărilor cu valoarea amortizării corespunzătoare şi descărcarea gestiunii cu activele predate, inclusiv a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi:

2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	8.500	8.500
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"	=	213 „Instalaţii tehnice şi mijloace de transport"	50.000	50.000
378 „Diferenţe de preţ la mărfuri"	=	371 „Mărfuri"	1.626	1.626
%	=	%	5.050.045	5.050.045
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"		205 „Concesiuni, brevete, licenţe, mărci comerciale, drepturi şi active similare"	5.048.545	723.000
491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"		212 „Construcţii"	1.500	1.241.500
		213 „Instalaţii tehnice şi mijloace de transport"		3.032.771
		371 „Mărfuri"		24.274
		4111 „Clienţi"		23.400
		4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"		2.500
		5121 „Conturi la bănci în lei"		2.600

3. Transferul datoriilor de la societatea B către societatea A (prin „compensarea" parţială cu creanţa apărută la „vânzarea" activelor):

%	=	461 „Debitori diverşi"		443.300
162 „Credite bancare pe termen lung"			208.450	
401 „Furnizori"			234.850	

Scanned with OKEN Scanner

4. Închiderea contului de venituri, respectiv a contului de cheltuieli, apărute la fuziune:

121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"	5.048.545	5.048.545
7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	6.528.520	6.528.520

5. Închiderea conturilor de capitaluri proprii:

%	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	-	6.085.220
1012 „Capital subscris vărsat"			134.480	
1068 „Alte rezerve"			26.896	
117 „Rezultatul reportat"			123.477	
121 „Profit sau pierdere"			4.320.392	
121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune			1.479.975	

Situația conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul" are sold final creditor de 6.085.220 lei;
- contul 461 „Debitori diverși" are sold final debitor 6.085.220 lei.

Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când societatea B dispare juridic, adică atunci când foștii ei acționari devin investitori la societatea A.

6. Închiderea conturilor 456 și 461

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	461 „Debitori diverși"	6.085.220	6.085.220

În contabilitatea societății absorbite C cu ocazia fuziunii se înregistrează următoarele operațiuni:

1. Evidențierea valorii activelor transferate către societatea absorbantă („Vânzarea" activelor) la valoarea de bilanț de 8.687.489 lei:

461 „Debitori diverși"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"	8.687.489	8.687.489

2. Diminuarea valorii brute a imobilizărilor cu valoarea amortizării corespunzătoare și descărcarea gestiunii cu activele predate, inclusiv a ajustării pentru deprecierea creanțelor față de clienți:

2812 „Amortizarea construcțiilor"	=	212 „Construcții"	37.500	37.500
2813 „Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport"	=	213 „Instalații tehnice și mijloace de transport"	800.000	800.000
378 „Diferențe de preț la mărfuri"	=	371 „Mărfuri"	6.636	6.636
%	=	%	8.694.989	8.694.989
6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"		208 „Alte imobilizări corporale"	8.687.489	1.300
491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		212 „Construcții"		2.562.500
		213 „Instalații tehnice și mijloace de transport"	7.500	5.248.736
		302 „Materiale consumabile"		82.090
		371 „Mărfuri"		306.636
		4111 „Clienți"		60.335
		4118 „Clienți incerți sau în litigiu"		17.500
		471 „Cheltuieli înregistrate în avans"		382.448
		5121 „Conturi la bănci în lei"		33.444

Scanned with OKEN Scanner

3. Transferul datoriilor de la societatea C către societatea A (prin „compensarea" parţială cu creanţa apărută la „vânzarea" activelor):

%	=	461 „Debitori diverşi"		7.093.859
162 „Credite bancare pe termen lung"			214.342	
401 „Furnizori"			2.812.600	
404 „Furnizori de imobilizări"			3.293.525	
472 „Venituri înregistrate în avans"			773.392	

4. Închiderea contului de venituri, respectiv a contului de cheltuieli, apărute la fuziune:

121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	8.687.489	8.687.489
7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	8.687.489	8.687.489

5. Închiderea conturilor de capitaluri proprii:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	-	1.593.630
1012 „Capital subscris vărsat"			796.815	
1061 „Rezerve legale"			47.000	
1068 „Alte rezerve"			3.840.737	
117 „Rezultatul reportat"			-2.898.250	
121 „Profit sau pierdere"			-192.672	

Situaţia conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul" are sold final creditor de 1.593.630 lei;
- contul 461 „Debitori diverşi" are sold final debitor 1.593.630 lei.

Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când societatea C dispare juridic, adică atunci când foştii ei asociaţi devin investitori la societatea A.

6. Închiderea conturilor 456 şi 461

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	461 „Debitori diverşi"	1.593.630	1.593.630

În contabilitatea societăţii absorbante A se înregistrează următoarele operaţiuni:

1. Înregistrarea primei de fuziune corespunzătoare aportului net preluat de la societatea B[87]:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	1042 „Prime de fuziune"	6.085.220	6.085.220

2. Creşterea capitalului social şi prima de fuziune ca urmare a absorbţiei societăţii C:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	1.593.630	-
		1012 „Capital subscris vărsat"		78.890
		1042 „Prime de fuziune" / Rezerve legale		47.000
		1042 „Prime de fuziune" / Alte sume		1.467.740

[87] Ţinând cont de faptul că societatea absorbantă A deţine 100% din părţile sociale ale societăţii absorbite B, ca urmare a absorbţiei nu se emit părţi sociale şi nu are loc o creştere de capital social la societatea absorbantă. Cu ocazia preluării aportului de la societatea absorbită B, se înregistrează doar prima de fuziune.

Scanned with OKEN Scanner

3. Preluarea elementelor de activ de la cele două societăți absorbite B și C , la care se adaugă diferența dintre valoarea globală și valoarea activului net contabil al societății B (1.479.975 lei):

%	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"		15.225.009
205 „Concesiuni, brevete, licențe, mărci comerciale, drepturi și active similare"			723.000	
207 „Fond comercial"			1.479.975	
208 „Alte imobilizări corporale"			1.300	
212 „Construcții"			3.804.000	
213 „Instalații tehnice și mijloace de transport"			8.281.507	
302 „Materiale consumabile"			82.090	
371 „Mărfuri"			330.910	
4111 „Clienți"			83.735	
4118 „Clienți incerți sau în litigiu"			20.000	
471 „Cheltuieli înregistrate în avans"			382.448	
5121 „Conturi la bănci în lei"			36.044	

4. Preluarea datoriilor și a ajustării pentru deprecierea creanțelor față de clienți:

456 „Decontări cu asociați privind capitalul"	=	%	7.546.159	
		162 „Credite bancare pe termen lung"		422.792
		401 „Furnizori"		3.047.450
		404 „Furnizori de imobilizări"		3.293.525
		472 „Venituri înregistrate în avans"		773.392
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		9.000

5. Anularea titlurilor de participare deținute de societatea A la societatea B prin diminuarea primei de fuziune:

1042 „Prime de fuziune"	=	261 „Acțiuni deținute la entități afiliate"	1.344.800	1.344.800

6. Recunoașterea rezervei legale preluate de la societatea C:

1042 „Prime de fuziune" / Rezerve legale	=	1061 „Rezerve legale"	47.000	47.000

Așa cum se poate constata din situația de mai jos, contul 456 „Decontări cu asociați privind capitalul", în urma acestor articole contabile, se soldează:

D	456	C
	6.085.220	15.225.009
	1.593.630	
	7.546.159	
	15.225.009	15.225.009

Etapa VII. Bilanțul societății absorbante după fuziune

După înregistrarea operațiunilor ocazionate de fuziune, balanța de verificare a societății absorbante A se prezintă astfel:

Scanned with OKEN Scanner

Balanţa de verificare pe solduri finale a absorbantei A, după fuziune

Tabelul nr. 2.42

Simbol cont	Denumire cont	Solduri A înainte de fuziune		Rulaje la fuziune		Solduri A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	3.253.100	-	78.890	-	3.331.990
1042	Prime de fuziune	-	-	1.391.800	7.599.960	-	6.208.160
105	Rezerva din reevaluare	-	30.373.500	-	-	-	30.373.500
1061	Rezerve legale	-	650.000	-	47.000	-	697.000
1068	Alte rezerve	-	24.433.731	-	-	-	24.433.731
117	Rezultat reportat	-	-6.324.426	-	-	-	-6.324.426
121	Profit sau pierdere	-	8.586.295	-	-	-	8.586.295
162	Credite bancare pe termen lung	-	5.552.000	-	422.792	-	5.974.792
205	Concesiuni, brevete, licenţe, mărci comerciale, drepturi şi active similare	448.000	-	723.000	-	1.171.000	-
207	Fond comercial	-	-	1.479.975	-	1.479.975	-
208	Alte imobilizări corporale	-	-	1.300	-	1.300	-
212	Construcţii	12.500.000	-	3.804.000	-	16.304.000	-
213	Instalaţii tehnice şi mijloace de transport	35.277.790	-	8.281.507	-	43.559.297	-
214	Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecţie a valorilor umane şi materiale şi alte active corporale	16.509.745	-	-	-	16.509.745	-
261	Acţiuni deţinute la entităţi afiliate	1.344.800	-	-	1.344.800	-	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	175.000	-	-	-	175.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	233.500	-	-	-	233.500
2814	Amortizarea altor imobilizări corporale	-	50.000	-	-	-	50.000
302	Materiale consumabile	-	-	82.090	-	82.090	-
371	Mărfuri	1.463.400	-	330.910	-	1.794.310	-
378	Diferenţe de preţ la mărfuri	-	710	-	-	-	710
401	Furnizori	-	269.069	-	3.047.450	-	3.316.519
404	Furnizori de imobilizări	-	2.366.930	-	3.293.525	-	5.660.455
4111	Clienţi	1.750.000	-	83.735	-	1.833.735	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	69.384	-	20.000	-	89.384	-
456	Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul	-	-	15.225.009	15.225.009	-	-
471	Cheltuieli înregistrate în avans	-	-	382.448	-	382.448	-
472	Venituri înregistrate în avans	-	-	-	773.392	-	773.392
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	29.600	-	9.000	-	38.600
5121	Conturi la bănci în lei	285.890	-	36.044	-	321.934	-
	Total	**69.649.009**	**69.649.009**	**31.841.818**	**31.841.818**	**83.529.218**	**83.529.218**

Scanned with OKEN Scanner

Cazul 11 – Fuziunea prin absorbție, când una sau mai multe societăți transferă în totalitate patrimoniul lor unei alte societăți existente (metoda activului net contabil)

Așa cum am precizat în subcapitolul precedent, în condițiile în care se optează pentru *metoda activului net contabil*, calculele specifice fuziunii pornesc de la premisa că valoarea aportului net de fuziune este egală cu activul net contabil. Astfel, elementele bilanțiere sunt preluate de către societatea absorbantă la valoarea la care acestea au fost evidențiate în contabilitatea societății absorbite. În particular, recunoașterea în contabilitatea societății absorbante a elementelor de natura activelor primite de la societatea absorbită se efectuează la valoarea contabilă netă sau la valoarea contabilă brută, caz în care se preiau distinct ajustările corespunzătoare, așa cum sunt acestea evidențiate în contabilitatea societății absorbite.

Aplicația cazul 11. Fuziunea prin absorbție (metoda activului net contabil)

Considerăm că societatea absorbantă A, având un capital social de 250.000 lei (25.000 acțiuni cu valoarea nominală unitară de 10 lei), fuzionează cu societatea absorbită B cu un capital social de 156.250 lei (31.250 acțiuni cu valoarea nominală unitară de 5 lei). Situațiile lor contabile înainte de fuziune se concretizează în următoarea balanță de verificare:

Balanța de verificare pe solduri finale a societății absorbante A și a societății absorbite B

Tabelul nr. 2.43

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale societatea A		Solduri finale societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	250.000	-	156.250
105	Rezerve din reevaluare	-	390.625	-	143.750
1061	Rezerve legale	-	-	-	18.750
1068	Alte rezerve	-	359.375	-	120.000
117	Rezultatul reportat	-	100.000	-	155.000
121	Profit sau pierdere	150.000	-	-	-
211	Terenuri	250.000	-	130.000	
212	Construcții	700.000	-	304.375	-
213	Instalații tehnice și mijloace de transport	478.125	-	-	-
2812	Amortizarea construcțiilor	-	60.500	-	121.875
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	305.125	-	-
302	Materiale consumabile	-	-	103.125	-
371	Mărfuri	137.500	-	-	-
397	Ajustări pentru deprecierea mărfurilor	-	12.500	-	-
401	Furnizori	-	584.375	-	20.000
4111	Clienți	200.000	-	200.000	-
4118	Clienți incerți sau în litigiu	75.000	-	34.375	
419	Clienți – creditori	-	-	-	133.125
462	Creditori diverși	-	50.000	-	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți	-	9.375	-	34.375
5121	Conturi la bănci în lei	130.000	-	125.000	-
5311	Casa în lei	1.250		6.250	
Total		**2.121.875**	**2.121.875**	**903.125**	**903.125**

Scanned with OKEN Scanner

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Rezultate inventarierii şi evaluării activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii, efectuate cu ocazia fuziunii, la societăţile A şi B au fost înregistrate în contabilitate conform normelor contabile în vigoare (OMFP 1802/2014 cu modificările ulterioare).

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Pe baza datelor din balanţa de verificare înainte de fuziune, bilanţurile de fuziune ale societăţii absorbante A şi absorbite B sunt sintetizate în tabelul nr. 2.44:

Bilanţul de fuziune

Tabelul nr. 2.44

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**1.062.500**	**312.500**
II. Imobilizări corporale	1.062.500	312.500
B. Active circulante	**521.875**	**434.375**
I. Stocuri	125.000	103.125
II. Creanţe	265.625	200.000
IV. Casa şi conturi la bănci	131.250	131.250
Total activ	*1.584.375*	*746.875*
Pasiv		
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**634.375**	**153.125**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**950.000**	**593.750**
I. Capital subscris	250.000	156.250
III. Rezerve din reevaluare	390.625	143.750
IV. Rezerve	359.375	138.750
V. Profitul sau pierderea reportată	100.000	155.000
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	-150.000	-
Total pasiv	*1.584.375*	*746.875*

Etapa III. Stabilirea ratei de schimb a acţiunilor societăţilor A şi B

În proiectul de fuziune este prevăzut ca valoarea contabilă a acţiunilor celor două societăţi să fie determinată luând în considerare valoarea activului net contabil ca valoare de aport.

În aceste condiţii, aporturile nete ale celor două societăţi, stabilite cu ocazia fuziunii, înregistrează următoarele valori:

- pentru societatea A: **950.000 lei;**
- pentru societatea B: **593.750 lei.**

Urmează stabilirea valorilor contabile ale acţiunilor celor două firme. Pentru aceasta, notăm valoarea contabilă a unei acţiuni A cu *a* şi valoarea contabilă a unei acţiuni B cu *b*.

$$a=\frac{950.000}{25.000}=38\,lei \text{ şi } b=\frac{593.750}{31.250}=19\,lei.$$

Raportul de schimb teoretic va fi de $\frac{b}{a}=\frac{19}{38}=\frac{1}{2}=0,5$, adică A va emite 0,5 acţiuni noi pentru fiecare acţiune B existentă (sau o nouă acţiune A pentru fiecare două acţiuni B existente înainte de fuziune).

Etapa IV. Determinarea numărului de acţiuni de emis, a mărimii creşterii capitalului social şi a primei de fuziune

În cazul fuziunii prin absorbţie, după stabilirea raportului de schimb, se calculează

Scanned with OKEN Scanner

numărul de acțiuni pe care le va emite societatea absorbantă, precum și valoarea cu care va spori capitalul social al acesteia.

În exemplul considerat, calculele sunt următoarele:

- în condițiile în care *raportul de schimb* este de 0,5, numărul de acțiuni A de emis va fi egal cu 31.250 x 0,5 = 15.625 acțiuni;
- cunoscând că valoarea nominală a unei acțiuni A este de 10 lei/acțiune, putem calcula *suma cu care va crește capitalul social* al societății A, respectiv: 15.625 acțiuni x 10 lei/acțiune = 156.250 lei;
- cum valoarea netă a aportului lui B este de **593.750** lei, va apărea o *primă de fuziune* de **593.750 – 156.250 = 437.500 lei.**

Etapa V. Evidențierea în contabilitatea societăților implicate a operațiunilor ocazionate de fuziune

În consecință, **în contabilitatea societății A** se înregistrează următoarele operațiuni:

1. Creșterea capitalului social, odată cu atribuirea celor 15.625 acțiuni foștilor acționari ai societății B (reținem că rezerva legală preluată de A de la B este de 18.750 lei):

456 „Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul”	=	%	593.750	-
		1012 „Capital subscris vărsat”		156.250
		1042.1 „Prime de fuziune” / Rezervă legală		18.750
		1042.2 „Prime de fuziune” / Alte sume		418.750

2. Preluarea de la societatea B a elementelor de natura activelor (la valoarea netă):

%	=	891 „Bilanț de deschidere”		781.250
211 „Terenuri”			130.000	
212 „Construcții”			182.500	
302 „Materiale consumabile”			103.125	
4111 „Clienți”			200.000	
4118 „Clienți incerți sau în litigiu”			34.375	
5121 „Conturi la bănci în lei”			125.000	
5311 „Casa în lei”			6.250	

3. Preluarea de la societatea B a elementelor de natura datoriilor și a ajustării pentru deprecierea creanțelor – clienți:

891 „Bilanț de deschidere”	=	%	187.500	
		401 „Furnizori”		20.000
		419 „Clienți – creditori”		133.125
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți”		34.375

4. Recunoașterea rezervei legale preluate de la societatea absorbită B:

1042.1 „Prime de fuziune” / Rezervă legală	=	1061 „Rezerve legale”	18.750	18.750

5. Închiderea conturilor 456 și 891

891 „Bilanț de deschidere”	=	456 „Decontări cu asociați privind capitalul”	593.750	593.750

În contabilitatea societății B, după procedura stabilită prin OMFP 897/2015, avem de înregistrat următoarele operațiuni:

Scanned with OKEN Scanner

1. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura capitalurilor proprii transferate:

%	=	456 „Decontări cu asociaţi privind capitalul"		593.750
1012 „Capital subscris vărsat"			156.250	
105 „Rezerve din reevaluare"			143.750	
1061 „Rezerve legale"			18.750	
1068 „Alte rezerve"			120.000	
117 „Rezultatul reportat"			155.000	

2. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura activelor transferate către societatea absorbantă A, după diminuarea în prealabil a valorii brute a imobilizărilor cu valoarea amortizării corespunzătoare:

2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	121.875	121.875
892 „Bilanţ de închidere"	=	%	781.250	
		211 „Terenuri"		130.000
		212 „Construcţii"		182.500
		302 „Materiale consumabile"		103.125
		4111 „Clienţi"		200.000
		4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"		34.375
		5121 „Conturi la bănci în lei"		125.000
		5311 „Casa în lei"		6.250

3. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura datoriilor şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor – clienţi de la societatea B:

%	=	892 „Bilanţ de închidere"		187.500
401 „Furnizori"			20.000	
419 „Clienţi – creditori"			133.125	
491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"			34.375	

4. Închiderea conturilor 456 şi 892:

456 „Decontări cu asociaţi privind capitalul"	=	892 „Bilanţ de închidere"	593.750	593.750

Etapa VI. Bilanţul societăţii absorbante după fuziune

După toate aceste operaţiuni, societatea B îşi încetează existenţa, iar balanţa de verificare a societăţii absorbante A se prezintă astfel (considerăm drept date relevante soldurile înainte de fuziune, rulajele ocazionate de fuziune şi soldurile după fuziune):

Balanţa de verificare pe solduri finale a absorbantei A, după fuziune

Tabelul nr. 2.45

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea A înainte de fuziune		Rulaje ocazionate de fuziune		Solduri finale la societatea A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	250.000	-	156.250		406.250
1042	Prime de fuziune	-	-	18.750	437.500		418.750
105	Rezerve din reevaluare	-	390.625	-	-	-	390.625
1061	Rezerve legale	-	-	-	18.750	-	18.750
1068	Alte rezerve	-	359.375	-	-		359.375
117	Rezultatul reportat	-	100.000	-	-	-	100.000
121	Profit sau pierdere	150.000	-	-	-	150.000	-
211	Terenuri	250.000	-	130.000		380.000	
212	Construcţii	700.000	-	182.500	-	882.500	-
213	Instalaţii tehnice şi	478.125	-	-	-	478.125	-

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea A înainte de fuziune		Rulaje ocazionate de fuziune		Solduri finale la societatea A după fuziune	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
	mijloace de transport						
2812	Amortizarea construcțiilor	-	60.500	-	-	-	60.500
2813	Amortizarea echipamentelor tehnologice	-	305.125	-	-	-	305.125
302	Materiale consumabile	-	-	103.125	-	103.125	-
371	Mărfuri	137.500	-	-	-	137.500	-
397	Ajustări pentru deprecierea mărfurilor	-	12.500	-	-	-	12.500
401	Furnizori	-	584.375	-	20.000	-	604.375
4111	Clienți	200.000	-	200.000	-	400.000	-
4118	Clienți incerți sau în litigiu	75.000	-	34.375	-	109.375	-
419	Clienți – creditori	-	-	-	133.125	-	133.125
456	Decontări cu asociații / acționarii privind capitalul	-	-	593.750	593.750	-	-
462	Creditori diverși	-	50.000	-	-	-	50.000
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor clienți	-	9.375	-	34.375	-	43.750
5121	Conturi la bănci în lei	130.000	-	125.000	-	255.000	-
5311	Casa în lei	1.250	-	6.250	-	7.500	-
Total		**2.121.875**	**2.121.875**	**1.393.750**	**1.393.750**	**2.903.125**	**2.903.125**

2.2.5. Contabilitatea operațiunilor de fuziune prin contopire

Diferența cea mai importantă față de fuziunea prin absorbție este că toate societățile care fuzionează își încetează existența, iar societatea care rezultă preia activele și pasivele acestora.

2.2.5.1. Aspecte contabile generale privind operațiunile de fuziune prin contopire

Conform prevederilor OMFP 897/2015, dar și a celorlalte reglementări contabile (Legea contabilității nr. 82/1991 republicată, cu modificările și completările ulterioare, OMFP 1802/2014 cu modificările ulterioare, OMFP 2844/2016 cu modificările și completările ulterioare), din punct de vedere contabil, derularea unei operațiuni de **fuziune prin contopire, la fel ca și în cazul fuziunii prin absorbție,** presupune parcurgerea următoarelor etape:

a) Inventarierea și evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societăților care fuzionează, precum și înregistrarea rezultatelor inventarierii și ale evaluării, efectuate cu această ocazie, respectând prevederile OMFP 2861/2009 pentru aprobarea *Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii,* precum și reglementările contabile în vigoare. Vor fi puse în evidență valorile juste ale activelor și ale datoriilor identificabile ale firmelor care dispar.

b) Întocmirea situațiilor financiare înainte de fuziune de către societățile care urmează să fuzioneze. Aceste situații financiare numite *cu scop special* se depun la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, în termen de 30 zile de la aprobarea acestora de

Scanned with OKEN Scanner

către adunarea generală a acţionarilor / asociaţilor. Pe baza acestora se determină capitalurile proprii (activul net contabil) şi, dacă este cazul, şi valorile globale ale firmelor ce urmează să dispară.

c) Evaluarea globală a societăţilor şi determinarea aportului net. Pentru evaluarea societăţilor implicate în fuziune şi stabilirea aportului net se poate folosi una dintre următoarele metode[88]:

- *metoda activului net contabil* – presupune că valorile utilizate în cadrul operaţiunii de fuziune se bazează pe activul net contabil, ceea ce înseamnă că elementele bilanţiere sunt preluate de către noua societate la valoarea la care acestea au fost evidenţiate în contabilitatea societăţilor care le cedează;
- *metoda evaluării globale* – presupune că valorile utilizate în cadrul operaţiunii de fuziune sunt stabilite de evaluatori autorizaţi, acestea fiind cuprinse în raportul de evaluare întocmit în acest scop. În acest caz, elementele bilanţiere ale societăţilor care le cedează sunt preluate de către noua societate la valoarea rezultată în urma evaluării.

Valoarea stabilită prin una dintre metodele menţionate, reprezintă valoarea aportului net de fuziune al fiecărei societăţi implicate în fuziune.

d) Constituirea noii societăţi pe baza capitalului propriu (activului net) sau a valorilor globale ale societăţilor care fuzionează şi determinarea numărului de acţiuni sau părţi sociale, prin raportarea capitalului propriu (activului net) la valoarea nominală a unei acţiuni sau a unei părţi sociale; în acelaşi timp se stabileşte eventuala primă de fuziune[89].

e) Evidenţierea în contabilitatea societăţilor implicate a operaţiunilor efectuate cu ocazia fuziunii*, după cum urmează:

1. Pentru societatea nou constituită sunt avute în vedere următoarele aspecte[90]:

- elementele de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii primite ca aport sunt preluate pe baza balanţei de verificare sintetice, balanţei de verificare analitice, altor registre, jurnale şi documente, precum şi a protocolului de predare-primire;
- în cazul folosirii metodei activului net contabil, elementele de natura activelor primite de la societăţile care îşi încetează existenţa sunt recunoscute în contabilitatea societăţii nou constituite la valoarea contabilă netă sau la valoarea contabilă brută; în acest din urmă caz se preiau distinct ajustările corespunzătoare, aşa cum sunt acestea evidenţiate în contabilitatea societăţilor care îşi încetează existenţa;
- în cazul folosirii metodei evaluării globale, diferenţele între valoarea aportului net de fuziune (valoarea globală) şi valoarea activului net contabil se recunosc în contabilitatea societăţii nou constituite pe seama elementelor bilanţiere cărora le corespund; eventuala diferenţă nealocată reprezintă fond comercial;
- în protocolul de predare-primire se precizează soldurile conturilor societăţilor care îşi încetează existenţa, precum şi orice alte informaţii relevante legate de elementele

---

[88] ***OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor, precum şi de retragere sau excludere a unor asociaţi din cadrul societăţilor*, pct. 15, alin. a).

[89] Cea mai simplă variantă a fuziunii prin contopire este cea în care emisiunea acţiunilor sau a părţilor sociale se face la o valoare nominală egală cu valoarea de emisiune, ceea ce face ca operaţiunea să nu genereze prime de fuziune. Totuşi, pentru ca firmele fuzionate să nu calculeze impozit pe profit pe rezervele legale existente deja în contabilităţile proprii, prin proiectul de fuziune se poate stabili ca aceste rezerve să se transfere la firma apărută ca rezultat al fuziunii şi, de aici, rezultă că aportul este format din capital social şi prima corespunzătoare rezervei legale transferate (maxim 20% din capitalul social apărut).

* Deşi OMPF 897/ 2015 face distincţie din punct de vedere contabil între cele două tipuri de fuziuni, prin absorbţie şi prin contopire, prezentarea aspectelor legate de această etapă nu este făcută separat.

[90] ***OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor, precum şi de retragere sau excludere a unor asociaţi din cadrul societăţilor*, pct. 20, alin. a).

Scanned with OKEN Scanner

preluate. De asemenea, în acest protocol se precizează și rezultatul înregistrat în contul de profit și pierdere de către societățile care își încetează existența, aferent perioadei dintre data la care au fost întocmite situațiile financiare și data întocmirii protocolului. La societatea nou constituită, înregistrarea preluării acestui rezultat se efectuează pe seama contului 117 „Rezultatul reportat" / analitic distinct.

2. ***Pentru societățile care își încetează existența*** sunt avute în vedere următoarele aspecte[91]:

- elementele de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii sunt transmise societății nou constituite;
- în situația în care valoarea aportului net de fuziune este egal cu valoarea activului net contabil, scoaterea din evidență a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii se face la valoarea existentă în contabilitate;
- în situația în care valoarea activului net contabil nu este egală cu valoarea aportului net de fuziune (metoda evaluării globale), diferențe rezultate sunt recunoscute ca elemente de câștiguri sau pierderi din fuziune (cu ajutorul conturilor 6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital" și 7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital").

În protocolul de predare-primire, care trebuie să conțină informații explicite cu privire la elementele de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii preluate de societatea nou constituită de la societățile care își încetează existența, trebuie să fie precizate inclusiv valorile fiscale ale acestor elemente. De asemenea, trebuie predate și documentele care atestă dreptul de proprietate asupra bunurilor și valorilor transferate.

Reflectarea în contabilitatea societăților implicate a operațiunilor generate de fuziunea prin contopire, în condițiile utilizării celor două categorii de metode, se prezintă astfel:

1. Cazul metodei evaluării globale

a) La societățile care se dizolvă

1. Reflectarea valorii activului transferat:

461 „Debitori diverși"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"

2. Diminuarea valorii brute a activelor cu valoarea ajustărilor:

% 28XX Amortizarea imobilizărilor 29X Conturi de ajustări	=	2XX Conturi de imobilizări
39X Conturi de ajustări	=	3XX Conturi de stocuri
59X Conturi de ajustări	=	5XX Conturi de trezorerie

3. Descărcarea gestiunii cu activele predate:

6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"	=	% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanțe 5XX Conturi de trezorerie

[91] *Ibidem*, pct. 20, alin. b).

Scanned with OKEN Scanner

4. Transferul datoriilor şi a ajustărilor pentru deprecierea creanţelor către societatea nou înfiinţată:

% 16X, 4XX, 519X Conturi de datorii 49X Conturi de ajustări pentru deprecierea creanţelor	=	461 „Debitori diverşi"

5. Închiderea contului de venituri şi, respectiv de cheltuieli, apărute la fuziune:

121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"
7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" /analitic din fuziune

6. Scoaterea din evidenţă a capitalurilor proprii:

% 1XX Conturi de capitaluri proprii 121 „Profit sau pierdere" / analitic din fuziune	=	456 „Decontări cu asociaţii privind capitalul"

7. Închiderea conturilor 456 şi 461:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	461 „Debitori diverşi"

b) La societatea nou înfiinţată

1. Preluarea elementelor de activ ale societăţilor care dispar:

% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanţe 5XX Conturi de trezorerie	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"

2. Preluarea elementelor de datorii, ajustări pentru deprecierea creanţelor şi capitaluri proprii ale societăţilor care dispar:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	% 16X, 4XX, 519X Conturi de datorii 49X Conturi de ajustări pentru deprecierea creanţelor
456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	% 1XX Conturi de capitaluri proprii

2. Cazul valorii contabile nete

a) La societăţile care se dizolvă

1. Scoaterea din evidenţă a elementelor de capitaluri proprii transferate:

% 1XX Conturi de capitaluri proprii	=	456 „Decontări cu asociaţii privind capitalul"

2. Diminuarea valorii brute a activelor cu valoarea ajustărilor:

% 28XX Amortizarea imobilizărilor 29X Conturi de ajustări	=	2XX Conturi de imobilizări
39X Conturi de ajustări	=	3XX Conturi de stocuri
59X Conturi de ajustări	=	5XX Conturi de trezorerie

Scanned with OKEN Scanner

3. Scoaterea din evidență a elementelor de activ transferate:

892 „Bilanț de închidere”	=	% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanțe 5XX Conturi de trezorerie

4. Transferul către societatea nou înființată a elementelor de pasiv de natura datoriilor și a ajustărilor pentru deprecierea creanțelor:

% 49X Conturi de ajustări 16X, 4XX, 519X Conturi de datorii	=	892 „Bilanț de închidere”

5. Închiderea contului 456:

456 „Decontări cu acționarii/asociații privind capitalul”	=	892 „Bilanț de închidere”

b) La societatea nou înființată

1. Înregistrarea capitalului social și preluarea rezervei legale a societăților care dispar:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	% 1012 „Capital subscris vărsat” 1061 „Rezerve legală”

2. Preluarea elementelor de activ ale societăților care dispar:

% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanțe 5XX Conturi de trezorerie	=	891 „Bilanț de deschidere”

3. Preluarea elementelor de pasiv de natura datoriilor și a ajustărilor pentru deprecierea creanțelor de la societățile care dispar:

891 „Bilanț de deschidere”	=	% 49X Conturi de ajustări 16X, 4XX, 519X Conturi de datorii

4. Închiderea contului 456:

891 „Bilanț de deschidere”	=	456 „Decontări cu acționarii/asociații privind capitalul”

2.2.5.2. Aplicații privind operațiunile de fuziune prin contopire

Ne propunem să exemplificăm prin câte o aplicație fuziunea prin contopire, în condițiile utilizării metodei evaluării globale, respectiv prin metoda activului net contabil.

Aplicația 1. Fuziunea prin care mai multe societăți transferă în totalitate patrimoniul lor unei societăți nou constituite (fuziunea prin contopire în condițiile metodei evaluării globale)

Situația elementelor de activ, datorii și capitaluri proprii a două societăți A și B ce urmează să fuzioneze prin contopire este prezentată în următoarea balanță de verificare:

Scanned with OKEN Scanner

Balanţa de verificare înainte de fuziune
Tabelul nr. 2.46

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale Societatea A		Solduri finale Societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	225.000	-	360.000
1061	Rezerve legale	-	45.000	-	72.000
1068	Alte rezerve	-	54.000	-	180.000
117	Rezultatul reportat	-	36.000	-	202.500
211	Terenuri	20.000	-	-	-
212	Construcţii	281.000	-	257.000	-
2131	Echipamente tehnologice	500.000	-	602.500	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	33.000	-	97.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	300.000	-	200.000
371	Mărfuri	99.000	-	342.000	-
378	Diferenţe de preţ la mărfuri	-	9.000	-	18.000
401	Furnizori	-	399.000	-	-
404	Furnizori de imobilizări	-	150.000	-	828.000
4111	Clienţi	260.000	-	634.500	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	50.500	-	225.000	-
461	Debitori diverşi	36.000	-	-	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	22.500	-	112.500
5121	Conturi la bănci în lei	27.000	-	9.000	-
Total		**1.273.500**	**1.273.500**	**2.070.000**	**2.070.000**

Pentru capitalul social, avem următoarele informaţii:

Elemente	**Pentru absorbanta A**	**Pentru absorbita B**
Număr acţiuni existente	22.500 acţiuni	7.200 acţiuni
Valoarea nominală a unei acţiuni	10 lei	50 lei

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

În urma evaluării efectuate de evaluatori autorizaţi cu ocazia fuziunii, s-a constatat că valoarea globală a societăţilor înregistrează următoarele creşteri faţă de activul net contabil: pentru societatea A cu 40,000 lei şi pentru societatea B cu 235.500 lei. Aceste creşteri nu au putut fi asociate unor elemente identificabile.

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Bilanţurile de fuziune ale societăţilor A şi B sunt sintetizate în tabelul următor:

Bilanţul de fuziune
Tabelul nr. 2.47

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**508.000**	**798.000**
I. Imobilizări necorporale	40.000	235.500
II. Imobilizări corporale	468.000	562.500

Scanned with OKEN Scanner

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
B. Active circulante	**441.000**	**1.080.000**
I. Stocuri	90.000	324.000
II. Creanțe	324.000	747.000
IV. Casa și conturi la bănci	27.000	9.000
Total activ	***949.000***	***1.878.000***
Pasiv		
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**549.000**	**828.000**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**400.000**	**1.050.000**
I. Capital subscris	225.000	360.000
IV. Rezerve	99.000	252.000
V. Profitul sau pierderea reportată	36.000	202.500
VI. Profitul sau pierderea exercițiului financiar	40.000	235.500
Total pasiv	***949.000***	***1.878.000***

Etapa III. Evaluarea globală a societăților

În aceste condiții, situația aportului net al fiecăreia din cele două societăți implicate în fuziune, egal cu activul net contabil corectat cu eventuala diferență din evaluare, este următoarea:

Aportul net A = 360.000+ 40.000= 400.000 lei.

Aportul net B = 814.500+ 235.500= 1.050.000 lei.

Etapa IV. Stabilirea ratei de schimb a acțiunilor societăților A și B

Pentru a calcula numărul de acțiuni care trebuie emise de către noua societate, trebuie să avem în vedere că, potrivit hotărârilor adunărilor generale ale acționarilor societăților A și B:

- valoarea nominală a acțiunilor societății nou constituite C este de 10 lei/acțiune;
- valoarea capitalului social al societății nou constituite C este egală cu aportul net cumulat al celor două societăți A și B care fuzionează, mai puțin valoarea rezervei legale care va fi recunoscută ca atare de către noua societate.

Etapa V. Determinarea numărului de acțiuni de emis de către societatea nou constituită

Elemente de calcul, precum și calculul numărului de acțiuni emise sunt sistematizate în tabelul de mai jos:

Elemente de calcul a numărului de acțiuni a noii societăți

Tabelul nr. 2.48

Nr. crt.	Elemente	Societatea A	Societatea B
1.	Activul net contabil	360.000	814.500
2.	Creșterea valorii globale față de activul net contabil	40.000	235.500
3.	Aportul net	400.000	1.050.000
4.	Rezerva legală*	45.000	72.000
5.	Aportul net diminuat cu rezerva legală	355.000	978.000
6.	Valoarea nominală a acțiunilor societății nou constituite	10 lei/acțiune	10 lei/acțiune
7.	Numărul de acțiuni noi ce trebuie emise = aportul net al societății diminuat cu valoarea rezervei legale / valoarea nominală	355.000/10 lei/acțiune = 35.500 acțiuni	978.000/10 lei/acțiune = 97.800 acțiuni

*Pentru a evita plata impozitului pe profit corespunzător rezervei legale, aceasta va fi recunoscută ca atare la societatea nou constituită.

Prin urmare, noua societate C va emite un număr total de 133.300 acțiuni la valoarea nominală de 10 lei/acțiune, iar valoarea capitalului social va fi de:

133.300 acțiuni x 10 lei/ acțiune = 1.333.000 lei.

Scanned with OKEN Scanner

Etapa VI. Evidenţierea în contabilitatea societăţilor implicate a operaţiunilor ocazionate de fuziune

Reflectarea în contabilitate a operaţiunilor efectuate cu ocazia fuziunii se prezintă astfel:

a) La societăţile care se dizolvă

Societatea A

1. Reflectarea valorii activului transferat de societatea A către societatea nou constituită, prin însumarea valorii totale a activelor identificate în bilanţ cu creşterea de valoare rezultată în urma evaluării globale efectuate cu ocazia fuziunii:

461 „Debitori diverşi"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	949.000	949.000
Venit = 909.000 + 40.000 = 949.000 lei				

2. Scoaterea din evidenţă a elementelor de activ transferate, inclusiv a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi, după diminuarea în prealabil a valorii activelor cu valoarea posturilor rectificative (amortizări şi diferenţe de preţ la mărfuri):

2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	33.000	33.000
2813 „ Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"	=	2131 „Echipamente tehnologice"	300.000	300.000
378 „Diferenţe de preţ la mărfuri"	=	371 „Mărfuri"	9.000	9.000
%	=	%	931.500	931.500
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"		211 „Terenuri"	909.000	20.000
		212 „Construcţii"		248.000
491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"		2131 „Echipamente tehnologice"	22.500	200.000
		371 „Mărfuri"		90.000
		4111 „Clienţi"		260.000
		4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"		50.500
		461 „Debitori diverşi"		36.000
		5121 „Conturi la bănci în lei"		27.000

3. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura datoriilor transferate de la societatea A către societatea nou înfiinţată:

%	=	461 „Debitori diverşi"		549.000
401 „Furnizori"			399.000	
404 „Furnizori de imobilizări"			150.000	

4. Închiderea conturilor de venituri şi cheltuieli apărute la fuziune în contabilitatea societăţii A:

121 „Profit sau pierdere" / Analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	909.000	909.000
7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / Analitic din fuziune	949.000	949.000

5. Scoaterea din evidenţă a elementelor de capitaluri proprii:

%	=	456 „Decontări cu asociaţii privind capitalul"	-	400.000
1012 „Capital subscris vărsat"			225.000	
1061 „Rezerve legală"			45.000	
1068 „Alte rezerve"			54.000	
117 „Rezultatul reportat"			36.000	
121 „Profit sau pierdere" / Analitic din fuziune			40.000	

Scanned with OKEN Scanner

6. Situația conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul" are sold final creditor de 400.000 lei;
- contul 461 „Debitori diverși" are sold final debitor egal cu 949.000 – 549.000 = 400.000 lei.

Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când societatea A dispare juridic, adică atunci când foștii ei acționari devin investitori la societatea nou înființată:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	461 „Debitori diverși"	400.000	400.000

Societatea B

1. Reflectarea valorii activului transferat de societatea B către societatea nou constituită, prin însumarea valorii totale a activelor identificate în bilanț cu creșterea de valoare rezultată în urma evaluării globale efectuate cu ocazia fuziunii:

461 „Debitori diverși" Venit = 1.642.500+ 235.500 = 1.878.000 lei	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"	1.878.000	1.878.000

2. Scoaterea din evidență a elementelor de activ transferate, inclusiv a ajustării pentru deprecierea creanțelor față de clienți, după diminuarea în prealabil a valorii activelor cu valoarea posturilor rectificative (amortizări și diferențe de preț la mărfuri):

2812 „Amortizarea construcțiilor"	=	212 „Construcții"	97.000	97.000
2813 „Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport"	=	2131 „Echipamente tehnologice"	200.000	200.000
378 „Diferențe de preț la mărfuri"	=	371 „Mărfuri"	18.000	18.000
%	=	%	1.755.000	1.755.000
6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"		212 „Construcții"	1.642.500	160.000
		2131 „Echipamente tehnologice"		402.500
491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		371 „Mărfuri"	112.500	324.000
		4111 „Clienți"		634.500
		4118 „Clienți incerți sau în litigiu"		225.000
		5121 „Conturi la bănci în lei"		9.000

3. Scoaterea din evidență a elementelor de natura datoriilor transferate de la societatea B către societatea nou înființată:

404 „Furnizori de imobilizări"	=	461 „Debitori diverși"	828.000	828.000

4. Închiderea conturilor de venituri și cheltuieli apărute la fuziune în contabilitatea societății B:

121 „Profit sau pierdere" / Analitic din fuziune	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"	1.642.500	1.642.500
7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"	=	121 „Profit sau pierdere" / Analitic din fuziune	1.878.000	1.878.000

Scanned with OKEN Scanner

5. Scoaterea din evidenţă a elementelor de capitaluri proprii:

%	=	456 „Decontări cu asociaţii privind capitalul"	-	1.050.000
1012 „Capital subscris vărsat"			360.000	
1061 „Rezerve legală"			72.000	
1068 „Alte rezerve"			180.000	
117 „Rezultatul reportat"			202.500	
121 „Profit sau pierdere" / Analitic din fuziune			235.500	

6. Situaţia conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul" are sold final creditor de 1.050.000 lei;
- contul 461 „Debitori diverşi" are sold final debitor egal cu 1.878.000 – 828.000 = 1.050.000 lei.

Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când A dispare juridic, adică atunci când foştii ei acţionari devin investitori la societatea nou înfiinţată:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	461 „Debitori diverşi"	1.050.000	1.050.000

b) La societatea C nou înfiinţată

1. Evidenţierea constituirii noii societăţi al cărei capital social este egal cu aportul rezultat din fuziune:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	1.450.000	
		1012 „Capital subscris vărsat"		1.333.000
		1042 „Prime de fuziune" / Rezerve legale		117.000

2. Preluarea elementelor de natura activelor de la cele două societăţi care dispar, A şi B:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"		2.962.000
211 „Terenuri"			20.000	
212 „Construcţii"			408.000	
2131 „Echipamente tehnologice"			602.500	
371 „Mărfuri"			414.000	
4111 „Clienţi"			894.500	
4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"			275.500	
461„Debitori diverşi"			36.000	
5121 „Conturi la bănci în lei"			36.000	
207 „Fond comercial"			275.500	

3. Preluarea elementelor de natura datoriilor şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi ale celor două societăţi, A şi B, care îşi încetează existenţa:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	1.512.000	
		401 „Furnizori"		399.000
		404 „Furnizori de imobilizări"		978.000
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"		135.000

4. Recunoaşterea rezervei legale preluate de la cele două societăţi, A şi B, care îşi încetează existenţa:

1042 „Prime de fuziune" / Rezerve legale	=	1061 „Rezerve legale"	117.000	117.000

Scanned with OKEN Scanner

Etapa VII. Bilanțul întocmit de către societatea nou constituită, în urma fuziunii celor două societăți care se dizolvă

După înregistrarea operațiunilor ocazionate de fuziune, balanța de verificare a societății nou constituite C se prezintă astfel:

Balanța de verificare pe solduri finale a societății nou constituie C după fuziune

Tabelul nr. 2.49

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale după fuziune	
		Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	1.333.000
1061	Rezerve legale	-	117.000
207	Fond comercial	275.500	
211	Terenuri	20.000	-
212	Construcții	408.000	-
2131	Echipamente tehnologice	602.500	
371	Mărfuri	414.000	-
401	Furnizori		399.000
404	Furnizori de imobilizări		978.000
4111	Clienți	894.500	-
4118	Clienți incerți sau în litigiu	275.500	-
461	Debitori diverși	36.000	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți	-	135.000
5121	Conturi la bănci în lei	36.000	-
	Total	2.962.000	2.962.000

Aplicația 2. Fuziune prin care mai multe societăți transferă în totalitate patrimoniul lor unei societăți nou constituite (fuziunea prin contopire, în condițiile metodei activului net contabil)

Situația elementelor de activ, datorii și capitaluri proprii ale societății A, care are un capital social de 150.000 lei (30.000 părți sociale x 5 lei/partea socială) și a societății B cu un capital social de 240.000 lei (60.000 părți sociale x 4 lei/partea socială), ce urmează să fuzioneze prin contopire, este prezentată în următoarea balanță de verificare:

Balanța de verificare înainte de fuziune

Tabelul nr. 2.50

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale Societatea A		Solduri finale Societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	150.000	-	240.000
105	Rezerve din reevaluare	-	100.000	-	-
1061	Rezerve legale	-	30.000	-	48.000
1068	Alte rezerve	-	36.000	-	120.000
117	Rezultatul reportat	-	24.000	-	135.000
211	Terenuri	80.000	-	100.000	-
212	Construcții	154.000	-	171.000	-
2131	Echipamente tehnologice	300.000	-	302.000	-
2812	Amortizarea construcțiilor	-	22.000	-	44.000
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	200.000	-	132.000
345	Produse finite	66.000	-	-	-
348	Diferențe de preț la produse	-	6.000	-	-
371	Mărfuri	-	-	228.000	-
378	Diferențe de preț la mărfuri	-	-	-	12.000
401	Furnizori	-	266.000	-	242.000

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale Societatea A		Solduri finale Societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
4111	Clienţi	240.000	-	423.000	-
419	Clienţi – creditori	-	100.000	-	352.000
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	33.600	-	150.000	-
461	Debitori diverşi	24.000	-	-	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	15.000	-	75.000
5121	Conturi la bănci în lei	33.400	-	20.000	-
5311	Casa în lei	18.000		6.000	
Total		**949.000**	**949.000**	**1.400.000**	**1.400.000**

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Rezultate inventarierii şi evaluării activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii, efectuate cu ocazia fuziunii, la societăţile A şi B au fost înregistrate în contabilitate conform normelor contabile în vigoare.

Etapa II. Bilanţul de fuziune întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia fuziunii

Bilanţurile de fuziune ale societăţilor A şi B sunt sintetizate în tabelul următor:

Bilanţul de fuziune

Tabelul nr. 2.51

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**312.000**	**397.000**
II. Imobilizări corporale	312.000	397.000
B. Active circulante	**394.000**	**740.000**
I. Stocuri	60.000	216.000
II. Creanţe	282.600	498.000
IV. Casa şi conturi la bănci	51.400	26.000
Total activ	*706.000*	*1.137.000*
Pasiv		
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**366.000**	**594.000**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**340.000**	**543.000**
I. Capital subscris	150.000	240.000
III. Rezerve din reevaluare	100.000	-
IV. Rezerve	66.000	168.000
V. Profitul sau pierderea reportată	24.000	135.000
Total pasiv	*706.000*	*1.137.000*

Etapa III. Stabilirea ratei de schimb a părţilor sociale ale societăţilor A şi B

Prin hotărârile adunărilor generale ale asociaţilor societăţilor A şi B s-a stabilit că:

- valoarea nominală a părţilor sociale ale societăţii nou constituite C este de 10 lei/parte socială;
- valoarea capitalului social al societăţii nou constituite C este egal cu activul net contabil cumulat al celor două societăţi A şi B care fuzionează, mai puţin valoarea rezervei legale care va fi recunoscută ca atare de către noua societate.

Scanned with OKEN Scanner

Etapa IV. Determinarea numărului de părți sociale emis de către societatea nou constituită

Elemente de calcul, precum și calculul numărului de titluri emise sunt sistematizate în tabelul de mai jos:

Elemente de calcul a numărului de părți sociale a noii societăți

Tabelul nr. 2.52

Nr. crt.	Elemente	Societatea A	Societatea B
1.	Activul net contabil	340.000	543.000
2.	Rezerva legală*	30.000	48.000
3.	Activul net contabil diminuat cu rezerva legală	310.000	495.000
4.	Valoarea nominală a părților sociale ale societății nou constituite	10 lei/parte socială	10 lei/parte socială
5.	Numărul de părți sociale noi ce trebuie emise = activul net contabil al societății diminuat cu valoarea rezervei legale / valoarea nominală	310.000/10 lei/parte socială = 31.000 părți sociale	495.000/10 lei/parte socială = 49.500 părți sociale

*Pentru a evita plata impozitului pe profit corespunzător rezervei legale, aceasta va fi recunoscută ca atare la societatea nou constituită.

Prin urmare, noua societate C va emite un număr total de 80.500 părți sociale la valoarea nominală de 10 lei/parte socială, iar valoarea capitalului social va fi de:

80.500 părți sociale x 10 lei/ parte socială = 805.000 lei.

Etapa V. Evidențierea în contabilitatea societăților implicate a operațiunilor ocazionate de fuziune

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor efectuate cu ocazia fuziunii se prezintă astfel:

b) La societățile care se dizolvă

Societatea A

1. Scoaterea din evidență a elementelor de activ transferate, după diminuarea în prealabil a valorii activelor cu valoarea posturilor rectificative (amortizări și diferențe de preț la produse):

2812 „Amortizarea construcțiilor”	=	212 „Construcții”	22.000	22.000
2813 „Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport”	=	2131 „Echipamente tehnologice”	200.000	200.000
348 „Diferențe de preț la produse”	=	345 „Produse finite”	6.000	6.000
892 „Bilanț de închidere”	=	%	721.000	
		211 „Terenuri”		80.000
		212 „Construcții”		132.000
		2131 „Echipamente tehnologice”		100.000
		345 „Produse finite”		60.000
		4111 „Clienți”		240.000
		4118 „Clienți incerți sau în litigiu”		33.600
		461„Debitori diverși”		24.000
		5121 „Conturi la bănci în lei”		33.400
		5311 „Casa în lei”		18.000

2. Scoaterea din evidență a elementelor de natura datoriilor, precum și a ajustării pentru deprecierea creanțelor față de clienți, transferate de la societatea A către societatea nou înființată C:

%	=	892 „Bilanț de închidere”		381.000
401 „Furnizori”			266.000	
419 „Clienți – creditori”			100.000	
491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți”			15.000	

Scanned with OKEN Scanner

3. Scoaterea din evidenţă a elementelor de capitaluri proprii:

%	=	456 „Decontări cu asociaţii privind capitalul"	-	340.000
1012 „Capital subscris vărsat"			150.000	
105 „Rezerve din reevaluare"			100.000	
1061 „Rezerve legală"			30.000	
1068 „Alte rezerve"			36.000	
117 „Rezultatul reportat"			24.000	

4. Situaţia conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul" are sold final creditor de 340.000 lei;

- contul 892 „Bilanţ de închidere" are sold final debitor egal cu 721.000 – 381.000 = 340.000 lei.

Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când societatea A dispare juridic, adică atunci când foştii ei acţionari devin investitori la societatea nou înfiinţată:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	892 „Bilanţ de închidere"	340.000	340.000

Societatea B

1. Scoaterea din evidenţă a elementelor de activ transferate, după diminuarea în prealabil a valorii activelor cu valoarea posturilor rectificative (amortizări şi diferenţe de preţ la mărfuri):

2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	44.000	44.000
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"	=	2131 „Echipamente tehnologice"	132.000	132.000
378 „Diferenţe de preţ la mărfuri"	=	371 „Mărfuri"	12.000	12.000
892 „Bilanţ de închidere"	=	%	1.212.000	
		211 „Terenuri"		100.000
		212 „Construcţii"		127.000
		2131 „Echipamente tehnologice"		170.000
		371 „Mărfuri"		216.000
		4111 „Clienţi"		423.000
		4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"		150.000
		5121 „Conturi la bănci în lei"		20.000
		5311 „Casa în lei"		6.000

2. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura datoriilor, precum şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi, transferate de la societatea B către societatea nou înfiinţată C:

%	=	892 „Bilanţ de închidere"		669.000
401 „Furnizori"			242.000	
419 „Clienţi – creditori"			352.000	
491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"			75.000	

3. Scoaterea din evidenţă a elementelor de capitaluri proprii:

%	=	456 „Decontări cu asociaţii privind capitalul"	-	543.000
1012 „Capital subscris vărsat"			240.000	
1061 „Rezerve legală"			48.000	
1068 „Alte rezerve"			120.000	
117 „Rezultatul reportat"			135.000	

4. Situaţia conturilor rămase cu sold se prezintă astfel:

- contul 456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul" are sold final creditor de 543.000 lei;

Scanned with OKEN Scanner

- contul 892 „Bilanț de închidere" are sold final debitor egal cu 1.212.000 – 669.000 = 543.000 lei.

Cele două conturi rămase cu sold se închid atunci când societatea B dispare juridic, adică atunci când foștii ei acționari devin investitori la societatea nou înființată:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	892 „Bilanț de închidere"	543.000	543.000

c) La societatea C nou înființată

1. Evidențierea constituirii noii societăți al cărei capital social este egal cu aportul rezultat din fuziune:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	% 1012 „Capital subscris vărsat" 1042 „Prime de fuziune" / Rezerve legale	883.000	 805.000 78.000

2. Preluarea elementelor de natura activelor de la cele două societăți care dispar, A și B:

%	=	891 „Bilanț de deschidere"		1.933.000
211 „Terenuri"			180.000	
212 „Construcții"			259.000	
2131 „Echipamente tehnologice"			270.000	
345 „Produse finite"			60.000	
371 „Mărfuri"			216.000	
4111 „Clienți"			663.000	
4118 „Clienți incerți sau în litigiu"			183.600	
461„Debitori diverși"			24.000	
5121 „Conturi la bănci în lei"			53.400	
5311 „Casa în lei"			24.000	

3. Preluarea elementelor de natura datoriilor și a ajustării pentru deprecierea creanțelor față de clienți ale celor două societăți, A și B, care își încetează existența:

891 „Bilanț de deschidere"	=	% 401 „Furnizori" 419 „Clienți – creditori" 491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"	1.050.000	 508.000 452.000 90.000

4. Recunoașterea rezervei legale preluate de la cele două societăți, A și B, care își încetează existența:

1042 „Prime de fuziune" / Rezerve legale	=	1061 „Rezerve legale"	78.000	78.000

5. Închiderea conturilor 456 și 891:

891 „Bilanț de deschidere"	=	456 „Decontări cu acționarii/asociații privind capitalul"	883.000	883.000

Etapa VI. Bilanțul întocmit de către societatea nou constituită, în urma fuziunii celor două societăți care se dizolvă

După înregistrarea operațiunilor ocazionate de fuziune, balanța de verificare a societății nou constituite C se prezintă astfel:

Balanța de verificare pe solduri finale a societății nou constituie C după fuziune

Tabelul nr. 2.53

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale după fuziune	
		Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	805.000
1061	Rezerve legale	-	78.000
211	Terenuri	180.000	-

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale după fuziune	
		Debitoare	Creditoare
212	Construcţii	259.000	-
2131	Echipamente tehnologice	270.000	-
345	Produse finite	60.000	
371	Mărfuri	216.000	-
401	Furnizori	-	508.000
4111	Clienţi	663.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	183.600	-
419	Clienţi – creditori	-	452.000
461	Debitori diverşi	24.000	-
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	90.000
5121	Conturi la bănci în lei	53.400	-
5311	Casa în lei	24.000	
	Total	1.933.000	1.933.000

2.3. Operaţiuni de achiziţii

2.3.1. Aspecte strategice şi operaţionale privind achiziţiile

După cum am menţionat la începutul acestui capitol, în literatura de specialitate, termenul de *achiziţie* este folosit adeseori în strânsă legătură cu cel de fuziune, ca parte a expresiei *fuziuni şi achiziţii* (în limba engleză, *mergers & acquisitions* – M & A). Acest lucru face ca, în multe cazuri, cele două noţiuni să fie considerate sinonime, fiind adesea folosite în mod interschimbabil. Motivaţia din spatele nerealizării unei distincţii între fuziuni şi achiziţii poate consta în aceea că rezultatul acestor tranzacţii este adesea aceleaşi[92]: două entităţi (sau mai multe) cu proprietari diferiţi încep să-şi deruleze operaţiunile sub acelaşi „acoperiş" (conducere), pentru a atinge anumite obiective strategice sau financiare. De altfel, norma internaţională de raportare financiară regrupează ambele operaţiuni sub denumirea de *combinări de întreprinderi.*

Cu toate acestea, există diferenţe între fuziune şi achiziţie din punct de vedere juridic, financiar, fiscal, strategic şi chiar cultural. Astfel, *achiziţia* este o tranzacţie prin care o întreprindere o cumpără pe o alta, în totalitate sau parţial (adică cumpără doar o divizie, o linie de produse sau anumite active)[93]. Cu alte cuvinte, această tranzacţie presupune ca o entitate, *cumpărătorul*, să achiziţioneze active sau acţiuni ale alteia, *vânzătorul*, sub forma plăţilor în bani, acţiuni ale cumpărătorului sau alte active ale acestuia[94]. În cazul în care se cumpără titluri, acestea nu sunt, de regulă, combinate cu cele ale cumpărătorului, ci sunt evidenţiate separat, ca imobilizări financiare. Dacă tranzacţia presupune achiziţia de active ale vânzătorului, acestea devin active ale cumpărătorului care speră şi aşteaptă ca, în timp, valoarea lor să depăşească preţul plătit, sporind averea acţionarilor ca urmare a beneficiilor strategice sau financiare ale tranzacţiei[95].

---

[92] Sherman, A. J., *Mergers and Acquisitions from A to Z*, 3rd edition, AMACOM, New York, 2011, p. 3.

[93] Snow, B., *Mergers and Acquisitions for Dummies*, Wiley Publishing, New Jersey, USA, 2011, p. 12.

[94] De exemplu, la achiziţia WhatsApp de către Facebook, în 2014, plata s-a făcut astfel: 12 miliarde $ în acţiuni Facebook (contravaloarea unui număr de 177,8 milioane acţiuni comune), 4,59 miliarde $ în bani şi alte 45,9 milioane de acţiuni distribuite fondatorilor şi angajaţilor WhatsApp pe o perioadă de patru ani. Totalul tranzacţiei a ajuns, astfel, la 19 miliarde $. Pentru detalii vezi Olson, P., *Facebook closes $19 billion WhatsApp deal*, 6 octombrie 2014, disponibil la http://www.forbes.com/sites/parmyolson/2014/10/06/facebook-closes-19-billion-whatsapp-deal/#1f1bc3b5179e, accesat la 29.12.2019.

[95] Sherman, A. J., *op. cit.*, p. 3.

Scanned with OKEN Scanner

Compania cumpărătoare este, de regulă, mai puternică din punct de vedere al mărimii, structurii și operațiunilor derulate decât cea cumpărată, care se numește *companie țintă* (în limba engleză, *target company*). În plus, tranzacția de cumpărare se poate realiza cu acordul părților implicate (fiind una amiabilă – *friendly*) sau nu, caz în care este o achiziție ostilă (*hostile*)[96]. Acestea sunt două dintre principalele trăsături ale achizițiilor care le diferențiază de fuziuni. Acestea din urmă pot implica entități de talii similare și nu sunt, de regulă, tranzacții ostile. În plus, în cazul achizițiilor, nu se formează o nouă entitate cu recunoaștere juridică, ceea ce se întâmplă, de exemplu, la fuziunile prin contopire și, de regulă, nu dispare niciuna din companiile participante (cazul fuziunii prin absorbție).

Achiziția se realizează, așadar, prin cumpărarea de active sau prin obținerea unui număr de acțiuni sau părți sociale care permite dobândirea unei poziții de control. În cazul achiziției de titluri, se folosește adesea sintagma de *preluare* (în limba engleză, *takeover*) a entității cumpărate, ceea ce echivalează cu transferul controlului de la un grup de acționari la altul, de manieră amiabilă (*friendly takeover*) sau ostilă (*hostile takeover*)[97]. Diferențele dintre cele două tipuri de preluări țin de[98]: modul de plată (prin lichidități sau schimb de acțiuni la preluarea amiabilă, doar prin lichidități la preluarea ostilă); anunțarea operațiunii (anticipată, până la un punct în cazul achiziției amiabile, surpriză în celălalt caz); performanțele entității țintă (peste media sectorului de activitate în primul caz, sub această medie la preluări ostile); numărul de ofertanți (unul singur la achiziții amiabile, mai mulți la achiziții ostile) etc.

Exemple recente foarte cunoscute de achiziții sunt cumpărarea Instragram de Facebook în 2011, achiziția LinkedIn de Microsoft în 2016 – pentru domeniul IT, cumpărarea ActavisGenerics de TevaPharmaceutical Industries, în 2015, și achiziția Synthes de către Johnson & Johnson, în 2012 – pentru domeniul farmaceutic. În România, amintim exemple precum preluarea indirectă a Albalact de către Lactalis (Franța), în 2016; cumpărarea a încă 45% din UniCredit Țiriac Bank de către UniCredit (în 2015); achiziția afacerilor din România ale Lafarge și Holcim de către CRH (din Irlanda), în 2015; preluarea pachetului majoritar al Băncii Comerciale Carpatica de către Patria Bank (tot în 2015). Toate aceste informații se găsesc în presa financiară și în rapoartele publicate periodic de firme mari de consultanță, precum Ernst & Young sau PricewaterhouseCoopers. De asemenea, pentru fuziunile care implică societăți înregistrate în România, proiectele de fuziune se publică în *Monitorul Oficial*, fiind astfel disponibile pentru consultare.

Motivațiile achizițiilor sunt legate, în principal, de *crearea de valoare pentru acționari*, deoarece, cel puțin teoretic, două companii luate împreună valorează mai mult decât suma acestora considerate individual. Alte beneficii așteptate ale acestor tranzacții sunt realizarea de economii de scară, sporirea eficienței și îmbunătățirea vizibilității pe piață. Unele companii utilizează achizițiile pentru obținerea unei creșteri imediate, sporirea competitivității și profitabilității sau extinderea ariei operațiunilor derulate. O sinteză a posibilelor motivații este redată în tabelul nr. 2.54.

[96] Un exemplu celebru de achiziție ostilă este preluarea PeopleSoft Inc. de către Oracle Corporation în 2004, la un preț de 10,3 miliarde $. Pentru detalii, vezi Bank, D., *After 18 month battle, Oracle finally wins over PeopleSoft*, decembrie 2014, disponibil la https://www.wsj.com/articles/SB110293586982698273, accesat la 14.10.2018.

[97] Surbhi, S., *Difference between Merger and Acquisition*, 4 mai 2015, disponibil la http://keydifferences.com/difference-between-merger-and-acquisition.html#ixzz4U8AteKly, accesat la 19.12.2018.

[98] Hurduzeu, G., *Achiziții de firme pe piața de capital*, Ed. Economică, București, 2002, p. 24, *apud* Tiron Tudor, A., Răchișan, R., Cristea, Ș., *Combinări de întreprinderi. Fuziuni și achiziții*, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2005, p. 56.

Scanned with OKEN Scanner

Posibile motivaţii ale părţilor implicate în operaţiuni de achiziţii
Tabelul nr. 2.54

Motivaţiile vânzătorului	Motivaţiile cumpărătorului
Posibila retragere a unui acţionar sau conflicte ireconciliabile între acţionari	Creşterea veniturilor şi/sau reducerea costurilor
Inabilitatea de a fi competitiv în mod individual sau de a diversifica activitatea	Accesul la noi tehnologii
Nevoia de a face economii de costuri prin economii de scală	Sinergii operaţionale orizontale sau verticale sau economii de scală
Accesul la resursele mai mari ale cumpărătorului	Presiuni în creştere din partea investitorilor
	Subutilizarea resurselor
	Dorinţa de reducere a numărului competitorilor şi de creştere a cotei de piaţă
	Necesitatea intrării pe alte pieţe geografice (mai ales dacă cea existentă este saturată)
	Dorinţa de diversificare a produselor sau serviciilor
	Utilizarea capitalurilor disponibile
	Îmbunătăţirea activităţii de management, obţinerea unei licenţe de operare, raţiunile personale ale managerilor etc.

Sursa: Sherman, A. J., *op. cit.*, pp. 9-11, şi Tiron Tudor, A., Răchişan, R., Cristea, Ş., *Combinări de întreprinderi. Fuziuni şi achiziţii*, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2005, p. 75

O altă motivaţie interesantă este aceea de a avea acces la şi a recruta oameni de valoare, manageri sau specialişti cu înaltă calificare. De exemplu, Mark Zukerberg de la Facebook cataloghează majoritatea achiziţiilor companiei sale drept „achiziţii de talente"[99]. Oamenii talentaţi, de multe ori fondatori ai companiilor ţintă, îmbunătăţesc cultura antreprenorială, primind, adesea, poziţii cheie în conducerea entităţii cumpărătoare[100].

Alegerea de către cumpărător a uneia sau alteia dintre oportunităţile de achiziţii apărute depinde de criterii atât calitative, cât şi cantitative. Cele calitative se referă la[101]: atractivitatea intrinsecă a segmentului de piaţă pe care operează societatea ţintă; adecvarea poziţiei pe piaţă a entităţii ţintă, care este dată de poziţia geografică, reputaţia şi notorietatea firmei, tipul clientelei sale etc.; sinergiile operaţionale, comerciale, financiare aşteptate; accesibilitatea societăţii-ţintă, dată de structura capitalului său, cotarea sa pe o piaţa bursieră, existenţa printre acţionari a unor investitori instituţionali (financiari) etc. Criteriile cantitative au în vedere: talia şi rentabilitatea societăţii ţintă; impactul achiziţiei asupra rentabilităţii societăţii cumpărătoare; profilul financiar al potenţialului grup format în urma tranzacţiei şi flexibilitatea acestuia etc.

Din punct de vedere tehnic, pentru derularea unei operaţiuni de achiziţie este, adesea, necesară strângerea unei echipe de specialişti cu experienţă şi cunoştinţe solide în domenii precum: evaluarea afacerilor, juridic, fiscal, contabil, financiar, comercial, strategii de afaceri, psihologia cumpărătorului şi vânzătorului etc. La acestea se adaugă forţa de persuasiune şi talentul de negociere. Expertiza specialiştilor menţionaţi trebuie utilizată încă din faza de pregătire a achiziţiei, pentru identificarea corectă a potenţialelor societăţi ţintă. Pentru aceasta, este necesară realizarea unei cercetări temeinice a eventualelor ţinte, care să includă[102]: delimitarea unui perimetru de cercetare pe criterii geografice şi/sau pe sectoare de activitate şi competenţe căutate; elaborarea unei liste iniţiale, folosind baze de date despre companii, anuare, informaţii de la târguri profesionale, ale asociaţiilor de profil sau ale sindicatelor etc.;

[99] Kumar, R., Strategic financial management book, Academic Press, Londra, 2017, p. 327.
[100] Este cazul unuia dintre fondatorii WhatsApp, companie cumpărată de Facebook în 2014, Jan Koum, care a fost numit în consiliul de administraţie al Facebook (pentru detalii vezi Olson, P., *Facebook closes $19 billion WhatsApp deal*, 6 octombrie 2014, disponibil la http://www.forbes.com/sites/parmyolson/2014/10/06/facebook-closes-19-billion-whatsapp-deal/#1f1bc3b5179e, accesat la 29.12.2018).
[101] Memento Expert PwC, *Fusions & Acquisitions*, Editions Francis Lefebvre, Levallois, 2015, p. 50.
[102] *Ibidem*, pp. 48-49.

Scanned with OKEN Scanner

filtrarea informațiilor după criterii de natură financiară (precum cifra de afaceri, rentabilitatea, capacitatea de îndatorare, natura acționariatului, gradul de fragmentare a capitalului etc.), comercială (natura produselor sau serviciilor oferite, caracteristicile portofoliului de clienți etc.) sau operațională (deținerea de brevete, calitatea dotărilor tehnico-productive); elaborarea unei liste mai restrânse ca urmare a iterațiilor succesive și a rafinării progresive a criteriilor utilizate; analizarea în profunzime a firmelor rămase pe lista scurtă.

Cercetarea inițială trebuie urmată de supravegherea segmentelor de piață și/sau a ariilor geografice în care activează entitățile țintă, de monitorizare a activității economice și a strategiei enunțate de acestea și de utilizarea cu bună credință, respectând regulile de confidențialitate, a informațiilor dobândite în scopul realizării operațiunii de achiziție. Problema confidențialității este cu atât mai importantă în cazul în care societatea țintă este cotată la bursă, deoarece transmiterea informațiilor trebuie să se facă cu respectarea cerințelor impuse de organismele de supraveghere, în vederea asigurării unui tratament egal tuturor acționarilor.

2.3.2. Achiziții prin cumpărare de acțiuni

Operațiunea de achiziție prin cumpărarea de acțiuni constă în *transferul proprietății titlurilor (acțiuni sau părți sociale) ce dau drept de control* de la acționarii / asociații societății țintă către cei ai societății achizitoare[103]. Această definiție a achiziției corespunde celei prevăzute în normele internaționale de raportare financiară pentru termenul de „combinări de întreprinderi"[104]. Cumpărătorul, care este inițiatorul tranzacției, poate fi chiar o persoană fizică și realizează transferul de proprietate în beneficiul său. Achiziția de participații poate fi una majoritară, care permite obținerea unei poziții de ***control exclusiv*** (numit și *de drept*), dar poate fi și minoritară, caz în care aparent nu se deține controlul. Există însă și un *control de fapt*, ce intervine în cazul în care nu se deține majoritatea drepturilor de vot, dar în care autoritatea se exercită pe baza unor acorduri suplimentare făcute cu ceilalți investitori[105].

Versiunile mai vechi ale normelor contabile internaționale[106] precizau că prin *control* se înțelege puterea de a stabili și de a dirija politicile financiare și operaționale ale unei întreprinderi, în scopul de a obține avantaje din activitățile acesteia. În timp, definiția noțiunii de *control* a suferit modificări și nuanțări. Astfel, IFRS 10 „Situații financiare consolidate"[107] precizează că un investitor controlează o entitate în care a investit atunci când acesta este expus sau are drepturi asupra unor randamente variabile rezultate din participarea sa în entitatea în care a investit și are capacitatea de a influența acele venituri prin autoritatea[108] exercitată asupra respectivei entități.

Controlul se poate numi *exclusiv* atunci când o entitate deține, direct sau indirect, majoritatea drepturilor de vot într-o altă întreprindere (numită *filială*), respectiv mai mult de 50% din drepturile de vot din adunarea generală a acționarilor. Această situație îi permite să desemneze organele de administrare, conducere și control ale filialei.

---

[103] Meier, O., Schier, G., *Fusions, Acquisitions. Stratégie. Finance. Management*, 5e édition, Dunod, Paris, 2016, p. 62.

[104] Este vorba despre IFRS 3 „Combinări de întreprinderi", care precizează că o combinare de întreprinderi este o tranzacție sau un eveniment prin care achizitorul obține controlul asupra uneia sau mai multor întreprinderi; această tranzacție poate lua forma unei fuziunii sau a unei achiziții. Pentru detalii vezi ***IFRS 3 Business Combinations, 2016, disponibil la http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2016/ifrs03.pdf.

[105] Istrate, C., *Contabilitate și raportări financiare individuale și consolidate*, Editura Polirom, Iași, 2016, p. 212.

[106] Vezi IFRS 3 „Combinări de întreprinderi", versiunea inițială (2004).

[107] ***IFRS 10 „Consolidated financial statements", 2016, disponibil la http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2016/ifrs10.pdf, accesat la 30 decembrie 2018.

[108] Tot în IFRS 10, se precizează că noțiunea de *autoritate* desemnează „drepturile existente care conferă capacitatea curentă de a coordona activitățile relevante". La rândul lor, acestea reprezintă activitățile entității în care s-a investit, care au o influență semnificativă asupra rentabilității / randamentului acelei entități.

Scanned with OKEN Scanner

O altă formă de control este *cel în comun*, definit în IAS 28 „Investiţii în entităţile asociate şi asocieri în participaţie" drept controlul partajat al unui angajament, convenit într-o formă contractuală, care se manifestă doar atunci când deciziile legate de activităţile relevante necesită consimţământul unanim al părţilor care deţin controlul comun. Controlul în comun se exercită în[109]: *exploatările în participaţie* (un angajament comun în cadrul căruia părţile care deţin controlul comun al angajamentului (numite operatori) au drepturi la activele şi obligaţii privind datoriile aferente angajamentului) sau *asocierile în participaţie* (un angajament comun în cadrul căruia părţile care deţin controlul comun al angajamentului (asociaţii) au drepturi la activele nete ale angajamentului). Cu alte cuvinte, controlul în comun presupune că niciuna dintre societăţi nu poate exercita, în mod singular, control exclusiv. Acestea stabilesc, în virtutea unui acord, modul de desfăşurare a activităţilor economice supuse controlului în comun.

Reglementările contabile definesc şi noţiunea de *influenţă semnificativă* drept capacitatea de a participa la luarea deciziilor de politică financiară şi de exploatare ale entităţii în care s-a investit, fără a exercita un control exclusiv sau un control în comun asupra acestor politici. Potrivit IAS 28, dar şi normelor româneşti reprezentate prin OMFP 1802/2014, întreprinderea în care investitorul exercită o influenţă semnificativă se numeşte *entitate asociată*. Dacă o entitate deţine, direct sau indirect (de exemplu, prin filiale), 20% sau mai mult din drepturile de vot ale entităţii în care s-a investit, se presupune că aceasta exercită o influenţă semnificativă, cu excepţia cazului în care se poate demonstra clar că nu este aşa. Dimpotrivă, dacă entitatea deţine, direct sau indirect, mai puţin de 20% din drepturile de vot ale entităţii în care s-a investit, se presupune că aceasta nu exercită o influenţă semnificativă, cu excepţia cazului în care o astfel de influenţă poate fi demonstrată clar. O participaţie substanţială sau majoritară a unui alt investitor nu exclude neapărat posibilitatea ca o entitate să exercite o influenţă semnificativă.

În sinteză, relaţiile de control sau influenţă generate de achiziţia de participaţii sunt redate în tabelul nr. 2.55.

Tipuri de control sau de influenţă

Tabelul nr. 2.55

Tip de control/ influenţă	Entitatea controlată sau influenţată
Control exclusiv	Filială
Control în comun	Asociere în participaţie sau exploatare în participaţie
Influenţă semnificativă	Entitate asociată

Decizia de achiziţie a titlurilor societăţii ţintă este luată de consiliul de administraţie sau de directorat, după obţinerea împuternicirii necesare din partea acţionarilor întruniţi în Adunarea generală extraordinară (AGAE)[110]. De altfel, într-un anume sens, decizia de achiziţie este una de a realiza o investiţie financiară tradiţională cu două excepţii[111]: i) sumele în joc pot necesita recurgerea la surse de finanţare specifice (autofinanţare, împrumut sau o nouă emisiune de acţiuni) şi ii) se creează o relaţie de tipul „societate mamă – filială", cu tot

[109] ***IFRS 11 „Joint Arrangements", 2016, disponibil la http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2016/ifrs11.pdf, accesat pe 06.02.2018. Unii autori (vezi Istrate, C., *op. cit.*, pp. 213-214) consideră nepotrivit modul de traducere în limba română a termenilor legaţi de controlul în comun din acest standard, propunând expresii precum „activităţi în comun" (pentru exploatare în participaţie) şi „co-întreprindere" (pentru asociere în participaţie).

[110] De exemplu, în raportul trimis Autorităţii de Supraveghere Financiară (ASF) şi Bursei de Valori Bucureşti (BVB) de către Consiliului de Administraţie al Vrancart S.A., în 2016, se precizează că unul dintre motivele convocării AGAE este „aprobarea împuternicirii Consiliului de administraţie, cu puteri depline, pentru efectuarea tuturor demersurilor şi formalităţilor necesare pentru dezvoltarea societăţii Vrancart S.A. prin *achiziţia unei societăţi* din domeniul de activitate a societăţii sau din activităţi conexe". Raportul este disponibil la http://www.bvb.ro/infocont/infocont16/VNC130716_ro.pdf, accesat la 30.04.2018.

[111] Meier, O., Schier, G., *op.cit.*, p. 63.

Scanned with OKEN Scanner

ceea ce implică acest angajament pentru cumpărător (din punct de vedere contabil, este vorba despre obligația de întocmire de către societatea mamă a situațiilor financiare consolidate).

Stabilirea prețului de cumpărare a acțiunilor societății țintă este unul dintre punctele cheie ale achiziției. Acesta trebuie să fie suficient de atractiv pentru acționarii entității vânzătoare (fiind adesea situat peste valoarea de piață a acțiunilor), dar și realist, pentru a face ca investiția cumpărătorului să fie rentabilă. Nivelul prețului de cumpărare poate juca un rol hotărâtor în modul de finanțare a achiziției, fiind uneori atât de ridicat, încât să necesite mobilizarea unor resurse serioase de către compania cumpărătoare. Contabil vorbind, prețul este important pentru reflectarea titlurilor achiziționate. Reglementările contabile naționale (OMFP 1802/2014) nu fac nicio referire explicită directă la valoarea de intrare a titlurilor dobândite la achiziția pe bază de acțiuni, dar prevederile ce vizează evaluarea la data intrării în entitate a imobilizărilor financiare pot fi aplicabile în acest caz. Este vorba despre evaluarea la *costul de achiziție*, format din prețul de cumpărare și costurile de tranzacționare direct atribuibile achiziției (onorarii și comisioane plătite agenților, consultanților, brokerilor și dealerilor, cotizații pentru agențiile de reglementare și burse, taxe și cheltuieli de transfer etc.).

Un alt aspect important este legat de *apariția și contabilizarea fondului comercial.* Conform OMFP 1802/2014, acesta se determină ca diferență între costul de achiziție al titlurilor de participare ale societății cumpărătoare (societatea mamă) și partea (proporția) corespunzătoare din activul net contabil al societății cumpărate (filiala), stabilit pe baza valorilor juste ale activelor și datoriilor identificabile. Prin urmare, la achiziție este necesară evaluarea activelor și datoriilor identificabile dobândite, prin stabilirea *valorilor juste* ale acestora. Acest pas este necesar și în vederea întocmirii situațiilor financiare consolidate de către întreprinderea achizitoare (societatea mamă), deoarece regula este ca elementele respective sa apară în bilanțul consolidat la valorile lor juste, și nu la valorile nete contabile la care figurează la filială la momentul intrării acesteia în perimetrul de consolidare.

De ce apare fondul comercial la achiziții? De exemplu, deoarece cumpărătorul plătește mai mult pentru active necorporale, precum mărci comerciale, titluri de publicații, liste de clienți, baze de date etc., pe care entitatea achiziționată nu le poate recunoaște în situațiile sale financiare individuale, întrucât nu se pot evalua credibil decât dacă sunt rezultatul unei tranzacții de piață – achiziția[112]. Potrivit reglementărilor din OMFP 1802/2014, fondul comercial este imobilizarea necorporală determinată prin *compensarea* valorii contabile a acțiunilor achiziționate cu proporția pe care acestea o reprezintă în capitalurile proprii ale emitentului titlurilor (cu alte cuvinte, activul net contabil al societății țintă exprimat în valori juste). Orice diferență rezultată în urma acestor compensări se recunoaște drept *fond comercial* (vezi formula de calcul nr. 2.1).

$$\text{Fond comercial} = \text{Costul titlurilor achiziționate} - \text{Partea ce revine societății mamă din capitalurile proprii ale filialei} \quad (2.1)$$

Partea ce revine achizitorului se calculează aplicând procentajul de interes asupra activului net al societății țintă în valori juste, la data achiziției[113]. Fondul comercial pozitiv, apărut atunci când costul titlurilor este mai mare decât valoarea justă a activului contabil net, este recunoscut ca un activ necorporal de către societatea cumpărătoare în situațiile financiare

[112] Istrate, C., *op. cit.* p. 280.

[113] Procentajul de interes arată drepturile financiare ale societății cumpărătoare luate în calcul la repartizarea capitalurilor proprii ale societății cumpărate. Dacă acest procentaj nu este de 100%, atunci diferența reprezintă interesele asociaților minoritari, numite *interese care nu se controlează* (în limba engleză, *non-controlling interests*). Pentru detalii, vezi Istrate, C., *op. cit.*, pp. 222-225 și 281-282.

Scanned with OKEN Scanner

consolidate. Conform OMFP 1802/2014, acesta se amortizează de-a lungul celei mai bune estimări a duratei sale de viaţă utilă[114].

Fondul comercial negativ apare în situaţia inversă, respectiv când costul titlurilor este mai mic decât partea la care dau dreptul din valoarea contabilă a companiei ţintă. Dacă entitatea achizitoare a plătit mai puţin pe aceste titluri, datorită unor pierderi şi cheltuieli viitoare pe care le anticipează că vor apărea, atunci ea amână recunoaşterea fondului comercial negativ la venituri, în contul de profit şi pierdere, până la apariţia respectivelor pierderi. Până atunci, fondul comercial negativ figurează în pasivul bilanţului, la venituri în avans. În caz contrar (respectiv, explicaţia fondului comercial negativ nu ţine de anticiparea de pierderi), recunoaşterea la venituri se realizează, conform OMFP 1802/2014, astfel:

a) valoarea fondului comercial negativ ce nu depăşeşte valorile juste ale activelor nemonetare identificabile achiziţionate trebuie recunoscută ca venit atunci când beneficiile economice viitoare cuprinse în activele identificabile amortizabile achiziţionate sunt consumate, deci, de-a lungul perioadei de viaţă utilă rămasă a acelor active; şi

b) valoarea fondului comercial negativ în exces faţă de valorile juste ale activelor nemonetare identificabile achiziţionate trebuie recunoscută imediat ca venit.

Un alt aspect interesant al achiziţiei bazate pe cumpărarea de acţiuni apare atunci când procesul de achiziţie ia forma unei *oferte publice de cumpărare de acţiuni.* Operaţiunile de achiziţie trebuie tratate cu şi mai mult prudenţă în acest caz, deoarece societatea ţintă este cotată la bursă, ceea ce înseamnă că se aplică şi prevederile regulamentelor specifice pieţei de capital[115]. Constrângerile legale privitoare la derularea ofertelor publice de cumpărare de acţiuni sunt necesare pentru a asigura transparenţa operaţiunilor şi garantarea unui tratament echitabil al tuturor acţionarilor, inclusiv a celor minoritari[116].

Conform *Legii nr. 297/2004 privind piaţa de capital*[117], oferta publică de cumpărare reprezintă oferta unei persoane de a cumpăra valori mobiliare, adresată tuturor deţinătorilor acestora, difuzată prin mijloace de informare în masă sau comunicată pe alte căi, dar sub condiţia posibilităţii egale de receptare din partea deţinătorilor respectivelor valori mobiliare. Această ofertă se face printr-un intermediar autorizat să presteze servicii de investiţii financiare.

Pentru derularea unei asemenea tranzacţii este necesară depunerea la Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF) a unei cereri de aprobare a documentului de ofertă, însoţită de un anunţ. Acesta poate fi lansat şi după emiterea deciziei de aprobare a documentului de ofertă de către ASF. Oferta publică de cumpărare devine obligatorie la data la care sunt publicate anunţul şi documentul de ofertă şi este valabilă pentru perioada înscrisă în cele două documente. La expirarea perioadei, oferta publică devine caducă.

După modul de plată, ofertele publice se pot clasifica în[118]: oferte de cumpărare pure, în cazul cărora titlurile sunt plătite în lichidităţi; oferte de schimb, bazate de schimbul de titluri între părţile implicate; oferte mixte, ce combină plata prin lichidităţi cu cea prin acţiuni.

Legea pieţei de capital reglementează mai multe *tipuri* de oferte publice de cumpărare:

- ***Oferta publică de preluare voluntară*** este oferta publică de cumpărare, adresată tuturor acţionarilor, pentru toate deţinerile acestora, lansată de o persoană care nu are

[114] Potrivit IFRS 3, fondul comercial nu se amortizează deoarece are o durată de viaţă nedefinită. Acesta suferă doar *deprecieri (impairments) nesistematice şi care nu pot fi reluate.*

[115] Există şi alte moduri de achiziţie a acţiunilor unei entităţi cotate, pe lângă oferta publică de cumpărare. Este vorba despre negocierea directă a unui pachet semnificativ de acţiuni cu un acţionar / acţionari ce are / au deţineri importante, în afara cotaţiilor bursiere. O altă variantă este cumpărarea progresivă, la bursă, a unor pachete mai mici de acţiuni care să conducă, în cele din urmă, la o ofertă publică de achiziţie.

[116] Meier, O., Schier, G., *op.cit.*, p. 69.

[117] ******Legea 297/2004 privind piaţa de capital,*** în *Monitorul Oficial* nr. 571/2004, cu modificările şi completările ulterioare, art. 193.

[118] Tiron Tudor, A., Răchişan, R., Cristea, Ş., *op. cit.*, p. 74.

Scanned with OKEN Scanner

această obligație, în vederea dobândirii a *mai mult de 33% din drepturile de vot* asupra unei societăți. După aprobarea anunțului ofertantului, acesta se comunică societății subiect al preluării care este obligată să transmită, în termen de cinci zile, ASF-ului, ofertantului și pieței reglementate pe care se tranzacționează acțiunile sale, poziția sa cu privire la oportunitatea preluării. Consiliul de administrație al societății, subiect al preluării, nu mai poate încheia niciun act și nu poate lua nicio măsură (de exemplu, să majoreze capitalul social sau să emită valori mobiliare care dau drept de subscripție ori conversie în acțiuni, să greveze sau să transfere active reprezentând cel puțin 1/3 din activul net conform ultimului bilanț anual) care să afecteze situația patrimonială sau obiectivele preluării, cu excepția actelor de administrare curentă, de la momentul recepționării anunțului preliminar. Pot fi însă efectuate acele operațiuni derivate din obligații asumate înainte de publicarea anunțului de preluare, precum și acele operațiuni aprobate în mod expres de adunarea generală extraordinară, convocată special ulterior anunțului preliminar. Prețul în cadrul unei oferte publice de cumpărare este cel puțin egal cu cel mai mare preț dintre:

a) cel mai mare preț plătit de ofertant sau de persoanele cu care acesta acționează în mod concertat[119] în perioada de 12 luni anterioară datei de depunere la ASF a documentației de ofertă;

b) prețul mediu ponderat de tranzacționare, aferent ultimelor 12 luni anterioare datei de depunere la ASF a documentației de ofertă.

În situația în care nu este aplicabil niciunul dintre cele două criterii, prețul de cumpărare este cel puțin egal cu activul net pe acțiune, conform ultimelor situații financiare ale emitentului. Durata ofertei publice de cumpărare nu este mai mică de 15 zile lucrătoare și nu poate depăși 50 de zile lucrătoare. Ofertantul sau persoanele cu care acționează în mod concertat nu mai pot lansa, timp de un an de la închiderea ofertei de preluare precedente, o altă ofertă publică de preluare a aceluiași emitent.

- ***Oferta publică concurentă*** reprezintă contra-oferta lansată de orice persoană, având ca obiect aceleași valori mobiliare, în următoarele condiții: i) să aibă ca obiect cel puțin aceeași cantitate de valori mobiliare sau să vizeze atingerea cel puțin a aceleiași participații la capitalul social; ii) să ofere un preț cu cel puțin 5% mai mare decât cel din prima ofertă. Lansarea contra-ofertei se va face prin depunerea la ASF a documentației necesare, într-un termen de maximum 10 zile lucrătoare de la data la care prima ofertă a devenit publică. Termenul unic de închidere a ofertelor concurente nu poate depăși 60 de zile lucrătoare de la data începerii derulării primei oferte. Reglementatorul stabilește o dată limită până la care se pot depune spre autorizare amendamentele privind majorarea prețului în cadrul ofertelor concurente pentru a evita prelungirea la nesfârșit a luptelor bursiere dintre părțile interesate de preluarea aceleași societăți.
- ***Oferta publică de preluare obligatorie*** este operațiunea prin care un acționar care deține mai mult de 33% din drepturile de vot ale unei societăți este obligat să lansez o ofertă de cumpărare a *tuturor* acțiunilor pe care acesta nu le deține, în cel mult 2 luni

[119] Aceeași sursă legislativă definește termenul de *persoane care acționează în mod concertat* astfel: două sau mai multe persoane, legate printr-un acord expres sau tacit, pentru a înfăptui o politică comună în legătură cu un emitent. Exemple de astfel de persoane sunt: persoanele implicate (de exemplu, cele care controlează sau sunt controlate sau se găsesc sub un control în comun, persoanele fizice din cadrul societății emitente care au atribuții de conducere sau control etc.); societatea mamă împreună cu filialele sale, precum și oricare dintre filialele aceleiași societăți mamă între ele; o societate cu membrii consiliului său de administrație și cu persoanele implicate, precum și aceste persoane între ele; o societate cu fondurile ei de pensii și cu societatea de administrare a acestor fonduri.

Scanned with OKEN Scanner

de la atingerea deţinerii a peste 33% din drepturile de vot[120]. Până la derularea ofertei publice, acţionarul care a dobândit poziţia de peste 33% din drepturile de vot şi persoanele cu care acesta acţionează în mod concertat nu mai pot achiziţiona acţiuni ale respectivei societăţi. Preţul într-o asemenea ofertă este cel puţin egal cu cel mai mare preţ plătit de ofertant sau de persoanele cu care acesta acţionează în mod concertat în perioada de 12 luni anterioară datei de depunere la ASF a documentaţiei de ofertă[121]. Acţionarul nu este obligat să facă oferta publică obligatorie în cazul aşa-numitelor *tranzacţii exceptate*, respectiv al dobândirii pragului de deţinere de 33%:

a) în cadrul procesului de privatizare;

b) prin achiziţionarea de acţiuni de la Ministerul Finanţelor Publice sau de la alte entităţi abilitate legal, în cadrul procedurii executării creanţelor bugetare;

c) în urma transferurilor de acţiuni realizate între societatea mamă şi filialele sale sau între filialele aceleiaşi societăţi mamă;

d) în urma unei oferte publice de preluare voluntară adresată tuturor deţinătorilor respectivelor valori mobiliare şi având ca obiect toate deţinerile acestora.

Legislaţia prevede şi cazul *deţinerilor neintenţionate* de peste 33% din drepturile de vot, realizate prin operaţiuni precum: i) reducerea capitalului, prin răscumpărarea de către societate a acţiunilor proprii, urmată de anularea acestora; ii) depăşirea pragului, ca rezultat al exercitării dreptului de preferinţă, subscriere sau conversie a drepturilor atribuite iniţial, precum şi al convertirii acţiunilor preferenţiale în acţiuni ordinare; iii) fuziunea / divizarea sau succesiunea. În aceste situaţii, acţionarul are una dintre următoarele obligaţii alternative:

a) să deruleze o ofertă publică, în condiţiile legale;

b) să înstrăineze un număr de acţiuni, corespunzător pierderii poziţiei dobândite fără intenţie.

Ca urmare a derulării unei oferte publice de cumpărare a tuturor acţiunilor, ofertantul are dreptul să solicite acţionarilor care nu au subscris să îi vândă respectivele titluri, la un preţ echitabil, în situaţia în care acesta se află în una din următoarele situaţii:

a) deţine acţiuni reprezentând cel puţin 95% din numărul total de acţiuni cu drept de vot şi cel puţin 95% din drepturile de vot ce pot fi efectiv exercitate;

b) a achiziţionat, în cadrul ofertei publice de cumpărare adresate tuturor acţionarilor, acţiuni reprezentând cel puţin 90% din numărul total de acţiuni cu drept de vot şi cel puţin 90% din drepturile de vot vizate în cadrul ofertei.

Preţul oferit în cadrul unei oferte publice de cumpărare / preluare voluntare, în care ofertantul a achiziţionat prin subscrierile din cadrul ofertei acţiuni reprezentând cel puţin 90% din numărul total de acţiuni cu drept de vot vizate în ofertă, se consideră a fi echitabil. Acelaşi lucru este valabil dacă oferta este obligatorie. Când, totuşi, nu se întâmplă acest lucru, preţul

[120] Un exemplu de astfel de ofertă este cel al SIF Banat Crişana S.A., care, prin intermediarul Swiss Capital, a ofertat cele 476.429 de acţiuni pe care nu le deţinea la S.C. Transilvania Construcţii S.A., în anul 2013, prin documentul de ofertă disponibil la http://www.swisscapital.ro/wp-content/uploads/2013/10/Documentul-de-Oferta-COTR.pdf, accesat la 2.04.2018.

[121] Legea pieţei de capital conţine şi prevederi legate de preţul utilizat atunci când ofertantul nu a achiziţionat titluri în perioada de 12 luni anterioară datei de depunere a documentaţiei de ofertă la ASF, dar şi când ASF apreciază că operaţiunile prin care s-au achiziţionat acţiunile sunt de natură să influenţeze corectitudinea modului de stabilire a preţului. În aceste situaţii, preţul va fi cel puţin egal cu cel mai mare preţ dintre următoarele valori determinate de către un evaluator autorizat, potrivit legii, şi desemnat de ofertant: a) preţul mediu ponderat de tranzacţionare, aferent ultimelor 12 luni anterioare datei de depunere la ASF a documentaţiei de ofertă; b) valoarea activului net al societăţii, împărţit la numărul de acţiuni aflat în circulaţie, conform ultimelor situaţii financiare auditate; c) valoarea acţiunilor rezultate dintr-o expertiză efectuată potrivit standardelor internaţionale de evaluare.

Scanned with OKEN Scanner

se determină de către un evaluator autorizat. Societatea emitentă a acțiunilor achiziționate în aceste condiții este retrasă de la tranzacționare.

2.3.3. Achiziții prin schimb de acțiuni

Operațiunile de achiziții prin schimb de acțiuni au trăsături comune atât celor de achiziții bazate pe cumpărarea de acțiuni (în sensul că entitatea achiziționată devine filială a celei achizitoare), cât și operațiunilor de fuziune (în sensul că acționarii societății țintă devin acționari ai societății cumpărătoare). Asemenea caracteristici pot conduce la apariția unor confuzii și erori, dar este de reținut că acest tip de achiziție nu atrage după sine dispariția entității achiziționate (ca în cazul fuziunii), ci reprezintă o operațiune în care participațiile preluate sunt plătite prin schimbul de acțiuni emise de cele două părți implicate, și nu în lichidități. Faptul că permite obținerea controlului fără a presupune ieșirea de lichidități pentru cumpărător este considerat unul dintre principalele avantaje ale achiziției prin schimb de acțiuni[122].

Principiile care guvernează tranzacțiile de achiziții prin schimb de acțiuni sunt[123]:

- întreprinderea inițiatoare propune acționarilor întreprinderii țintă schimbul de acțiuni;
- efectul emisiunii de acțiuni de către societatea cumpărătoare este majorarea capitalului său social;
- acțiunile nou emise de cumpărător sunt schimbate cu cele ale societății țintă, astfel încât acționarii acesteia devin acționari ai societății inițiatoare a achiziției;
- societatea țintă devine filială a celei achizitoare.

În practică, operațiunile de acest tip le preced adesea pe cele de fuziune.

Punctul cheie al operațiunilor de achiziție prin schimb de acțiuni îl reprezintă *stabilirea parității de schimb*. Prin aceasta se determină câte acțiuni ale firmei inițiatoare a tranzacției poate obține un acționar al firmei țintă pentru o acțiune deținută. În negocierea parității se pornește de la ideea că niciuna din părți nu vrea să fie mai săracă în urma tranzacției efectuate. Drept consecință, cumpărătorul va fixa o *paritate maximă de schimb* peste care nu este dispus să achiziționeze societatea țintă. De partea cealaltă, societatea achiziționată va stabili un *prag minim pentru paritatea de schimb* sub care nu va accepta să fie preluată. Pentru a se ajunge la o înțelegere, paritatea va trebui să se situeze între cele două limite. Raportul de schimb final va depinde de factori precum puterea de negociere a părților și de primele de control plătite în tranzacții similare[124].

Prin urmare, paritatea trebuie fixată în funcție de valorile economice ale celor două societăți implicate, la care se poate adăuga o eventuală primă de control. În plus, numărul de acțiuni de emis de către achizitor depinde și de procentul acționarilor entității achiziționate care răspund favorabil ofertei de achiziție prin schimb de acțiuni. Odată paritatea de schimb stabilită, se calculează numărul de acțiuni de emis conform formulelor 2.2, 2.3 și 2.4[125].

---

[122] Lipsa ieșirilor de disponibilități din entitate nu face finanțarea tranzacției prin emisiunea de acțiuni o operațiune mai puțin costisitoare. Dimpotrivă, ea poate fi mai oneroasă decât finanțarea prin îndatorare, deoarece acționarii solicită o remunerare care încorporează și o primă de risc, necesară pentru a le acoperi riscurile asumate (Mironiuc, M., *Fundamentele științifice ale gestiunii financiar-contabile a întreprinderii*, ediția a 2-a, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iași, 2012, p. 101). În plus, prima plătită la achiziția societății țintă face necesară obținerea de către grupul nou format a unor performanțe economice care să contracareze efectul de diluție. Lipsa unor asemenea performanțe conduce la sancționarea grupului de către acționari, sancțiune ce se traduce prin scăderea semnificativă a valorii acestuia.

[123] Meier, O., Schier, G., *op. cit.*, p. 74.

[124] Bruner, R. F., *Applied Mergers and Acquisitions*, Wiley, New Jersey, 2004, p. 596.

[125] Meier, O., Schier, G., *op. cit.*, p. 75.

Scanned with OKEN Scanner

Paritatea de schimb = Valoarea economică a societăţii-ţintă / Valoarea economică a societăţii achizitoare (2.2)

Număr acţiuni de emis = Paritatea de schimb x Număr de acţiuni existente ale societăţii-ţintă (2.3)

% la achizitor = Număr acţiuni înainte de achiziţie / (Număr acţiuni înainte de achiziţie + Număr acţiuni de emis) (2.4)

unde % la achizitor reprezintă procentajul deţinut de acţionarii societăţii achizitoare după operaţiunea de achiziţie prin schimb de acţiuni.

Operaţiunile de achiziţii prin schimb de acţiuni au unele consecinţe, ce pot fi uneori dezavantajoase, legate de[126]:

- modificarea „geografiei" capitalului, în sensul că acţionarii societăţii ţintă devin acţionari ai societăţii achizitoare;
- schimbarea puterii de control în cadrul societăţii achizitoare, după finalizarea achiziţiei, putere deţinută de totalitatea acţionarilor cumpărătorului care îi include şi pe vechii acţionari ai societăţii ţintă;
- apariţia efectului de diluţie, ca urmare a majorării capitalului social al achizitorului (compensată prin preluarea de participaţii în capitalul societăţii achiziţionate), ceea ce afectează negativ indicatorii de performanţă financiară, în special rezultatul pe acţiune. Pentru a evita consecinţele nefavorabile asupra valorii de piaţă a acţiunilor, este necesar ca profiturile grupului rezultat în urma achiziţiei să fie suficient de mari pentru a contracara creşterea numărului de acţiuni (numitorul indicatorului rezultatul pe acţiune).

Un exemplu cunoscut de achiziţie prin schimb de acţiuni este cel al tranzacţiei dintre Walt Disney Corporation şi Pixar Animation Studios, în 2006. Este vorba despre o achiziţie amiabilă, în valoare de 7,4 miliarde $, în care paritatea de schimb a fost de 2,3 acţiuni Disney la 1 acţiune Pixar[127].

Reglementările contabile naţionale (OMFP 1802/2014) nu prevăd un tratament special pentru cazul achiziţiei prin schimb de acţiuni, ceea ce poate implica că este posibilă utilizarea regulilor aplicabile achiziţiei prin cumpărare de acţiuni. Este, totuşi, de reţinut că operaţiunea va conduce la majorarea automată a capitalurilor proprii ale societăţii achizitoare (societatea mamă) ca urmare a emisiunii de noi acţiuni oferite în schimbul celor ale societăţii achiziţionate (filiala). În cazul entităţilor care aplică IFRS, tratamentul contabil al eventualului fond comercial (pozitiv) este acelaşi cu cel din cazul achiziţiei prin cumpărare de acţiuni.

Legislaţia fiscală autohtonă tratează subiectul schimburilor de acţiuni în contextul stabilirii regimului fiscal comun aplicabil fuziunilor, divizărilor totale, divizărilor parţiale, transferurilor de active şi schimburilor de acţiuni între societăţi din România şi societăţi din alte state membre ale Uniunii Europene. Preluând definiţia din directivele europene, *Codul fiscal* defineşte schimbul de acţiuni drept operaţiunea prin care o societate dobândeşte o participaţie în capitalul altei societăţi în aşa fel încât dobândeşte majoritatea drepturilor de vot sau majoritatea titlurilor de participare în societatea respectivă sau, deţinând această majoritate, achiziţionează încă o participaţie, în schimbul emiterii către participanţii acesteia din urmă, în schimbul titlurilor lor, a titlurilor reprezentând capitalul societăţii iniţiale şi, dacă este cazul, a sumei în numerar de maximum 10% din valoarea nominală sau, în absenţa valorii

[126] Meier, O., Schier, G., *op. cit.*, pp. 75-76.
[127] La Monica, P. R., *Disney buys Pixar*, 25 ianuarie 2006, disponibil la http://money.cnn.com/2006/01/24/news/companies/disney_pixar_deal/, accesat la 14.05.2018.

Scanned with OKEN Scanner

nominale, a valorii nominale contabile echivalente a titlurilor emise ca valoare de schimb[128]. Prin „societate achiziționată" se înțelege „societatea în care altă societate deține o participație în urma unui schimb de titluri", iar prin „societate achizitoare" se înțelege „societatea care achiziționează o participație din acțiunile unei societăți în urma unui schimb de titluri".

Atribuirea, în cazul fuziunii, divizării totale sau al unui schimb de acțiuni, a titlurilor de participare reprezentând capitalul societății beneficiare ori achizitoare unui participant al societății cedente sau achiziționate, în schimbul unor titluri reprezentând capitalul acestei societăți, nu reprezintă transferuri impozabile. Acest lucru este valabil numai dacă acționarul nu atribuie titlurilor de participare primite și celor deținute în compania cedentă o valoare fiscală[129] mai mare decât valoarea titlurilor deținute la societatea cedentă înainte de divizarea parțială.

La fel ca în cazul cumpărării de acțiuni, este posibil ca achiziția să se facă prin *ofertă publică de schimbare de acțiuni*[130]. Procedura urmată nu diferă însă de cea folosită la o ofertă publică, în general. Prima de achiziție se calculează comparând paritatea negociată cu cea rezultată din confruntarea cursurilor bursiere de dinainte de negociere, conform formulei nr. 2.5[131].

Prima de achiziție = (Paritatea negociată – Paritatea observată) / Paritatea observată (2.5)

Alegerea între o ofertă publică de cumpărare de acțiuni și una de schimb de acțiuni ține de modul de finanțare a operațiunii de achiziție și de repartizare a puterii. Consecințele acestei alegeri sunt diferite, atât în plan psihologic (care este foarte important în cazul piețelor bursiere), cât și economic. Dacă la o ofertă de cumpărare, semnalul transmis în piață este unul pozitiv, la cea de schimb se poate interpreta că managementul achizitorului preferă această variantă deoarece acțiunile sale sunt supraevaluate. În același timp, oferta publică de schimb poate da impresia unei tranzacții între părți egale, realizată în mod amiabil, ceea ce adesea este fals, conducând spre ideea unei operațiuni de fuziune. Din punct de vedere economic, recurgerea la oferta de schimb întărește structura financiară a grupului ca urmare a emiterii de acțiuni, în locul unei eventuale finanțări a achiziției prin îndatorare, care ar majora rata levierului financiar[132].

Foarte multe tranzacții de achiziții se derulează prin *oferte publice mixte*, care combină plata în lichidități cu schimbul de acțiuni, în diverse proporții și variante[133]. Acestea au avantajul limitării simultane a ieșirilor de disponibilități și a efectului de diluție, permițând optimizarea structurii financiare a grupului și evitarea cedării către acționarii societății țintă a unei puteri de control prea mari.

---

[128] ***, Directiva 2009/133/CE a Consiliului din 19 octombrie 2009, privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, divizărilor, divizărilor parțiale, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din state membre diferite și transferului sediului social al unei SE sau SCE între statele membre, publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, seria L, nr. 310 din 25 noiembrie 2009, cu amendamentele ulterioare.

[129] Conform *Codului fiscal*, valoarea fiscală reprezintă valoarea ce este utilizată pentru calcularea veniturilor sau pierderilor, în scopul determinării venitului impozabil ori aportului de capital al unui participant al societății.

[130] Legislația națională din domeniul piețelor de capital nu conține prevederi explicite pentru cazul ofertelor publice de cumpărare prin schimb de acțiuni.

[131] Meier, O., Schier, G., *op. cit.*, p. 78.

[132] Cunoscută și drept coeficient al îndatorării globale, rata levierului financiar presupune raportarea datoriilor totale la capitalurile proprii ale firmei, reliefând o situație normală dacă se situează sub 2. În caz contrar, capacitatea de îndatorare este saturată (Mironiuc, M., *Analiză economico-financiară. Elemente teoretico-metodologice și aplicații*, Ed. Sedcom Libris, Iași, 2006, p. 285).

[133] Un exemplu este cazul achiziției WhatsApp de către Facebook descris în subcapitolul 2.3.1. „Aspecte strategice și operaționale privind achizițiile".

Scanned with OKEN Scanner

2.3.4. Studii de caz privind operaţiunile de achiziţii

1. *Stabilirea costului de achiziţie a titlurilor*

În 2017, societatea „A" cumpără (prin subscriere) 75% din numărul total de 75.000 acţiuni emise de „B", la un preţ de emisiune de 2,75 lei/acţiune. Comisionul plătit brokerului care intermediază această tranzacţie este de 0,1 lei/acţiune. În anul următor, firma „B" îşi majorează capitalul social prin încorporarea în acesta de profituri existente, emiţând 25.000 de noi acţiuni, atribuite gratuit acţionarilor. Capitalurile proprii ale lui „B" la momentul majorării capitalului social sunt de 225.000 lei. În 2019, „A" vinde 15% din acţiunile deţinute la „B" la preţul de 2,45 lei/acţiune.

Rezolvare

- în 2017, „A" achiziţionează 75% x 75.000 acţiuni = 56.250 acţiuni „B",
- preţul de cumpărare: 2,75 lei/acţiune x 56.250 acţiuni = 154.687,5 lei;
- comisionul datorat brokerului: 0,1 lei/acţiune x 56.250 acţiuni = 5.625 lei,
- costul total de achiziţie: 154.687,5 lei + 5.625 lei = 160.312,5 lei:

261 „Acţiuni deţinute la entităţile afiliate"	=	%	160.312,5	
		2691 „Vărsăminte de efectuat privind acţiunile deţinute la entităţile afiliate"		154.687,5
		462 „Creditori diverşi"		5.625

- ulterior, plata datoriei:

2691 „Vărsăminte de efectuat privind acţiunile deţinute la entităţile afiliate"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	160.312,5	160.312,5

- în 2018, „A" trebuie să evalueze noile acţiuni primite gratuit la valoarea justă pentru care poate folosi valoarea matematică contabilă (VMC) = 225.000 lei/(75.000+25.000) acţiuni = 2,25 lei/acţiune; deci, 75% x 25.000 acţiuni x 2,25 lei/acţiune = 42.187,5 lei;
- „A" ar trebui să reevalueze şi restul acţiunilor deţinute deja, la aceeaşi valoare justă[134]: 56.250 acţiuni x 2,25 lei/acţiune = 126.562,5 lei;
- valoarea totală a acţiunilor deţinute de „A" în capitalul lui „B": 168.750 lei;
- valoarea contabilă a acţiunilor: 160.312,5 lei (soldul contului 261). Rezultă o creştere de valoare de 8.437,5 lei:

261 Acţiuni deţinute la entităţile afiliate	=	768 Alte venituri financiare[135]	8.437,5	8.437,5

- în 2019, „A" deţine 75.000 acţiuni „B" din care vinde 15%: 11.250 acţiuni;
- preţul de vânzare: 2,45 lei/acţiune x 11.250 acţiuni = 27.562,5 lei;
- valoarea contabilă a acţiunilor vândute: 2,25 lei/acţiune x 11.250 acţiuni = 25.312,5 lei:

461 „Debitori diverşi"	=	7641 „Venituri din imobilizări financiare cedate"	27.562,5	27.562,5
6641 „Cheltuieli privind imobilizările financiare cedate"		261 „Acţiuni deţinute la entităţile afiliate"	25.312,5	25.312,5

[134] Urmăm soluţia propusă de Istrate, C., *op. cit.*, p. 279.

[135] Dacă titlurile primite gratuit ar fi fost emise ca urmare a încorporării de rezerve sau prime de capital, înregistrarea lor s-ar fi făcut pe seama contului de rezerve 106 „Rezerve". În cazul vânzării ulterioare a acestora, rezervele de pe contul 106 se transferă la venituri (768 „Alte venituri financiare"). În toate cazurile, sumele astfel contabilizate la venituri nu sunt impozabile la data apariţiei.

Scanned with OKEN Scanner

Firma „A" continuă să dețină controlul asupra lui „B" și în urma acestei vânzări, deoarece deține 75.000 – 11.250 = 63.750 acțiuni care reprezintă 63,75% din totalul acțiunilor lui „B".

2. *Achiziție de acțiuni cu plata în bani și bunuri*

O firmă „A" achiziționează de la alt acționar 75.000 de acțiuni ale firmei „B" (reprezentând 75% din numărul total de acțiuni al acesteia) la prețul de 84.750 lei; 50.000 de acțiuni se plătesc prin virament bancar, iar pentru restul de 25.000 de acțiuni se cedează un utilaj cu valoarea de intrare de 35.000 lei și amortizarea cumulată de 8.000 lei.

Rezolvare:

- prețul unitar de achiziție este de 84.750 lei/75.000 acțiuni = 1,13 lei/acțiune;
- pentru 50.000 acțiuni plătite în bani se achită 56.500 lei;
- prețul celor 25.000 acțiuni plătite în natură este de 28.250 lei. Valoarea contabilă netă a utilajului cedat pentru acțiuni este de 35.000-8.000 = 27.000 lei. Diferența dintre prețul titlurilor și valoarea neamortizată a utilajului se înregistrează pe venituri financiare:

%	=	%	92.750	92.750
261 „Acțiuni deținute la entitățile afiliate"		462 „Creditori diverși"	84.750	56.500
		2131 „Echipamente tehnologice"		35.000
2813 „Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport"		768 „Alte venituri financiare"	8.000	1.250
462 „Creditori diverși"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	56.500	56.500

3. *Achiziție prin cumpărare de acțiuni cu fond comercial pozitiv*

La începutul exercițiului 2016, societatea „A" cumpără de la alți acționari 70% din acțiunile „B" la prețul de 550.000 lei. La data achiziției, capitalurile proprii ale lui „B" sunt de 750.000 lei (500.000 lei capital social și 250.000 lei rezerve și rezultat reportat). Cu ocazia preluării, nu s-au constatat diferențe între valorile juste și valorile contabile nete ale activelor și datoriilor identificabile ale lui „B". În 2016, „B", nu declară dividende și realizează un profit de 135.000 lei. Între „A" și „B" nu au loc tranzacții în 2016.

Rezolvare

- achiziție acțiuni la începutul anului 2016:

261 „Acțiuni deținute la entitățile afiliate"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	550.000	550.000

La întocmirea situațiilor financiare consolidate de către societatea mamă „A", calculul fondului comercial se face după formula 2.1 prezentată anterior.

Fond comercial	=	Prețul plătit pe acțiuni	-	Partea ce revine societății mamă din capitalurile proprii ale filialei
25.000	=	550.000	-	70% x 750.000

Fondul comercial se amortizează liniar în 10 ani.

Bilanțurile simplificate lui „A" și „B" la sfârșitul anului 2016 sunt prezentate în cele ce urmează.

Tabelul nr. 2.56

Explicații	*Firma A*	*Firma B*
Alte active	1.250.000	1.220.000
Acțiuni deținute la entități afiliate	550.000	-
Total activ	*1.800.000*	*1.220.000*
Capital social	700.000	500.000
Rezerve și rezultat reportat	380.000	250.000

Scanned with OKEN Scanner

Explicaţii	*Firma A*	*Firma B*
Rezultat curent	200.000	135.000
Datorii	520.000	335.000
Total capitaluri proprii şi datorii	*1.800.000*	*1.220.000*

Conturile de profit şi pierdere individuale sunt:

Tabelul nr. 2.57

Explicaţii	*Firma A*	*Firma B*
Venituri din exploatare	625.000	430.000
Alte venituri	130.000	90.000
Total venituri	*755.000*	*520.000*
Cheltuieli de exploatare	444.500	308.000
Amortizări, ajustări şi provizioane	110.500	77.000
Total cheltuieli	*555.000*	*385.000*
Rezultat	*200.000*	*135.000*

Pentru întocmirea bilanţului consolidat de către societatea mamă, trebuie stabilite interesele care nu se controlează de către „A" în capitalurile proprii ale lui „B", care se vor adăuga celorlalte elemente preluate din pasivul bilanţier al celor două firme considerate individual. Se calculează:

- interesele care nu se controlează în rezultatul înregistrat de „B" în 2016: 30% x 135.000 = 40.500 lei;
- interesele care nu se controlează în alte capitaluri proprii ale lui „B": 30% x 750.000 = 225.000 lei.

Înregistrările eliminărilor de natură patrimonială efectuate în vederea întocmirii situaţiilor financiare consolidate de către societatea mamă „A" sunt:

- eliminarea titlurilor de participare şi evidenţierea intereselor asociaţilor externi:

%	=	%	775.000	775.000
1012$_B$ „Capital subscris vărsat"		261 „Acţiuni deţinute la entităţile afiliate"	500.000	550.000
106/117$_B$ „Rezerve / Rezultat reportat"		1082 „Interese care nu se controlează – alte capitaluri proprii"	250.000	225.000
2071 „Fond comercial pozitiv"			25.000	

- amortizarea fondului comercial:

6811 „Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor"	=	2807 „Amortizarea fondului comercial"	2.500	2.500

- închiderea contului de cheltuieli:

121 „Profit sau pierdere"	=	6811 „Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor"	2.500	2.500

- evidenţierea părţii ce se cuvine asociaţilor externi din rezultatul înregistrat de „B" în 2016:

121 „Profit sau pierdere"	=	1081 „Interese care nu se controlează – rezultatul exerciţiului financiar"	40.500	40.500

Bilanţul consolidat se prezintă ca în tabelul nr. 2.58.

Activele, datoriile şi capitalurile proprii individuale şi consolidate

Tabel nr. 2.58

Explicaţii	*Firma A*	*Firma B*	*Bilanţ agregat înainte de eliminări*	*Eliminări*	*Bilanţ consolidat*
Alte active	1.250.000	1.220.000	2.470.000		2.470.000
Acţiuni deţinute la entităţi afiliate	550.000		550.000	-550.000	-

Scanned with OKEN Scanner

Explicații	*Firma A*	*Firma B*	*Bilanț agregat înainte de eliminări*	*Eliminări*	*Bilanț consolidat*
Fond comercial				22.500*	22.500
Total activ	***1.800.000***	***1.220.000***	***3.020.000***	***-527.500***	***2.492.500***
Capital social	700.000	500.000	1.200.000	-500.000	700.000
Rezerve și rezultat reportat	380.000	250.000	630.000	-250.000	380.000
Rezultat curent	200.000	135.000	335.000	-43.000**	292.000
Interese care nu se controlează – rezultatul exercițiului				40.500	40.500
Interese care nu se controlează – alte capitaluri proprii				225.000	225.000
Datorii	520.000	335.000	855.000		855.000
Total capitaluri proprii și datorii	***1.800.000***	***1.220.000***	***3.020.000***	***-527.500***	***2.492.500***

* În bilanț, fondul comercial se prezintă la valoarea netă contabilă.

** Din profitul curent se scad cheltuielile cu amortizarea fondului comercial și partea care revine asociaților minoritari.

Se observă că în bilanțul consolidat nu mai apar, în activ, titlurile de participare, care au fost eliminate odată cu capitalurile proprii ale filialei, astfel încât capitalurile proprii ale grupului sunt formate doar din cele ale societății mamă, cele care au permis achiziția titlurilor lui „B". Eliminarea celor două elemente (titlurile de participare ale lui „A" și capitalurile proprii ale lui „B") a fost necesară pentru că acestea majorau artificial bilanțul grupului, reprezentând două fațete ale aceleași tranzacții. Activele reale controlate de grup sunt de 2.470.000 lei, la care se adaugă fondul comercial reprezentând potențialul de creare de valoare al filialei, de 22.500 lei. Aceste active consolidate sunt finanțate prin capitalurile proprii (cele ale acționarilor societății mamă) pentru suma de 1.372.000 lei, de acționarii minoritari pentru suma de 265.500 lei și prin datorii de 855.000 lei.

Contul de profit și pierdere consolidat se prezintă în tabelul nr. 2.59.

Venituri, cheltuieli și rezultate individuale și consolidate

Tabel nr. 2.59

Explicații	*Firma A*	*Firma B*	*CPP agregat înainte de eliminări*	*Eliminări*	*CPP consolidat*
Venituri din exploatare	625.000	430.000	1.055.000		1.055.000
Alte venituri	130.000	90.000	220.000		220.000
Total venituri	*755.000*	*520.000*	*1.275.000*		*1.275.000*
Cheltuieli de exploatare	444.500	308.000	752.000		752.000
Amortizări, ajustări și provizioane	110.500	77.000	187.500	2.500	190.000
Total cheltuieli	*555.000*	*385.000*	*940.000*	*2.500*	*942.500*
Rezultatul ansamblului consolidat	*200.000*	*135.000*	*335.000*	*-2.500*	*332.500*
Rezultatul asociaților minoritari				40.500	40.500
Rezultatul asociaților / acționarilor societății mamă					292.000

Din rezultatul consolidat total de 332.500 lei, 40.500 lei revin acționarilor minoritari în capitalul filialei „B", iar restul, de 292.000 lei, rămâne în cadrul grupului.

4. *Achiziție prin cumpărare de acțiuni cu fond comercial pozitiv și diferențe din evaluare*

Pe data de 1 ianuarie 2016, firma „M" achiziționează 90% din acțiunile firmei „A", la un cost de 250.000 lei. La această dată, capitalurile proprii ale lui „A" includ: capital social de 200.000 lei; rezerve și rezultat reportat de 40.000 lei. De asemenea, la data achiziției titlurilor, valoarea justă a unui teren deținut de „A" este cu 10.000 lei mai mare decât valoarea contabilă. Fondul comercial se amortizează pe o durată de 10 ani.

Scanned with OKEN Scanner

Rezolvare

- în contabilitatea societăţii „M", achiziţia acţiunilor la începutul anului 2016:

261 „Acţiuni deţinute la entităţile afiliate"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	250.000	250.000

- în contabilitatea societăţii „A", reevaluarea terenului nu este obligatorie dacă aceasta nu a optat pentru modelul valorii juste la evaluarea ulterioară a terenurilor.

Capitalurile proprii ale lui „A", în urma reevaluării sunt:

- capital social	200.000 lei
- rezerve + rezultat reportat	40.000 lei
- diferenţa din evaluare	10.000 lei
Total activ net contabil în valori juste	250.000 lei

Calculul fondului comercial presupune aplicarea formulei 2.1, prezentate anterior.

Fond comercial	=	Preţul plătit pe acţiuni	-	Partea ce revine societăţii mamă din capitalurile proprii ale filialei
25.000	=	250.000	-	90% x 250.000

Deoarece firma „M" nu deţine 100% din numărul de acţiuni cu drept de vot, rezultă că există interese care nu se controlează în alte capitaluri proprii[136] ale lui „A" în 2016: 10% x 250.000 = 25.000 lei.

Pentru întocmirea situaţiilor financiare consolidate de către „M", este necesară eliminarea titlurilor de participare şi evidenţierea intereselor minoritare. În acelaşi timp, se reflectă fondul comercial pozitiv.

%	=	%	275.000	275.000
1012_A „Capital subscris vărsat"		261 „Acţiuni deţinute la entităţile afiliate"	200.000	250.000
$106/117_A$ „Rezerve / Rezultat reportat"			40.000	
2111 „Terenuri"		1082 „Interese care nu se controlează – alte capitaluri proprii"		25.000
2071 „Fond comercial pozitiv"			10.000	
			25.000	

Amortizarea fondului comercial la 31 decembrie 2016 se înregistrează astfel:

6811 „Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor"	=	2807 „Amortizarea fondului comercial"	2.500	2.500

5. *Calculul primei de achiziţie în cazul achiziţiilor prin oferte publice de schimb de acţiuni*[137]

Entitatea „A" lansează o ofertă publică de schimb de acţiuni entităţii „B", propunând o paritate de schimb de 2,3. Prima ofertă a acţionarilor „B" se calculează pe baza formulei nr. 2.5. Situaţia cursurilor bursiere pentru cele două firme implicate, înainte de începerea negocierilor, este prezentată în tabelul nr. 2.60.

Cursuri bursiere, paritate de schimb şi prima de achiziţie

Tabel nr. 2.60

Cursul bursier anterior ofertei	*Entitatea „A"*	*Entitatea „B"*	*Paritatea observată*	*Prima de achiziţie*
Ultimul curs	121	243	2,01	14,43%
Mediu pe 3 luni	121	252	2,08	10,58%
Mediu pe 6 luni	109	234	2,15	6,98%

[136] *Interesele care nu se controlează* reprezintă partea ce revine asociaţilor externi în capitalurile proprii ale filialei atunci când societatea mamă deţine un procentaj de interes mai mic de 100%.

[137] Exemplul este inspirat din lucrarea Meier, O., Schier, G., *op. cit.*, p. 78.

Scanned with OKEN Scanner

Cursul bursier anterior ofertei	*Entitatea „A”*	*Entitatea „B”*	*Paritatea observată*	*Prima de achiziţie*
Mediu pe 12 luni	95	211	2,22	3,60%
Maxim pe 12 luni	147	287	1,95	17,95%
Minim pe 12 luni	64	150	2,34	-1,71%

6. *Achiziţia prin schimb de acţiuni*

Continuând aplicaţia anterioară, presupunem că tranzacţia se realizează la paritatea negociată de 2,3 iar preţul plătit pentru o acţiune „B” este cursul reprezentând media pe ultimele 12 luni înainte de achiziţie de 211 lei/acţiune. Se schimbă 10.000 acţiuni ale lui „B” cu 23.000 de acţiuni ale lui „A”, care au o valoare nominală unitară de 100 lei.

Rezolvare

- cele 23.000 de acţiuni emise de „A” se înregistrează la valoarea nominală de 2.300.000 lei;
- acţiunile primite de la „B” sunt evaluate la cursul mediu pe ultimele 12 luni de 2.110.000 lei;
- diferenţa dintre cele două valori reprezintă o pierdere legată de acţiunile emise.

%	=	1012 „Capital subscris vărsat”		2.300.000
261 „Acţiuni deţinute la entităţile afiliate”			2.110.000	
1498 „Alte pierderi legate de instrumente de capitaluri proprii”			190.000	

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL 3
ASPECTE JURIDICE ŞI CONTABILE PRIVIND OPERAŢIUNILE DE DIVIZARE A SOCIETĂŢILOR

Operaţiunile de divizare sunt reglementate la nivel european prin Directiva a şasea (82/891/CEE din 17 decembrie 1982) privind divizarea societăţilor pe acţiuni, modificată prin Directiva 2007/63/CE cu privire la cerinţa întocmirii unui raport de expertiză independentă în cazul fuziunii sau al divizării unor societăţi pe acţiuni şi prin Directiva 2009/109/CE a Parlamentului European şi a Consiliului (abrogată parţial prin Directiva 2012/30/UE), adoptată în vederea simplificării obligaţiilor de raportare şi de întocmire a documentaţiei necesare în cazul fuziunilor şi al divizărilor.

3.1. Reglementări naţionale privind divizarea societăţilor

Pe plan naţional, reglementarea acestui tip de reorganizare este asigurată de Legea nr. 31/1990 privind societăţile, cu completările şi modificările ulterioare, lege care preia în mare măsură reglementările europene. De asemenea, precizări privind divizarea întâlnim şi în Noul cod civil[1], precum şi în Codul fiscal[2].

3.1.1. Definirea şi caracteristicile operaţiunii de divizare a societăţilor conform cadrului juridic românesc

Conform Legii societăţilor nr. 31/1990 actualizată[3], *divizarea* este operaţiunea prin care:

a) *o societate, după ce este dizolvată fără a intra în lichidare, transferă mai multor societăţi totalitatea patrimoniului său în schimbul repartizării către acţionarii societăţii divizate de acţiuni la societăţile beneficiare şi, eventual, a unei plăţi în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acţiunilor astfel repartizate;*

b) *o societate, după ce este dizolvată fără a intra în lichidare, transferă totalitatea patrimoniului său mai multor societăţi nou constituite, în schimbul repartizării către acţionarii societăţii divizate de acţiuni la societăţile nou constituite şi, eventual, a unei plăţi în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acţiunilor astfel repartizate.*

Divizarea poate avea loc şi prin transferul simultan al patrimoniului societăţii divizate către una sau mai multe societăţi existente şi una sau mai multe societăţi nou constituite.

O definiţie asemănătoare a divizării regăsim şi în *Codul fiscal*[4], unde prin *divizare totală* se înţelege *operaţiunea prin care o societate, în momentul şi ca efect al dizolvării fără*

---

[1] ***Legea nr. 287/2009 *privind Noul Cod Civil*, republicată în *Monitorul Oficial al României*, nr. 505/2011, modificată şi completată prin Legea 138/2014.

[2] ***Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal*, actualizată prin Legea nr. 358 din 31.12.2015, cu Normele Metodologice aprobate prin HG nr. 1/2016, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 22/ 13.01.2016.

[3] ***Legea nr. 31/1990 *privind societăţile*, republicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1066/ 17.11.2004, actualizată prin Legea 187/2012 şi prin Legea 255/2013, art. 238, alin. (2)

Scanned with OKEN Scanner

lichidare, își transferă totalitatea activelor și pasivelor către două sau mai multe societăți existente ori nou înființate, în schimbul emiterii către participanții săi de titluri de participare reprezentând capitalul societăților beneficiare și, dacă este cazul, a sumei în numerar de maximum 10% din valoarea nominală sau, în absența valorii nominale, a valorii nominale contabile echivalente a titlurilor.

Practic, având în vedere precizările de mai sus, divizarea se face prin împărțirea integrală a elementelor de activ și de pasiv ale unei societăți care își încetează existența, între două sau mai multe societăți existente ori care iau ființa. Data divizării reprezintă data înmatriculării la Registrul Comerțului a noii societăți sau a ultimei dintre ele, în cazul constituirii mai multor societăți.

Însă, divizarea se poate face și prin împărțirea doar a unei părți din patrimoniul societății, partea care se desprinde se transmite către una sau mai multe societăți existente sau care iau astfel ființă. În această situație, societatea din care s-a desprins o parte din patrimoniu nu își încetează existența. În cazul aportului sau desprinderii doar a unei părți din patrimoniul unei societăți, acest aport este remunerat cu acțiuni sau părți sociale ce se atribuie acționarilor / asociaților societății care se divizează, de la societățile beneficiare de aporturi.

În concluzie, se constată existența a două situații:

- ***divizarea societăților care își încetează existența;***
- ***divizarea societăților care nu își încetează existența.***

Cel de-al doilea tip de divizare, adică aceea în care societatea nu își încetează existența, mai poartă denumirea și de *desprindere*, fiind considerată o modalitate specifică de restructurare a societăților, alături de fuziune, divizare, cesiune de active etc. Spre deosebire de divizarea societăților care își încetează existența, desprinderea constă în aceea că societatea transmițătoare nu se dizolvă, păstrându-și personalitatea juridică, deoarece este afectat doar patrimoniul, aportul transmis fiind înlocuit prin acțiuni / părți sociale ale societății beneficiare. Într-un asemenea caz, se impune reducerea capitalului social al societății transmițătoare, corespunzător părții de patrimoniu transmise societății / societăților beneficiare.

De asemenea, desprinderea se deosebește și de cesiunea de active, întrucât societatea transmițătoare nu procedează la o vânzare ce ar implica plata unui preț, ci presupune atribuirea de acțiuni / părți sociale. Divizarea și desprinderea sunt operațiuni cu implicații majore asupra societăților în cauză, inclusiv asupra statutului juridic al acestora. Cum statutul juridic al societății este stabilit prin actul constitutiv, divizarea și desprinderea reclamă modificarea actului constitutiv. Divizarea se poate face și între societăți cu forme juridice diferite de existență (SRL, SA etc.).

Referindu-se la divizarea societăților care nu își încetează existența, Codul fiscal[5] folosește denumirea de *divizare parțială* și o definește astfel: *operațiunea prin care o societate transferă, fără a fi dizolvată, una sau mai multe ramuri de activitate*[6], *către una sau*

---

[4] ***Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal*, actualizată prin Legea nr. 358 din 31.12.2015, cu Normele Metodologice aprobate prin HG nr. 1/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 22/ 13.01.2016, art. 32, alin. (1), lit. b.

[5] ***Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal*, actualizată prin Legea nr. 358 din 31.12.2015, cu Normele Metodologice aprobate prin HG nr. 1/2016, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 22/ 13.01.2016, art. 32

[6] *Ramura de activitate* este definită de Codul fiscal ca fiind totalitatea activului și pasivului unei diviziuni dintr-o societate care, din punct de vedere organizatoric, constituie o activitate independentă, adică o entitate capabilă să funcționeze prin propriile mijloace. Conform pct. 34 din *Normele metodologice de aplicare a Codului fiscal*, criteriile de apreciere a caracterului independent al ramurii de activitate se verifică la societatea cedentă și vizează îndeplinirea cumulată a unor condiții referitoare la:

a) existența ca structură organizatorică distinctă de alte diviziuni organizatorice ale societății cedente;

b) diviziunea să funcționeze ca un ansamblu independent, în condiții normale pentru sectorul economic de activitate al acesteia, prin verificarea existenței clientelei proprii, activelor corporale și necorporale proprii, stocurilor proprii, personalului propriu, precum și a altor active și pasive care sunt legate în mod indirect de

Scanned with OKEN Scanner

mai multe societăţi existente ori nou-înfiinţate, lăsând cel puţin o ramură de activitate în societatea cedentă, în schimbul emiterii către participanţii săi de titluri de participare reprezentând capitalul societăţilor beneficiare şi, dacă este cazul, a sumei în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a titlurilor.

Societăţile în lichidare se pot diviza numai dacă nu a început repartiţia între asociaţi a părţilor ce li s-ar cuveni. Societăţile care dobândesc bunuri prin efectul divizării răspund faţă de creditori pentru obligaţiile dobândite de la societatea care şi-a încetat existenţa (prin divizare) proporţional cu valoarea bunurilor dobândite, în afara cazului în care prin actul de divizare s-au stabilit alte proporţii. Dacă nu se poate stabili societatea răspunzătoare pentru o obligaţie, societăţile care au dobândit bunuri prin divizare răspund solidar.

La fel ca şi *Codul fiscal*, *Noul cod civil* defineşte cele două tipuri de divizare: totală şi parţială astfel: conform art. 236, alin (2), divizarea totală se realizează *prin împărţirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între două sau mai multe persoane juridice care există deja sau care se înfiinţează prin divizare*, iar conform alin (3) al aceluiaşi articol *divizarea parţială constă în desprinderea unei părţi din patrimoniul unei persoane juridice, care continuă să existe, şi în transmiterea acestei părţi către una sau mai multe persoane juridice care există sau care se înfiinţează în acest mod.*

Practic, acţionarii sau asociaţii societăţii scindate devin acţionarii uneia sau mai multor societăţi beneficiare, conform repartiţiei prevăzute în proiectul de divizare, de regulă proporţional cu participarea lor la capitalul societăţii divizate.

Divizarea este inversul fuziunii, iar societăţile participante la divizare sunt: ***societatea scindată***, care urmează regulile societăţii absorbite, şi ***societăţile beneficiare***, care urmează regulile societăţii absorbante.

Printre divizările efectuate în România în ultimii ani în care au fost implicate societăţi de renume se pot menţiona cazurile firmelor Policolor, E.On Energie România S.A., Continental Automotive Romania S.R.L., ATE Bank Romania S.A., Electrica S.A., Electroaparataj S.A. etc.

În anul 2012, S.C. Policolor S.A., primul producător de lacuri şi vopsele din România, a propus un proiect de ***divizare parţială*** aprobat de decizia Consiliului de Administraţie, prin care s-a desprins o parte din patrimoniu şi s-a transmis către un număr de două societăţi nou constituite. În schimbul activelor şi pasivelor transmise, acţionarii Policolor S.A. au primit părţi sociale ale societăţilor beneficiare. Prima societate nou constituită, Klas Coatings S.R.L., a primit, în principal, activele şi pasivele aferente activităţii şi operaţiunilor privind producerea şi comercializarea vopselurilor auto, în timp ce a doua societate, Whitebeam Holding S.R.L., a primit o parte din patrimoniu constând, în esenţă, în activele şi pasivele aferente activităţilor şi operaţiunilor privind administrarea, gestionarea, valorificarea şi dezvoltarea activelor imobiliare proprii sau deţinute cu orice alt titlu. Această ***desprindere în interesul acţionarilor*** Policolor a fost justificată din punct de vedere economic prin necesitatea separării activităţilor şi operaţiunilor specifice producerii şi comercializării vopselurilor auto de cele ale vopselurilor arhitecturale, pe de o parte, precum şi de cele specifice domeniului imobiliar, pe de altă parte. În urma divizării, s-a urmărit ca cele trei societăţi să dobândească o mai mare flexibilitate în stabilirea strategiilor şi politicilor

---

ramura transferată; dacă este cazul, ramura cuprinde şi servicii administrative proprii, de exemplu serviciul de contabilitate, serviciul descentralizat de personal etc.;

c) exercitarea efectivă a activităţii la momentul aprobării operaţiunii de transfer de către adunările generale ale celor două societăţi, cedentă şi beneficiară, sau la data la care operaţiunea are efect, dacă aceasta este diferită.

Ramura completă de activitate nu cuprinde:

a) elemente de activ şi/sau de pasiv aferente altor ramuri de activitate ale societăţii cedente;

b) elemente de activ şi/sau de pasiv referitoare la gestiunea patrimonială a societăţii cedente;

c) elemente izolate de activ şi/sau de pasiv.

Scanned with OKEN Scanner

specifice fiecărei activități în parte, având în vedere posibilitatea de a-și administra și gestiona mult mai eficient resursele disponibile[7].

În anul 2017, S.C. E.On Energie România S.A. a recurs la o operațiune de ***divizare parțială***, prin desprinderea unei părți din patrimoniul propriu și transferul acesteia către societatea beneficiară existentă E.ON Gaz Furnizare, în schimbul primirii de acțiuni în această firmă. Această ***desprindere în interesul acționarilor*** a avut ca justificare separarea segmentului de activitate aferent furnizării de gaze naturale către clienții reglementați de segmentul de activitate aferent furnizării de gaze naturale către clienții eligibili, respectiv furnizării de energie electrică către clienții eligibili și casnici, în contextul liberalizării pieței de energie. Aceste măsuri de organizare au permis o orientare strategică clară și au avut ca scop îmbunătățirea performanței și a profitabilității în ambele piețe[8].

O situație deosebită se întâlnește în cazul ATE Bank România SA care, în anul 2013, a fost nevoită să elaboreze un proiect de divizare, întrucât avea o valoare negativă a capitalului propriu. Această măsură a fost una dintre alternativele legale de care a dispus ATE Bank în vederea respectării prevederilor Legii societăților nr. 31/1990 și a cerințelor BNR în ceea ce privește lichiditatea, fondurile proprii și adecvarea capitalului instituțiilor de credit. Pierderile înregistrate de ATE au fost semnificativ mai mari decât totalul rezervelor și a capitalului social, fapt pentru care acestea nu au fi putut fi acoperite prin utilizarea rezervelor și a reducerii capitalului social. În acest sens, Piraeus Bank România S.A. a preluat activele nete negative într-un proces de ***divizare în interesul acționarilor*** ATE Bank. Practic, a avut loc un transfer (transfer cu titlu universal) ca întreg al unei părți din patrimoniul ATE Bank către Piraeus Bank[9].

3.1.2. Etapele procesului juridic al unei operațiuni de divizare

Din punct de vedere juridic, realizarea unei operațiuni de divizare a unei societăți presupune parcurgerea mai multor etape, și anume:

Etapa I. *Adoptarea hotărârii privind divizarea*, în condițiile stabilite pentru modificarea actului constitutiv al societății.

Etapa II. *Realizarea proiectului de divizare* al societății.

În baza hotărârii adunărilor generale din fiecare societate care participă la divizare, administratorii acestora întocmesc *proiectul de divizare* care va cuprinde[10]:

a) forma, denumirea și sediul social ale tuturor societăților implicate în divizare;
b) fundamentarea și condițiile divizării;
c) condițiile alocării de acțiuni la societățile beneficiare;
d) data de la care acțiunile sau părțile sociale emise ca urmare a divizării dau dreptul de a participa la beneficii și orice condiții speciale care afectează acest drept;
e) rata de schimb a acțiunilor sau părților sociale și cuantumul eventualelor plăți în numerar;
f) cuantumul primei de divizare;

---

[7] Policolor, *Proiect de divizare parțială a S.C. Policolor S.A.*, disponibil la http://arhitectural.policolor.ro/pdf/content/Proiect-divizare-partiala-Policolor.pdf, accesat la 10.02.2019.

[8] E.ON, *Proiect de divizare parțială a societății E.ON Energie România S.A.*, disponibil la https://www.eon-energie-romania.ro/documents/generalAssembly/5971c1aa81686_Proiect-divizare-partiala-EER.pdf?v23, accesat la 10.02.2019.

[9] ATE Bank, *Proiect de divizare a ATE Bank România S.A.*, disponibil la http://www.brci.ro/images/documente/Proiect%20de%20divizare%20semnat%20210513.pdf, accesat la 10.02.2019.

[10] ***Legea nr. 31/1990 *privind societățile*, republicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1066/17.11.2004, actualizată prin Legea 187/2012 și prin Legea 255/2013, art. 241.

Scanned with OKEN Scanner

g) drepturile conferite de către societatea beneficiară deţinătorilor de acţiuni care conferă drepturi speciale şi celor care deţin alte valori mobiliare în afară de acţiuni sau măsurile propuse în privinţa acestora;
h) orice avantaj special acordat experţilor numiţi de către judecătorul delegat pentru a examina proiectul de divizare şi a întocmi un raport scris către acţionari, precum şi membrilor organelor administrative sau de control ale societăţilor implicate în divizare;
i) data la care au fost aprobate situaţiile financiare ale societăţilor participante, care au fost folosite pentru a se stabili condiţiile divizării;
j) data de la care tranzacţiile societăţii divizate sunt considerate din punct de vedere contabil ca aparţinând uneia sau alteia dintre societăţile beneficiare;
k) descrierea şi repartizarea exactă a activelor şi pasivelor care urmează a fi transferate fiecăreia din societăţile beneficiare;
l) repartizarea către acţionarii sau asociaţii societăţii divizate de acţiuni, respectiv părţi sociale, de la societăţile beneficiare şi criteriul pe baza căruia se face repartizarea.

Dacă un element de activ nu este repartizat în proiectul de divizare şi dacă interpretarea proiectului nu permite luarea unei decizii privind repartizarea sa, elementul de activ în cauză sau contravaloarea acestuia se repartizează între toate societăţile beneficiare, proporţional cu cota din activul net alocată societăţilor în cauză, în conformitate cu proiectul de divizare. De asemenea, dacă un element de pasiv nu este repartizat în proiectul de divizare şi dacă interpretarea proiectului nu permite luarea unei decizii privind repartizarea sa, societăţile beneficiare răspund solidar pentru elementul de pasiv în cauză.

Etapa III. *Publicarea proiectului de divizare* în *Monitorul Oficial* sau pe pagina web a societăţii şi pagina web a Registrului Comerţului.

Proiectul de divizare, semnat de reprezentanţii societăţilor participante, se depune la Oficiul Registrului Comerţului, unde este înmatriculată fiecare societate, însoţit de o declaraţie a societăţii care încetează a exista în urma divizării, despre modul cum a hotărât să stingă pasivul său, precum şi de o declaraţie privitoare la modalitatea de publicare a proiectului de divizare. Proiectul de divizare, vizat de judecătorul delegat, se publică în *Monitorul Oficial al României*, pe cheltuiala părţilor, integral sau în extras, potrivit dispoziţiei judecătorului delegat, cu cel puţin 30 de zile înaintea datelor şedinţelor în care adunările generale extraordinare urmează a hotărî asupra divizării. În cazul în care deţine o pagina web proprie, societatea poate înlocui publicarea în *Monitorul Oficial al României* cu publicitatea efectuată prin intermediul propriei pagini web pe o perioadă continuă de cel puţin o lună înaintea adunării generale extraordinare, care urmează să decidă cu privire la divizare, perioadă care se încheie nu mai devreme de finalul adunării generale respective[11]. În cazul efectuării publicităţii prin intermediul paginii web a societăţii, Oficiul Registrului Comerţului unde este înmatriculată societatea va publica, cu titlu gratuit, pe propria pagina web, proiectul de divizare.

Etapa IV. *Opoziţia creditorilor.*

Creditorii societăţilor care iau parte la divizare au dreptul la o protecţie adecvată a intereselor lor. În vederea obţinerii de garanţii adecvate, orice creditor care deţine o creanţă certă, lichidă şi anterioară datei publicării proiectului de divizare, nescadentă la data publicării, a cărei satisfacere este pusă în pericol prin realizarea divizării, poate face opoziţie. Opoziţia se face în termen de 30 de zile de la data publicării proiectului de divizare în *Monitorul Oficial al României*, Partea a IV-a. Ea se depune la Oficiul Registrului Comerţului care, în termen de 3 zile de la data depunerii, o menţionează în registru şi o înaintează

[11] ***Legea nr. 31/1990 *privind societăţile*, actualizată prin Legea 187/2012 şi prin Legea 255/2013, art. 242, alin. (2[1]).

Scanned with OKEN Scanner

instanței judecătorești competente. Formularea unei opoziții nu are ca efect suspendarea executării divizării și nu împiedică realizarea divizării.

Față de opoziția formulată de creditori sunt posibile următoarele situații[12]:

- *instanța respinge opoziția* în cazul în care creditorul nu dovedește că satisfacerea creanței sale este pusă în pericol prin realizarea divizării sau dacă, din examinarea situației financiare și operațional comerciale a societății succesoare, rezultă că nu este necesară acordarea de garanții adecvate ori, după caz, de noi garanții sau societatea debitoare ori societatea succesoare în drepturile și obligațiile societății debitoare a făcut dovada plății datoriilor sau părțile au încheiat un acord pentru plata datoriilor ori există deja garanții sau privilegii adecvate pentru satisfacerea creanței;
- *instanța va pronunța o încheiere prin care va acorda părților un termen pentru constituirea garanțiilor*, dacă societatea debitoare sau, după caz, societatea succesoare în drepturile și obligațiile societății debitoare a făcut în cursul procesului o ofertă pentru constituirea unor garanții sau privilegii, comunicată Agenției Naționale pentru Administrare Fiscală, în cazul în care societatea are obligații la bugetul general consolidat, iar aceste garanții sau privilegii au fost apreciate de instanță ca fiind necesare și adecvate pentru satisfacerea creanței creditorului;
- *instanța admite opoziția și obligă societatea debitoare / succesoare la plata creanței de îndată ori într-un anumit termen stabilit în funcție de valoarea creanței și de pasivul societății debitoare*, dacă societatea debitoare sau, după caz, societatea succesoare în drepturile și obligațiile societății debitoare nu oferă garanții ori privilegii adecvate pentru satisfacerea creanței sau, chiar dacă oferă garanții ori privilegii, nu le constituie, din cauze ce îi sunt imputabile.

Creditorii societăților participante la divizare care îndeplinesc condițiile pentru a face opoziție pot formula o cerere de opoziție împotriva hotărârii organului statutar al societății privitoare la modificările actului constitutiv numai dacă acestea privesc alte modificări decât cele care decurg din sau în legătură cu procesul de divizare. Aceste dispoziții nu se aplică creanțelor de natura drepturilor salariale derivând din contractele individuale de muncă sau contractele colective de muncă.

În cazul divizării, dacă un creditor al societății căreia îi este transferată obligația în conformitate cu proiectul de divizare nu a obținut realizarea creanței sale, toate societățile beneficiare sunt răspunzătoare pentru obligația în cauză, în limita activelor nete care le-au fost transferate prin divizare, cu excepția societății căreia i-a fost transferată obligația respectivă, care răspunde nelimitat.

În cazul unei divizări, deținătorilor de valori mobiliare, altele decât acțiuni, care conferă drepturi speciale, trebuie să li se acorde în cadrul societăților beneficiare cărora li se pot opune drepturile decurgând din asemenea valori mobiliare, în conformitate cu proiectul de divizare, drepturi cel puțin echivalente cu cele de care beneficiau în societatea divizată, cu excepția cazului în care modificarea drepturilor în cauza este aprobată de o adunare a deținătorilor de astfel de titluri ori de către aceștia în mod individual sau a cazului în care deținătorii au dreptul de a obține răscumpărarea valorilor mobiliare deținute.

Etapa V. *Întocmirea raportului administratorilor și informarea adunării generale a societăților și administratorii celorlalte societăți implicate în operațiune asupra oricărei modificări substanțiale a activelor și pasivelor intervenite între data întocmirii proiectului de divizare și data adunărilor generale care urmează să decidă asupra acestui proiect.*

Administratorii societăților care participă la divizare trebuie să întocmească un *raport scris* detaliat, în care să explice proiectul de divizare și să precizeze fundamentul său juridic și economic, criteriul de repartizare a acțiunilor, precum și orice dificultăți speciale apărute în

[12] *Ibidem*, art. 243, alin. (4), (5) și (6).

Scanned with OKEN Scanner

realizarea evaluării. Raportul administratorilor trebuie să includă şi informaţii referitoare la întocmirea raportului de evaluare pentru societăţile beneficiare şi registrul la care acesta trebuie depus.

Administratorii societăţii divizate trebuie să informeze adunarea generală a societăţii divizate, precum şi pe administratorii societăţilor beneficiare, astfel încât aceştia să poată informa, la rândul lor, adunările generale ale societăţilor respective asupra oricărei modificări substanţiale a activelor şi pasivelor, intervenită între data întocmirii proiectului de divizare şi data adunării generale a societăţii divizate care urmează să decidă asupra proiectului de divizare. Întocmirea raportului care explică proiectul de divizare şi comunicarea informaţiilor privind modificările substanţiale a activelor şi pasivelor nu sunt necesare în cazul în care decid astfel toţi acţionarii / asociaţii şi toţi deţinătorii altor valori mobiliare care conferă drepturi de vot la fiecare dintre societăţile participante la divizare[13].

Cu cel puţin o lună înainte de data adunării generale extraordinare care urmează să se pronunţe asupra proiectului de divizare, organele de conducere ale societăţilor care iau parte la divizare vor pune la dispoziţia acţionarilor / asociaţilor, la sediul societăţii, următoarele documente:

a) proiectul de divizare;

b) raportul scris întocmit de către organele de conducere;

c) situaţiile financiare anuale şi rapoartele de gestiune pentru ultimele 3 exerciţii financiare ale societăţilor care iau parte la divizare;

d) situaţiile financiare, întocmite nu mai devreme de prima zi a celei de-a treia luni anterioare datei proiectului de divizare, dacă ultimele situaţii financiare anuale au fost întocmite pentru un exerciţiu financiar încheiat cu mai mult de 6 luni înainte de aceasta dată;

e) raportul cenzorilor sau, după caz, raportul auditorului financiar;

f) raportul experţilor desemnaţi pentru a analiza proiectul de divizare;

g) evidenţa contractelor cu valori depăşind 10.000 lei fiecare şi aflate în curs de executare.

Dacă toţi acţionarii / asociaţii sau deţinătorii altor valori mobiliare care conferă drepturi de vot decid astfel, nu mai este necesară întocmirea raportului administratorului asupra proiectului de divizare şi nici punerea la dispoziţia acţionarilor / asociaţilor a documentelor mai sus menţionate, dacă acestea sunt publicate pe propria pagina web a societăţii, pe o perioadă continuă de cel puţin o lună, înaintea adunării generale care urmează să decidă cu privire la divizare.

Etapa VI. *Desemnarea expertului de către judecătorul delegat în vederea examinării proiectului de divizare şi a întocmirii unui raport.*

Pentru fiecare din societăţile care participă la divizare, unul sau mai mulţi experţi independenţi, desemnaţi sau agreaţi de o autoritate judiciară sau administrativă, examinează proiectul de divizare şi întocmesc un raport scris destinat acţionarilor, raport în care îşi vor da avizul de specialitate asupra divizării.

Etapa VII. *Hotărârea adunării generale a fiecărei societăţi participante asupra divizării, adunarea generală având loc în termen de 3 luni de la data publicării proiectului de divizare.*

În termen de 3 luni de la data publicării proiectului de divizare, adunarea generală a fiecărei societăţi participante va hotărî asupra divizării, cu respectarea condiţiilor privind convocarea ei. În cazul unei divizări prin înfiinţarea unor noi societăţi, proiectul de divizare şi,

[13] ***Legea nr. 31/1990 *privind societăţile*, actualizată prin Legea 187/2012 şi prin Legea 255/2013, art. 243^2.

Scanned with OKEN Scanner

actul constitutiv sau proiectul de act constitutiv al noii / noilor societăți vor fi aprobate de către adunarea generală a fiecăreia dintre societățile care urmează să își înceteze existența.

Divizarea produce efecte:

a) în cazul constituirii uneia sau mai multor societăți noi, de la data înmatriculării în registrul comerțului a noii societăți sau a ultimei dintre ele;

b) în alte cazuri, de la data înregistrării hotărârii ultimei adunări generale care a aprobat operațiunea, cu excepția cazului în care, prin acordul părților, se stipulează că operațiunea va avea efect la o alta dată, care nu poate fi însă ulterioară încheierii exercițiului financiar curent al societăților beneficiare, nici anterioară încheierii ultimului exercițiu financiar încheiat al societății sau societăților ce își transferă patrimoniul.

Nulitatea unei divizări poate fi declarată numai prin hotărâre judecătorească, doar dacă nu a fost supusă unui control judiciar conform legii sau dacă hotărârea uneia dintre adunările generale care au votat proiectul divizării este nulă ori anulabilă. Procedurile de anulare și de declarare a nulității divizării nu pot fi inițiate după expirarea unui termen de 6 luni de la data la care divizarea a devenit efectivă sau dacă situația a fost rectificată. În cazul declarării nulității unei divizări, fiecare dintre societățile beneficiare răspunde pentru propriile obligații, angajate înainte ca hotărârea de declarare a nulității să fie publicată. Societatea divizată răspunde, de asemenea, pentru aceste obligații, în limita cotei de active nete transferate societății beneficiare în contul căreia au luat naștere obligațiile respective.

Etapa VIII. *În cazul divizării prin înființarea uneia sau mai multor societăți, se va realiza și actul constitutiv sau proiectul actului constitutiv al fiecărei societăți noi, pentru aprobarea acestuia în adunarea generală.*

Etapa IX. *Dizolvarea fără lichidare a societății divizate și transferul patrimoniului acestuia către societățile beneficiare existente sau nou constituite.*

Etapa X. *Constituirea uneia sau mai multor societăți noi ca urmare a divizării, cu parcurgerea procedurilor specifice înmatriculării unei noi societăți.*

3.2. Obiective, motivații și tipuri de divizări

Considerată, după caz, o modalitate de redresare, dinamizare sau eficientizare a activității unei entități, divizarea se înscrie în categoria operațiunilor complexe de restructurare la care pot fi supuse companiile. La fel ca și în cazul fuziunilor, obiectivele și motivațiile operațiunilor de divizare pot să vizeze aspecte de natură economică, dar și aspecte ce țin de voința și interesele acționarilor / asociaților sau aspecte ce țin de management. În ceea ce privește *motivațiile de natură economică,* în cele mai multe cazuri prin divizare se urmărește obținerea unei mai bune performanțe, în special pentru societatea divizată, dar și pentru societatea beneficiară / societățile beneficiare, după caz.

Dintre motivațiile mai frecvent întâlnite în cazul operațiunilor de divizare a societăților reținem:

a) separarea activității de bază a societății divizate de alte activități secundare și transferarea lor către una sau mai multe societăți beneficiare pentru a putea fi exploatate mai eficient ca activități independente. În fapt, este vorba de o reașezare a structurii operaționale și financiare a afacerii prin separarea activelor și organizarea în societăți distincte a unor activități semnificativ diferite de activitățile de bază ale societății divizate (este cazul divizărilor parțiale). Un exemplu în acest sens îl furnizează situația în care, pentru creșterea eficientei

Scanned with OKEN Scanner

activităţii de producţie, se procedează la o separare a acestei activităţi de cea de comercializare prin magazinele proprii;

b) transferul către una sau mai multe societăţi beneficiare a unor active care nu sunt exploatate şi nu sunt necesare activităţii de bază a societăţii divizate, dar care generează o serie de costuri pentru aceasta, cum ar fi: cheltuieli de întreţinere, taxe, impozite. După desprinderea acestora din averea societăţii divizate, prin acţiuni specifice, se poate asigura o utilizare şi gestionare mai eficientă a lor.

c) separarea din portofoliul de activităţi al societăţii divizate a unor activităţi total diferite de activitatea de bază şi transferul lor către alte societăţi, în scopul adoptării unor strategii flexibile, adaptate la piaţă, corespunzătoare fiecărei activităţi, fără a mai fi necesară aplicarea strategiilor şi politicilor existente la nivelul global al societăţii divizate. Noua configuraţie obţinută după divizare va conduce la răspunsuri mai rapide la reacţiile şi mişcările pieţei şi va permite identificarea mai uşoară a activităţilor nerentabile, ori a celor supuse unor riscuri specifice.

d) neînţelegeri între asociaţi care pot fi rezolvate prin separarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale unei entităţi şi transferarea lor către societăţi care există sau se constituie cu această ocazie;

e) eficientizarea, simplificarea şi accelerarea prin divizare a procesului decizional atât la nivelul societăţii divizate, cât şi al celei beneficiare.

Interpretarea prevederilor reglementărilor naţionale în vigoare (Legea societăţilor nr. 31/1990, Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal,* Legea nr. 287/2009 *privind Noul Cod Civil*), dar şi practica derulării operaţiunilor de divizare ne permit să constatăm că există mai multe tipuri de divizare, rezultatul clasificării după mai multe criterii, şi anume:

a) din punctul de vedere al ***consecinţelor asupra societăţii divizate***, pot fi:
   - *divizare totală (divizarea societăţilor care îşi încetează existenţa)*, care presupune împărţirea integrală a elementelor de activ şi de pasiv ale unei societăţi care îşi încetează existenţa, între două sau mai multe societăţi existente ori care iau fiinţă;
   - *divizare parţială (divizarea societăţilor care nu îşi încetează existenţa)* – prin împărţirea doar a unei părţi din patrimoniul unei societăţi, partea care se desprinde se transmite către una sau mai multe societăţi existente sau care iau astfel fiinţă, aportul fiind remunerat cu acţiuni sau părţi sociale ce se atribuie acţionarilor / asociaţilor societăţii care se divizează, de la societăţile beneficiare de aporturi;

b) din punctul de vedere al ***beneficiarilor titlurilor alocate*** cu ocazia divizării parţiale (numită şi desprindere), se poate vorbi de[14]:
   - *desprindere în interesul acţionarilor ori asociaţilor* – care se manifestă în cazul în care pentru partea din patrimoniu desprinsă şi transferată ca întreg uneia sau mai multor societăţi existente ori unor societăţi, care sunt astfel constituite, se alocă acţiuni sau părţi sociale ale societăţilor beneficiare care sunt atribuite acţionarilor sau asociaţilor societăţii care transferă activele;
   - *desprindere în interesul societăţii*, care se manifestă în cazul în care pentru partea din patrimoniu desprinsă şi transferată ca întreg uneia sau mai multor societăţi existente ori unor societăţi nou constituite se alocă acţiuni sau părţi sociale ale societăţilor beneficiare care sunt atribuite societăţii care transferă activele;

[14] ***Legea nr. 31/1990 *privind societăţile,* actualizată prin Legea 187/2012 şi prin Legea 255/2013, art. 250[1].

Scanned with OKEN Scanner

c) din punctul de vedere al ***respectării principiul proporționalității***[15] în ceea ce privește structura acționariatului, se poate vorbi de:

- *divizare simetrică*, în sensul că divizarea implică păstrarea simetriei în privința structurii acționariatului între societatea divizată și societatea beneficiară. În fapt, în noua societate înființată cu ocazia divizării, acțiunile sunt deținute de asociați, în aceeași proporție cu acțiunile deținute la societatea supusă divizării (în cazul desprinderii în interesul acționarilor). În cazul în care are loc divizarea parțială în interesul societății, prin intermediul acțiunilor primite de societatea divizată, acționarii acesteia beneficiază în mod indirect de aceeași influență și aceleași beneficii și în societatea nou înființată cu ocazia divizării parțiale.
- *divizare asimetrică*[16] reprezintă acel tip de divizare parțială în care nu se păstrează simetria în privința structurii acționariatului între societatea divizată și societatea beneficiară / societățile beneficiare. Într-un asemenea caz, pentru a respecta dispozițiile art. 5 alin. 2) ale Directivei 82/891/CEE privind divizarea societăților pe acțiuni, legiuitorul român a prevăzut în Legea societăților nr. 31/1990 actualizată, la art. 134, alin (1), lit. d următoarele: *Acționarii care nu au votat în favoarea unei hotărâri a adunării generale au dreptul de a se retrage din societate și de a solicita cumpărarea acțiunilor lor de către societate, numai dacă respectiva hotărâre a adunării generale are ca obiect:(...) d) fuziunea sau divizarea societății*, iar la alin (4) *Prețul plătit de societate pentru acțiunile celui ce exercită dreptul de retragere va fi stabilit de un expert autorizat independent, ca valoare medie ce rezultă din aplicarea a cel puțin două metode de evaluare recunoscute de legislația în vigoare la data evaluării.* Aceasta înseamnă că, în cazul în care acționarii minoritari nu sunt de acord cu divizarea asimetrică, ce presupune ca acțiunile să fie alocate altfel decât proporțional cu drepturile pe care le dețin la societatea divizată, ei au dreptul să se retragă din societate și să fie compensați echitabil, prin plata contravalorii acțiunilor deținute.

Referindu-se la dezinvestire ca modalitate de restructurare inversă creșterii externe, autorii Meier și Schier[17] prezintă două tipuri de operațiuni, cesiune și divizare. În timp ce *cesiunea* este definită de autori ca o operațiune care constă în vânzarea de active sau acțiuni (ori părți sociale) ale filialelor unor terți, *divizarea* este considerată ca o separare a entității inițiale în mai multe entități, iar acționarii vechiului grup devin acționari ai noilor entități. În ceea ce privește divizarea sunt identificate trei tipuri, și anume:

- *operațiuni de split-up*: sunt cele în care societatea mamă dispare prin dizolvare în beneficiul a cel puțin două societăți care preiau activele și pasivele vechiului grup.

---

[15] Conform art. 250, alin. (1), lit. b din Legea nr. 31/1990 *privind societățile* actualizată, „acționarii sau asociații societății absorbite sau divizate devin acționari, respectiv asociați ai societății absorbante, respectiv ai societăților beneficiare, în conformitate cu regulile de repartizare stabilite în proiectul de fuziune / divizare". Aceasta înseamnă că legea nu stabilește în mod expres păstrarea proporționalității în ceea ce privește acțiunile deținute în societatea divizată, respectiv societatea beneficiară, respectându-se regulile de repartizare prevăzute în proiectul de divizare.

[16] Practic, legea nu interzice în mod expres divizarea asimetrică, însă pentru legalitatea unor astfel de divizări s-ar impune fie: respectarea principiul proporționalității, ceea ce presupune ca, în cazul în care un asociat nu devine membru în noua societate, să îi crească corespunzător cota de participare și de reprezentativitate la societatea divizată, fie ca pentru operațiunea de divizare să existe consimțământul tuturor asociaților, păstrându-se acordul lor în ceea ce privește numărul de acțiuni, cota de reprezentativitate, cota de participare la profit etc. (Decizia civilă nr. 518 din 23 iunie 2016, Curtea de Apel Timișoara, Secția a II-a civilă, disponibil la http://portal.just.ro/59/Documents/C%20Ap%20Timisoara%20Civ%20II%20T3%202016.pdf, accesat la 09.07.2018.).

[17] Meier, O., Schier, G., *Fusion Aquisitions. Strategie. Finance. Management*, Dunod, Paris, 2016, p. 98.

Scanned with OKEN Scanner

Acţionarii grupului devin acţionari ai societăţilor beneficiare.

- *operaţiuni de spin-off*: sunt cele care privesc anumite filiale sau ramuri de activitate care sunt separate de grup, toţi acţionarii grupului iniţial primind acţiuni ale filialei nou separate de grup;
- *operaţiuni de split-off*: sunt cele în care acţionarii din grup doresc să-şi schimbe acţiunile lor cu un anumit număr de acţiuni ale unei filiale. În acest caz, acţiunile societăţii mamă, care fac obiectul schimbului, sunt apoi anulate. O analiză a impactului operaţiunii de *split-off* ne permite să constatăm că, în timp ce pentru acţionarii care solicită schimbul operaţiunea le permite să controleze o filială cu un procentaj de control superior celui pe care îl deţineau în grup, pentru acţionarii care nu participă la operaţiune răscumpărarea şi, apoi, anularea acţiunilor deţinute de participanţi va creşte automat procentajul de control în grup.

Un tip special de operaţiune este cel numit *carve-out,* care constă în aceea că un grup cotat la bursă introduce la bursă o filială a sa. Aceasta poate să constituie o primă etapă a unei divizări de tipul *spin-off* sau *split-off,* prin faptul că ar permite o evaluare justă a acţiunilor filialei, independent de acţiunile grupului.

3.3. Contabilitatea operaţiunilor de divizare a societăţilor

Din punct de vedere contabil, întreprinderile româneşti implicate în operaţiunile de divizare se supun cu prioritate reglementărilor cuprinse în OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor, precum şi de retragere sau excludere a unor asociaţi din cadrul societăţilor.*

3.3.1. Etapele divizării din punct de vedere contabil

În conformitate cu prevederile OMFP 897/2015, dar şi a celorlalte reglementări contabile (Legea contabilităţii nr. 82/1991 republicată, cu modificările şi completările ulterioare, OMFP 1802/2014 cu modificările ulterioare, OMFP 2844/2016 cu modificările şi completările ulterioare), în derularea operaţiunilor de divizare se disting următoarele etape:

a) Inventarierea şi evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor care se divizează, precum şi înregistrarea rezultatelor inventarierii şi ale evaluării, efectuate cu această ocazie, respectând prevederile OMFP 2861/2009 pentru aprobarea *Normelor privind organizarea şi efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii,* precum şi reglementările contabile în vigoare.

b) Întocmirea situaţiilor financiare înainte de divizare de către societăţile care urmează să se divizeze. Aceste situaţii financiare numite *cu scop special* se depun la unităţile teritoriale ale Ministerului Finanţelor Publice, în termen de 30 zile de la aprobarea acestora de către adunarea generală a acţionarilor / asociaţilor.

Pe baza bilanţului întocmit înainte de divizare, se determină activul net contabil, potrivit formulei:

Activ net contabil = Total Active – Total Datorii.

Scanned with OKEN Scanner

c) Evaluarea globală a societăților și determinarea aportului net. Pentru evaluarea societăților implicate în divizare și stabilirea aportului net se poate folosi una dintre următoarele metode[18]:

- *metoda activului net contabil – presupune că valorile utilizate în cadrul operațiunilor de reorganizare prin divizare se bazează pe activul net contabil, ceea ce înseamnă că elementele bilanțiere sunt preluate de către societatea / societățile beneficiară(e) la valoarea la care acestea au fost evidențiate în contabilitatea societății care le cedează (societatea divizată);*
- *metoda evaluării globale – presupune că valorile utilizate în cadrul operațiunilor de reorganizare prin divizare sunt stabilite de evaluatori autorizați, acestea fiind cuprinse în raportul de evaluare întocmit în acest scop. În acest caz, elementele bilanțiere ale societății care le cedează (societatea divizată) sunt preluate de către societatea / societățile beneficiară(e)) la valoarea rezultată în urma evaluării.*

Valoarea stabilită prin una dintre metodele menționate reprezintă valoarea aportului net de divizare al societăților implicate, pe baza căreia se stabilește **raportul (rata) de schimb.**

d) Determinarea raportului (ratei) de schimb al acțiunilor sau al părților sociale, pentru a acoperi aportul societății divizate. În cadrul acestei etape se efectuează:

1) determinarea valorii contabile a acțiunilor sau a părților sociale ale societăților implicate în divizare, prin raportarea aportului net la numărul de acțiuni sau de părți sociale emise[19];

2) stabilirea raportului de schimb al acțiunilor sau al părților sociale, prin raportarea valorii contabile a unei acțiuni ori părți sociale a societății divizate la valoarea contabilă a unei acțiuni sau părți sociale a societății beneficiare, raport verificat și aprobat de experți.

e) Determinarea numărului de acțiuni sau de părți sociale de emis pentru remunerarea aportului net de divizare, precum și calculul primei de divizare, astfel:

1) determinarea numărului de acțiuni sau de părți sociale ce trebuie emise de societatea beneficiară, fie prin raportarea aportului net (activul net contabil sau valoarea globală, după caz) al societății divizate la valoarea contabilă a unei acțiuni sau părți sociale a societății beneficiare, fie prin înmulțirea numărului de acțiuni ale societății divizate cu raportul de schimb;

2) majorarea capitalului social la societatea beneficiară, prin înmulțirea numărului de acțiuni care trebuie emise de către această societate cu valoarea nominală a unei acțiuni sau a unei părți sociale;

3) calcularea primei de divizare, ca diferență între valoarea contabilă a acțiunilor sau a părților sociale la societatea divizată și valoarea nominală a acțiunilor nou emise de către societatea beneficiară.

f) Evidențierea în contabilitatea societăților implicate a operațiunilor efectuate cu ocazia divizării, după cum urmează:

---

[18] ***OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților*, pct. 15, alin. a).

[19] Valoarea contabilă a unei acțiuni / părți sociale se poate obține și prin raportarea activului net contabil la numărul de acțiuni / părți sociale.

Scanned with OKEN Scanner

1. ***pentru societatea / societăţile beneficiară(e) existente sau nou constituite*** sunt avute în vedere următoarele aspecte[20]:
   - ✓ elementele de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii primite ca aport sunt preluate pe baza balanţei de verificare sintetice, balanţei de verificare analitice, altor registre, jurnale şi documente, precum şi a protocolului de predare-primire;
   - ✓ în cazul folosirii *metodei activului net contabil*, elementele de natura activelor primite de la societatea divizată sunt recunoscute în contabilitatea societăţii / societăţilor beneficiare existente sau nou constituite la valoarea contabilă netă sau la valoarea contabilă brută, caz în care se preiau distinct ajustările corespunzătoare, aşa cum sunt acestea evidenţiate în contabilitatea societăţii divizate;
   - ✓ în cazul folosirii *metodei evaluării globale*, diferenţele între valoarea activului net contabil şi valoarea aportului net de divizare (valoarea globală), rezultate cu ocazia evaluării la societatea care se divizează se recunosc în contabilitatea societăţii / societăţilor beneficiare pe seama elementelor bilanţiere cărora le corespund. Eventuala diferenţă nealocată reprezintă fond comercial.
   - ✓ diferenţele rezultate din evaluarea cu ocazia divizării societăţii / societăţilor beneficiare deja existente (în cazul utilizării metodei evaluării globale) nu se înregistrează în contabilitatea acesteia / acestora;
   - ✓ în protocolul de predare-primire se precizează soldurile conturilor societăţii divizate, precum şi orice alte informaţii relevante legate de elementele preluate. De asemenea, în acest protocol se precizează şi rezultatul înregistrat în contul de profit şi pierdere de către societatea care se divizează, aferent perioadei dintre data la care au fost întocmite situaţiile financiare cu scop special şi data întocmirii protocolului. La societatea / societăţile beneficiare, înregistrarea preluării acestui rezultat se efectuează pe seama contului 117 „Rezultatul reportat" / analitic distinct.
2. ***pentru societatea divizată*** sunt avute în vedere următoarele aspecte[21]:
   - ✓ în situaţia în care valoarea aportului net de divizare este egal cu valoarea activului net contabil, elementele de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţii care se divizează sunt transferate societăţii / societăţilor beneficiare la valoarea existentă în contabilitatea acesteia;
   - ✓ în situaţia în care valoarea activului net contabil nu este egală cu valoarea aportului net de divizare (metoda evaluării globale), diferenţele rezultate sunt recunoscute ca elemente de câştiguri sau pierderi din divizare (cu ajutorul conturilor 6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital" şi 7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital").

În protocolul de predare-primire, care trebuie să conţină informaţii explicite cu privire la elementele de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii preluate de societatea / societăţile beneficiare de la societatea divizată, trebuie să fie precizate inclusiv valorile fiscale ale acestor elemente. De asemenea, trebuie predate şi documentele care atestă dreptul de proprietate asupra bunurilor şi valorilor transferate.

---

[20] ***OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor, precum şi de retragere sau excludere a unor asociaţi din cadrul societăţilor*, pct. 22, alin. a).

[21] *Ibidem*, pct. 22, alin. b).

Scanned with OKEN Scanner

Reflectarea în contabilitate a operaţiunilor generate de divizarea unei societăţi (în situaţia în care se utilizează ***metoda evaluării globale****) se prezintă, sub formă de articole contabile generale, astfel:*

- **În contabilitatea societăţii divizate:**

1. Înregistrarea transferării („vânzării") activelor către societăţile beneficiare:

%	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"
461/X „Debitori diverşi" / analitic societatea „X"		
461/Y „Debitori diverşi" / analitic societatea „Y"		

2. Diminuarea valorii brute a activelor cu valoarea ajustărilor:

%	=	2XX Conturi de imobilizări
28XX Amortizarea imobilizărilor		
29X Conturi de ajustări		
39X Conturi de ajustări	=	3XX Conturi de stocuri
59X Conturi de ajustări	=	5XX Conturi de trezorerie

3. Descărcarea gestiunii cu activele predate către societăţile beneficiare:

6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	=	%
		2XX Conturi de imobilizări
		3XX Conturi de stocuri
		4XX Conturi de creanţe
		5XX Conturi de trezorerie

4. Închiderea conturilor de venituri şi de cheltuieli apărute la divizare:

7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	a	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic divizare
121 „Profit sau pierdere" / analitic divizare	b	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"

5. Transmiterea elementelor de pasiv de natura datoriilor:

%	a	=	461/X „Debitori diverşi" / analitic societatea „X"
16X, 4XX, 519X Conturi de datorii			
49X Conturi de ajustări pentru deprecierea creanţelor			
%	b	=	461/Y „Debitori diverşi" / analitic societatea „Y"
16X, 4XX, 519X Conturi de datorii			
49X Conturi de ajustări pentru deprecierea creanţelor			

6. Diminuarea capitalurilor proprii cu ocazia divizării:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"
Conturi de capitaluri proprii		
(1012 „Capital subscris vărsat"		
1061 „Rezerve legale"		
1068 „Alte rezerve" etc.)		
121 „Profit sau pierdere" / analitic divizare		

Scanned with OKEN Scanner

7. Închiderea conturilor 456 şi 461:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	a =	461/X „Debitori diverşi”/ analitic societatea „X”
456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	b =	461/Y „Debitori diverşi” / analitic societatea „Y”

- **La societatea beneficiară:**

1. Înregistrarea majorării capitalului social şi a primei de divizare:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	=	% 1012 „Capital subscris vărsat” 1042 „Prime de fuziune / divizare” / analitic divizare

2. Preluarea datoriilor şi a ajustărilor pentru deprecierea creanţelor:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	=	% 16X, 4XX, 519X Conturi de datorii 49X Conturi de ajustări pentru deprecierea creanţelor

3. Preluarea părţii corespunzătoare din active:

% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanţe 5XX Conturi de trezorerie	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”

*Reflectarea în contabilitate prin articole contabile generale a operaţiunilor generate de divizarea unei societăţi (în situaţia în care se utilizează **metoda activului net**) se prezintă astfel:*

- **În contabilitatea societăţii divizate:**

1. Diminuarea valorii brute a activelor cu valoarea ajustărilor:

% 28XX Amortizarea imobilizărilor 29X Conturi de ajustări	=	2XX Conturi de imobilizări
39X Conturi de ajustări	=	3XX Conturi de stocuri
59X Conturi de ajustări	=	5XX Conturi de trezorerie

2. Scoaterea din evidenţă a activelor predate către societăţile beneficiare:

892 „Bilanţ de închidere”	=	% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanţe 5XX Conturi de trezorerie

3. Scoaterea din evidenţă a elementelor de pasiv de natura datoriilor şi a ajustărilor pentru deprecierea creanţelor:

% 16X, 4XX, 519X Conturi de datorii 49X Conturi de ajustări pentru deprecierea creanţelor	=	892 „Bilanţ de închidere”

Scanned with OKEN Scanner

4. Scoaterea din evidență a elementelor de natura capitalurilor proprii cu ocazia divizării:

% Conturi de capitaluri proprii (1012 „Capital subscris vărsat" 1061 „Rezerve legale" 1068 „Alte rezerve" 121 „Profit sau pierdere"etc.)	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"

5. Închiderea conturilor 456 și 892:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	892 „Bilanț de închidere"

- **La societatea beneficiară:**

1. Înregistrarea majorării capitalului social și a primei de divizare:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	% 1012 „Capital subscris vărsat" 1042 „Prime de fuziune / divizare" / analitic divizare

2. Preluarea datoriilor și a ajustărilor pentru deprecierea creanțelor:

891 „Bilanț de deschidere"	=	% 16X, 4XX, 519X Conturi de datorii 49X Conturi de ajustări pentru deprecierea creanțelor

3. Preluarea părții corespunzătoare din active:

% 2XX Conturi de imobilizări 3XX Conturi de stocuri 4XX Conturi de creanțe 5XX Conturi de trezorerie	=	891 „Bilanț de deschidere"

4. Închiderea conturilor 456 și 891:

891 „Bilanț de deschidere"	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"

3.3.2. Aspecte fiscale privind divizarea societăților

Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 897/2015 pentru aprobarea *Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților* nu conține referiri exprese la tratamentul fiscal al operațiunii de divizare, însă este făcută precizarea că, din punct de vedere fiscal, societățile care desfășoară operațiuni de divizare vor avea în vedere prevederile Legii nr. 227/2015 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare și a *Normelor Metodologice* aprobate prin HG nr. 1/2016.

Prevederile *Codului fiscal* în vigoare referitoare la operațiunile de divizare a societăților pot fi sintetizate astfel:

- Pierderea fiscală înregistrată de contribuabilii care își încetează existența ca efect al unei operațiuni de divizare totală se recuperează de către contribuabilii nou înființați ori de către cei care preiau patrimoniul societății divizate, proporțional cu activele transferate persoanelor juridice beneficiare, potrivit proiectului de divizare. Pierderea fiscală înregistrată de contribuabilii care nu își încetează existența ca efect al unei

Scanned with OKEN Scanner

operaţiuni de desprindere a unei părţi din patrimoniul acestora, transferată ca întreg, se recuperează de aceşti contribuabili şi de cei care preiau parţial patrimoniul societăţii cedente, după caz, proporţional cu activele transferate persoanelor juridice beneficiare, potrivit proiectului de divizare, respectiv cu cele menţinute de persoana juridică cedentă[22].

- Reducerea sau anularea oricărui provizion ori a rezervei care a fost anterior dedusă, inclusiv rezerva legală, se include în rezultatul fiscal, ca venituri impozabile sau elemente similare veniturilor, indiferent dacă reducerea sau anularea este datorată divizării sub orice formă. Aceste prevederi nu se aplică dacă un alt contribuabil preia un provizion sau o rezervă în legătură cu o divizare[23].
- Transferul activelor şi pasivelor, efectuat în cadrul operaţiunilor de divizare este tratat ca transfer neimpozabil, pentru diferenţa dintre preţul de piaţă al activelor / pasivelor transferate şi valoarea lor fiscală[24].
- Valoarea fiscală a unui activ sau pasiv, transferate societăţii beneficiare, este egală cu valoarea fiscală pe care activul / pasivul a avut-o la societatea divizată; în cazul divizării totale şi divizării parţiale, valoarea fiscală a titlurilor de participare deţinute de un participant al societăţii cedente înainte de divizare se alocă titlurilor de participare emise de societatea beneficiară, proporţional cu raportul dintre valoarea de înregistrare sau preţul de piaţă a titlurilor de participare emise de societatea beneficiară şi valoarea de înregistrare sau preţul de piaţă a titlurilor de participare deţinute la societatea cedentă înainte de divizare[25].
- În cazul în care nivelul capitalului social subscris şi vărsat a fost diminuat, partea din rezerva legală corespunzătoare diminuării, care a fost anterior dedusă, reprezintă elemente similare veniturilor. Aceste prevederi nu se aplică în situaţia în care, ca urmare a efectuării unor operaţiuni de reorganizare (inclusiv divizare), rezerva legală a persoanei juridice beneficiare (societate absorbantă) depăşeşte a cincea parte din capitalul social[26].

Din punct de vedere al TVA, transferul tuturor activelor sau al unei părţi a acestora, efectuat ca urmare a unor operaţiuni de divizare, nu constituie livrare de bunuri dacă primitorul activelor este o persoană impozabilă. Transferul respectiv este un transfer universal de bunuri şi/sau servicii, acestea nemaifiind tratate individual, ci ca un tot unitar la persoana impozabilă cedentă, indiferent dacă este un transfer total sau parţial de active. Persoana impozabilă care este beneficiarul transferului efectuat ca urmare a unor operaţiuni de divizare este considerată ca fiind succesorul cedentului, indiferent dacă este înregistrată în scopuri de taxă sau nu. Beneficiarul va prelua toate drepturile şi obligaţiile cedentului, inclusiv pe cele privind livrările către sine şi ajustările deducerii prevăzute în *Codul fiscal*.

Momentul de referinţă pentru determinarea datei de la care începe ajustarea taxei, în cazul bunurilor de capital, nu este data transferului, ci data obţinerii bunului de către cedent. Cedentul va trebui să transmită cesionarului o copie de pe registrul bunurilor de capital, dacă acestea sunt obţinute după data aderării. A.

La societatea care se divizează, veniturile provenite din transferul activelor (contul 7583 „Venituri din cedarea activelor şi alte operaţii de capital") sunt venituri neimpozabile în conformitate cu prevederile *Codului fiscal*. În mod similar, cheltuielile privind activele cedate

[22] ***Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal*, actualizată prin Legea nr. 358 din 31.12.2015 cu *Normele Metodologice* aprobate prin HG nr. 1/2016, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 22/ 13.01.2016, art. 31, alin. (2).
[23] *Ibidem*, art. 26, alin. (5).
[24] *Ibidem*, art. 32, alin. (3)
[25] *Ibidem*, art. 32, alin. (6b)
[26] *Ibidem*, art. 32, alin. (6b)

Scanned with OKEN Scanner

(contul 6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital") sunt cheltuieli nedeductibile. Societatea care se divizează trebuie să stabilească valoarea fiscală a fiecărui element de activ și pasiv transferat și să o comunice societății care ia ființă. Valoarea fiscală a mijloacelor fixe amortizabile transferate, definite în conformitate cu prevederile *Codului fiscal*, se determină luând în calcul valoarea utilizată pentru calculul amortizării fiscale (art. 24 din *Codul fiscal*), fără a folosi datele din contabilitate sau orice reevaluare contabilă a acestor active.

Societățile care își încetează existența au obligația să depună declarația de impunere și să plătească impozitul pe profit cu 10 zile înainte de data înregistrării încetării existenței la Registrul Comerțului. Atunci când debitorul nu face plata obligațiilor fiscale, sunt obligați la plata acestora, dobândind calitatea de debitori, cei care preiau, în tot sau în parte, drepturile și obligațiile debitorului persoană juridică, supus divizării. În cazul în care debitorul persoană juridică este supus divizării, la plata obligațiilor fiscale sunt obligate, conform răspunderii proporționale: persoanele juridice care se înființează ca urmare a divizării totale a debitorului sau care preiau patrimoniul ca urmare a acesteia; debitorul, persoanele juridice înființate ori care își sporesc patrimoniul ca urmare a divizării parțiale a debitorului.

Societățile care preiau activele și pasivele transferate folosesc la determinarea profitului impozabil valorile fiscale ale activelor și pasivelor transmise de către societatea care se divizează. Societățile amortizează din punct de vedere fiscal valoarea fiscală a mijloacelor fixe amortizabile transferate de la societatea care se divizează, aplicând regulile prevăzute în *Codul fiscal* care s-ar fi aplicat de către societatea care se divizează în situația în care divizarea nu ar fi avut loc. În situația în care societățile nu cunosc valoarea fiscală pe care activele și pasivele transferate au avut-o la societatea care se divizează, valoarea fiscală a activelor și pasivelor respective, pentru societățile care preiau activele și pasivele, este zero.

3.3.3. Studii de caz privind divizarea societăților

Pornind de la tipurile de divizări prezentate deja și ținând seama de cele două metode de evaluarea a societăților implicate în divizare, ne-am propus să exemplificăm câteva cazuri mai reprezentative de divizare.

Aplicația D1. Divizarea societăților cu încetarea existentei acestora (în condițiile metodei evaluării globale)

Societatea A se divizează prin transferul în totalitate al elementelor deținute astfel: către o societate B care deja există 40% din elementele de activ, datorii și capitaluri proprii, iar restul de 60% către o societate C, nou constituită cu această ocazie.

Situația elementelor de activ, datorii și capitaluri proprii ale societăților A și B, înainte de divizare, se prezintă în următoarea balanță de verificare:

Balanța de verificare înainte de divizare

Tabelul nr. 3.1

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea divizată A		Solduri finale la societatea beneficiară B	
		Debitoare	Debitoare	Creditoare	Creditoare
1012	Capital subscris vărsat	-	22.500	-	15.750
105	Rezerve din reevaluare	-	675.000	-	-
1068	Alte rezerve	-	4.500	-	689.400
121	Profit sau pierdere	-	27.500	-	168.750
211	Terenuri	100.000	-	200.000	-

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea divizată A		Solduri finale la societatea beneficiară B	
		Debitoare	Debitoare	Creditoare	Creditoare
212	Construcţii	200.000	-	500.000	-
213	Echipamente tehnologice	600.000	-	830.000	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	3.750	-	300.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	300.000	-	150.000
301	Materii prime	-	-	635.625	-
302	Materiale consumabile	711.000	-	-	-
401	Furnizori	-	1.034.500	-	900.000
4111	Clienţi	299.990		300.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	172.510	-	100.000	-
419	Clienţi – creditori	-	172.510	-	566.100
461	Debitori diverşi	-	-	44.375	
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	34.490	-	22.500
5121	Conturi la bănci în lei	190.000	-	200.000	-
5311	Casa în lei	1.250	-	2.500	-
Total		**2.274.750**	**2.274.750**	**2.812.500**	**2.812.500**

Pentru capitalul social al celor două societăţi, avem următoarele informaţii:

Elemente	Pentru societatea A	Pentru societatea B
Număr părţi sociale existente	2.250 părţi sociale	3.150 părţi sociale
Valoarea nominală a unei părţi sociale	10 lei	5 lei

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil a celor două societăţi înainte de inventarierea şi evaluarea efectuate cu ocazia divizării, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

Determinarea activului net contabil al societăţilor A şi B

Tabelul nr. 3.2

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Active imobilizate	**596.250**	**1.080.000**
Active circulante	**1.340.260**	**1.260.000**
Total activ	***1.936.510***	***2.340.000***
Datorii	***1.207.010***	***1.466.100***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***729.500***	***873.900***

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Cu ocazia evaluării elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor care participă la divizare (A şi B), efectuată de evaluatori autorizaţi, s-a constatat o creştere de valoare la construcţiile deţinute de societatea A în valoare de 78.750 lei. La societatea B nu s-a constatat nicio diferenţă de evaluare.

Etapa II. Bilanţul de divizare întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia divizării

Scanned with OKEN Scanner

Pe baza datelor din balanța de verificare și a constatărilor făcute la inventarierea efectuată cu ocazia divizării, bilanțul sistematizat al societăților A și B, se prezintă astfel:

Bilanțul sistematizat

Tabelul nr. 3.3

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**675.000**	**1.080.000**
I. Imobilizări necorporale	-	-
II. Imobilizări corporale	675.000	1.080.000
III. Imobilizări financiare	-	-
B. Active circulante	**1.340.260**	**1.260.000**
I. Stocuri	711.000	635.625
II. Creanțe	438.010	421.875
IV. Casa și conturi la bănci	191.250	202.500
Total activ	**2.015.260**	**2.340.000**
Pasiv		
D. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**1.207.010**	**1.466.100**
J. Capitaluri proprii	**808.250**	**873.900**
I. Capital subscris	22.500	15.750
III. Rezerve din reevaluare	675.000	-
IV. Rezerve	4.500	689.400
VI. Profitul sau pierderea exercițiului financiar	106.250*	168.750
Total pasiv	**2.015.260**	**2.340.000**

*Suma de 106.250 lei include și diferența de 78.750 lei corespunzătoare creșterii de valoare la construcțiile deținute de societatea A, constatată la evaluarea efectuată cu ocazia divizării.

Etapa III. Evaluarea globală a societăților implicate în divizare

Așa cum se observă din situația prezentată în tabelul 3.2, activul net contabil este:

- pentru societatea A de 729.500 lei;
- pentru societatea B de 873.900 lei.

Ținând cont de constatările făcute cu ocazia evaluării ocazionate de divizare, situația aporturilor nete ale celor două societăți se prezintă astfel:

- societatea A = 729.500 + 78.750 = 808.250 lei;
- societatea B = 873.900 lei.

Determinarea cotei părți din aportul societății A, preluată de societatea B:

Aportul net al societății A x 40% = 808.250 x 40%= 323.300 lei

Etapa IV. Determinarea ratei de schimb a acțiunilor

Pentru a acoperi aportul societății A trebuie să se determine raportul de schimb al acțiunilor celor două societăți A și B, astfel:

- Valoarea contabilă a părților sociale ale celor două societăți este:

- pentru societatea A:

VcA= 323.300 lei/900 părți sociale = 359,22 lei/ parte socială;

- pentru societatea B:

VcB= 873.900 lei/3150 părți sociale =277,43 lei/ parte socială.

- Rata de schimb (RS) este: RS = VcA/VcB= 359,22/277,43 = 1,2948, adică o parte socială A poate fi schimbată pentru 1,2948 părți sociale B.

Etapa V. Stabilirea numărului de părți sociale de emis:

Numărul de părți sociale (Na) de emis de către societatea B cu ocazia divizării, determinat prin cele două metode este:

Scanned with OKEN Scanner

Na = 900 părţi sociale x 1,2948 = 1.165 părţi sociale

sau

Na =323.300 lei/277,43 lei/ parte socială = 1.165 părţi sociale

Etapa VI. Determinarea creşterii capitalului social al societăţii B cu ocazia preluării unei părţi din averea societăţii A divizate total şi calculul primei de divizare:

Creşterea de capital este: 1165 părţi sociale x 5 lei= 5.825 lei.

Valoarea primei de divizare este: 323.300 lei - 5 825 lei = 317.475 lei.

Etapa VII. Reflectarea în contabilitatea societăţilor implicate a operaţiunilor ocazionate de divizarea societăţii A:

a. În contabilitatea societăţii A

1. Evidenţierea activelor transferate („vânzarea") către societăţile B şi C, în condiţiile în care venitul total este de 1.936.510+78.750 = 2.015.260 lei, împărţit pe destinatari în funcţie de ponderea transmisă fiecăruia (B- 40% şi C- 60%):

%	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	-	2.015.260
461/B „Debitori diverşi" / analitic societatea B			806.104	
461/C „Debitori diverşi" / analitic societatea C			1.209.156	

2. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura activelor transferate societăţilor B şi C, după diminuarea în prealabil a valorii activelor imobilizate cu valoarea amortizării corespunzătoare:

2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	3.750	3.750
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"	=	2131 „Echipamente tehnologice"	300.000	300.000
%	=	%	1.971.000	1.971.000
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"		211 „Terenuri"		100.000
		212 „Construcţii"	1.936.510	196.250
491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"		2131 „Echipamente tehnologice"		300.000
		302 „Materiale consumabile"	34.490	711.000
		4111 „Clienţi"		299.990
		4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"		172.510
		5121 „Conturi la bănci în lei"		190.000
		5311 „Casa în lei"		1.250

3. Închiderea conturilor de venituri şi de cheltuieli apărute la divizare:

	a			
7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital "	=	121 „Profit sau pierdere" / din divizare	2.015.260	2.015.260
	b			
121 „Profit sau pierdere" / din divizare	=	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	1.936.510	1.936.510

4. Transferul datoriilor către societăţile B şi C:

	a			
%	=	461/B „Debitori diverşi" / analitic societatea B	-	482.804
401 „Furnizori"			413.800	
419 „Clienţi – creditori"			69.004	
	b			
%	=	461/C „Debitori diverşi" / analitic societatea C	-	724.206
401 „Furnizori"			620.700	
419 „Clienţi – creditori"			103.506	

Scanned with OKEN Scanner

5. Scoaterea din evidenţă a capitalurilor proprii:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"		808.250
1012 „Capital subscris vărsat "			22.500	
105 „Rezerve din reevaluare"			675.000	
1068 „Alte rezerve"			4.500	
121 „Profit sau pierdere"			27.500	
121 „Profit sau pierdere" / din divizare			78.750	

6. Închiderea conturilor 456 şi 461:

a				
456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	461/B „Debitori diverşi" / analitic societatea B	323.300	323.300
b				
456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	461/C „Debitori diverşi" / analitic societatea C	484.950	484.950

b. în contabilitatea societăţii B:

1. Înregistrarea majorării capitalului social şi prima de divizare:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	323.300	
		1012 „Capital subscris vărsat "		5 825
		1042 „Prime de fuziune / divizare"		317.475

2. Preluarea părţii corespunzătoare (40%) din active:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"		819.900
211 „Terenuri"			40.000	
212 „Construcţii"			110.000	
2131 „Echipamente tehnologice"			120.000	
302 „Materiale consumabile"			284.400	
4111 „Clienţi"			119.996	
4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"			69.004	
5121 „Conturi la bănci în lei"			76.000	
5311 „Casa în lei"			500	

3. Preluarea datoriilor şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi, în limita celor 40%:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	496.600	
		401 „Furnizori"		413.800
		419 „Clienţi – creditori"		69.004
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"		13.796

c. În contabilitatea societăţii C nou constituite:

1. Înfiinţarea societăţii C, cu un aport total de 60% x 808.250 = 484.950 lei. Conform hotărârii AGA, elementele de capitaluri proprii se preiau respectând structura de la societatea divizată A (capitalul social va fi compus din 1.350 părţi sociale cu valoarea nominală unitară de 10 lei/parte socială):

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	484.950	
		1012 „Capital subscris vărsat "		13.500
		105 „Rezerve din reevaluare"		405.000
		1068 „Alte rezerve"		2.700
		117 „Rezultatul reportat"		63.750

Scanned with OKEN Scanner

2. Preluarea părţii corespunzătoare (60%) din active:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"		1.229.850
211 „Terenuri"			60.000	
212 „Construcţii"			165.000	
2131 „Echipamente tehnologice"			180.000	
302 „Materiale consumabile"			426.600	
4111 „Clienţi"			179.994	
4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"			103.506	
5121 „Conturi la bănci în lei"			114.000	
5311 „Casa în lei"			750	

3. Preluarea datoriilor şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi, în limita celor 60%:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	744.900	
		401 „Furnizori"		620.700
		5191 „Credite bancare pe termen scurt"		103.506
		491 „ Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"		20.694

Etapa VIII Bilanţurile societăţilor B şi C după operaţiunea de divizare totală a societăţii A sunt sistematizate în tabelul nr. 3.4:

Bilanţul sistematizat al societăţilor B şi C după divizare

Tabelul nr. 3.4

Denumirea postului	Societatea beneficiară **B**	Societatea beneficiară **C**
Activ		
A. Active imobilizate	**1.350.000**	**405.000**
I. Imobilizări necorporale	-	-
II. Imobilizări corporale	1.350.000	405.000
III. Imobilizări financiare	-	-
B. Active circulante	**1.796.104**	**804.156**
I. Stocuri	920.025	426.600
II. Creanţe	597.079	262.806
IV. Casa şi conturi la bănci	279.000	114.750
Total activ	**3.146.104**	**1.209.156**
Pasiv		
D. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**1.948.904**	**724.206**
J. Capitaluri proprii	**1.197.200**	**484.950**
I. Capital subscris	21.575	13.500
II. Prime de capital	317.475	-
III. Rezerve din reevaluare	-	405.000
IV. Rezerve	689.400	2.700
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	168.750	63.750
Total pasiv	**3.146.104**	**1.209.156**

Aplicaţia D2. Divizarea societăţilor fără încetarea existenţei acestora – desprindere în interesul acţionarilor / asociaţilor (în condiţiile metodei evaluării globale)

Societatea A se divizează prin cedarea a 70% din elementele de activ, datorii şi capitaluri proprii deţinute, restul de 30% rămânând în proprietatea sa. Partea care se desprinde se transferă către societatea B, care deja există, în proporţie de 40% din elementele de activ, datorii şi capitaluri proprii ale societăţii A, iar diferenţa de 30% se transferă către societatea C care se va constitui cu această ocazie.

Scanned with OKEN Scanner

Situația elementelor de activ, datorii și capitaluri proprii ale societăților A și B, înainte de divizare, se prezintă în următoarea balanță de verificare:

Balanța de verificare înainte de divizare
Tabelul nr. 3.5

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea A		Solduri finale la societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	28.000	-	15.750
105	Rezerve din reevaluare	-	550.375	-	-
1068	Alte rezerve	-	530.600	-	200.000
117	Rezultatul reportat	-	17.500	-	20.150
211	Terenuri	200.000	-	-	-
212	Construcții	300.000	-	300.000	-
213	Echipamente tehnologice	767.875	-	305.500	-
2812	Amortizarea construcțiilor	-	37.875	-	100.000
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	180.000	-	68.000
302	Materiale consumabile	735.000	-	-	-
308	Diferențe de preț la materii prime și materiale	-	73.500	-	-
371	Mărfuri	568.050	-	175.000	-
401	Furnizori	-	1.750.000	-	700.000
4111	Clienți	875.000		700.000	-
4118	Clienți incerți sau în litigiu	122.500		70.000	-
419	Clienți – creditori	-	496.825	-	518.350
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor - clienți	-	122.500	-	26.250
5121	Conturi la bănci în lei	210.000	-	98.000	-
5311	Casa în lei	8.750	-	-	-
Total		**3.787.175**	**3.787.175**	**1.648.500**	**1.648.500**

Pentru capitalul social al celor două societăți, avem următoarele informații:

Elemente	Pentru societatea A	Pentru societatea B
Număr părți sociale existente	1.400 părți sociale	1.575 părți sociale
Valoarea nominală a unei părți sociale	20 lei	10 lei

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil al celor două societăți înainte de inventarierea și evaluarea efectuate cu ocazia divizării, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

Determinarea activului net contabil al societăților A și B
Tabelul nr. 3.6

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Active imobilizate	**1.050.000**	**437.500**
Active circulante	**2.323.300**	**1.016.750**
Total activ	***3.373.300***	***1.454.250***
Datorii	***2.246.825***	***1.218.350***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***1.126.475***	***235.900***

Scanned with OKEN Scanner

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Cu ocazia evaluării elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor care participă la divizare (A şi B), efectuată de evaluatori autorizaţi, s-a constatat o creştere de valoare cu 7.000 lei la echipamentele tehnologice deţinute de societatea B. La societatea A nu s-a constatat nicio diferenţă de evaluare.

Etapa II. Bilanţul de divizare întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia divizării

Pe baza datelor din balanţa de verificare şi a constatărilor făcute la inventarierea efectuată cu ocazia divizării, bilanţul sistematizat al societăţilor A şi B se prezintă astfel:

Bilanţul sistematizat

Tabelul nr. 3.7

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**1.050.000**	**444.500**
I. Imobilizări necorporale	-	-
II. Imobilizări corporale	1.050.000	444.500
III. Imobilizări financiare	-	-
B. Active circulante	**2.323.300**	**1.016.750**
I. Stocuri	1.229.550	175.000
II. Creanţe	875.000	743.750
IV. Casa şi conturi la bănci	218.750	98.000
Total activ	**3.373.300**	**1.461.250**
Pasiv		
D. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**2.246.825**	**1.218.350**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**1.126.475**	**242.900**
I. Capital subscris	28.000	15.750
III. Rezerve din reevaluare	550.375	-
IV. Rezerve	530.600	200.000
V. Profitul sau pierderea reportată	17.500	20.150
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	-	7.000*
Total pasiv	**3.373.300**	**1.461.250**

*Suma de 7.000 lei corespunde creşterii de valoare la echipamentele tehnologice deţinute de societatea B, constatată la evaluarea efectuată cu ocazia divizării.

Etapa III. Evaluarea globală a societăţilor implicate în divizare

Aşa cum se observă din situaţia prezentată în tabelul 3.6, activul net contabil este:

- pentru societatea A de 1.126.475 lei;
- pentru societatea B de 235.900 lei.

Ţinând cont de constatările făcute cu ocazia evaluării ocazionate de divizare, situaţia aporturilor nete ale celor două societăţi se prezintă astfel:

- societatea A = 1.126.475 lei;
- societatea B = 235.900 lei + 7.000 lei =242.900 lei .

Determinarea cotei părţi din aportul societăţii A, preluată de societatea B:

Aportul net al societăţii A x 40% = 1.126.475 x 40% = 450.590 lei

Etapa IV. Determinarea ratei de schimb a părţilor sociale

Pentru a acoperi aportul societăţii A, trebuie să se determine raportul de schimb al părţilor sociale pentru cele două societăţi A şi B, astfel:

- Valoarea contabilă a părţilor sociale ale celor două societăţi este:

Scanned with OKEN Scanner

- pentru societatea A:
  VcA= 450.590 lei/560 părți sociale = 804,625 lei/ parte socială;
  1400 acțiuni x 40% = 560 părți sociale;
- pentru societatea B:
  VcB= 242.900 lei/1575 părți sociale =154,22 lei/ parte socială.

- Rata de schimb (RS) este: RS = VcA/VcB = 804,625 lei/ parte socială /154,22 lei/ parte socială = 5,2174, ceea ce înseamnă că B va emite 5,2174 părți sociale noi pentru fiecare parte socială A existentă.

Etapa V. Stabilirea numărului de părți sociale de emis

Numărul de părți sociale (Nps) de emis de către societatea B cu ocazia divizării, determinat prin cele două metode este:

Nps = 560 părți sociale x 5,2174= 2.922 părți sociale

sau

Nps = 450.590 lei/154,22 lei/ parte socială = 2.922 părți sociale.

Etapa VI. Determinarea creșterii capitalului social al societății B cu ocazia preluării unei părți din averea societății A (40%) divizate parțial și calculul primei de divizare:

Creșterea de capital este de: 2.922 părți sociale x 10 lei= 29.220 lei.

Prima de divizare este: 450.590 – 29.220 = 421.370 lei.

Etapa VII. Reflectarea în contabilitatea societăților implicate a operațiunilor ocazionate de divizarea parțială a societății A:

a. În contabilitatea societății A

1. Evidențierea activelor transferate („vânzarea") către societățile B și C, în condițiile în care venitul total este de 3.373.300 lei, împărțit pe destinatari în funcție de ponderea transmisă fiecăruia (B- 40% și C- 30%):

%	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor și alte operații de capital"	-	2.361.310
461/B „Debitori diverși" / analitic societatea B			1.349.320	
461/C „Debitori diverși" / analitic societatea C			1.011.990	

2. Scoaterea din evidență a elementelor de natura activelor transferate societăților B și C:

2812 „Amortizarea construcțiilor"	=	212 „Construcții"	26.513	26.513
2813 „Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport"	=	2131 „Echipamente tehnologice"	126.000	126.000
308 „Diferențe de preț la materii prime și materiale"	=	302 „Materiale consumabile"	51.450	51.450
%	=	%	2.447.060	2.447.060
6583 „Cheltuieli privind activele cedate și alte operații de capital"		211 „Terenuri"		140.000
		212 „Construcții"	2.361.310	183.488
491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		2131 „Echipamente tehnologice"		411.512
		302 „Materiale consumabile"	85.750	463.050
		371 „Mărfuri"		397.635
		4111 „Clienți"		612.500
		4118 „Clienți incerți sau în litigiu"		85.750
		5121 „Conturi la bănci în lei"		147.000
		5311 „Casa în lei"		6.125

Scanned with OKEN Scanner

3. Închiderea conturilor de venituri şi de cheltuieli apărute la divizare:

7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital "	a =	121 „Profit sau pierdere" / analitic din divizare	2.361.310	2.361.310
121 „Profit sau pierdere" / analitic din divizare	b =	6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"	2.361.310	2.361.310

4. Transferul datoriilor către societăţile B şi C:

%	a =	461/B „Debitori diverşi" / analitic societatea B	-	898.730
401 „Furnizori"			700.000	
419 „Clienţi – creditori"			198.730	
%	b =	461/C „Debitori diverşi" / analitic societatea C	-	674.048
401 „Furnizori"			525.000	
419 „Clienţi – creditori"			149.048	

5. Scoaterea din evidenţă a capitalurilor proprii:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"		788.532
1012 „Capital subscris vărsat "			19.600	
105 „Rezerve din reevaluare"			385.262	
1068 „Alte rezerve"			371.420	
117 „Rezultatul reportat"			12.250	

6. Închiderea conturilor 456 şi 461:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	a =	461/B „Debitori diverşi" / analitic societatea B	450.590	450.590
456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	b =	461/C „Debitori diverşi" / analitic societatea C	337.942	337.942

b. În contabilitatea societăţii B:

1. Înregistrarea majorării capitalului social şi prima de divizare:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	450.590	
		1012 „Capital subscris vărsat "		29 220
		1042 „Prime de fuziune / divizare"		421.370

2. Preluarea părţii corespunzătoare (40%) din active:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"		1.398.320
211 „Terenuri"			80.000	
212 „Construcţii"			104.850	
2131 „Echipamente tehnologice"			235.150	
302 „Materiale consumabile"			264.600	
371 „Mărfuri"			227.220	
4111 „Clienţi"			350.000	
4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"			49.000	
5121 „Conturi la bănci în lei"			84.000	
5311 „Casa în lei"			3.500	

Scanned with OKEN Scanner

3. Preluarea datoriilor și a ajustării pentru deprecierea creanțelor față de clienți, în limita celor 40%:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	%	947.730	
		401 „Furnizori"		700.000
		419 „Clienți – creditori"		198.730
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		49.000

c. În contabilitatea societății C nou constituite

1. Înființarea societății C, cu un aport total de 30% x 1.126.475 = 337.942 lei. Conform hotărârii AGA, elementele de capitaluri proprii se preiau respectând structura de la societatea divizată A (pentru capitalul social 420 părți sociale cu valoarea nominală de 20 lei/parte socială):

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	%	337.942	
		1012 „Capital subscris vărsat "		8.400
		105 „Rezerve din reevaluare"		165.112
		1068 „Alte rezerve"		159.180
		117 „Rezultatul reportat"		5.250

2. Preluarea părții corespunzătoare (30%) din active:

%	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"		1.048.739
211 „Terenuri"			60.000	
212 „Construcții"			78.637	
2131 „Echipamente tehnologice"			176.362	
302 „Materiale consumabile"			198.450	
371 „Mărfuri"			170.415	
4111 „Clienți"			262.500	
4118 „Clienți incerți sau în litigiu"			36.750	
5121 „Conturi la bănci în lei"			63.000	
5311 „Casa în lei"			2.625	

3. Preluarea datoriilor și a ajustării pentru deprecierea creanțelor față de clienți, în limita celor 30%:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	%	710.797	
		401 „Furnizori"		525.000
		419 „Clienți creditori"		149.047
		491 „ Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		36.750

Etapa VIII. Bilanțurile societății divizate parțial A și a societăților beneficiare B și C, după operațiunea de divizare, sunt sistematizate în tabelul nr. 3.8:

Bilanțurile sistematizate ale societăților A, B și C după divizare

Tabelul nr. 3.8

Denumirea postului	Societatea divizată A	Societatea beneficiară B	Societatea beneficiară C
Activ			
A. Active imobilizate	**315.000**	**864.500**	**314.999**
I. Imobilizări necorporale	-	-	-
II. Imobilizări corporale	315.000	864.500	314.999
III. Imobilizări financiare	-	-	-
B. Active circulante	**696.990**	**1.946.070**	**696.990**
I. Stocuri	368.865	666.820	368.865
II. Creanțe	262.500	1.093.750	262.500
IV. Casa și conturi la bănci	65.625	185.500	65.625

Scanned with OKEN Scanner

Total activ	1.011.990	2.810.570	1.011.989
Pasiv			
D. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	674.047	2.117.080	674.047
J. Capitaluri proprii	337.943	693.490	337.942
I. Capital subscris	8.400	44.970	8.400
II. Prime de capital	-	421.370	-
III. Rezerve din reevaluare	165.113	-	165.112
IV. Rezerve	159.180	200.000	159.180
V. Profitul sau pierderea reportată	5.250	20.150	5.250
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	-	7.000	-
Total pasiv	1.011.990	2.810.570	1.011.989

Aplicaţia D3. Divizarea societăţilor fără încetarea existenţei acestora – desprindere în interesul societăţii (în condiţiile metodei evaluării globale)

Societatea A se divizează prin cedarea a 60% din elementele de activ, datorii şi capitaluri proprii către societatea B care deja există, restul de 40 % rămânând în proprietatea sa.

Situaţia elementelor de activ, datorii şi capitaluri proprii ale societăţilor A şi B, înainte de divizare, se prezintă în balanţa de verificare din tabelul 3.9:

Balanţa de verificare înainte de divizare

Tabelul nr. 3.9

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea A		Solduri finale la societatea B	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1012	Capital social vărsat	-	44.000	-	24.750
105	Rezerve din reevaluare	-	864.875	-	11.000
1068	Alte rezerve	-	971.300	-	310.000
117	Rezultatul reportat	-	27.500	-	24.950
212	Construcţii	1.300.000	-	151.500	-
213	Echipamente tehnologice	829.875	-	800.000	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	42.375	-	200.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	300.000	-	64.000
302	Materiale consumabile	1.155.000	-	-	-
308	Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale	-	115.500	-	-
371	Mărfuri	892.650	-	275.000	-
401	Furnizori	-	2.750.000	-	1.100.000
4111	Clienţi	1.300.000		1.100.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	267.500		110.000	-
419	Clienţi – creditori	-	780.725	-	814.550
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor - clienţi	-	192.500	-	41.250
5121	Conturi la bănci în lei	330.000	-	154.000	-
5311	Casa în lei	13.750	-	-	-
Total		**6.088.775**	**6.088.775**	**2.590.500**	**2.590.500**

Scanned with OKEN Scanner

Capitalul social al societății A este divizat în 22.000 de părți sociale cu valoarea nominală de 2 lei/parte socială, iar capitalul societății B este compus din 12.375 de părți sociale cu valoarea nominală unitară de 2 lei/parte socială.

Pe baza acestor date, putem determina valoarea activului net contabil a celor două societăți înainte de inventarierea și evaluarea efectuate cu ocazia divizării, calculele fiind sintetizate în tabelul următor:

Determinarea activului net contabil al societăților A și B

Tabelul nr. 3.10

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Active imobilizate	**1.787.500**	**687.500**
Active circulante	**3.650.900**	**1.597.750**
Total activ	***5.438.400***	***2.285.250***
Datorii	***3.530.725***	***1.914.550***
Capitaluri proprii = Activul net contabil (Total activ – Datorii)	***1.907.675***	***370.700***

Etapa I. Inventarierea și evaluarea activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societăților implicate

Cu ocazia evaluării elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societăților care participă la divizare (A și B), efectuată de evaluatori autorizați, s-a constatat o creștere de valoare cu 137.500 lei la construcțiile deținute de societatea A. La societatea B, nu s-a constatat nicio diferență de evaluare.

Etapa II. Bilanțul de divizare întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii și evaluării efectuate cu ocazia divizării

Pe baza datelor din balanța de verificare și a constatărilor făcute la inventarierea efectuată cu ocazia divizării, bilanțul sistematizat al societăților A și B se prezintă astfel:

Bilanțul sistematizat

Tabelul nr. 3.11

Denumirea postului	Societatea A	Societatea B
Activ		
A. Active imobilizate	**1.925.000**	**687.500**
I. Imobilizări necorporale	-	-
II. Imobilizări corporale	1.925.000	687.500
III. Imobilizări financiare	-	-
B. Active circulante	**3.650.900**	**1.597.750**
I. Stocuri	1.932.150	275.000
II. Creanțe	1.375.000	1.168.750
IV. Casa și conturi la bănci	343.750	154.000
Total activ	**5.575.900**	**2.285.250**
Pasiv		
D. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**3.530.725**	**1.914.550**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**2.045.175**	**370.700**
I. Capital subscris	44.000	24.750
III. Rezerve din reevaluare	864.875	11.000
IV. Rezerve	1.108.800*	310.000
V. Profitul sau pierderea reportată	27.500	24.950
Total pasiv	**5.575.900**	**2.285.250**

*Este inclusă aici și suma de 137.500 lei corespunzătoare creșterii de valoare la construcțiile deținute de societatea A, constatată la evaluarea efectuată cu ocazia divizării.

Scanned with OKEN Scanner

Etapa III. Evaluarea globală a societăţilor implicate în divizare

Aşa cum se observă din situaţia prezentată în tabelul 3.10, activul net contabil este:

- pentru societatea A de 1.907.675 lei;
- pentru societatea B de 370.700 lei.

Ţinând cont de constatările făcute cu ocazia evaluării ocazionate de divizare, situaţia aporturilor nete ale celor două societăţi se prezintă astfel:

- societatea A = 1.907.675 + 137.500 = 2.045.175 lei;
- societatea B = 370.700 lei .

Determinarea cotei părţi din aportul societăţii A, preluată de societatea B:

Aportul net al societăţii A x 60% = 2.045.175 lei x 60%= 1.227.105 lei.

Etapa IV. Determinarea ratei de schimb a părţilor sociale

Pentru a acoperi aportul societăţii A, trebuie să se determine raportul de schimb al părţilor sociale pentru cele două societăţi A şi B, astfel:

- Valoarea contabilă a părţilor sociale ale celor două societăţi este:
  - pentru societatea A:
    VcA= 1.227.105 lei/13.200 părţi sociale = 92,9625 lei/parte socială;
    22.000 părţi sociale x 60% = 13.200 părţi sociale;
  - pentru societatea B:
    VcB= 370.700 lei/12.375 părţi sociale =29,9556 lei/parte socială.
- Rata de schimb (RS) este: RS = VcA/VcB = 92,9625/29,9556 = 3,103343, ceea ce înseamnă că B va emite 3,103343 părţi sociale noi pentru fiecare parte socială A existentă.

Etapa V. Stabilirea numărului de părţi sociale de emis de către societatea B cu ocazia divizării societăţii A

Numărul de părţi sociale (Nps) de emis de către societatea B cu ocazia divizării, determinat prin cele două metode, este:

Nps =13 200 părţi sociale x 3,103343= 40.964 părţi sociale

sau

Nps =1.227.105 lei/29,9555 lei/parte socială = 40.964 părţi sociale.

Etapa VI. Determinarea creşterii capitalului social al societăţii B cu ocazia preluării unei părţi din averea societăţii A divizate parţial şi calculul primei de divizare:

Creşterea de capital: 40.964 lei/parte socială x 2 lei = 81 928 lei.

Prima de divizare: 1.227.105 - 81 928 = 1.145.177 lei.

Etapa VII. Reflectarea în contabilitatea societăţilor implicate a operaţiunilor ocazionate de divizarea societăţii A:

a. În contabilitatea societăţii A

1. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura activelor transferate societăţii B (60%), după diminuarea în prealabil a valorii activelor cu valoarea corespunzătoare a posturilor rectificative:

2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	25.425	25.425
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"	=	2131 „Echipamente tehnologice"	180.000	180.000
308 „Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale"	=	302 „Materiale consumabile"	69.300	69.300

Scanned with OKEN Scanner

892 „Bilanţ de închidere”	=	%	3.378.540	
		212 „Construcţii”		754.575
		2131 „Echipamente tehnologice”		317.925
		302 „Materiale consumabile”		623.700
		371 „Mărfuri”		535.590
		4111 „Clienţi”		780.000
		4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu”		160.500
		5121 „Conturi la bănci în lei”		198.000
		5311 „Casa în lei”		8.250

2. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura datoriilor şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor transferate către societatea B:

%	=	892 „Bilanţ de închidere”	-	2.233.935
401 „Furnizori”			1.650.000	
419 „Clienţi – creditori”			468.435	
491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi”			115.500	

3. Înregistrarea titlurilor primite de la societatea B în schimbul patrimoniului transmis:

261 „Acţiuni deţinute la entităţi afiliate”	=	%	1.227.105	
		892 „Bilanţ de închidere”		1.144.605
		768 „Alte venituri financiare”		82.500

b. În contabilitatea societăţii B:

1. Înregistrarea majorării capitalului social şi a primei de divizare:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	=	%	1.227.105	
		1012 „Capital subscris vărsat ”		81 .928
		1042 „Prime de fuziune / divizare”		1.145.177

2. Preluarea părţii corespunzătoare (60%) din activele societăţii A:

%	=	891 „ Bilanţ de deschidere”		3.461.040
212 „Construcţii”			837.075	
2131 „Echipamente tehnologice”			317.925	
302 „Materiale consumabile”			623.700	
371 „Mărfuri”			535.590	
4111 „Clienţi”			780.000	
4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu”			160.500	
5121 „Conturi la bănci în lei”			198.000	
5311 „Casa în lei”			8.250	

3. Preluarea datoriilor şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi, în limita procentului de 60%:

891 „Bilanţ de deschidere”	=	%	2.233.935	
		401 „Furnizori”		1.650.000
		419 „Clienţi – creditori”		468.435
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi”		115.500

4. Regularizarea conturilor 891 şi 456:

891 „Bilanţ de deschidere”	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	1.227.105	1.227.105

Etapa VIII Bilanţurile societăţilor A şi B după divizarea parţială a societăţii A sunt sistematizate în tabelul nr. 3.12:

Scanned with OKEN Scanner

Bilanţul sistematizat al societăţilor A şi B după divizare
Tabelul nr. 3.12

Denumirea postului	Societatea beneficiară **B**	Societatea beneficiară **C**
Activ		
A. Active imobilizate	**1.942.105**	**1.842.500**
I. Imobilizări necorporale	-	-
II. Imobilizări corporale	715.000	1.842.500
III. Imobilizări financiare	1.227.105	-
B. Active circulante	**1.460.360**	**3.788.290**
I. Stocuri	772.860	1.434.290
II. Creanţe	550.000	1.993.750
IV. Casa şi conturi la bănci	137.500	360.250
Total activ	**3.402.465**	**5.630.790**
Pasiv		
D. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**1.412.290**	**4.032.985**
J. Capitaluri proprii	**1.990.175**	**1.597.805**
I. Capital subscris	44.000	106.678
II. Prime de capital	-	1.145.177
III. Rezerve din reevaluare	864.875	11.000
IV. Rezerve	971.300	310.000
V. Profitul sau pierderea reportată	27.500	24.950
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	82.500	-
Total pasiv	**3.402.465**	**5.630.790**

Aplicaţia D4. Divizarea societăţilor fără încetarea existenţei acestora în condiţiile metodei activului net contabil[27] *(desprindere în interesul acţionarilor / asociaţilor)*

Societatea pe acţiuni A, având un capital social de 493.950 lei, compus din 98.790 acţiuni cu valoarea nominală de 5 lei/acţiune, se divizează prin cedarea a 40% din elementele de activ, datorii şi capitaluri proprii către societatea cu răspundere limitată B şi a 20% către societatea cu răspundere limitată C, ambele societăţi beneficiare constituindu-se cu această ocazie, restul de 40% rămânând în proprietatea sa.

Situaţia elementelor de activ, datorii şi capitaluri proprii ale societăţii A, înainte de divizare, se prezintă în următoarea balanţă de verificare:

Balanţa de verificare a societăţii A înainte de divizare
Tabelul nr. 3.13

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea divizată A	
		Debitoare	Debitoare
1012	Capital subscris vărsat	-	493.950
105	Rezerve din reevaluare	-	17.986.058
1061	Rezerve legale	-	50.000
117	Rezultatul reportat		18.288.170
121	Profit sau pierdere	-	11.427.933
1621	Credite bancare pe termen lung	-	47.073.895
208	Alte imobilizări necorporale	19.000	

[27] În condiţiile în care se optează pentru metoda activului net contabil, aşa cum am precizat într-un paragraf anterior, calculele specifice divizării pornesc de la premisa că valoarea aportului net de divizare este egală cu activul net contabil. Astfel, elementele bilanţiere sunt preluate de către societatea beneficiară la valoarea la care acestea au fost evidenţiate în contabilitatea societăţii divizate.

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea divizată A	
		Debitoare	Debitoare
211	Terenuri	50.000.000	-
212	Construcţii	33.150.000	-
213	Echipamente tehnologice	45.000.000	-
2678	Alte creanţe imobilizate	5.675.486	
2808	Amortizarea altor imobilizări necorporale		1.307
2812	Amortizarea construcţiilor	-	150.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	4.720.121
302	Materiale consumabile	1.508.891	-
371	Mărfuri	1.700.000	-
401	Furnizori	-	23.676.953
404	Furnizori de imobilizări	-	26.000.000
4092	Furnizori – debitori pentru prestări de servicii	11.734.000	-
4111	Clienţi	23.644.266	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	7.000.000	-
419	Clienţi – creditori	-	14.000.000
461	Debitori diverşi	13.000.000	-
471	Cheltuieli înregistrate în avans	1.230.465	-
472	Venituri înregistrate în avans	-	130.748
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	1.734.000
5121	Conturi la bănci în lei	2.050.000	-
5191	Credite bancare pe termen scurt	-	30.000.000
5311	Casa în lei	21.027	-
Total		**195.733.135**	**195.733.135**

Structura acţionariatului societăţii A, înainte de divizare este prezentată în tabelul nr. 3.14:

Structura acţionariatului societăţii A înainte de divizare

Tabelul nr. 3.14

Nr. crt.	Acţionarul	Număr de titluri deţinute	Valoare nominală unitară	Valoarea capitalului social	Procent de deţinere
1.	Persoana fizică X	59.274 acţiuni	5 lei/acţiune	296.370 lei	60%
1.	Persoana fizică Y	39.516 acţiuni	5 lei/acţiune	197.580 lei	40%
	Total	98.790 acţiuni	5 lei/acţiune	493.950 lei	100%

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Rezultate inventarierii şi evaluării activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii, efectuate cu ocazia divizării societăţii A, au fost înregistrate în contabilitate conform normelor contabile în vigoare (OMFP 1802/2014 cu modificările ulterioare).

Etapa II. Bilanţul de divizare întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia divizării

Pe baza datelor din balanţa de verificare şi a constatărilor făcute la inventarierea efectuată cu ocazia divizării, bilanţul sistematizat al societăţii A, se prezintă astfel:

Scanned with OKEN Scanner

Bilanţul sistematizat
Tabelul nr. 3.15

Denumirea postului	Societatea A
Activ	
A. Active imobilizate	**128.973.058**
I. Imobilizări necorporale	17.693
II. Imobilizări corporale	123.279.879
III. Imobilizări financiare	5.675.486
B. Active circulante	**58.924.184**
I. Stocuri	3.208.891
II. Creanţe	53.644.266
IV. Casa şi conturi la bănci	2.071.027
C. Cheltuieli înregistrate în avans	**1.230.465**
Total activ	**189.127.707**
Pasiv	
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**93.676.953**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**47.073.895**
I. Venituri înregistrate în avans	**130.748**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**48.246.111**
I. Capital subscris	493.950
III. Rezerve din reevaluare	17.986.058
IV. Rezerve	50.000
V. Profitul sau pierderea reportată	18.288.170
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	11.427.933
Total pasiv	**189.127.707**

Adunarea generală extraordinară a societăţii A decide divizarea parţială, proporţională şi simetrică a acesteia prin transferul de active, datorii şi capitaluri proprii către societăţile B şi C, astfel că procentele de deţinere a titlurilor de către cei doi acţionari în societatea A se vor menţine şi în societăţile nou constituite B şi C.

Situaţia capitalului social al celor trei societăţi A, B şi C, după divizare, este prezentată în tabelul următor:

Situaţia capitalului social aferent societăţilor A, B şi C după divizare
Tabelul nr. 3.16

Nr. crt.	Acţionarul / Asociatul	Număr de acţiuni deţinute	Valoare nominală unitară	Valoare capital social	Procent de deţinere
Societatea A după divizare (40%)					
1.	Persoana fizică X	23.710 acţiuni	5 lei/acţiune	118.550 lei	60%
2.	Persoana fizică Y	15.806 acţiuni	5 lei/acţiune	79.030 lei	40%
	Total	39.516 acţiuni		197.580 lei	100%
Societatea beneficiară B (20%)					
1.	Persoana fizică X	5.927 părţi sociale	10 lei/parte socială	59.270 lei	60%
2.	Persoana fizică Y	3.952 părţi sociale	10 lei/parte socială	39.520 lei	40%
	Total	9.879 părţi sociale		98.790 lei	100%
Societatea beneficiară C (40%)					
1.	Persoana fizică X	59.274 părţi sociale	2 lei/parte socială	118.548 lei	60%
2.	Persoana fizică Y	39.516 părţi sociale	2 lei/parte socială	79.032 lei	40%
	Total	98.790 părţi sociale		197.580 lei	100%

Pornind de la faptul că motivaţia divizării parţiale a fost separarea a trei activităţi diferite, împărţirea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii s-a făcut de aşa manieră încât s-a ţinut seama de legătura acestora cu activităţile repartizate fiecărei societăţi după divizare. Împărţirea activelor, datoriilor şi capitalurilor pe cele trei societăţi este prezentată în tabelul următor:

Scanned with OKEN Scanner

Situația elementelor de activ, datorii și capitaluri proprii rămase la societatea A / transferate la societățile B și C

Tabelul nr. 3.17

Elementul	Valoarea contabilă netă inițială la societatea A (înainte de divizare)	Valoarea elementului care rămâne la societatea A	Valoarea transferată la societatea B	Valoarea transferată la societatea C
A. Active imobilizate	**128.973.058**	**22.213.194**	**761.774**	**105.998.090**
I. Imobilizări necorporale	17.693	17.693	-	-
Alte imobilizări necorporale	17.693	17.693	-	-
II. Imobilizări corporale	123.279.879	20.004.763	761.774	102.513.342
Terenuri	50.000.000	10.000.000	-	40.000.000
Construcții	33.000.000 (33.150.000-150.000)	2.000.000 (2.009.090-9.090)	-	31.000.000 (31.140.910-140.910)
Echipamente tehnologice	40.279.879 (45.000.000-4.720.121)	8.004.763 (8.941.500-936.737)	761.774 (852.608-90.834	31.513.342 (35.205.892-3.692.550
III. Imobilizări financiare	5.675.486	2.190.738	-	3.484.748
Alte creanțe imobilizate	5.675.486	2.190.738	-	3.484.748
B. Active circulante	**58.924.184**	**46.320.078**	**6.468.609**	**6.135.497**
I. Stocuri	3.208.891	2.772.000	436.891	-
Materiale consumabile	1.508.891	1.072.000	436.891	-
Mărfuri	1.700.000	1.700.000	-	-
II. Creanțe	53.644.266	41.800.455	5.708.314	6.135.497
Furnizori – debitori pentru prestări de servicii	11.734.000	9.144.307	1.248.497	1.341.196
Clienți	23.644.266	18.425.976	2.515.750	2.702.540
Clienți incerți sau în litigiu	5.266.000 (7.000.000-1.734.000	3.321.933 (4.416.300-1.094.367)	1.944.067 (2.583.700-639.633)	-
Debitori diverși	13.000.000	10.908.239	-	2.091.761
IV. Casa și conturi la bănci	2.071.027	1.747.623	323.404	-
Conturi la bănci în lei	2.050.000	1.726.596	323.404	-
Casa în lei	21.027	21.027	-	-
C. Cheltuieli înregistrate în avans	**1.230.465**	**12.958**	-	**1.217.507**
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**93.676.953**	**52.222.153**	**3.385.101**	**38.069.699**
Furnizori	23.676.953	8.902.675	1.223.828	13.550.450
Furnizori de imobilizări	26.000.000	14.200.000	-	11.800.000
Clienți – creditori	14.000.000	9.119.478	2.161.273	2.719.249
Credite bancare pe termen scurt	30.000.000	20.000.000	-	10.000.000
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**47.073.895**	**14.257.564**	-	**32.816.331**
Credite bancare pe termen lung	47.073.895	14.257.564	-	32.816.331
I. Venituri înregistrate în avans	**130.748**	**130.748**	-	-
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**48.246.111**	**1.935.765**	**3.845.282**	**42.465.064**
I. Capital subscris	493.950	197.580	98.790	197.580
Capital subscris vărsat	493.950	197.580	98.790	197.580
III. Rezerve din reevaluare	17.986.058	4.621.744	-	13.364.314
IV. Rezerve	50.000	20.000	10.000	20.000
Rezerve legale	50.000	20.000	10.000	20.000
V. Profitul sau pierderea reportată	18.288.170	-2.019.021	-	20.307.191
VI. Profitul sau pierderea exercițiului financiar	11.427.933	-884.538	3.736.492	8.575.979

Scanned with OKEN Scanner

Etapa III. Evidenţierea în contabilitatea societăţilor implicate a operaţiunilor efectuate cu ocazia divizării

a. În contabilitatea societăţii divizate parţial A

1. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura capitalurilor proprii transferate societăţilor B şi C şi diminuarea capitalului social, conform hotărârii Adunării generale a acţionarilor:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"		46.310.346
1012 „Capital subscris vărsat"			296.370	
105 „Rezerve din reevaluare"			13.364.314	
1061 „Rezerve legale"			30.000	
117 „Rezultatul reportat"			20.307.191	
121 „Profit sau pierdere"			12.312.471	

2. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura activelor transferate către societăţile B şi C, după diminuarea în prealabil a valorii imobilizărilor cu valoarea amortizării corespunzătoare:

2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	140.910	140.910
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"	=	2131 „Echipamente tehnologice"	3.783.384	3.783.383
892 „Bilanţ de închidere"	=	%	121.221.110	-
		211 „Terenuri"		40.000.000
		212 „Construcţii"		31.000.000
		2131 „Echipamente tehnologice"		32.275.116
		2678 „Alte creanţe imobilizate"		3.484.748
		302 „Materiale consumabile"		436.891
		4092 „Furnizori – debitori pentru prestări de servicii"		2.589.693
		4111 „Clienţi"		5.218.290
		4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"		2.583.700
		461 „Debitori diverşi"		2.091.761
		471 „Cheltuieli înregistrate în avans"		1.217.507
		5121 „Conturi la bănci în lei"		323.404

3. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura datoriilor şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor transferate către societatea B:

%	=	892 „Bilanţ de închidere"	-	74.910.764
1621 „Credite bancare pe termen lung"			32.816.331	
401 „Furnizori"				
404 „Furnizori de imobilizări"			14.774.278	
419 „Clienţi – creditori"			11.800.000	
5191 „Credite bancare pe termen scurt"			4.880.522	
491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"			10.000.000	
			639.633	

4. Înregistrat regularizarea conturilor 456 şi 892:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	892 „Bilanţ de închidere"	46.310.346	46.310.346

b. În contabilitatea societăţii beneficiare B

1. Înregistrarea preluării de la societatea A a elementelor de natura capitalurilor proprii şi evidenţierea capitalului social (98.790 lei = 9.879 părţi sociale x 10 lei/parte socială):

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	%	3.845.282	
		1012 „Capital subscris vărsat "		98.790
		1061 „Rezerve legale"		10.000
		117 „Rezultatul reportat"		3.736.492

Scanned with OKEN Scanner

2. Înregistrarea preluării părții corespunzătoare din activele societății A (conform situației din tabelul 3.17):

%	=	891 „Bilanț de deschidere"		7.870.016
2131 „Echipamente tehnologice"			761.774	
302 „Materiale consumabile"			436.891	
4092 „Furnizori – debitori pentru prestări de servicii"			1.248.497	
4111 „Clienți"			2.515.750	
4118 „Clienți incerți sau în litigiu"			2.583.700	
5121 „Conturi la bănci în lei"			323.404	

3. Preluarea datoriilor și a ajustării pentru deprecierea creanțelor față de clienți de la societatea A (conform situației din tabelul 3.17):

891 „Bilanț de deschidere"	=	%	4.024.734	
		401 „Furnizori"		1.223.828
		419 „Clienți – creditori"		2.161.273
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți"		639.633

4. Regularizarea conturilor 891 și 456:

891 „Bilanț de deschidere"	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	3.845.282	3.845.282

c. În contabilitatea societății beneficiare C

1. Înregistrarea preluării de la societatea A a elementelor de natura capitalurilor proprii și evidențierea capitalului social (197.580 lei = 98.790 părți sociale x 2 lei/parte socială):

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"	=	%	42.465.064	-
		1012 „Capital subscris vărsat"		197.580
		105 „Rezerve din reevaluare"		13.364.314
		1061 „Rezerve legale"		20.000
		117 „Rezultatul reportat"		20.307.191
		121 „ Profit sau pierdere"		8.575.979

2. Înregistrarea preluării părții corespunzătoare din activele societății A (conform situației din tabelul 3.17):

%	=	891 „Bilanț de deschidere"		113.351.094
211 „Terenuri"			40.000.000	
212 „Construcții"			31.000.000	
2131 „Echipamente tehnologice"			31.513.342	
2678 „Alte creanțe imobilizate"			3.484.748	
4092 „ Furnizori – debitori pentru prestări de servicii"			1.341.196	
4111 „Clienți"			2.702.540	
461 „Debitori diverși"			2.091.761	
471 „Cheltuieli înregistrate în avans"			1.217.507	

3. Preluarea datoriilor de la societatea A (conform situației din tabelul 3.17):

891 „Bilanț de deschidere"	=	%	70.886.030	
		1621 „Credite bancare pe termen lung"		32.816.331
		401 „Furnizori"		13.550.450
		404 „Furnizori de imobilizări"		11.800.000
		419 „Clienți – creditori"		2.719.249
		5191 „Credite bancare pe termen scurt"		10.000.000

Scanned with OKEN Scanner

4. Regularizarea conturilor 891 şi 456:

891 „Bilanţ de deschidere"	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	42.465.064	42.465.064

Etapa IV. Bilanţurile societăţilor A, B şi C în urma divizării

Bilanţurile societăţilor A, B şi C după divizarea parţială a societăţii A sunt sistematizate în tabelul nr. 3.18:

Bilanţul sistematizat al societăţilor A, B şi C după divizare

Tabelul nr. 3.18

Denumirea postului	Societatea divizată parţial **A**	Societatea beneficiară **B**	Societatea beneficiară **C**
Activ			
A. Active imobilizate	**22.213.194**	**761.774**	**105.998.090**
I. Imobilizări necorporale	17.693	-	-
II. Imobilizări corporale	20.004.763	761.774	102.513.342
III. Imobilizări financiare	2.190.738	-	3.484.748
B. Active circulante	**46.320.078**	**6.468.609**	**6.135.497**
I. Stocuri	2.772.000	436.891	-
II. Creanţe	41.800.455	5.708.314	6.135.497
IV. Casa şi conturi la bănci	1.747.623	323.404	-
C. Cheltuieli înregistrate în avans	**12.958**	-	**1.217.507**
Total activ	**68.546.230**	**7.230.383**	**113.351.094**
Pasiv			
D. Datorii: sume care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**52.222.153**	**3.385.101**	**38.069.699**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**14.257.564**	-	**32.816.331**
I. Venituri înregistrate în avans	**130.748**	-	-
J. Capitaluri proprii	**1.935.765**	**3.845.282**	**42.465.064**
I. Capital subscris	197.580	98.790	197.580
III. Rezerve din reevaluare	4.621.744	-	13.364.314
IV. Rezerve	20.000	10.000	20.000
V. Profitul sau pierderea reportată	-2.019.021	-	20.307.191
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	-884.538	3.736.492	8.575.979
Total pasiv	**68.546.230**	**7.230.383**	**113.351.094**

Aplicaţia D5. Divizarea unei societăţi cu încetarea existenţei acesteia, în care o parte dintre acţionari hotărăsc să se retragă (în condiţiile metodei activului net contabil)

Societatea pe acţiuni A are un capital social de 320.000 lei compus din 128.000 acţiuni cu valoarea nominală unitară de 2,5 lei/acţiune, care sunt deţinute de 4 acţionari conform situaţiei din tabelul 3.19:

Structura acţionariatului societăţii A înainte de divizare

Tabelul nr. 3.19

Nr. crt.	Acţionarii	Număr de titluri deţinute	Valoare nominală unitară	Valoarea capitalului social	Procent de deţinere
1.	Acţionarul 1(Persoana fizică X)	58.880 acţiuni	2,5 lei/ acţiune	147.200 lei	46 %
2.	Acţionarul 2(Persoana fizică Y)	33.280 acţiuni	2,5 lei/ acţiune	83.200 lei	26 %
3.	Acţionarul 3 (Z SRL)	30.720 acţiuni	2,5 lei/ acţiune	76.800 lei	24 %
4.	Acţionarul 4 (Persoana fizica T)	5.120 acţiuni	2,5 lei/ acţiune	12.800 lei	4%
	Total	**128.000 acţiuni**		**320.000 lei**	**100%**

Scanned with OKEN Scanner

Conform art. 134 alin (1), lit. d) din Legea societăților nr. 31/1990 actualizată, persoana fizică T în calitate de acționar își manifestă dreptul de a se retrage din societate ca urmare a faptului că nu a votat în favoarea divizării și solicită cumpărarea acțiunilor sale de către societate. Prețul plătit pentru acțiunile celui care a solicitat retragerea a fost stabilit de un expert autorizat independent, ca valoare medie ce rezultă din aplicarea a cel puțin două metode de evaluare recunoscute de legislația în vigoare, la nivelul sumei de 6,25 lei/acțiune. În aceste condiții, pentru cele 5.120 de acțiuni, societatea A va plăti acționarului suma de 32.000 de lei, iar Adunarea Generală a Acționarilor a decis diminuarea corespunzătoare a capitalului social.

După răscumpărarea acțiunilor proprii și anularea acestora, societatea A se divizează integral, transferând activele, datoriile și capitalurile proprii (pe structura de la societatea divizată) către societatea beneficiară B (40%) și către societatea beneficiară C (60%). Ambele societăți beneficiare sunt societăți cu răspundere limitată, nou constituite cu ocazia divizării. În ceea ce privește capitalurile sociale ale societăților beneficiare, trebuie remarcat faptul că valoarea nominală unitară a părților sociale pentru ambele societăți este stabilită la nivelul de 10 lei/partea socială, titlurile fiind distribuite acționarilor de la societatea A, conform situației din tabelul 3.20:

Situația părților sociale de la societățile B și C după divizare

Tabelul nr. 3.20

Nr. crt.	Asociații	Număr de părți sociale deținute	Valoare nominală unitară (lei/parte socială)	Valoarea capitalului social	Procent de deținere
	Societatea B				
1.	Asociatul 1(Persoana fizică X)	6.144	10	61.440 lei	50 %
2.	Asociatul 2 (Persoana fizică Y)	4.144	10	41.440 lei	33,72 %
3.	Asociatul 3 (Z SRL)	2.000	10	20.000 lei	16,28 %
	Total	**12.280**	**10**	**122.880 lei**	**100%**
	Societatea C				
1.	Asociatul 1(Persoana fizică X)	9.216	10	92.160 lei	50 %
2.	Asociatul 2 (Persoana fizică Y)	4.608	10	46.080 lei	25 %
3.	Asociatul 3 (Z SRL)	4.608	10	46.080 lei	25 %
	Total	**18.432**	**10**	**184.320 lei**	**100%**

Situația elementelor de activ, datorii și capitaluri proprii ale societății A, înainte de divizare, se prezintă în balanța de verificare din tabelul 3.21:

Balanța de verificare a societății A înainte de divizare

Tabelul nr. 3.21

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea divizată A	
		Debitoare	Debitoare
1012	Capital subscris vărsat	-	320.000
105	Rezerve din reevaluare	-	25.600
1061	Rezerve legale	-	64.000
1068	Alte rezerve	-	230.400
117	Rezultatul reportat		1.128.000
121	Profit sau pierdere	-	372.00
1621	Credite bancare pe termen lung	-	500.000
208	Alte imobilizări necorporale	12.000	
211	Terenuri	370.000	-
212	Construcții	735.000	-
213	Echipamente tehnologice	1.400.000	-

Scanned with OKEN Scanner

Simbol cont	Denumire cont	Solduri finale la societatea divizată A	
		Debitoare	Debitoare
2808	Amortizarea altor imobilizări necorporale		1.700
2812	Amortizarea construcţiilor	-	125.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	70.300
301	Materii prime	200.000	-
308	Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale	11.200	-
401	Furnizori	-	63.600
404	Furnizori de imobilizări	-	200.000
4092	Furnizori – debitori pentru prestări de servicii	9.600	-
4111	Clienţi	300.000	-
4118	Clienţi incerţi sau în litigiu	133.500	-
419	Clienţi – creditori	-	51.527
461	Debitori diverşi	12.750	-
472	Venituri înregistrate în avans	-	10.750
491	Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi	-	35.500
5121	Conturi la bănci în lei	312.800	-
5191	Credite bancare pe termen scurt	-	300.000
5311	Casa în lei	1.527	-
Total		**3.498.377**	**3.498.377**

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţilor implicate

Rezultate inventarierii şi evaluării activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii, efectuate cu ocazia divizării societăţii A, au fost înregistrate în contabilitate conform normelor contabile în vigoare (OMFP 1802/2014 cu modificările ulterioare).

Etapa II. Bilanţul de divizare întocmit pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu ocazia divizării

Pe baza datelor din balanţa de verificare şi a constatărilor făcute la inventarierea efectuată cu ocazia divizării, bilanţul sistematizat al societăţii A se prezintă astfel:

Bilanţul sistematizat al societăţii A înainte de retragerea acţionarului

Tabelul nr. 3.22

Denumirea postului	Societatea A
Activ	
A. Active imobilizate	**2.320.000**
I. Imobilizări necorporale	10.300
II. Imobilizări corporale	2.309.700
B. Active circulante	**945.877**
I. Stocuri	211.200
II. Creanţe	420.350
IV. Casa şi conturi la bănci	314.327
Total activ	**3.265.877**
Pasiv	
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**615.127**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**500.000**
I. Venituri înregistrate în avans	**10.750**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**2.140.000**
I. Capital subscris	320.000
III. Rezerve din reevaluare	25.600
IV. Rezerve	294.400
V. Profitul sau pierderea reportată	1.128.000
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	372.000
Total pasiv	**3.265.877**

Scanned with OKEN Scanner

Etapa III. Evidențierea în contabilitate a operațiunilor ocazionate de răscumpărarea și anularea acțiunilor deținute de acționarul care s-a retras din societate ca urmare a faptului că nu a votat în favoarea divizării

Operațiunile sunt următoarele:

1. Răscumpărarea acțiunilor proprii de la acționarul care a solicitat retragerea din societate (5120 acțiuni x 6,25 lei/ acțiune):

1091 „Acțiuni proprii deținute pe termen scurt”	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	32.000	32.000

2. Plata acțiunilor proprii răscumpărate prin contul de disponibil:

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	5121 „Conturi la bănci în lei”	32.000	32.000

3. Anularea acțiunilor proprii răscumpărate:

%	=	1091 „Acțiuni proprii deținute pe termen scurt”	-	32.000
1012 „Capital subscris vărsat”			12.800	
1495 „Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deținute”			19.200	

4. Acoperirea pierderii din anularea acțiunilor proprii răscumpărate de la acționarul care s-a retras:

1068 „Alte rezerve”	=	1495 „Pierderi rezultate din reorganizări, care sunt determinate de anularea titlurilor deținute”	19.200	19.200

Etapa IV. Bilanțul sistematizat al societății A după reflectarea operațiunilor generate de răscumpărarea și anularea acțiunilor dobândite de la acționarul retras este redat în tabelul următor:

Bilanțul sistematizat al societății A după retragerea acționarului

Tabelul nr. 3.23

Denumirea postului	Societatea **A**
Activ	
A. Active imobilizate	**2.320.000**
I. Imobilizări necorporale	10.300
II. Imobilizări corporale	2.309.700
B. Active circulante	**913.877**
I. Stocuri	211.200
II. Creanțe	420.350
IV. Casa și conturi la bănci	282.327
Total activ	**3.233.877**
Pasiv	
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**615.127**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**500.000**
I. Venituri înregistrate în avans	**10.750**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**2.108.000**
I. Capital subscris	307.200
III. Rezerve din reevaluare	25.600
IV. Rezerve	275.200
V. Profitul sau pierderea reportată	1.128.000
VI. Profitul sau pierderea exercițiului financiar	372.000
Total pasiv	**3.233.877**

Scanned with OKEN Scanner

Etapa V. Reflectarea în contabilitatea societăţilor implicate a operaţiunilor generate de divizarea totală a societăţii A

a. În contabilitatea societăţii A

1. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura capitalurilor proprii transferate societăţilor B şi C şi diminuarea capitalului social, conform hotărârii Adunării generale a acţionarilor :

%	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"		2.108.000
1012 „Capital subscris vărsat"			307.200	
105 „Rezerve din reevaluare"			25.600	
1061 „Rezerve legale"			64.000	
1068 „Alte rezerve"			211.200	
117 „Rezultatul reportat"			1.128.000	
121 „Profit sau pierdere"			372.000	

2. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura activelor transferate către societăţile B şi C, după diminuarea în prealabil a valorii imobilizărilor cu valoarea amortizării corespunzătoare:

2808 „Amortizarea altor imobilizări necorporale"	=	208 „Alte imobilizări necorporale"	1.700	1.700
2812 „Amortizarea construcţiilor"	=	212 „Construcţii"	125.000	125.000
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport"	=	2131 „Echipamente tehnologice"	70.300	70.300
892 „Bilanţ de închidere"	=	%	3.269.37	-
		208 „Alte imobilizări necorporale"	7	10.300
		211 „Terenuri"		370.000
		212 „Construcţii"		610.000
		2131 „Echipamente tehnologice"		1.329.700
		301 „ Materii prime"		200.000
		308 „Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale"		11.200
		4092 „Furnizori – debitori pentru prestări de servicii"		9.600
		4111 „Clienţi"		300.000
		4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu"		133.500
		461 „Debitori diverşi"		12.750
		5121 „Conturi la bănci în lei"		280.800
		5311 „Casa în lei"		1.527

3. Scoaterea din evidenţă a elementelor de natura datoriilor, a veniturilor înregistrate în avans şi a ajustării pentru deprecierea creanţelor transferate către societăţile B şi C:

%	=	892 „Bilanţ de închidere"	-	1.161.377
1621 „Credite bancare pe termen lung"			500.000	
401 „Furnizori"				
404 „Furnizori de imobilizări"			63.600	
419 „Clienţi – creditori"			200.000	
472 „Venituri înregistrate în avans"			51.527	
491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi"			10.750	
5191 „Credite bancare pe termen scurt"			35.500	
			300.000	

4. Înregistrarea regularizării conturilor 456 şi 892:

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul"	=	892 „Bilanţ de închidere"	2.108.000	2.108.000

Scanned with OKEN Scanner

b. În contabilitatea societății beneficiare B

1. Înregistrarea preluării părții corespunzătoare din elementele de natura capitalurilor proprii pe structura de la societatea A (capitalului social este compus din 12.288 părți sociale x 10 lei/parte socială = 122.880 lei):

456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	=	%	843.200	
		1012 „Capital subscris vărsat”		122.880
		105 „Rezerve din reevaluare”		10.240
		1061 „Rezerve legale”		25.600
		1068 „Alte rezerve”		84.480
		117 „Rezultatul reportat”		451.200
		121 „Profit sau pierdere”		148.800

2. Înregistrat preluarea părții corespunzătoare (40%) din activele societății A:

%	=	891 „Bilanț de deschidere”		1.307.751
208 „Alte imobilizări necorporale”			4.120	
211 „Terenuri”			148.000	
212 „Construcții”			244.000	
2131 „Echipamente tehnologice”			531.880	
301 „Materii prime”			80.000	
308 „Diferențe de preț la materii prime și materiale”			4.480	
4092 „Furnizori – debitori pentru prestări de servicii”			3.840	
4111 „Clienți”			120.000	
4118 „Clienți incerți sau în litigiu”			53.400	
461 „Debitori diverși”			5.100	
5121 „Conturi la bănci în lei”			112.320	
5311 „Casa în lei”			611	

3. Preluarea părții corespunzătoare (40%) din datoriile, veniturile înregistrate în avans și ajustarea pentru deprecierea creanțelor față de clienți de la societatea A:

891 „Bilanț de deschidere”	=	%	464.551	
		1621 „Credite bancare pe termen lung”		200.000
		401 „Furnizori”		25.440
		404 „Furnizori de imobilizări”		80.000
		419 „Clienți – creditori”		20.611
		472 „Venituri înregistrate în avans”		4.300
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți”		14.200
		5191 „Credite bancare pe termen scurt”		120.000

4. Regularizarea conturilor 891 și 456:

891 „Bilanț de deschidere”	=	456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul”	843.200	843.200

c. În contabilitatea societății beneficiare C

1. Înregistrarea preluării părții corespunzătoare din elementele de natura capitalurilor proprii pe structura de la societatea A (capitalului social este compus din 18.432 părți sociale x 10 lei/parte socială = 184.320 lei):

Scanned with OKEN Scanner

456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	=	%	1.264.800	
		1012 „Capital subscris vărsat”		184.320
		105 „Rezerve din reevaluare”		15.360
		1061 „ Rezerve legale”		38.400
		1068 „Alte rezerve”		126.720
		117 „ Rezultatul reportat”		676.800
		121 „ Profit sau pierdere”		223.200

2. Înregistrarea preluării părţii corespunzătoare (60%) din activele societăţii A:

%	=	891 „Bilanţ de deschidere”		1.961.626
208 „Alte imobilizări necorporale”			6.180	
211 „Terenuri”			222.000	
212 „Construcţii”			366.000	
2131 „Echipamente tehnologice”			797.820	
301 „Materii prime”			120.000	
308 „Diferenţe de preţ la materii prime şi materiale”			6.720	
4092 „Furnizori – debitori pentru prestări de servicii”			5.760	
4111 „Clienţi”			180.000	
4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu”			80.100	
461 „Debitori diverşi”			7.650	
5121 „Conturi la bănci în lei”			168.480	
5311 „Casa în lei”			916	

3. Preluarea părţii corespunzătoare (60%) din datoriile, veniturile înregistrate în avans şi ajustarea pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi de la societatea A:

891 „Bilanţ de deschidere”	=	%	696.826	
		1621 „Credite bancare pe termen lung”		300.000
		401 „Furnizori”		38.160
		404 „Furnizori de imobilizări”		120.000
		419 „Clienţi – creditori”		30.916
		472 „Venituri înregistrate în avans”		6.450
		491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi”		21.300
		5191 „Credite bancare pe termen scurt”		180.000

4. Regularizarea conturilor 891 şi 456:

891 „Bilanţ de deschidere”	=	456 „Decontări cu acţionarii / asociaţii privind capitalul”	1.264.800	1.264.800

Etapa VI. Bilanţurile societăţilor nou constituite în urma divizării sunt sistematizate în tabelul nr. 3.24.

Bilanţurile sistematizate ale societăţilor B şi C după divizare

Tabelul nr. 3.24

Denumirea postului	Societatea **B**	Societatea **C**
Activ		
A. Active imobilizate	**928.000**	**1.392.000**
I. Imobilizări necorporale	4.120	6.180
II. Imobilizări corporale	923.880	1.385.820
B. Active circulante	**365.551**	**548.326**
I. Stocuri	84.480	126.720
II. Creanţe	168.140	252.210
IV. Casa şi conturi la bănci	112.931	169.396
Total activ	**1.293.551**	**1.940.326**

Scanned with OKEN Scanner

Denumirea postului	Societatea **B**	Societatea **C**
Pasiv		
D. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	**246.051**	**369.076**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**200.000**	**300.000**
I. Venituri înregistrate în avans	**4.300**	**6.450**
J. Capitaluri proprii (Activ net contabil)	**843.200**	**1.264.800**
I. Capital subscris	122.880	184.320
III. Rezerve din reevaluare	10.240	15.360
IV. Rezerve	110.080	165.120
V. Profitul sau pierderea reportată	451.200	676.800
VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	148.800	223.200
Total pasiv	**1.293.551**	**1.940.326**

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL 4.
CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR PRIVIND DIZOLVAREA ȘI LICHIDAREA SOCIETĂȚILOR CU PERSONALITATE JURIDICĂ

În calitate de persoane juridice, societățile pot parcurge, după constituire, etape de consolidare și dezvoltare, dar și etape de restrângere a activității sau chiar de dizolvare și lichidare, în funcție de conjunctura economică, favorabilă sau nefavorabilă, după caz. În timp ce dezvoltarea sau restrângerea activității au loc pe fondul continuării existenței persoanei juridice, dizolvarea și lichidarea societăților conduc la dispariția acestora[1].

Cadrul normativ din țara noastră care reglementează operațiunile de dizolvare și lichidare a societăților cuprinde, în principal, Legea societăților nr. 31/1990 și Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență. Legea societăților nr. 31/1990 stabilește, într-un capitol distinct rezervat dizolvării societăților, regulile aplicabile la dispariția personalității juridice a acestora și într-un titlu distinct regulile privind lichidarea societăților. Pe de altă parte, în Legea nr. 85/2014 sunt cuprinse regulile ce trebuie să fie aplicate de către societățile care ajung în situația să nu dispună de mijloace bănești suficiente pentru a-și achita datoriile exigibile.

4.1. Considerații generale privind dizolvarea și lichidarea societăților

Dizolvarea și lichidarea societăților se referă la același proces, și anume acela prin care entitățile își încetează existența. Spre deosebire, însă, de dizolvare ce are ca efect dispariția juridică a societății și, în final, radierea din Registrul Comerțului, lichidarea începe după ce societatea a fost dizolvată și presupune transformarea activului în bani pentru plata creditorilor și partajului activului net între asociați. Practic, se poate aprecia că lichidarea unei societăți este precedată de dizolvarea ei.

4.1.1. Cauzele dizolvării societăților

Legea nr. 31/1990 enumeră următoarele motive care pot sta, *în general*, la baza dizolvării societăților[2]:

a) trecerea timpului stabilit pentru durata societății[3];
b) imposibilitatea realizării obiectului de activitate al societății sau realizarea acestuia;
c) declararea nulității societății;
d) hotărârea Adunării generale[4];
e) hotărârea tribunalului, la cererea oricărui asociat, pentru motive temeinice, precum

[1] Matiș, D., *op. cit.*, p. 189

[2] ***Legea nr. 31/ 1990 *privind societățile,* actualizată în urma modificărilor realizate de Legea 163/2018 pentru modificarea și completarea Legii contabilității nr. 82/1991, modificarea și completarea Legii societăților nr. 31/1990, precum și modificarea Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, art.227

[3] În acest caz, asociații trebuie să fie consultați de către consiliul de administrație, respectiv de directorat, cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea duratei societății, cu privire la eventuala prelungire a acesteia.

[4] Conform articolului 231 din Legea societăților, în caz de dizolvare a societății prin hotărârea asociaților, aceștia vor putea reveni asupra hotărârii luate, cu majoritatea cerută pentru modificarea actului constitutiv, atâta timp cât nu s-a făcut încă nicio repartiție din activ.

Scanned with OKEN Scanner

neînțelegerile grave dintre asociați, care împiedică funcționarea societății;

f) falimentul societății;

g) alte cauze prevăzute de lege sau de actul constitutiv al societății.

Pentru ***societățile pe acțiuni***, dizolvarea poate interveni și în una din următoarele situații:

- *situația legată de numărul de acționari*: atunci când societatea are mai puțin de 2 acționari pe o perioadă mai lungă de 9 luni, orice persoană interesată poate solicita instanței dizolvarea societății; societatea nu va fi totuși dizolvată dacă, până la rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești de dizolvare, numărul minim de acționari este reconstituit[5];
- *situația legată de activului net al societății*: atunci când consiliul de administrație, respectiv directoratul, constată că, în urma unor pierderi, stabilite prin situațiile financiare anuale, activul net al societății s-a diminuat la mai puțin de jumătate din valoarea capitalului social subscris, se va convoca Adunarea generală extraordinară pentru a decide dacă societatea trebuie să fie dizolvată[6]. Prin actul constitutiv se poate stabili ca Adunarea generală extraordinară să fie convocată chiar și în cazul unei diminuări a activului net mai puțin semnificativă, stabilindu-se acest nivel minim al activului net prin raportare la capitalul social subscris. Societatea nu va fi dizolvată dacă reconstituirea activului net până la nivelul unei valori cel puțin egale cu jumătate din capitalul social are loc până în momentul rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de dizolvare. Dacă Adunarea generală extraordinară nu hotărăște dizolvarea societății, atunci societatea este obligată ca, cel târziu până la încheierea exercițiului financiar ulterior celui în care au fost constatate pierderile și sub rezerva dispozițiilor privind capitalul minim, să procedeze la reducerea capitalului social cu un cuantum cel puțin egal cu cel al pierderilor care nu au putut fi acoperite din rezerve, dacă în acest interval activul net al societății nu a fost reconstituit până la nivelul unei valori cel puțin egale cu jumătate din capitalul social[7].

Societățile în nume colectiv sau ***cu răspundere limitată*** se dizolvă și în următoarele situații: ca urmare a falimentului, incapacității, excluderii, retragerii sau decesului unuia dintre asociați, când, datorită acestor cauze, numărul asociaților s-a redus la unul singur și nu există clauze de continuare cu moștenitorii ori nu se hotărăște continuarea societății sub forma societății cu răspundere limitată cu asociat unic[8].

La cererea oricărei persoane interesate, precum și a Oficiului Național al Registrului Comerțului, tribunalul va putea pronunța dizolvarea societății în cazurile în care[9]:

a) societatea nu mai are organe statutare sau acestea nu se mai pot întruni;

b) acționarii / asociații au dispărut ori nu au domiciliul cunoscut ori reședința cunoscută;

c) nu mai sunt îndeplinite condițiile referitoare la sediul social, inclusiv ca urmare a expirării duratei actului care atestă dreptul de folosință asupra spațiului cu destinație de sediu social ori transferului dreptului de folosință sau proprietate asupra spațiului cu destinație de sediu social;

d) a încetat activitatea societății sau nu a fost reluată activitatea după perioada de inactivitate temporară, anunțată organelor fiscale și înscrisă în Registrul Comerțului, perioadă care nu poate depăși 3 ani de la data înscrierii în Registrul Comerțului;

---

[5] ***Legea nr. 31/1990 privind societățile, actualizată în 2018, art. 10, alin. (3).

[6] Această diminuare a activului net poate fi motiv de dizolvare și pentru societățile cu răspundere limitată.

[7] ***Legea nr. 31/1990 privind societățile, actualizată în 2018, art. 153^{24}, alin. (1), (2), (4) și (5).

[8] ***Legea nr. 31/1990 privind societățile, actualizată în 2018, art. 229.

[9] ***Legea nr. 31/1990 privind societățile, actualizată în 2018, art. 237.

Scanned with OKEN Scanner

e) societatea nu și-a completat capitalul social, în condițiile legii;
f) societatea nu și-a depus situațiile financiare anuale și, după caz, situațiile financiare anuale consolidate, precum și raportările contabile la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, în termenul prevăzut de lege, dacă perioada de întârziere depășește 60 de zile lucrătoare;
g) societatea nu și-a depus la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, în termenul prevăzut de lege, declarația că nu a desfășurat activitate de la constituire, dacă perioada de întârziere depășește 60 de zile lucrătoare.

Hotărârea tribunalului prin care s-a pronunțat dizolvarea se comunică societății, oficiului registrului comerțului pentru înregistrarea mențiunii de dizolvare, Ministerului Finanțelor Publice – Agenția Națională de Administrare Fiscală – administrația județeană a finanțelor publice / administrația finanțelor publice a sectorului și se publică în *Monitorul Oficial al României*, Partea a IV-a, pe pagina de internet a Oficiului Național a Registrului Comerțului sau pe portalul de servicii on-line al acestuia.

Orice persoană interesată poate face recurs împotriva hotărârii de dizolvare, în termen de 30 de zile de la efectuarea publicității. După rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de dizolvare, persoana juridică intră în lichidare. Oficiul Național al Registrului Comerțului, la cererea oricărei persoane interesate, inclusiv a Ministerului Finanțelor Publice – ANAF –, procedează la numirea unui lichidator înscris în Tabloul Practicienilor în insolvență. Dacă în termen de 3 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de dizolvare nu s-a formulat nicio cerere de numire a lichidatorului, Oficiul Național al Registrului Comerțului sau orice persoană interesată poate solicita tribunalului radierea societății din Registrul Comerțului.

4.1.2. Efectele dizolvării societăților

Dizolvarea societății are ca efect deschiderea procedurii lichidării și interdicția de a mai realiza operațiuni comerciale noi. Dizolvarea are loc fără lichidare, de regulă, în cazul fuziunii ori divizării totale a societății. În celelalte cazuri, dizolvarea atrage după sine lichidarea patrimoniului societății în cauză. Din momentul dizolvării[10], directorii, administratorii, respectiv directoratul, nu mai pot întreprinde noi operațiuni. În caz contrar, aceștia sunt personal și solidar răspunzători pentru acțiunile întreprinse. Această interdicție operează din ziua expirării termenului fixat pentru durata societății sau de la data la care dizolvarea a fost hotărâtă de Adunarea generală sau declarată prin sentință judecătorească. Așadar, de la data dizolvării, societatea nu poate realiza operațiuni specifice obiectului de activitate, ci doar finalizarea operațiunilor comerciale în curs de derulare. Societatea își păstrează personalitatea juridică pentru operațiunile lichidării, până la terminarea acesteia[11].

În *societățile în nume colectiv, în comandita simplă* și *în cele cu răspundere limitată*, asociații pot hotărî, odată cu dizolvarea, și modul de lichidare a societății, atunci când sunt de acord cu privire la repartizarea și lichidarea patrimoniului societății și când asigură stingerea pasivului sau regularizarea lui în acord cu creditorii. Prin votul unanim al asociaților, se poate hotărî și asupra modului în care activele rămase după plata creditorilor vor fi împărțite între asociați. În lipsa acordului unanim privind împărțirea bunurilor, va fi urmată procedura lichidării prevăzută de legea societăților. Transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor rămase după plata creditorilor are loc la data radierii societății din Registrul Comerțului.

[10] Momentul dizolvării este considerat a fi ziua în care expiră termenul fixat pentru durata societății ori data la care dizolvarea a fost hotărâtă de Adunarea generală sau declarată prin sentință judecătorească.
[11] *** Legea nr. 31/ 1990 privind societățile, actualizată în 2018, art. 233.

Scanned with OKEN Scanner

În faza lichidării și, dacă este cazul, a dizolvării unei societăți, răspunderea asociaților pentru obligațiile societății este în acord cu răspunderea acestora pe parcursul funcționării acesteia, astfel[12]:

- atunci când un asociat *răspunde nelimitat pentru obligațiile societății* pe durata funcționării acesteia, răspunderea sa pentru aceste obligații va fi nelimitată și în faza dizolvării și, dacă este cazul, a lichidării societății;
- atunci când, pe durata funcționării societății, un asociat *răspunde pentru obligațiile acesteia în limitele aportului la capitalul social*, răspunderea sa va fi limitată la acest aport și în situația dizolvării și, dacă este cazul, a lichidării societății.

Răspunderea limitată enunțată mai sus nu rămâne ca principiu intangibil: legea stabilește că asociatul care, în frauda creditorilor, abuzează de caracterul limitat al răspunderii sale și de personalitatea juridică distinctă a societății răspunde nelimitat pentru obligațiile neachitate ale societății dizolvate, respectiv lichidate. Răspunderea asociatului devine nelimitată, în special atunci când acesta dispune de bunurile societății ca și cum ar fi bunurile proprii sau dacă diminuează activul societății în beneficiul personal ori al unor terți, cunoscând sau trebuind să cunoască faptul că în acest mod societatea nu va mai fi în măsura să își achite obligațiile.

4.1.3. Tipuri de lichidări și dizolvări ale societăților

Din punctul de vedere al condițiilor în care au loc, deosebim[13]:

- ***dizolvare și lichidare benevolă*** – au loc în împrejurări precum: trecerea timpului stabilit pentru durata societății, imposibilitatea realizării obiectului de activitate, reducerea capitalului social sub limita minimă admisă, reducerea numărului acționarilor sau asociaților sub cel prevăzut de legea societăților, hotărârea Adunării generale, alte cauze;
- ***dizolvare și lichidare forțată (judiciară)*** sunt generate de incapacitatea de plată a unei societăți, adică de acea stare de dezechilibru financiar caracterizată prin alterarea indicatorilor de solvabilitate și lichiditate.

Dintre elementele care fac diferența între lichidarea benevolă și cea forțată amintim:

- la baza lichidării benevole stă hotărârea Adunării generale, care numește și lichidatorul[14], în timp ce la baza lichidării judiciare stă hotărârea tribunalului, care are și sarcina să numească lichidatorul;
- în cazul lichidării benevole, dizolvarea societății cade în sarcina vechilor administratori, în timp ce în cazul lichidării judiciare, administrarea patrimoniului este preluată de judecătorul sindic numit de instanță;
- lichidarea benevolă este progresivă, deoarece activele sunt vândute în timp și sunt evaluate la valori de lichidare, care constituie prețuri de tranzacționare normale, în timp ce lichidarea judiciară este imediată, deoarece datoriile sunt sau devin exigibile imediat și, prin urmare prețurile de vânzare ale activelor pot fi mai mici decât cele normale.

Dizolvarea și lichidarea societăților constituie etape care conduc la încetarea existenței acestora. În principiu, dizolvarea precedă lichidarea, dar nu întotdeauna o societate dizolvată este lichidată.

[12] ***Legea nr. 31/ 1990 privind societățile, actualizată în 2018, art. 237[1].
[13] Matiș, D., *op. cit.*, p. 190.
[14] Lichidatorul numit de Adunarea generală a acționarilor sau asociaților poate fi un administrator, asociat sau o persoană străină, în timp ce lichidatorul numit de tribunal este o persoană străină.

Scanned with OKEN Scanner

4.2. Procedura insolvenței

Creșterea încrederii investitorilor naționali și străini într-o piață protejată de reguli clare în cazul apariției unor dificultăți financiare ale actorilor care acționează pe această piață a constituit motorul evoluției legislației naționale și internaționale în materie de insolvență.

În țara noastră, cadrul normativ privind insolvența a cunoscut o serie de modificări după 1990. Cele mai importante repere în evoluția acestui cadru normativ sunt următoarele:

- adoptarea în 1995 a *Legii nr. 64 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului*, care a intrat în vigoare la 29 iunie 1995 și a fost valabilă până la 19 iulie 2006;
- intrarea în vigoare de la 19 iulie 2006 a *Legii nr. 85 privind procedura insolvenței*, care a abrogat Legea nr. 64/1995 și care a fost valabilă cu modificări până la data de 27 iunie 2014;
- intrarea în vigoare a *Legii 169/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 85/2006* privind procedura insolvenței începând cu 24 iulie 2010;
- abrogarea temporară a Legii 169/2010 de la data 25 octombrie 2013 până la data 31 octombrie 2013 prin *O.U.G. nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență* (numită și *Noul Cod al insolvenței*);
- repunerea în vigoare, începând cu 1 noiembrie 2013, a Legii 169/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 85/2006, privind procedura insolvenței, prin Decizia nr. 447/2013 referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 91/2013, privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență;
- intrarea în vigoare, la 28 iunie 2014, a *Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.*

Prin raportare la ultimul act normativ care reglementează în prezent procedurile de prevenire a insolvenței și insolvența societăților în țara noastră, ne propunem în cele ce urmează să trecem în revistă cele mai importante prevederi de care trebuie să țină seama firmele care intră în stare de insolvență.

4.2.1. Definirea, principiile și modalitățile de realizare a procedurii insolvenței conform reglementărilor naționale

În sens general, insolvența exprimă situația unui debitor caracterizată prin insuficiența resurselor financiare necesare plății datoriilor către creditori. Importantă pentru starea de insolvență este lipsa mijloacelor bănești pentru plata datoriilor exigibile, și nu natura datoriilor (comercială, salarială, fiscală etc.).

Practic, starea de insolvență a unei societăți cu personalitate juridică este expresia unor dificultăți cu care aceasta se confruntă fie din cauza unui management defectuos al activității, a lipsei de viziune asupra dezvoltării afacerii, fie din cauza unor împrejurări neimputabile conducerii, cum ar fi modificarea condițiilor de pe piață și creșterea concurenței, criza financiară etc.[15].

Conform definiției din Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, **insolvența** este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile, astfel:[16]

[15] Nemeș, V., *op. cit.*, p. 510.

[16] ***Legea nr. 85/2014 *privind* procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 466, din 25 iunie 2014, art. 5, pct. 29.

Scanned with OKEN Scanner

a) insolvența debitorului se prezumă atunci când acesta, după 60 de zile de la scadență, nu a plătit datoria sa față de creditor (prezumția este relativă);
b) insolvența este iminentă atunci când se dovedește că debitorul nu va putea plăti la scadență datoriile exigibile angajate, cu fondurile bănești disponibile la data scadenței.

Din această definiție rezultă că *starea de insolvență* este justificată numai în cazul în care datoriile neachitate sunt certe, adică existența lor neîndoielnică rezultă dintr-un titlu executoriu, lichide, atunci când obiectul lor este determinat sau când titlul executoriu conține elemente care permit stabilirea lui și exigibile, adică au ajuns la scadență. De asemenea, trebuie remarcat faptul că insolvența prezumată este o stare actuală a debitorului, în timp ce insolvența iminentă este o stare ce va surveni în viitor din cauza lipsei disponibilităților bănești la data scadenței datoriilor.

Conform art. 4 din Legea nr. 85/2014, procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență se bazează pe o serie de principii fundamentale, dintre care reținem:

- maximizarea gradului de valorificare a activelor și de recuperare a creanțelor;
- acordarea unei șanse debitorilor de redresare eficientă și efectivă a afacerii, fie prin intermediul procedurilor de prevenire a insolvenței, fie prin procedura de reorganizare judiciară;
- asigurarea unei proceduri eficiente, inclusiv prin mecanisme adecvate de comunicare și derulare a procedurii într-un timp util și rezonabil, într-o maniera obiectivă și imparțială, cu un minim de costuri;
- asigurarea unui tratament egal al creditorilor de același rang;
- asigurarea unui grad ridicat de transparență și previzibilitate în procedură;
- recunoașterea drepturilor existente ale creditorilor și respectarea ordinii de prioritate a creanțelor, având la bază un set de reguli clar determinate și uniform aplicabile;
- asigurarea accesului la surse de finanțare în procedurile de prevenire a insolvenței, în perioada de observație și de reorganizare, cu crearea unui regim adecvat pentru protejarea acestor creanțe;
- fundamentarea votului pentru aprobarea planului de reorganizare pe criterii clare, cu asigurarea unui tratament egal între creditorii de același rang, a recunoașterii priorităților comparative și a acceptării unei decizii a majorității, urmând să se ofere celorlalți creditori plăți egale sau mai mari decât ar primi în faliment;
- favorizarea, în procedurile de prevenire a insolvenței, a negocierii / renegocierii amiabile a creanțelor și a încheierii unui concordat preventiv;
- valorificarea în timp util și într-o manieră cât mai eficientă a activelor;
- administrarea procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență de către practicieni în insolvență și desfășurarea acestora sub controlul instanței de judecată.

Așa cum se poate constata, se pune accentul pe salvarea entității aflate în dificultate, asigurarea predictibilității și previzibilității procedurilor, existența unor reguli clare și uniforme aplicabile participanților la procedură, în vederea evitării unor blocaje sau situații critice, care pot devia procedura de la scopul său. Interesant de constatat este că, din punctul de vedere al ierarhiei, principiul de maximizare a gradului de valorificare a activelor și de recuperare a creanțelor este plasat înaintea celui care vizează acordarea șansei de redresare eficientă și efectivă a afacerii, ceea ce susține concluzia că finalitatea procedurii este plata tuturor datoriilor, nefiind exclusă posibilitatea de acoperire a pasivului și salvarea debitorului aflat în dificultate[17].

Este îndreptățit să solicite deschiderea procedurii insolvenței creditorul a cărui creanță împotriva patrimoniului debitorului este certă, lichidă și exigibilă de mai mult de 60 de zile. Creditorii, inclusiv cei bugetari, vor putea solicita deschiderea procedurii insolvenței doar în

[17] Nemeș, V., *op. cit.*, pp. 514-515.

Scanned with OKEN Scanner

cazul în care, după compensarea datoriilor reciproce, de orice natură, suma datorată acestora va depăși valoarea-prag. Așadar, este necesar ca valoarea creanțelor aferente creditorilor îndreptățiți care au introdus cererea să depășească valoarea-prag, adică un cuantum minim al creanței de 40.000 lei sau, pentru salariați, de 6 salarii medii brute pe economie[18].

Conform Legii nr. 85/2014, pentru societățile aflate în dificultate financiară sunt prevăzute atât proceduri de prevenire a insolvenței, cât și procedura propriu-zisă a insolvenței. Procedurile de prevenire a insolvenței sunt: *mandatul ad-hoc* și *concordatul preventiv* care au fost inițial reglementate de Legea 381/2009. În prezent, Legea nr. 85/2014 stabilește un nou regim juridic al procedurilor de prevenire a insolvenței ce diferă de reglementarea anterioară.

Un debitor poate adresa președintelui tribunalului o cerere de numire a unui ***mandatar ad-hoc*** dintre practicienii în insolvență, autorizați. Obiectivul mandatarului ad-hoc va fi acela de a realiza, în termen de 90 de zile de la desemnare, o înțelegere între debitor și unul sau mai mulți creditori ai săi, în vederea depășirii stării de dificultate financiară în care se află debitorul, a salvgardarii acestuia, păstrării locurilor de muncă și acoperirii creanțelor asupra debitorului. În acest scop, mandatarul ad-hoc va putea propune remiteri, reeșalonări sau reduceri parțiale de datorii, continuarea sau încetarea unor contracte în curs, reduceri de personal, precum și orice alte măsuri considerate a fi necesare[19].

Concordatul preventiv este un contract încheiat între debitorul în dificultate financiară, pe de o parte, și creditorii care dețin cel puțin 75% din valoarea creanțelor acceptate și necontestate, pe de altă parte, omologat de judecatorul sindic, contract prin care debitorul propune un plan de redresare și de realizare a creanțelor acestor creditori, iar creditorii acceptă să sprijine eforturile debitorului de depășire a dificultății în care se află[20].

Așa cum se poate deduce din definirea acestor proceduri de prevenire a insolvenței, scopul lor principal îl constituie salvarea debitorului aflat în dificultate, având și un scop social, respectiv salvarea locurilor de muncă ale salariaților. În schimb, scopul procedurii insolvenței este satisfacerea creditorilor prin plata datoriilor către aceștia. Altfel spus, procedurile de prevenire a insolvenței protejează interesele debitorului, iar procedura insolvenței favorizează interesele creditorilor.

Procedura propriu-zisă a insolvenței vizează instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului societății aflate în incapacitate de plată a datoriilor. Caracterul colectiv al procedurii este justificat de participarea tuturor creditorilor cunoscuți și satisfacerea intereselor acestora.

Căile de realizare a procedurii insolvenței sunt: procedura generală și procedura simplificată, iar modalitățile de realizare a procedurii insolvenței sunt: procedura reorganizării judiciare și procedura falimentului. Practic, scopul acestor proceduri este plata datoriilor debitorului, aflat în situația de încetare de plăți, fie prin reorganizarea societății sau lichidarea unor bunuri din averea debitorului până la acoperirea pasivului, fie prin falimentul debitorului care presupune lichidare[21].

Procedura generală prevăzută de Legea 85/2014 se aplică profesioniștilor, definiți de art. 3, alin 2) și 3) din Legea nr. 287/2009 privind *Codul civil*, (publicată în *Monitorul Oficial al României* nr. 255/2012) astfel: „toți cei care exploatează o întreprindere. Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau

[18] *Conform articolului 16 din Legea nr. 7 din 16 februarie 2017 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2017* (publicată în *Monitorul Oficial* nr. 128 din 17 februarie 2017), *salariul mediu brut pe anul 2017 este de 3.131 lei.*

[19] ***Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată prin Legea nr. 62 din 12 aprilie 2016 și Legea nr. 1/2017, art. 10 și art.13, alin. (2).

[20] ***Legea nr. 85/2014, actualizată în 2017, art. 5, alin. 17.

[21] Dumitrean, E., *Contabilitate financiară*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2001, p. 201.

Scanned with OKEN Scanner

în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ". Ea presupune intrarea, după perioada de observație, succesiv, în procedura de reorganizare judiciară și în procedura falimentului sau, separat, numai în reorganizare judiciară ori doar în procedura falimentului.

Perioada de observație este perioada cuprinsă între data deschiderii procedurii insolvenței și data confirmării planului de reorganizare sau, după caz, a intrării în faliment. Durata maximă a perioadei de observație este de 12 luni, calculate de la data deschiderii procedurii[22].

Procedura simplificată prevăzută de aceeași lege se aplică debitorilor aflați în stare de insolvență, care se încadrează în una dintre următoarele categorii[23]:

- profesioniști persoane fizice supuse obligației de înregistrare în Registrul Comerțului, cu excepția celor care exercită profesii liberale;
- întreprinderi familiale, membrii întreprinderii familiale;
- debitorii care fac parte din categoria profesioniștilor și care îndeplinesc una dintre următoarele condiții:
  - nu dețin niciun bun în patrimoniul lor;
  - actele constitutive sau documentele contabile nu pot fi găsite;
  - administratorul nu poate fi găsit;
  - sediul nu mai există sau nu corespunde adresei din Registrul Comerțului;
- persoanele juridice dizolvate voluntar, judiciar sau de drept, anterior formulării cererii introductive, chiar dacă lichidatorul judiciar nu a fost numit sau, deși numit, mențiunea privitoare la numirea sa nu a fost înscrisă în Registrul Comerțului;
- debitorii care și-au declarat prin cererea introductivă intenția de intrare în faliment;
- orice persoană care desfășoară activități specifice profesioniștilor, care nu a obținut autorizarea cerută de lege pentru exploatarea unei întreprinderi și nu este înregistrată în registrele speciale de publicitate.

Procedura simplificată este procedura prin care debitorii stabiliți de lege intră direct în procedura falimentului, fie odată cu deschiderea procedurii insolvenței, fie după o perioadă de observație de maximum 20 de zile.

4.2.2. Participanții la procedura insolvenței și atribuțiile acestora

Conform Legii 85/2014, sunt implicate în procedura insolvenței următoarele organe: instanțele judecătorești, judecătorul sindic, administratorul special și administratorul judiciar, lichidatorul, adunarea creditorilor și comitetul creditorilor.

De competența instanțelor judecătorești sunt toate procedurile pe care le implică insolvența, cu excepția recursului. În esență, instanța de judecată are următoarele atribuții[24]: desemnează judecătorul sindic, numește lichidatorul, controlează activitatea societății, confirmă planul de reorganizare sau de lichidare, după votarea lui de către creditori. Toate procedurile legate de insolvență, cu excepția apelului, sunt de competența tribunalului sau, dacă este cazul, a tribunalului specializat în a cărui circumscripție debitorul și-a avut sediul social / profesional cel puțin 6 luni anterior datei sesizării instanței. Curtea de apel va fi instanța de apel pentru hotărârile pronunțate de judecătorul sindic, hotărâri care sunt definitive[25].

Judecătorul sindic este numit de tribunal și are următoarele atribuții: pronunțarea motivată a hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței și, după caz, de intrare în faliment, atât prin procedură generală, cât și prin procedura simplificată, judecarea opoziției creditorilor la

[22] *Ibidem*, art. 112, alin. 3).
[23] ***Legea nr. 85/2014, actualizată în 2017, art. 38, alin. 2.
[24] Matiș, D., *op. cit.*, p. 191.
[25] ***Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată, art. 41, alin. 1) și art. 43 alin. 1).

Scanned with OKEN Scanner

deschiderea procedurii, confirmarea, prin încheiere, a administratorului judiciar sau a lichidatorului desemnat de adunarea creditorilor sau de creditorul care deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor, precum și onorariului negociat, înlocuirea, pentru motive temeinice, a administratorului judiciar sau a lichidatorului, admiterea și confirmarea planului de reorganizare sau, după caz, de lichidare, după votarea lui de către creditori, soluționarea cererii administratorului judiciar sau a comitetului creditorilor de întrerupere a procedurii de reorganizare judiciară și de intrare în faliment etc. În general, atribuțiile judecătorului sindic sunt limitate la controlul judecătoresc al activității administratorului judiciar și/sau al lichidatorului și la procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței.

După ridicarea dreptului de administrare, interesele acționarilor sau asociaților sunt reprezentate de administratorul special, în timp ce administratorul judiciar este persoana fizică sau juridică, practician în insolvență, desemnat să exercite atribuțiile prevăzute de lege în perioada de observație și pe durata procedurii de reorganizare.

Administratorul special desemnat să reprezinte interesele societății și ale acționarilor / asociaților, să participe la procedură, pe seama debitorului are, între altele, următoarele atribuții:

- exprimă intenția debitorului de a propune un plan;
- participă, în calitate de reprezentant al debitorului, la judecarea unor acțiuni ce vizează, în principal, anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dauna creditorilor în 3 ani anteriori deschiderii procedurii;
- propune un plan de reorganizare;
- administrează activitatea debitorului, sub supravegherea administratorului judiciar, după confirmarea planului;
- după intrarea în faliment, participă la inventar, semnând actul, primește raportul final și bilanțul de închidere și participă la ședința convocată pentru soluționarea obiecțiunilor și aprobarea raportului;
- primește notificarea închiderii procedurii.

Administratorul judiciar, persoană fizică sau persoană juridică, trebuie să aibă calitatea de practician în insolvență, potrivit legii, și trebuie să facă dovada că este asigurat pentru răspundere profesională, prin subscrierea unei polițe de asigurare valabile, care să acopere eventualele prejudicii cauzate în îndeplinirea atribuțiilor sale. Între atribuțiile sale se numără[26]:

- examinarea situației economice a debitorului și întocmirea unui raport prin care să propună fie intrarea în procedura simplificată, fie continuarea perioadei de observație în cadrul procedurii generale;
- examinarea activității debitorului și întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă, și asupra existenței premiselor angajării răspunderii acestora;
- elaborarea planului de reorganizare a activității debitorului;
- supravegherea operațiunilor de gestionare a patrimoniului debitorului;
- conducerea integrală, respectiv în parte, a activității debitorului, în acest ultim caz cu respectarea precizărilor exprese ale judecătorului sindic cu privire la atribuțiile sale și la condițiile de efectuare a plăților din contul averii debitorului;
- convocarea, prezidarea și asigurarea secretariatului ședințelor adunării creditorilor sau ale acționarilor, asociaților ori membrilor debitorului persoană juridică;
- introducerea de acțiuni pentru anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dauna drepturilor creditorilor, precum și a unor transferuri cu caracter patrimonial, a

[26] *Ibidem*, art. 58, alin. 1).

Scanned with OKEN Scanner

unor operațiuni comerciale încheiate de debitor și a constituirii unor garanții acordate de acesta, susceptibile a prejudicia drepturile creditorilor;
- sesizarea de urgență a judecătorului sindic în cazul în care constată că nu există bunuri în averea debitorului ori că acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile administrative;
- menținerea sau denunțarea unor contracte încheiate de debitor;
- verificarea creanțelor creditorilor și, atunci când este cazul, formularea de obiecțiuni la acestea, precum și întocmirea tabelelor creanțelor;
- încasarea creanțelor; urmărirea încasării creanțelor referitoare la bunurile din averea debitorului sau la sumele de bani transferate de către debitor înainte de deschiderea procedurii;
- sesizarea judecătorului sindic în legătură cu orice problemă care ar cere o soluționare de către acesta.

Administratorul judiciar va depune lunar un raport cuprinzând descrierea modului în care și-a îndeplinit atribuțiile, justificarea cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii sau a altor cheltuieli efectuate din fondurile existente în averea debitorului, precum și, dacă este cazul, stadiul efectuării inventarierii. La fiecare 120 de zile, judecătorul sindic va analiza și se va pronunța asupra stadiului continuării procedurii, printr-o rezoluție, prin care va putea pune în sarcina administratorului judiciar anumite măsuri și va acorda un termen administrativ de control sau de judecată, după caz[27].

În condițiile în care prin creditor se înțelege persoana fizică sau juridică ce deține un drept de creanță asupra averii debitorului și care a solicitat, în mod expres, instanței să îi fie înregistrată creanța în tabelul definitiv de creanțe sau în tabelul definitiv consolidat de creanțe și care poate face dovada creanței sale față de patrimoniul debitorului, interesele acestuia sunt susținute de adunarea creditorilor și de comitetul creditorilor.

Adunarea creditorilor va fi convocată și prezidată de administratorul judiciar sau, după caz, de lichidator, dacă legea sau judecătorul sindic nu dispun altfel. Ea va putea fi convocată și de comitetul creditorilor sau la cererea creditorilor deținând creanțe în valoare de cel puțin 30% din valoarea totală a acestora. La ședințele adunărilor creditorilor, salariații debitorului vor putea fi reprezentați de un delegat din rândul acestora, care va vota pentru întreaga valoare a creanțelor reprezentând salariile și alte drepturi bănești ce li se cuvin. Deciziile adunării creditorilor se adoptă cu votul favorabil al titularilor majorității, prin valoare, a creanțelor prezente. Judecătorul sindic poate desemna, în raport cu numărul creditorilor, un comitet format din 3-5 creditori dintre cei cu creanțele garantate, bugetare și chirografare cele mai mari, prin valoare. Dacă din cauza numărului mic de creditori judecătorul sindic nu consideră necesară constituirea unui comitet al creditorilor, atribuțiile comitetului vor fi exercitate de adunarea creditorilor.

Între atribuțiile comitetului creditorilor se numără:
- să analizeze situația debitorului și să facă recomandări adunării creditorilor cu privire la continuarea activității debitorului și la planurile de reorganizare propuse;
- să ia cunoștință despre rapoartele întocmite de administratorul judiciar sau de lichidator, să le analizeze și, dacă este cazul, să facă contestații la acestea;
- să întocmească rapoarte, pe care să le prezinte adunării creditorilor, privind măsurile luate de administratorul judiciar sau de lichidator și efectele acestora și să propună, motivat, și alte măsuri;
- să solicite ridicarea dreptului de administrare al debitorului;

[27] ***Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată prin Legea 312/2015, art. 59, alin. 1) și 3).

Scanned with OKEN Scanner

- să introducă acțiuni pentru anularea unor transferuri cu caracter patrimonial, făcute de debitor în dauna creditorilor, atunci când astfel de acțiuni nu au fost introduse de administratorul judiciar sau de lichidator.

Comitetul creditorilor se întrunește lunar și, la cererea administratorului judiciar sau a lichidatorului, după caz, ori a cel puțin 2 dintre membrii săi, ori de câte ori este necesar. Deliberările comitetului creditorilor vor avea loc în prezența administratorului judiciar / lichidatorului și vor fi consemnate într-un proces verbal, care va reține pe scurt conținutul deliberărilor, precum și hotărârile luate.

4.2.3. Deschiderea procedurii și efectele acesteia. Întocmirea tabelului de creanțe

Procedura va începe pe baza unei cereri introduse la tribunal de către debitor sau de către unul sau mai mulți creditori, precum și de orice alte persoane sau instituții prevăzute expres de lege. Debitorul aflat în stare de insolvență este obligat să adreseze tribunalului o cerere pentru a fi supus dispozițiilor legii, în termen de maximum 30 de zile de la apariția stării de insolvență, la care va fi atașată dovada notificării organului fiscal competent cu privire la intenția de deschidere a procedurii insolvenței. Dacă, ulterior înregistrării cererii debitorului, dar înainte de soluționarea acesteia, sunt formulate cereri de deschidere a procedurii de către creditori, acestea se vor înregistra direct la cererea formulată de debitor[28]. Orice creditor îndreptățit să solicite deschiderea procedurii prevăzute de legea 85/2014 împotriva unui debitor prezumat în insolvență poate introduce o cerere introductivă, în care va preciza: cuantumul și temeiul creanței; existența unui drept de preferință, constituit de către debitor sau instituit potrivit legii; existența unor măsuri asigurătorii asupra bunurilor debitorului; declarația privind eventuala intenție de a participa la reorganizarea debitorului, caz în care va trebui să precizeze, cel puțin la nivel de principiu, modalitatea în care înțelege să participe la reorganizare. Creditorii înregistrează cererea de deschidere a procedurii direct în dosarul ce are ca obiect cererea debitorului sau, dacă nu există, în dosarul al cărui obiect îl are cererea altui creditor care are stabilit un termen mai scurt[29].

Dacă cererea debitorului corespunde condițiilor prevăzute de lege, judecătorul sindic va pronunța o încheiere de deschidere a procedurii generale, iar dacă prin declarația făcută debitorul își arată intenția de a intra în procedura simplificată sau se încadrează în una dintre categoriile prevăzute de lege, judecătorul va pronunța o încheiere de deschidere a procedurii simplificate.

Nicio dobândă, majorare sau penalitate de orice fel ori cheltuială, numită generic accesorii, nu va putea fi adăugată creanțelor născute anterior datei deschiderii procedurii. După rămânerea irevocabilă a hotărârii de deschidere a procedurii, toate actele și corespondența emise de debitor, administratorul judiciar sau lichidator vor cuprinde, în mod obligatoriu și cu caractere vizibile, în limbile română, engleză și franceză, mențiunea *în insolvență, in insolvency, en procedure collective*. După intrarea în reorganizare judiciară sau faliment, actele și corespondența vor purta mențiunea *în reorganizare judiciară, in judicial reorganisation, en redressement* sau, după caz, *în faliment, in bankruptcy, en faillite*[30].

Dacă debitorul deține sau administrează una sau mai multe pagini de internet, organele de conducere ale acestuia sunt obligate să publice pe paginile de internet proprii, în termen de 24 de ore de la data comunicării hotărârii de deschidere a procedurii, informațiile referitoare la starea societății, precum și numărul, data și instanța care a pronunțat hotărârea.

---

[28] ***Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată, art. 66, alin. 1) și 7).

[29] *Ibidem*.

[30] *Ibidem*, art. 83, alin. 1) și 2).

Scanned with OKEN Scanner

Debitorul are obligația de a pune la dispoziția administratorului judiciar / lichidatorului judiciar și a creditorului deținând cel puțin 20% din valoarea totală a creanțelor cuprinse în tabelul definitiv de creanțe toate informațiile și documentele apreciate ca necesare cu privire la activitatea și averea sa, precum și lista cuprinzând plățile efectuate în ultimele 6 luni anterioare deschiderii procedurii și transferurile patrimoniale făcute în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii, sub sancțiunea ridicării dreptului de administrare[31].

În urma deschiderii procedurii, administratorul judiciar va trimite o notificare tuturor creditorilor menționați în lista depusă de debitor, debitorului însuși și Oficiului Registrului Comerțului sau, după caz, registrului societăților agricole ori altor registre unde debitorul este înmatriculat / înregistrat, pentru efectuarea mențiunii.

Notificarea va cuprinde[32]:

a) termenul limită de depunere, de către creditori, a opozițiilor la sentința de deschidere a procedurii, pronunțată ca urmare a cererii formulate de debitor, precum și termenul de soluționare a opozițiilor, care nu va depăși 10 zile de la data expirării termenului de depunere a acestora;
b) termenul limită pentru înregistrarea cererii de admitere a creanțelor asupra averii debitorului, care va fi de maximum 45 de zile de la deschiderea procedurii, precum și cerințele pentru ca o creanță înregistrată să fie considerată valabilă;
c) termenul de verificare a creanțelor, de întocmire și publicare în Buletinul procedurilor de insolvență (BPI) a tabelului preliminar de creanțe, care nu va depăși 20 de zile pentru procedura generală sau, respectiv, 10 zile, în cazul procedurii simplificate, de la expirarea termenului prevăzut la punctul anterior;
d) termenul de definitivare a tabelului creanțelor, care nu va depăși 25 zile în cazul procedurii generale și al celei simplificate, de la expirarea termenului de verificare a creanțelor corespunzător fiecărei proceduri;
e) locul, data și ora primei ședințe a adunării generale a creditorilor, care va avea loc în maximum 5 zile de la expirarea termenului de verificare a creanțelor.

În funcție de circumstanțele cauzei și pentru motive temeinice, judecătorul sindic va putea hotărî o majorare a termenelor prevăzute la alin. (1) lit. b), c) și e) cu maximum 30 de zile.

Deschiderea procedurii ridică debitorului dreptul de administrare constând în dreptul de a-și conduce activitatea, de a-și administra bunurile din avere și de a dispune de acestea, dacă acesta nu și-a declarat, în condițiile legii, intenția de reorganizare. Administratorul judiciar va efectua, în termen de 60 de zile de la data deschiderii procedurii, procedura de inventariere a bunurilor din averea debitorului, pe baza informațiilor primite de la debitor și/sau pe baza oricăror informații și documente solicitate autorităților competente potrivit legii.

Cu excepția salariaților ale căror creanțe vor fi înregistrate de administratorul judiciar conform evidențelor contabile, toți ceilalți creditori, ale căror creanțe sunt anterioare datei de deschidere a procedurii, vor depune cererea de admitere a creanțelor în termenul fixat în sentința de deschidere a procedurii; cererile de creanțe vor fi înregistrate într-un registru, care se va păstra la grefa tribunalului. Sunt considerate creanțe anterioare și creanțele bugetare constatate printr-un raport de inspecție fiscală întocmit ulterior deschiderii procedurii, dar care are ca obiect activitatea anterioară a debitorului.

Creanțele născute după data deschiderii procedurii, în perioada de observație sau în procedura reorganizării judiciare, vor fi plătite conform documentelor din care rezultă, nefiind necesară înscrierea la masa credală. Prevederea se aplică în mod corespunzător pentru creanțele născute după data deschiderii procedurii de faliment. În cazul în care se deschide procedura de faliment după perioada de observație sau reorganizare, creditorii vor solicita

[31] *Ibidem*, art. 82, alin. 1).
[32] *Ibidem*, art. 99, alin. 1) și art.100, alin. 1).

Scanned with OKEN Scanner

înscrierea în tabelul suplimentar pentru creanțele născute după data deschiderii procedurii insolvenței ce nu au fost plătite[33].

Toate creanțele vor fi supuse procedurii de verificare, cu excepția creanțelor constatate prin hotărâri judecătorești executorii, precum și prin hotărâri arbitrale executorii. Ca rezultat al verificărilor făcute, administratorul judiciar / lichidatorul va întocmi și va înregistra la tribunal un tabel preliminar cuprinzând toate creanțele împotriva averii debitorului, tabelul fiind publicat totodată și în BPI. După publicare, creditorii înscriși în tabelul preliminar de creanțe pot participa la adunările creditorilor.

După ce toate contestațiile la creanțe au fost soluționate și s-a predat raportul de evaluare a garanțiilor, administratorul judiciar / lichidatorul judiciar va înregistra, de îndată, la tribunal și va publica în BPI tabelul definitiv al tuturor creanțelor împotriva averii debitorului, arătând suma, prioritatea și situația fiecărei creanțe, beneficiară sau nu a unei cauze de preferință[34].

După înregistrarea tabelului definitiv, numai titularii creanțelor înregistrate în tabelul definitiv pot să participe la votul asupra planului de reorganizare sau la orice repartiții de sume în caz de faliment în procedura simplificată.

4.2.4. Procedura reorganizării judiciare

Legea nr. 85/2014 privind procedura insolvenței a instituit o fază prealabilă lichidării denumită *reorganizarea judiciară a societății*, cu scopul redresării financiare a societății aflate în dificultate. Reorganizarea judiciară este procedura ce se aplică debitorului, persoană juridică, în vederea achitării datoriilor acestuia, conform programului de plată a creanțelor. Procedura de reorganizare presupune întocmirea, aprobarea, implementarea și respectarea unui plan, numit *plan de reorganizare*, care poate să prevadă, împreună sau separat:

a) restructurarea operațională și/sau financiară a debitorului;
b) restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social;
c) restrângerea activității;
d) lichidarea unor bunuri din averea debitorului.

Printre categorii de persoane care vor putea propune un plan de reorganizare se numără[35]:

- debitorul, cu aprobarea Adunării generale a acționarilor / asociaților, în termen de 30 de zile de la afișarea tabelului definitiv de creanțe, cu condiția formulării intenției de reorganizare, dacă procedura a fost declanșată de acesta, și în cazul în care procedura a fost deschisă ca urmare a cererii unuia sau a mai multor creditori;
- administratorul judiciar, de la data desemnării sale și până la împlinirea unui termen de 30 de zile de la data afișării tabelului definitiv de creanțe, cu condiția să își fi manifestat această intenție până la votarea raportului prevăzut la art. 59 alin. (2);
- unul sau mai mulți creditori care și-au anunțat această intenție și dețin împreună cel puțin 20% din valoarea totală a creanțelor cuprinse în tabelul definitiv de creanțe, în termen de 30 de zile de la data afișării acestui tabel.

Nu va putea propune un plan de reorganizare debitorul care, într-un interval de 5 ani anteriori formulării cererilor introductive, a mai fost subiect al acestei proceduri și nici debitorul care a fost condamnat definitiv pentru falsificare sau pentru infracțiuni prevăzute în Legea nr. 21/1996 sau ai cărui administratori, directori și/sau asociați au fost condamnați

[33] ***Legea nr. 85/2014 *privind* procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență a fost publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată prin Legea 312/2015, art. 102, alin. 1), 6) și 7).
[34] *Ibidem*, art. 110, alin. 1) și art. 112, alin. 1).
[35] ***Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată prin Legea 312/2015, art. 132, alin. 1).

Scanned with OKEN Scanner

definitiv pentru: bancrută frauduloasă, gestiune frauduloasă, abuz de încredere, înșelăciune, delapidare, mărturie mincinoasă, infracțiuni de fals ori infracțiuni prevăzute în Legea nr. 21/1996, în ultimii 5 ani anteriori deschiderii procedurii.

Planul va putea să prevadă fie restructurarea și continuarea activității debitorului, fie lichidarea unor bunuri din averea acestuia, fie o combinație a celor două variante de reorganizare. Planul de reorganizare va indica perspectivele de redresare în raport cu posibilitățile și specificul activității debitorului, cu mijloacele financiare disponibile și cu cererea pieței față de oferta debitorului și va cuprinde măsuri concordante cu ordinea publică, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de selecție, desemnare și înlocuire a administratorilor și a directorilor.

Pe parcursul reorganizării, debitorul va fi condus de administratorul special, sub supravegherea administratorului judiciar. Acționarii, asociații și membrii cu răspundere limitată nu au dreptul de a interveni în conducerea activității ori în administrarea averii debitorului, cu excepția și în limita cazurilor expres și limitativ prevăzute de lege și în planul de reorganizare.

Debitorul, prin administratorul special sau după caz, administratorul judiciar va trebui să prezinte trimestrial rapoarte comitetului creditorilor asupra situației financiare a averii debitorului. În termen de 5 zile de la ședința comitetului creditorilor, acesta va putea convoca adunarea generală a creditorilor pentru a prezenta măsurile luate de debitor și/sau de administratorul judiciar, precum și efectele acestora, și să propună motivat și alte măsuri.

Planul de reorganizare va cuprinde în mod obligatoriu programul de plată a creanțelor. Executarea lui nu va putea depăși 3 ani, socotiți de la data confirmării. Termenele de plată stabilite prin contracte – inclusiv de credit sau de leasing – pot fi menținute prin plan, chiar dacă depășesc perioada de 3 ani. Aceste termene pot fi și prelungite, cu acordul expres al creditorilor, dacă inițial erau mai scurte de 3 ani. După realizarea tuturor obligațiilor din plan și închiderea procedurii de reorganizare, aceste plăți vor continua conform contractelor din care rezultă.

Planul de reorganizare va menționa:

a) categoriile de creanțe care nu sunt defavorizate;

b) tratamentul categoriilor de creanțe defavorizate;

c) dacă și în ce măsură debitorul, membrii grupului de interes economic, asociații din societățile în nume colectiv și asociații comanditați din societățile în comandită vor fi descărcați de răspundere;

d) ce despăgubiri urmează a fi oferite titularilor tuturor categoriilor de creanțe, în comparație cu valoarea estimativă ce ar putea fi primită prin distribuire în caz de faliment;

e) modalitatea de achitare a creanțelor curente.

Între măsurile adecvate pentru punerea în aplicare a planului de reorganizare se numără: păstrarea, în întregime sau în parte, de către debitor, a conducerii activității sale, inclusiv dreptul de dispoziție asupra bunurilor din averea sa, cu supravegherea activității sale de către administratorul judiciar desemnat în condițiile legii; obținerea de resurse financiare pentru susținerea realizării planului și sursele de proveniență a acestora, finanțările aprobate prin plan urmând să beneficieze de prioritate la restituire; fuziunea sau divizarea debitorului, în condițiile legii, inclusiv cu respectarea obligațiilor de notificare a operațiunilor de concentrare, potrivit legislației în domeniul concurenței; lichidarea tuturor sau a unora dintre bunurile averii debitorului, separat ori în bloc, libere de orice sarcini, sau darea în plată a acestora către creditorii debitorului, în contul creanțelor pe care aceștia le au față de averea debitorului; modificarea actului constitutiv al debitorului, în condițiile legii; emiterea de titluri de valoare de către debitor etc[36].

[36] ***Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată, art. 133, alin. 4) și 5).

Scanned with OKEN Scanner

În urma confirmării planului de reorganizare de către tribunal, debitorul își va conduce activitatea sub supravegherea administratorului judiciar și în conformitate cu planul confirmat, până când judecătorul sindic va dispune, motivat, fie încheierea procedurii insolvenței și luarea tuturor măsurilor pentru reinserția debitorului în activitatea comercială, fie încetarea reorganizării, fie trecerea la faliment[37].

4.2.5. Procedura falimentului (lichidare judiciară) unei societăți

Etimologic, termenul de *faliment* provine din verbul latin *fallo, fallere*, care are semnificația de „a lipsi" sau „a scăpa", dar are și înțelesul de „a înșela".

Intrarea în faliment a unei societăți este decisă de judecătorul sindic în următoarele cazuri[38]:

- debitorul și-a declarat intenția de a intra în procedura simplificată;
- debitorul nu și-a declarat intenția de reorganizare sau la cererea creditorului de deschidere a procedurii a contestat starea de insolvență, iar contestația a fost respinsă de judecătorul sindic;
- niciunul dintre celelalte subiecte de drept îndreptățite nu a propus un plan de reorganizare sau niciunul dintre planurile propuse nu a fost acceptat și confirmat;
- debitorul și-a declarat intenția de reorganizare, dar nu a propus un plan de reorganizare ori planul propus de acesta nu a fost acceptat și confirmat;
- obligațiile de plată și celelalte sarcini asumate nu sunt îndeplinite în condițiile stipulate prin planul confirmat sau desfășurarea activității debitorului în decursul reorganizării sale aduce pierderi averii sale;
- a fost aprobat raportul administratorului judiciar, prin care se propune intrarea debitorului în faliment.

Prin hotărârea prin care se decide intrarea în faliment, judecătorul sindic va pronunța dizolvarea societății debitoare și va dispune:

- ridicarea dreptului de administrare al debitorului;
- în cazul procedurii generale, desemnarea unui lichidator provizoriu, precum și stabilirea atribuțiilor și a remunerației acestuia, în conformitate cu criteriile aprobate prin legea de organizare a profesiei.
- în cazul procedurii simplificate, confirmarea, în calitate de lichidator al administratorului judiciar, desemnat;
- termenul maxim de la intrarea în faliment în cadrul procedurii generale, de predare a gestiunii averii de la debitor / administratorul judiciar către lichidator, împreună cu lista actelor și operațiunilor efectuate după deschiderea procedurii;
- întocmirea de către administratorul judiciar și predarea către lichidator, în termen de maximum 5 zile de la intrarea în faliment, în cadrul procedurii generale, a unei liste cuprinzând numele și adresele creditorilor și toate creanțele acestora la data intrării în faliment, cu indicarea celor apărute după deschiderea procedurii;
- notificarea intrării în faliment.

În cazul intrării în faliment în procedura generală, lichidatorul judiciar va trimite o notificare tuturor creditorilor menționați în lista depusă de debitor / administratorul judiciar, ale căror creanțe s-au născut după deschiderea procedurii, debitorului și registrului unde debitorul este înmatriculat, pentru efectuarea mențiunii. În cazul intrării în faliment prin procedura simplificată, lichidatorul judiciar va trimite o notificare privind intrarea în procedură a falimentului și, în cazul debitorului persoana juridică, ridicarea dreptului de administrare și

[37] *Ibidem*, art. 141, alin. 1).
[38] *Ibidem*, art. 145, alin. 1).

Scanned with OKEN Scanner

dizolvare a acestuia, tuturor creditorilor notificați potrivit prevederilor art. 99, debitorului și oficiului registrului comerțului sau, după caz, registrului societăților agricole ori registrului asociațiilor și fundațiilor în care debitorul este înmatriculat, pentru efectuarea mențiunii.

Debitorii intrați în procedura falimentului își acoperă pierderile anuale, stabilite prin declarația de impozit pe profit, din profiturile impozabile obținute în toată perioada, până la închiderea procedurii falimentului.

Prin procedura falimentului, legea înțelege procedura de insolvență concursuală colectivă și egalitară care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului, fiind urmată de radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat. Operațiunile privind procedura falimentului sunt conduse de către un lichidator, persoana fizică sau juridică, practician în insolvență, autorizat în condițiile legii și care lucrează sub controlul judecătorului sindic. Toate cheltuielile aferente procedurii falimentului, inclusiv cele privind notificarea, convocarea și comunicarea actelor de procedură efectuate de administratorul judiciar și/sau de lichidator, vor fi suportate din averea debitorului. Plățile se vor face dintr-un cont deschis la o unitate a unei bănci, pe bază de dispoziții emise de lichidator. În lipsa disponibilităților în contul debitorului, se va utiliza fondul de lichidare, plățile urmând a fi făcute potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe baza unui buget previzionat[39].

4.3. Aspecte juridice privind lichidarea societăților

Lichidarea societăților ca operațiune care marchează dispariția definitivă a persoanei juridice este reglementată, în primul rând, de legea societăților. Conform acesteia, pentru lichidarea și repartizarea patrimoniului unei societăți, chiar dacă în actul constitutiv al societății există clauze privind lichidarea acesteia, se aplică în mod obligatoriu următoarele reguli[40]:

a) până la preluarea funcției de către lichidatori, administratorii și directorii, respectiv membrii directoratului, continuă să-și exercite atribuțiile, cu excepția celor privind dizolvarea;

b) actul de numire a lichidatorilor, menționând puterile conferite acestora sau sentința care îi ține locul, precum și orice act ulterior care ar aduce schimbări cu privire la persoana lor sau la puterile conferite trebuie depuse, prin grija lichidatorilor, la Oficiul Registrului Comerțului pentru a fi înscrise și publicate în *Monitorul Oficial*.

Toate actele emanând de la societate trebuie să arate ca aceasta este în lichidare.

4.3.1. Numirea lichidatorilor și atribuțiile acestora

Activitatea de lichidare va fi condusă de lichidatori autorizați persoane fizice sau persoane juridice. Aceștia, împreună cu directorii și administratorii, respectiv cu membrii directoratului societății, trebuie să facă un inventar prin care să constate situația exactă a activului și pasivului societății și să încheie un bilanț.

Lichidatorii sunt obligați să primească și să păstreze patrimoniul societății, registrele ce li s-au încredințat de administratori și actele societății. De asemenea, aceștia vor ține un registru cu toate operațiunile lichidării, în ordinea datei lor.

În afara de puterile conferite de asociați, lichidatorii vor putea:

a) să stea în judecată în numele societății;

b) să execute și să termine operațiunile de comerț referitoare la lichidare;

---

[39] ***Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată prin Legea 312/2015, art. 39, alin. 1)-4).

[40] ***Legea nr. 31/ 1990 *privind societățile*, actualizată în 2015, art. 252.

Scanned with OKEN Scanner

c) să vândă, prin licitaţie publică, imobilele şi orice avere mobiliară a societăţii;
d) să facă tranzacţii;
e) să lichideze şi să încaseze creanţele societăţii;
f) să contracteze obligaţii cambiale, să facă împrumuturi neipotecare şi să îndeplinească orice alte acte necesare.

Lichidatorii care probează, prin prezentarea situaţiei financiare anuale, că fondurile de care dispune societatea nu sunt suficiente să acopere pasivul exigibil trebuie să ceară sumele necesare asociaţilor care răspund nelimitat sau celor care nu au efectuat integral vărsămintele, dacă aceştia sunt obligaţi, potrivit formei societăţii, să le procure sau, dacă sunt debitori faţă de societate, pentru vărsămintele neefectuate, la care erau obligaţi în calitate de asociat.

Lichidarea societăţii trebuie terminată în cel mult un an de la data dizolvării. Pentru motive temeinice, tribunalul poate prelungi acest termen cu perioade de câte 6 luni, dar nu mai mult de 24 luni cumulat. Lichidarea nu liberează pe asociaţi şi nu împiedică deschiderea procedurii de faliment a societăţii.

În termen de 60 de zile de la numire, lichidatorul trebuie să depună la Oficiul Registrului Comerţului, pentru menţionare în Registrul Comerţului, un raport privind situaţia economică a societăţii. Dacă, potrivit raportului, debitorul îndeplineşte condiţiile pentru deschiderea procedurii simplificate de insolvenţă, lichidatorul are obligaţia de a solicita deschiderea acestei proceduri în termen de 15 zile de la data depunerii raportului. La împlinirea unui termen de 6 luni de la numire, lichidatorul trebuie sa depună la Oficiul Registrului Comerţului un raport privind stadiul operaţiunilor de lichidare. La împlinirea termenului de un an, lichidatorul trebuie să depună la Oficiul Registrului Comerţului un nou raport, însoţit, dacă este cazul, şi de hotărârea instanţei de prelungire a termenului de lichidare, pentru menţionare în Registrul Comerţului. Pentru fiecare prelungire a termenului de lichidare, lichidatorul are obligaţia de a depune la Oficiul Registrului Comerţului hotărârea instanţei, precum şi raportul privind stadiul operaţiunilor de lichidare.

După aprobarea socotelilor şi terminarea repartiţiei, registrele şi actele societăţii în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată, ce nu vor fi necesare vreunuia dintre asociaţi, se vor depune la asociatul desemnat de majoritate. Pentru societăţile pe acţiuni şi în comandită pe acţiuni registrele acestora vor fi depuse la Registrul Comerţului la care a fost înregistrată societatea, unde orice parte interesată va putea lua cunoştinţă de ele cu autorizarea judecătorului delegat, iar restul actelor societăţii vor fi depuse la Arhivele Naţionale. Registrele tuturor societăţilor vor fi păstrate timp de 5 ani.

În termen de 15 zile de la terminarea lichidării, lichidatorii vor depune la Registrul Comerţului cererea de radiere a societăţii din Registrul Comerţului, sub sancţiunea unei amenzi judiciare.

Numirea lichidatorilor în societăţile în nume colectiv, în comandită simplă sau cu *răspundere limitată* va fi făcută de toţi asociaţii, dacă în contractul de societate nu se prevede altfel. După terminarea lichidării unei astfel de societăţi, lichidatorii trebuie să întocmească situaţia financiară şi să propună repartizarea activului între asociaţi. Lichidatorii nu pot plăti asociaţilor nicio sumă în contul părţilor ce li s-ar cuveni din lichidare, înaintea achitării creditorilor societăţii.

La societăţile pe acţiuni şi la cele în comandită pe acţiuni, numirea lichidatorilor se face de Adunarea generală, care hotărăşte lichidarea, dacă, prin actul constitutiv, nu se prevede altfel. Administratorii, respectiv membrii directoratului, vor prezenta lichidatorilor o dare de seamă asupra gestiunii, pentru timpul trecut de la ultima situaţie financiară aprobată până începerea lichidării. Când gestiunea trece peste durata unui exerciţiu financiar, darea de seama trebuie anexată la prima situaţie financiară pe care lichidatorii o prezintă Adunării generale. Sumele cuvenite acţionarilor, neîncasate în termen de două luni de la publicarea situaţiei financiare, vor fi depuse la o bancă sau la una dintre unităţile acesteia, cu indicarea

Scanned with OKEN Scanner

numelui și prenumelui acționarului, dacă acțiunile sunt nominative, sau a numerelor acțiunilor, dacă ele sunt la purtător. Plata se va face persoanei arătate sau posesorului acțiunilor, reținându-se titlul.

În cazul în care societatea aflată în lichidare este în stare de insolvență, lichidatorul este obligat să ceară deschiderea procedurii insolvenței. În condițiile legislației insolvenței, creditorii vor putea cere deschiderea procedurii insolvenței față de societatea aflată în curs de lichidare.

Principalele atribuții ale lichidatorului, conform legii insolvenței, sunt[41]:

a) examinarea activității debitorului asupra căruia se inițiază procedura în raport cu situația de fapt și întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la insolvență, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă și a existenței premiselor angajării răspunderii acestora, precum și supunerea acelui raport judecătorului sindic, dacă un raport cu acest obiect nu fusese întocmit anterior de administratorul judiciar;

b) conducerea activității debitorului;

c) introducerea de acțiuni pentru anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dauna drepturilor creditorilor, precum și a unor transferuri cu caracter patrimonial, a unor operațiuni comerciale încheiate de debitor și a constituirii unor garanții acordate de acesta, susceptibile a prejudicia drepturile creditorilor;

d) aplicarea sigiliilor, inventarierea bunurilor și luarea măsurilor corespunzătoare pentru conservarea lor;

e) menținerea sau denunțarea unor contracte încheiate de debitor;

f) verificarea creanțelor și, atunci când este cazul, formularea de obiecțiuni la acestea, precum și întocmirea tabelelor creanțelor;

g) urmărirea încasării creanțelor din averea debitorului, rezultate din transferul de bunuri sau de sume de bani efectuat de acesta înaintea deschiderii procedurii, încasarea creanțelor; formularea și susținerea acțiunilor în pretenții pentru încasarea creanțelor debitorului, pentru aceasta putând angaja avocați;

h) primirea plăților pe seama debitorului și consemnarea lor în contul averii debitorului;

i) vânzarea bunurilor din averea debitorului;

j) încheierea de tranzacții, descărcarea de datorii, renunțarea la garanții reale sub condiția confirmării de către judecătorul sindic;

k) sesizarea judecătorului sindic cu orice problemă care ar cere o soluționare de către acesta;

l) orice alte atribuții stabilite prin încheiere de către judecătorul sindic.

4.3.2. Stabilirea situației patrimoniului și a mijloacelor de valorificare a bunurilor

Administratorul judiciar sau, după caz, lichidatorul poate propune judecătorului sindic acțiuni pentru anularea constituirilor ori a transferurilor de drepturi patrimoniale către terți și pentru restituirea de către aceștia a bunurilor transmise și a valorii altor prestații executate, realizate de debitor prin următoarele acte:

- acte de transfer cu titlu gratuit, efectuate în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii; sunt exceptate sponsorizările în scop umanitar;
- operațiuni comerciale în care prestația debitorului depășește vădit pe cea primită, efectuate în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii;
- acte încheiate în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii, cu intenția tuturor părților

[41] ***Legea nr. 85/2014 *privind* procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată prin Legea 312/2015, art. 64.

Scanned with OKEN Scanner

implicate în acestea de a sustrage bunuri de la urmărirea de către creditori sau de a le leza în orice alt fel drepturile;

- acte de transfer de proprietate către un creditor pentru stingerea unei datorii anterioare sau în folosul acestuia, efectuate în cele 120 de zile anterioare deschiderii procedurii, dacă suma pe care creditorul ar putea să o obțină în caz de faliment al debitorului este mai mică decât valoarea actului de transfer;
- constituirea ori perfectarea unei garanții reale pentru o creanță care era chirografară, în cele 120 de zile anterioare deschiderii procedurii;
- plățile anticipate ale datoriilor, efectuate în cele 120 de zile anterioare deschiderii procedurii, dacă scadența lor fusese stabilită pentru o dată ulterioară deschiderii procedurii;
- actele de transfer sau asumarea de obligații efectuate de debitor într-o perioadă de 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii, cu intenția de a ascunde / întârzia starea de insolvență ori de a frauda o persoană fizică sau juridică față de care era la data efectuării transferului unor operațiuni cu instrumente financiare derivate, inclusiv ducerea la îndeplinire a unui acord de compensare bilaterală (*netting*), realizate în baza unui contract financiar calificat, ori a devenit ulterior debitor.

Următoarele operațiuni, încheiate în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii cu persoanele aflate în raporturi juridice cu debitorul, vor putea, de asemenea, să fie anulate și prestațiile recuperate, dacă sunt în dauna creditorilor:

- cu un asociat comanditat sau cu un asociat deținând cel puțin 20% din capitalul societății ori, după caz, din drepturile de vot în Adunarea generală a asociaților, atunci când debitorul este respectiva societate în comandită, respectiv o societate agricolă, în nume colectiv sau cu răspundere limitată;
- cu un membru sau administrator, atunci când debitorul este un grup de interes economic;
- cu un acționar deținând cel puțin 20% din acțiunile debitorului ori, după caz, din drepturile de vot în Adunarea generală a acționarilor, atunci când debitorul este respectiva societate pe acțiuni;
- cu un administrator, director sau un membru al organelor de supraveghere a debitorului, societate cooperativă, societate pe acțiuni cu răspundere limitată sau, după caz, societate agricolă;
- cu orice altă persoană fizică ori juridică, deținând o poziție dominantă asupra debitorului sau a activității sale;
- cu un coindivizar asupra unui bun comun.

Nu se va putea cere anularea unui transfer cu caracter patrimonial, făcut de către debitor în cursul desfășurării normale a activității sale curente.

Terțul dobânditor în cadrul unui transfer patrimonial, anulat conform regulilor enunțate mai sus, va trebui să restituie averii debitorului bunul transferat sau, dacă bunul nu mai există, valoarea acestuia de la data transferului efectuat de către debitor. După această restituire, terțul dobânditor, care a restituit averii debitorului bunul sau valoarea bunului ce-i fusese transferat de către debitor, va avea împotriva averii o creanță de aceeași valoare, cu condiția ca terțul să fi acceptat transferul cu bună-credință și fără intenția de a-i împiedica, întârzia ori înșela pe creditorii debitorului. În caz contrar, terțul dobânditor pierde creanța sau bunul rezultat din repunerea în situația anterioară, în favoarea averii debitorului.

Dacă un bun mobil, vândut debitorului și neplătit de acesta, era în tranzit la data deschiderii procedurii și bunul nu se află încă la dispoziția debitorului și nici alte părți nu au dobândit drepturi asupra lui, atunci vânzătorul își poate lua înapoi bunul. În acest caz, toate cheltuielile vor fi suportate de către vânzător și el va trebui să restituie debitorului orice avans din preț. Dacă vânzătorul admite ca bunul să fie livrat, el va putea recupera prețul prin

Scanned with OKEN Scanner

înscrierea creanței sale în tabelul de creanțe. Dacă administratorul judiciar / lichidatorul cere ca bunul să fie livrat, el va trebui să ia măsuri să se plătească din averea debitorului întregul preț datorat în baza contractului.

Am văzut că insolvența poate conduce la reorganizare sau la faliment. Intrarea în una din aceste proceduri se face la decizia judecătorului sindic.

Debitorii intrați în procedura falimentului își acoperă pierderile anuale, stabilite prin declarația de impozit pe profit, din profiturile impozabile obținute în toată perioada, până la închiderea procedurii falimentului.

Ca măsuri premergătoare lichidării, legea stabilește obligația punerii sub sigiliu a: magazinelor, magaziilor, depozitelor, birourilor, corespondenței comerciale, arhivei, dispozitivelor de stocare și prelucrare a informației, contractelor, mărfurilor și a oricăror alte bunuri mobile aparținând averii debitorului. Nu vor fi puse sub sigilii:

- obiectele care vor trebui valorificate de urgență pentru a se evita deteriorarea lor materială sau pierderea din valoare;
- registrele de contabilitate;
- cambiile și alte titluri de valoare scadente sau care urmează a fi scadente în scurt timp, precum și acțiunile ori alte titluri de participație ale debitorului, care vor fi luate de lichidator pentru a fi încasate sau pentru a efectua activitățile de conservare cerute;
- numerarul pe care lichidatorul îl va depune în bancă în contul averii debitorului.

Când debitorul are bunuri și în alte județe, judecătorul sindic va trimite notificări tribunalelor din acele județe, în vederea sigilării de urgență a bunurilor. În timpul acțiunii de sigilare, lichidatorul va lua măsurile necesare pentru conservarea bunurilor.

Dacă averea debitorului poate fi inventariată complet într-o singură zi, lichidatorul va putea proceda imediat la inventariere, fără a aplica sigiliile. În toate celelalte cazuri se va proceda la inventariere în cel mai scurt timp posibil. Administratorul special va trebui sa fie de față și să asiste la inventar, dacă judecătorul sindic dispune astfel. Dacă administratorul special nu se va prezenta, el nu va putea contesta datele din inventar. Lichidatorul, pe măsura desfășurării inventarierii, ia în posesie bunurile, devenind depozitarul lor judiciar.

Inventarul va trebui să descrie toate bunurile identificate ale debitorului. Documentele justificative privind inventarierea vor fi semnate de lichidatorul judiciar și de administratorul special, iar dacă acesta nu participă la inventariere, numai de către lichidatorul judiciar. În cazul în care în averea debitorului nu există suficiente lichidități, lichidatorul judiciar va putea valorifica de urgență bunuri ale debitorului pentru obținerea acestor lichidități, fără aprobarea creditorilor. Valorificarea se va efectua prin licitație publică, după evaluarea prealabilă, pornind de la valoarea de lichidare indicată de evaluator. Cu aprobarea comitetului creditorilor, lichidatorul va angaja un expert evaluator, pe cheltuiala averii debitorului, pentru evaluarea bunurilor atât separat, cât și ca unul sau mai multe ansambluri în stare de funcționare, dacă este cazul.

Pentru maximizarea valorii averii debitorului, lichidatorul va face toate demersurile de expunere pe piață, într-o formă adecvată, a acestora, cheltuielile de publicitate fiind suportate din averea debitorului. Lichidarea va începe îndată după finalizarea de către lichidator a inventarierii bunurilor din averea debitorului. Bunurile vor putea fi vândute în bloc – ca un ansamblu în stare de funcționare – sau individual. Metoda de vânzare a bunurilor, respectiv licitație publică, negociere directă sau o combinație a celor două, va fi aprobată de adunarea generală a creditorilor, pe baza propunerii lichidatorului și a recomandării comitetului creditorilor. În cazul licitației publice, publicitatea se va face și prin afișare pe site-ul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România.

Lichidatorul judiciar poate sa angajeze, în numele debitorului, un evaluator dintre membrii Asociației Naționale a Evaluatorilor din România, iar evaluarea trebuie efectuată în

Scanned with OKEN Scanner

conformitate cu standardele internaționale de evaluare. În funcție de circumstanțele cauzei și pe cât posibil, bunurile din averea debitorului vor fi evaluate atât individual, cât și în bloc[42].

Raportul de evaluare va fi depus la dosarul cauzei, iar un anunț cu privire la depunerea acestuia și un extras cuprinzând o sinteză a acestuia se vor publica în BPI. Creditorii vor putea consulta raportul de evaluare în locația indicată prin anunț de către lichidatorul judiciar.

Lichidatorul judiciar va convoca adunarea creditorilor în termen de maximum 15 zile de la data depunerii raportului de evaluare la dosarul cauzei, în vederea stabilirii tipului de vânzare. Astfel:

- în cazul vânzării bunurilor prin licitație publică, aceasta se va putea efectua și potrivit Codului de procedură civilă; în cazul în care adunarea creditorilor nu aprobă un regulament de vânzare sau în ipoteza în care, deși a fost aprobat un regulament de vânzare, bunurile nu au fost valorificate într-un termen rezonabil, la cererea lichidatorului judiciar, aprobată de judecătorul sindic, vânzarea bunurilor se va efectua prin licitație publică, potrivit Codului de procedură civilă;
- în cazul vânzării prin negociere directă, lichidatorul judiciar va supune aprobării adunării creditorilor și regulamentul de vânzare.

Vânzarea activelor se va face după efectuarea publicațiilor de vânzare de către administratorul judiciar / lichidator, într-un ziar de largă circulație.

Lichidatorul va încheia contracte de vânzare-cumpărare; sumele realizate din vânzări vor fi depuse în contul deschis pentru nevoile procedurii.

4.3.3. Ordinea de plată a creditorilor

Fondurile obținute din vânzarea bunurilor din averea debitorului, grevate, în favoarea creditorului, de ipoteci, gajuri sau alte garanții reale mobiliare ori drepturi de retenție de orice fel, vor fi distribuite în următoarea ordine[43]:

- taxe, timbre și orice alte cheltuieli aferente vânzării bunurilor respective, inclusiv cheltuielile necesare pentru conservarea și administrarea acestor bunuri, precum și cheltuielile avansate de creditor în cadrul procedurii de executare silită, creanțele furnizorilor de utilități apărute ulterior deschiderii procedurii, remunerațiile datorate la data distribuirii persoanelor angajate în interesul comun al tuturor creditorilor;
- creanțele creditorilor beneficiari ai unei cauze de preferință apărute în timpul procedurii de insolvență; aceste creanțe cuprind capitalul, dobânzile, precum și alte accesorii, după caz;
- creanțele creditorilor beneficiari ai unei cauze de preferință, cuprinzând tot capitalul, dobânzile, majorările și penalitățile de orice fel.

În cazul în care sumele realizate din vânzarea acestor bunuri ar fi insuficiente pentru plata în întregime a respectivelor creanțe garantate, creditorii vor avea, pentru diferență, creanțe chirografare care vor veni în concurs cu cele cuprinse în categoria corespunzătoare, potrivit naturii lor. Dacă, dimpotrivă, după plata sumelor datorate creditorilor cu creanțe garantate rezultă o diferență în plus, aceasta va fi depusă, prin grija lichidatorului judiciar, în contul averii debitorului. Un creditor cu creanță garantată este îndreptățit să participe la orice distribuire de sumă făcută înaintea vânzării bunului supus garanției lui. Sumele primite din acest fel de distribuiri vor fi scăzute din cele pe care creditorul ar fi îndreptățit să le primească ulterior din prețul obținut prin vânzarea bunului supus garanției sale, dacă aceasta este

[42] Prin **bloc**, ca ansamblu funcțional, se înțelege o parte sau toate bunurile debitorului, necesare pentru desfășurarea unei afaceri, pentru care un cumpărător oferă un preț nedefalcat pe bunurile componente.

[43] ***Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență,* publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, actualizată prin Legea 312/2015, art. 159, alin. 1).

Scanned with OKEN Scanner

necesară pentru a împiedica un astfel de creditor să primească mai mult decât ar fi primit dacă bunul supus garanției sale ar fi fost vândut anterior distribuirii.

La fiecare 3 luni, calculate de la data începerii lichidării și cuprinse într-un program de administrare a lichidării care trebuie întocmit în 30 de zile de la numire, lichidatorul va prezenta comitetului creditorilor un raport asupra fondurilor obținute din lichidare și din încasarea de creanțe și un plan de distribuire între creditori. Raportul trebuie să prevadă și plata remunerației sale, precum și a celorlalte cheltuieli aferente procedurii.

Creanțele vor fi plătite, în cazul falimentului, în următoarea ordine[44]:

1) taxele, timbrele sau orice alte cheltuieli aferente procedurii, inclusiv cheltuielile necesare pentru conservarea și administrarea bunurilor din averea debitorului, pentru continuarea activității, precum și plata remunerațiilor persoanelor implicate în procedură;
2) creanțele provenind din finanțări acordate potrivit art. 87 alin. (4)[45];
3) creanțele izvorâte din raportul de muncă;
4) creanțele rezultând din continuarea activității debitorului după deschiderea procedurii, cele datorate contractanților și cele datorate terților dobânditori de bună-credință sau subdobânditorilor care restituie averii debitorului bunurile ori contravaloarea acestora;
5) creanțele bugetare;
6) creanțele reprezentând sumele datorate de către debitor unor terți, în baza unor obligații de întreținere, alocații pentru minori sau de plată a unor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existență;
7) creanțele reprezentând sumele stabilite de judecătorul sindic pentru întreținerea debitorului și a familiei sale, dacă acesta este persoană fizică;
8) creanțele reprezentând credite bancare, cu cheltuielile și dobânzile aferente, cele rezultate din livrări de produse, prestări de servicii sau alte lucrări, precum și din chirii;
9) alte creanțe chirografare;
10) creanțele subordonate, în următoarea ordine de preferință:
    a) creanțele născute în patrimoniul terților dobânditori de rea-credință ai bunurilor debitorului, cele cuvenite subdobânditorilor de rea-credință, precum și creditele acordate persoanei juridice debitoare de către un asociat sau acționar deținând cel puțin 10% din capitalul social, respectiv din drepturile de vot în Adunarea generală a asociaților ori, după caz, de către un membru al grupului de interes economic;
    b) creanțele izvorând din acte cu titlu gratuit.

Sumele de distribuit între creditori în același rang de prioritate vor fi acordate proporțional cu suma alocată pentru fiecare creanță. Titularilor de creanțe dintr-o categorie li se vor putea distribui sume numai după deplina îndestulare a titularilor de creanțe din categoria ierarhic superioară. În cazul insuficienței sumelor necesare acoperirii valorii integrale a creanțelor cu același rang de prioritate, titularii acestora vor primi o cotă falimentară, reprezentînd suma proporțională cu procentul pe care creanța lor îl deține în categoria creanțelor respective.

În cazul în care bunurile care alcătuiesc averea unui grup de interes economic ori a unei societăți în nume colectiv sau în comandită nu sunt suficiente pentru plata creanțelor înregistrate în tabelul definitiv consolidat de creanțe, împotriva grupului sau a societății judecătorul sindic va autoriza executarea silită, în condițiile legii, împotriva asociaților cu

[44] *Ibidem*, art. 161.

[45] Conform art. 87 alin. (4) din Legea 85/2014, „Finanțările acordate debitorului în perioada de observație în vederea desfășurării activităților curente, cu aprobarea adunării creditorilor, beneficiază de prioritate la restituire...".

Scanned with OKEN Scanner

răspundere nelimitată sau, după caz, a membrilor, pronunțând o sentință definitivă și executorie, care va fi pusă în executare de lichidator, prin executor judecătoresc.

După ce bunurile din averea debitorului au fost lichidate, lichidatorul va supune judecătorului sindic un raport final însoțit de situațiile financiare finale; copii de pe acestea vor fi comunicate tuturor creditorilor și debitorului și vor fi afișate la ușa tribunalului. După ce judecătorul sindic aprobă raportul final al lichidatorului, acesta va trebui să facă distribuirea finală a tuturor fondurilor din averea debitorului. Fondurile nereclamate în termen de 90 de zile de către cei îndreptățiți la acestea vor fi depuse de către lichidator la bancă, în contul averii debitorului, iar extrasul de cont, la tribunal.

În orice stadiu al procedurii de faliment, dacă se constată că nu există bunuri în averea debitorului ori că acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile administrative și nici un creditor nu se oferă să avanseze sumele corespunzătoare, judecătorul sindic va putea da o sentință de închidere a procedurii, prin care se dispune și radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat.

În situația în care creanțele au fost complet acoperite prin distribuirile făcute, judecătorul sindic va pronunța o sentință de închidere a procedurii falimentului și de radiere a debitorului din registrul în care este înmatriculat.

Prin închiderea procedurii, judecătorul sindic, administratorul / lichidatorul și toate persoanele care i-au asistat sunt descărcați de orice îndatoriri sau responsabilități cu privire la procedură, debitor și averea lui, creditori, titulari de garanții, acționari sau asociați.

La cererea administratorului judiciar sau a lichidatorului, judecătorul sindic poate dispune ca o parte a pasivului debitorului, persoană juridică, ajuns în stare de insolvență, să fie suportată de membrii organelor de supraveghere din cadrul societății sau de conducere, precum și de orice altă persoană care a cauzat starea de insolvență a debitorului, prin una dintre următoarele fapte[46]:

- au folosit bunurile sau creditele persoanei juridice în folosul propriu sau în cel al unei alte persoane;
- au făcut acte de comerț în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice;
- au dispus, în interes personal, continuarea unei activități care ducea, în mod vădit, persoana juridică la încetarea de plăți;
- au ținut o contabilitate fictivă, au făcut să dispară unele documente contabile sau nu au ținut contabilitatea în conformitate cu legea;
- au deturnat sau au ascuns o parte din activul persoanei juridice ori au mărit în mod fictiv pasivul acesteia;
- au folosit mijloace ruinătoare pentru a procura persoanei juridice fonduri, în scopul întârzierii încetării de plăți;
- în luna precedentă încetării plăților, au plătit sau au dispus să se plătească, cu preferință, unui creditor, în dauna celorlalți creditori.

4.4. Contabilitatea operațiunilor de lichidare a societăților

Prevederile OMFP 897/2015 pentru aprobarea *Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților* au în vedere două situații pentru operațiunile de lichidare a societăților, și anume:

a. lichidarea hotărâtă de Adunarea generală a acționarilor / asociaților când disponibilitățile băneşti rezultate în urma lichidării asigură achitarea datoriilor;

[46] ***Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, art. 169, alin. 1).

Scanned with OKEN Scanner

b. falimentul unei societăţi, când disponibilităţile băneşti rezultate în urma lichidării nu asigură achitarea datoriilor.

4.4.1. Etapele lichidării societăţilor

Pentru prima situaţie sunt prevăzute următoarele etape[47]:

1) ***Inventarierea şi evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii*** ale societăţii care urmează să se lichideze potrivit Legii contabilităţii nr. 82/1991, republicată şi a reglementărilor specifice (normele contabile din OMFP 1802/2014 şi cele privind inventarierea din OMFP 2861/2009), precum şi înregistrarea rezultatelor inventarierii şi ale evaluării.

Inventarierea are drept scop punerea de acord a contabilităţii cu realitatea faptică şi constă în inventarierea fizică a activelor şi constatarea valorică a existenţei creanţelor şi datoriilor.

2) ***Întocmirea situaţiilor financiare*** de către societăţile care urmează să se lichideze. Aceste situaţii financiare se depun la unităţile teritoriale ale Ministerului Finanţelor Publice, în termen de 30 zile de la aprobarea acestora de către Adunarea generală a acţionarilor / asociaţilor şi sunt numite *situaţii financiare cu scop special.*

3) ***Stabilirea operaţiunilor care urmează să fie efectuate de către lichidator*** în numele societăţii care se lichidează.

4) ***Valorificarea elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii*** (vânzarea imobilizărilor şi a stocurilor, încasarea creanţelor, a investiţiilor financiare pe termen scurt etc.).

5) ***Achitarea datoriilor societăţii*** către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, precum şi a celorlalte obligaţii sociale către alte fonduri, salariaţi şi alţi terţi.

6) ***Stabilirea rezultatului lichidării*** (profit sau pierdere). ***Calcularea, reţinerea şi virarea impozitului pe profit / venit*** în urma acţiunii de dizolvare / lichidare.

8) ***Întocmirea bilanţului de partaj.***

9) ***Efectuarea partajului***[48] ***capitalului propriu*** (activului net) al societăţii, rezultat din lichidarea societăţii, în funcţie de prevederile statutului şi/sau ale contractului de societate, de hotărârea Adunării generale a acţionarilor / asociaţilor (consemnată în registrul şedinţelor Adunării generale a acţionarilor) şi de cota de participare la capitalul social.

În cazul în care **lichidarea este urmarea falimentului,** OMFP 897/2015 prevede următoarele operaţiuni:

1) ***Inventarierea şi evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii*** ale societăţii care urmează să se lichideze potrivit Legii contabilităţii şi a reglementărilor specifice, precum şi înregistrarea rezultatelor inventarierii şi ale evaluării.

2) ***Întocmirea situaţiilor financiare*** de către societatea care urmează să se lichideze.

3) ***Întocmirea şi publicarea de către lichidator a tabelului definitiv de creanţe.*** Potrivit art. 114 , alin (1) din Legea 85/2014, titularul de creanţe anterioare deschiderii procedurii, care nu a depus cererea de admitere a creanţelor până la expirarea termenului prevăzut de lege, va fi decăzut din dreptul de a fi înscris în tabelul creditorilor şi nu va dobândi calitatea de creditor îndreptăţit să participe la procedură.

4) ***Efectuarea de către lichidator, cu aprobarea judecătorului sindic a operaţiunilor care să asigure disponibilităţile băneşti în vederea achitării datoriilor,*** cum ar fi:

---

[47] ***OMFP 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor, precum şi de retragere sau excludere a unor asociaţi din cadrul societăţilor,* cap. II, pct. A.

[48] Partajul constă în împărţirea capitalului propriu (activului net), rezultat din lichidare, între acţionarii sau asociaţii societăţii.

Scanned with OKEN Scanner

- ***sigilarea și conservarea bunurilor*** care fac parte din averea societății;
- ***vânzarea bunurilor perisabile sau supuse deprecierii iminente;***
- ***vânzarea bunurilor importante din averea debitorului*** (terenuri, fabrici, instalații) cât mai avantajos și cât mai repede, cu acordul prealabil al creditorilor;
- ***depunerea la bancă, în contul debitorului, a sumelor realizate din vânzarea bunurilor;***
- ***stabilirea, potrivit legii, a masei pasive;***
- ***distribuirea sumelor realizate din lichidare,*** potrivit planului de distribuire între creditori, în ordinea prevăzută de lege.

5) ***Întocmirea bilanțului final de lichidare.***

4.4.2. Aspecte fiscale privind lichidarea societăților

Din punct de vedere fiscal, la restituirea elementelor de activ și de pasiv efectuată cu ocazia lichidării, trebuie să avem în vedere următoarele prevederi:

- conform art. 41, alin (7) din *Normele metodologice* de aplicare a *Codului fiscal*[49], la calculul impozitului pe profit datorat de contribuabilii care își încetează existența în urma operațiunilor de lichidare nu sunt impozitate: rezervele constituite din profitul net, sumele aferente unor reduceri ale cotei de impozit sau ale unor scutiri de impozit, repartizate ca rezerve, rezervele constituite din diferențe de curs favorabile capitalului social în devize sau din evaluarea disponibilului în devize, în conformitate cu actele normative în vigoare, dacă legea nu prevede altfel;
- Conform articolului 41 din *Codul fiscal*[50], între categoriile de venituri pentru care persoanele fizice datorează impozit pe venit se numără și veniturile din investiții, care conform articolului 66 cuprind și veniturile din lichidarea unei persoane juridice. Practic, venitul impozabil realizat din lichidarea unei persoane juridice reprezintă excedentul distribuțiilor în bani sau în natură peste aportul la capitalul social al persoanei fizice beneficiare.
- Conform articolului 12 din *Codul fiscal*, se consideră *dividend* și se impozitează cu impozit pe dividende „o distribuire în bani sau în natură, efectuată de o persoană juridică unui participant la persoana juridică, drept consecință a deținerii unor titluri de participare la acea persoană juridică", exceptând între altele și „o distribuire în bani sau în natură, efectuată în legătură cu lichidarea unei persoane juridice". Prin urmare ***nu se impozitează cu impozit pe dividende nicio distribuire efectuată ca rezultat al lichidării*** unei societăți indiferent de formă, în bani sau în natură.
- Conform articolului 23, lit. j din *Codul fiscal*, la calculul rezultatului fiscal, sunt considerate neimpozabile și „veniturile din lichidarea unei alte persoane juridice române sau unei persoane juridice străine situate într-un stat cu care România are încheiată o convenție de evitare a dublei impuneri, dacă la data începerii operațiunii de lichidare, potrivit legii, contribuabilul deține pe o perioadă neîntreruptă de un an minimum 10% din capitalul social al persoanei juridice supuse operațiunii de lichidare".

[49] ***HG nr. 1/2016 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a *Codului fiscal*, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 22/13.01.2016.

[50] ***Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal*, actualizată prin Legea nr. 358 din 31.12.2015 cu Normele Metodologice aprobate prin HG nr. 1/2016, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 22/13.01.2016.

Scanned with OKEN Scanner

4.4.3. Studii de caz privind lichidarea societăților

Cazul L1. Lichidare hotărâtă de Adunarea Generală a Acționarilor, în situația în care disponibilitățile bănești rezultate în urma lichidării asigură achitarea datoriilor

Societatea pe acțiuni A, având un capital social de 900.000 lei, divizat în 180.000 acțiuni cu valoarea nominală de 5 lei/acțiune va fi dizolvată cu lichidare, ca urmare a deciziei AGA. Situația patrimoniului societății A, înainte de începerea lichidării, este prezentată în următoarea balanță de verificare pe solduri finale:

Balanța de verificare înainte de lichidarea societății A

Tabelul nr. 4.1

Simbol cont	*Denumire cont*	*Solduri finale*	
		Debitoare	*Creditoare*
1012	Capital subscris vărsat	-	900.000
1041	Prime de emisiune	-	12.000
105	Rezerve din reevaluare	-	100.000
1061	Rezerve legale	-	180.000
1063	Rezerve statutare sau contractuale	-	60.000
1068	Alte rezerve	-	40.000
1171	Rezultat reportat (profit net din exercițiile precedente)	-	58.000
1512	Provizioane pentru garanții acordate clienților	-	331.875
212	Construcții	2.000.000	
2131	Echipamente tehnologice (mașini, utilaje și instalații de lucru)	2.500.000	
2812	Amortizarea construcțiilor		1.000.000
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport		1.700.000
371	Mărfuri	450.000	
397	Ajustări pentru deprecierea mărfurilor		90.000
401	Furnizori		1.000.000
404	Furnizori de imobilizări		350.000
4111	Clienți	669.375	
4118	Clienți incerți sau în litigiu	112.500	
491	Ajustări pentru deprecierea creanțelor – clienți		45.000
5121	Conturi la bănci în lei	130.000	-
5311	Casa în lei	5.000	-
	Total	**5.866.875**	**5.866.875**

Etapele care se parcurg în cadrul lichidării societății sunt următoarele:

Etapa I. Inventarierea și evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societății care se lichidează, precum și înregistrarea rezultatelor inventarierii și ale evaluării. Presupunem că balanța de verificare din tabelul nr. 4.1 a fost întocmită după înregistrarea rezultatelor inventarierii și a evaluării.

Etapa II. Întocmirea bilanțului societății care se lichidează.

Pentru societatea A acest bilanț este prezentat în tabelul nr. 4.2.

Bilanțul întocmit înainte de începerea lichidării societății A

Tabelul nr. 4.2

	Denumirea postului	*Valoare*
A	Active imobilizate	
	II. Imobilizări corporale	1.800.000
	Total active imobilizate	1.800.000
B	Active circulante	

Scanned with OKEN Scanner

	Denumirea postului	*Valoare*
	I. Stocuri	360.000
	II. Creanţe	736.875
	IV. Casa şi conturi la bănci	135.000
	Total active circulante	1.231.875
D	Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	1.350.000
E	Active circulante nete / datorii curente nete	-118.125
F	Total activ minus datorii curente	1.681.875
H	Provizioane	331.875
J	Capitaluri proprii	
	I. Capital subscris (1012)	900.000
	II. Prime de capital	12.000
	III. Rezerve din reevaluare	100.000
	IV. Rezerve	280.000
	V. Profitul sau pierderea reportat(ă)	58.000
	Total capitaluri proprii	1.350.000

Etapa III. Operaţiunile de lichidare a societăţii efectuate de lichidator sunt următoarele:

1. Vânzarea clădirilor la preţul de 1.025.000 lei.
2. Vânzarea echipamentelor tehnologice la preţul de 1.000.000 lei, TVA 19%.
3. Mărfurile sunt vândute la preţul de 324.000 lei, TVA 19%.
4. Creanţele faţă de clienţii cerţi se încasează în totalitate, acordându-li-se o reducere financiară (scont) în valoare de 11.250 lei.
5. Din valoarea creanţelor faţă de clienţii incerţi se încasează suma de 54.000 lei.
6. Plata integrală a datoriilor faţă de furnizorii de imobilizări.
7. Pentru plata înainte de termen a datoriilor faţă de furnizorii de stocuri şi servicii se primesc sconturi în valoare de 45.000 lei.
8. Cheltuielile efectuate cu lichidarea societăţii se ridică la suma de 117.000 lei.
9. Se anulează provizionul pentru garanţii acordate clienţilor.
10. Închiderea conturilor de cheltuieli şi venituri.
11. Se înregistrează regularizarea TVA.
12. Se calculează, se înregistrează şi se virează impozitul pe profitul realizat din operaţiunea de lichidare a societăţii A.

Etapa IV. Înregistrarea în contabilitate a operaţiunilor de lichidare este prezentată în cele ce urmează:

1. a. Vânzarea construcţiilor[51] (considerăm că vânzarea s-a făcut către persoane juridice înregistrate în scopuri de TVA şi că sunt îndeplinite condiţiile de la art. 331 din Codul fiscal):

461 „Debitori diverşi"	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	1.025.000	1.025.000

b. Scoaterea din evidenţă a construcţiilor vândute:

%	=	212 „Construcţii"	-	2.000.000
2812 „Amortizarea construcţiilor"			1.000.000	
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"			1.000.000	

c. Încasarea contravalorii construcţiilor vândute:

5121 „Conturi la bănci în lei"	=	461 „Debitori diverşi"	1.025.000	1.025.000

[51] Conform art. 331, alin. (2g), operaţiunile pentru care se aplică taxarea inversă sunt şi „construcţiile, astfel cum sunt definite la art. 292 alin. (2) lit. f) pct. 2, părţile de construcţie şi terenurile de orice fel, pentru a căror livrare se aplică regimul de taxare prin efectul legii sau prin opţiune".

Scanned with OKEN Scanner

d. Capitalizarea surplusului din reevaluare la scoaterea din evidenţă a construcţiilor vândute:

105 „Rezerve din reevaluare”	=	1175 „Rezultat reportat reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare”	100.000	100.000

2. a. Vânzarea echipamentelor tehnologice.

461 „Debitori diverşi”	=	%	1.190.000	
		7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital”		1.000.000
		4427 „TVA colectată”		190.000

b. Scoaterea din evidenţă a echipamentelor tehnologice vândute:

%	=	2131 „Echipamente tehnologice (maşini, utilaje şi instalaţii de lucru)”	-	2.500.000
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport”			1.700.000	
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital”			800.000	

c. Încasarea contravalorii echipamentelor tehnologice vândute:

5121 „Conturi la bănci în lei”	=	461 „Debitori diverşi”	1.190.000	1.190.000

3. a. Vânzarea mărfurilor către clienţi:

4111 „Clienţi”	=	%	385.560	-
		707 „Venituri din vânzarea mărfurilor”		324.000
		4427 „TVA colectată”		61.560

b. Descărcarea din gestiune a mărfurilor:

607 „Cheltuieli privind mărfurile”	=	371 „Mărfuri”	450.000	450.000

c. Reluarea ajustării pentru deprecierea mărfurilor anterior constituită.

397 „Ajustări pentru deprecierea mărfurilor”	=	7814 „Venituri din ajustări pentru deprecierea activelor circulante”	90.000	90.000

d. Încasarea creanţei din vânzare:

5121 „Conturi la bănci în lei”	=	4111 „Clienţi”	385.560	385.560

4. Încasarea creanţelor de la clienţii certi şi acordarea de reduceri financiare (sconturi) de 2%:

%	=	4111 „Clienţi”	-	669.375
5121 „Conturi la bănci în lei”			655.987	
667 „Cheltuieli privind sconturile acordate”			11.250	
4427 „TVA colectată”			2.138	

5. a. Încasarea parţială a creanţelor incerte:

%	=	4118 „Clienţi incerţi sau în litigiu”	-	112.500
5121 „Conturi la bănci în lei”			54.000	
654 „Pierderi din creanţe şi debitori diverşi”			58.500	

b. Reluarea ajustării pentru deprecierea creanţelor faţă de clienţi anterior constituite:

491 „Ajustări pentru deprecierea creanţelor – clienţi”	=	7814 „Venituri din ajustări pentru deprecierea activelor circulante”	45.000	45.000

Scanned with OKEN Scanner

6. Plata datoriilor către furnizori de imobilizări:

404 „Furnizori de imobilizări"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	350.000	350.000

7. Plata datoriilor către furnizorii de stocuri şi servicii şi înregistrarea sconturilor obţinute:

401 „Furnizori"	=	%	1.000.000	-
		5121 „Conturi la bănci în lei"		955.000
		767 „Venituri din sconturi obţinute"		45.000

8. Plata cheltuielilor de lichidare efectuate prin virament:

628 „Alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi"	=	401 „Furnizori"	117.000	117.000
401 „Furnizori"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	117.000	117.000

9. Anularea provizionului pentru garanţii acordate clienţilor:

1512 „Provizioane pentru garanţii acordate clienţilor"	=	7812 „Venituri din provizioane"	331.875	331.875

10. Închiderea conturilor de cheltuieli şi venituri:

121 „Profit sau pierdere" / analitic lichidare	=	%	2.436.750	-
		6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"		1.800.000
		607 „Cheltuieli privind mărfurile"		450.000
		628 „Alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi"		117.000
		654 „Pierderi din creanţe şi debitori diverşi"		58.500
		667 „Cheltuieli privind sconturile acordate"		11.250
%	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic lichidare	-	2.860.875
707 „Venituri din vânzarea mărfurilor"			324.000	
7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"			2.025.000	
767 „Venituri din sconturi obţinute"			45.000	
7812 „Venituri din provizioane"			331.875	
7814 „Venituri din ajustări pentru deprecierea activelor circulante"			135.000	

11. a. Înregistrarea regularizării TVA:

4427 „TVA colectată"	=	4423 „TVA de plată"	249.422	249.422

b. Înregistrarea plăţii TVA:

4423 „TVA de plată"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	249.422	249.422

12. Se înregistrează impozitul pe profitul din lichidare datorat.

a. Determinarea mărimii profitului din lichidare presupune următorul calcul:

Profit din lichidare = (2.860.875 + 100.000[52] -2.436.750) – (331.875[53] + 90.000+ 45.000[54]+ +60.000+40.000) + 180.000 = 524.125 - 566.875 + 180.000 = 137.250.

[52] Conform art. 26, alin. (6) din *Codul fiscal* în vigoare „rezervele din reevaluarea mijloacelor fixe, inclusiv a terenurilor, efectuată după data de 1 ianuarie 2004, care sunt deduse la calculul profitului impozabil prin intermediul amortizării fiscale sau al cheltuielilor privind activele cedate şi/sau casate, se impozitează concomitent cu deducerea amortizării fiscale, respectiv la momentul scăderii din gestiune a acestor mijloace fixe, după caz".

Scanned with OKEN Scanner

Impozitul asupra profitului din lichidare este = 137.250 x 16% = 21.960 lei:

691 „Cheltuieli cu impozitul pe profit"	=	441 „Impozit pe profit"	21.960	21.960

b. Închiderea contului de cheltuieli:

121 „Profit sau pierdere"	=	691 „Cheltuieli cu impozitul pe profit"	21.960	21.960

c. Plata impozitului pe profit:

441 „Impozit pe profit"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	21.960	21.960

Etapa V. Situația conturilor 121 „Profit sau pierdere" și 5121 „Conturi la bănci în lei" în *Registrul cartea mare* se prezintă astfel:

D	121/analitic lichidare		C
	2.436.750	2.860.875	
	21.960		
Rd	2.458.710	2.860.875	Rc
Tsd	2.458.710	2.860.875	Tsc
Sfc	402.165		

D	5121		C
Si	130.000		
	1.025.000	350.000	
	1.190.000	955.000	
	385.560	117.000	
	655.987	249.422	
	54.000	21.960	
Rd	3.310.547	1.693.382	Rc
Tsd	3.440.547	1.693.382	Tsc
		1.747.165	Sfd

Etapa VI. Balanța de verificare întocmită înainte de efectuarea partajului prezintă următoarea situație:

Balanța de verificare pe solduri finale a societății A

Tabelul nr. 4.3

Simbol cont	*Denumire cont*	*Solduri finale*	
		Debitoare	*Creditoare*
1012	Capital subscris vărsat	-	900.000
1041	Prime de emisiune	-	12.000
1061	Rezerve legale	-	180.000
1063	Rezerve statutare sau contractuale	-	60.000
1068	Alte rezerve	-	40.000
117	Rezultat reportat	-	158.000
121	Profit sau pierdere	-	402.165
5121	Conturi la bănci în lei	1.747.165	-
5311	Casa în lei	5.000	-
Total		**1.752.165**	**1.752.165**

Bilanțul întocmit înainte de partaj este prezentat în cele ce urmează:

[53] Presupunem că provizionul pentru garanții acordate clienților nu a fost deductibil cu ocazia constituirii și, prin urmare, conform art. 23, lit. d) din Legea 227/2015, veniturile din anularea provizionului nu sunt impozabile.

[54] Presupunem că ajustarea pentru deprecierea creanțelor – clienți – nu a fost deductibilă cu ocazia constituirii, deci veniturile din anulare nu sunt impozabile.

Scanned with OKEN Scanner

Bilanțul societății A

Tabelul nr. 4.4

	Denumirea postului	*Valoare*
B	Active circulante	
	IV. Casa și conturi la bănci (5121+5311)	1.752.165
	Total active circulante	1.752.165
D	Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	0
E	Active circulante nete / datorii curente nete	1.752.165
F	Total activ minus datorii curente	1.752.165
J	Capital și rezerve	
	I. Capital subscris (1012)	900.000
	II. Prime de capital	12.000
	IV. Rezerve	280.000
	V. Profitul sau pierderea reportat(ă)	158.000
	VI. Rezultatul exercițiului financiar	402.165
	Total capitaluri proprii	1.752.165

Conform *Codului fiscal* în vigoare, venitul impozabil realizat din lichidarea unei persoane juridice reprezintă excedentul distribuțiilor în bani sau în natură peste aportul la capitalul social al persoanei fizice beneficiare. Presupunem că atât capitalul social, cât și primele de capital reprezintă aporturi concrete în bani și în natură ale asociaților persoane fizice, ceea ce înseamnă că restituirea lor către acționari nu reprezintă transferuri impozabile. De asemenea, presupunem că toți acționari sunt persoane fizice[55].

Un rezumat al tratamentului fiscal pentru elementele de capitaluri proprii se prezintă astfel:

Tratamentul fiscal al capitalurilor proprii

Tabelul nr. 4.5

Elementul	*Sold cont*	*Impozit venit (10%)*		*Suma netă ce revine asociaților*
		Base calcul	*Valoare impozit*	
Capital social	900.000	-	-	900.000
Prime de emisiune	12.000	-	-	12.000
Rezerve legale	180.000	151.200	15.120	164.880
Rezerve statutare	60.000	60.000	6.000	54.000
Alte rezerve	40.000	40.000	4.000	36.000
Rezultat reportat	158.000	142.000	14.200	143.800
Rezultat curent	402.165	402.165	40.217	361.948
Total	1.752.165	795.365	79.537	1.672.628

Etapa VII. Înregistrările contabile privind operațiunile de partaj a activului net între acționari sunt:

[55] Conform art. 97, alin. (5) din Legea 227/2015, actualizată, „Venitul impozabil obținut din lichidarea unei persoane juridice de către acționari / asociați persoane fizice sau din reducerea capitalului social, potrivit legii, care nu reprezintă distribuții în bani sau în natură ca urmare a restituirii cotei-părți din aporturi se impun cu o cotă de 10%, impozitul fiind final. Obligația calculării, reținerii și plății impozitului revine persoanei juridice".

Scanned with OKEN Scanner

1. Restituirea capitalurilor proprii către acţionari:

%	=	456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul"	-	1.752.165
1012 „Capital subscris vărsat"			900.000	
1041 „Prime de emisiune"			12.000	
1061 „Rezerve legale"			180.000	
1063 „Rezerve statutare sau contractuale"			60.000	
1068 „Alte rezerve"			40.000	
1171 „Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită"			58.000	
1175 „Rezultat reportat reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare"			100.000	
121 „Profit sau pierdere"			402.165	

2. Înregistrarea impozitului pe venitul din lichidare:

456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul"	=	446 „Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"	79.537	79.537

3. Plata impozitului pe venitul din lichidare:

446 „Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	79.537	79.537

4. Restituirea sumelor în numerar către asociaţi:

456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul"	=	5311 „Casa în lei"	5.000	5.000

5. Reţinerea de către bancă a comisionului aferent restituirilor:

456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	250	250

6. Virarea banilor în conturile personale ale asociaţilor:

456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	1.667.378	1.667.378

7. Situaţia conturilor 5121 „Conturi la bănci în lei" şi 456 „Decontări cu asociaţii / acţionarii privind capitalul".

D	456	C
	79.537	1.752.165
	5.000	
	250	
	1.667.378	
Rd	1.752.165	1.752.165 Rc
Tsd	1.752.165	1.752.165 Tsc

D	5121	C
Si	1.747.165	
		79.537
		250
		1.667.378
Rd	-	1.640.290 Rc
Tsd	1.747.165	1.747.165 Tsc

Cazul L2. Falimentul unei societăţi, în situaţia în care disponibilităţile băneşti rezultate în urma lichidării nu asigură achitarea datoriilor

Societatea B, având un capital social de 875.000 lei, divizat în 175.000 acţiuni cu valoarea nominală de 5 lei/acţiune va fi lichidată ca urmare a dificultăţilor financiare cu care

Scanned with OKEN Scanner

se confruntă şi a incapacităţii de a achita datoriile scadente faţă de creditori. După depunerea cererii de către debitor, conform legii, s-a intrat în procedură de insolvenţă.

Situaţia patrimoniului societăţii B, înainte de începerea lichidării, este prezentată în următoarea balanţă de verificare pe solduri finale:

Balanţa de verificare înainte de lichidarea societăţii B

Tabelul nr. 4.6

Simbol cont	*Denumire cont*	*Solduri finale*	
		Debitoare	*Creditoare*
1012	Capital subscris vărsat	-	875.000
1068	Alte rezerve	-	175.000
1171	Rezultat reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită	868.000	-
121	Profit sau pierdere	516.250	
212	Construcţii	450.000	-
2131	Echipamente tehnologice (maşini, utilaje şi instalaţii de lucru)	425.000	-
261	Acţiuni deţinute la entităţi afiliate	437.500	-
2812	Amortizarea construcţiilor	-	100.000
2813	Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport	-	337.500
302	Materiale consumabile	875.000	-
401	Furnizori	-	787.500
404	Furnizori de imobilizări		350.000
431	Asigurări sociale		198.750
436	Contribuţia asiguratorie pentru muncă		87.500
446	Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate		26.250
462	Creditori diverşi		1.000.000
4111	Clienţi	357.000	
5121	Conturi la bănci în lei	8.750	-
	Total	**3.937.500**	**3.937.500**

Etapele care se parcurg în cadrul lichidării societăţii sunt următoarele:

Etapa I. Inventarierea şi evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale societăţii care se lichidează, precum şi înregistrarea rezultatelor inventarierii şi ale evaluării. Presupunem că balanţa de verificare din tabelul nr. 4.6 a fost întocmită după înregistrarea rezultatelor inventarierii şi a evaluării.

Etapa II. Întocmirea bilanţului societăţii care se lichidează, pe baza datelor din contabilitate puse de acord cu rezultatele inventarierii şi evaluării efectuate cu această ocazie.

Pentru societatea B acest bilanţ este prezentat în tabelul nr. 4.7.

Bilanţul societăţii B înainte de începerea lichidării

Tabelul nr. 4.7

	Denumirea postului	*Valoare*
A	Active imobilizate	
	II. Imobilizări corporale	437.500
	III. Imobilizări financiare	437.500
	Total active imobilizate	875.000
B	Active circulante	
	I. Stocuri	875.000
	II. Creanţe	357.000
	IV. Casa şi conturi la bănci	8.750
	Total active circulante	1.240.750
D	Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	2.450.000

Scanned with OKEN Scanner

	Denumirea postului	*Valoare*
E	Active circulante nete / datorii curente nete	-1.209.250
F	Total activ minus datorii curente	-334.250
J	Capitaluri proprii	
	I. Capital subscris (1012)	875.000
	IV. Rezerve	175.000
	V. Profitul sau pierderea reportat(ă)	-868.000
	VI. Profitul sau pierderea exercițiului financiar	-516.250
	Total capitaluri proprii	-334.250

Situația creanțelor, stabilită pe baza datelor din tabelul definitiv de creanțe (întocmit de lichidator) și a celor din contabilitate, este prezentată în următorul tabel:

Situația creanțelor societății B înainte de lichidare

Tabelul nr. 4.8

Nr. crt.	*Denumire și tip de creanță*	*Valoarea creanței conform datelor din contabilitate*	*Valoarea creanței conform tabelului definitiv de creanțe*	*Diferențe*
	Creanțe garantate			
1.	Bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele locale (431, 436, 446)	312.500	312.500	0
	Total creanțe garantate	312.500	312.500	0
	Creanțe chirografare			
2.	Furnizori (401)	787.500	630.000	157.500
3.	Furnizori de imobilizări (404)	350.000	350.000	0
4.	Creditori diverși (462)	1.000.000	922.250	77.750
	Total creanțe chirografare	2.137.500	1.902.250	235.250
	Total creanțe	2.450.000	2.214.750	235.250

Conform Legii 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, titularul unei creanțe anterioare deschiderii procedurii, care nu depune cererea de admitere a creanțelor până la expirarea termenului prevăzut de lege, va fi decăzut din dreptul de a fi înscris în tabelul creditorilor și nu va dobândi calitatea de creditor îndreptățit să participe la procedură.

Prin urmare, se înregistrează scoaterea din evidență a datoriilor neînscrise în tabelul definitiv de creanțe chirografare:

%	=	7588 „Alte venituri din exploatare”		235.250
401 „Furnizori”			157.500	
462 „Creditori diverși”			77.750	

Etapa III. Operațiunile de lichidare a societății efectuate de lichidator, cu aprobarea judecătorului sindic, sunt următoarele:

1. Vânzarea clădirilor la prețul de 400.000 lei.
2. Vânzarea echipamentelor tehnologice la prețul de 125.000 lei, TVA 19%.
3. Materialele consumabile sunt vândute ca mărfuri la prețul de 612.500 lei, la care se adaugă TVA 19%.
4. Titlurile de participare deținute sunt vândute la prețul de 262.500 lei.
5. Creanțele față de clienții certi se încasează în totalitate, acordându-li-se sconturi de 10%.
6. Cheltuielile cu onorariile lichidatorilor și altor specialiști implicați în lichidarea societății achitate prin virament se ridică la suma de 140.000 lei.
7. Se înregistrează regularizarea TVA.

Scanned with OKEN Scanner

8. Închiderea conturilor de cheltuieli şi venituri.

Etapa IV. Înregistrarea în contabilitate a operaţiunilor de lichidare se prezintă astfel:

1. a. Vânzarea construcţiilor[56] (considerăm că vânzarea s-a făcut către persoane fizice):

461 „Debitori diverşi”	=	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital”	400.000	400.000

b. Scoaterea din evidenţă a construcţiilor vândute:

%	=	212 „Construcţii”	-	450.000
2812 „Amortizarea construcţiilor”			100.000	
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital”			350.000	

c. Încasarea contravalorii construcţiilor vândute:

5121 „Conturi la bănci în lei”	=	461 „Debitori diverşi”	400.000	400.000

2. a. Vânzarea echipamentelor tehnologice:

461 „Debitori diverşi”	=	%	148.750	
		7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital”		125.000
		4427 „TVA colectată”		23.750

b. Scoaterea din evidenţă a echipamentelor tehnologice vândute:

%	=	2131 „Echipamente tehnologice”	-	425.000
2813 „Amortizarea instalaţiilor şi mijloacelor de transport”			337.500	
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital”			87.500	

c. Încasarea contravalorii echipamentelor tehnologice vândute:

5121 „Conturi la bănci în lei”	=	461 „Debitori diverşi”	148.750	148.750

3. a. Vânzarea materialelor consumabile ca mărfuri:

371 „Mărfuri”	=	302 „Materiale consumabile”	875.000	875.000
4111 „Clienţi”	=	%	728.875	-
		707 „Venituri din vânzarea mărfurilor”		612.500
		4427 „TVA colectată”		116.375

b. Descărcarea din gestiune a materialelor consumabile vândute ca mărfuri:

607 „Cheltuieli privind mărfurile”	=	371 „Mărfuri”	875.000	875.000

c. Încasarea creanţei din vânzarea materialelor consumabile:

5121 „Conturi la bănci în lei”	=	4111 „Clienţi”	728.875	728.875

[56] Conform art. 331, alin. (2g) operaţiunile pentru care se aplică taxarea inversă sunt şi „construcţiile, astfel cum sunt definite la art. 292 alin. (2) lit. f) pct. 2, părţile de construcţie şi terenurile de orice fel, pentru a căror livrare se aplică regimul de taxare prin efectul legii sau prin opţiune”.

Scanned with OKEN Scanner

4. Vânzarea titlurilor de participare deţinute şi scoaterea lor din evidenţă, precum şi încasarea sumei aferente:

461 „Debitori diverşi"	=	7641 „Venituri din imobilizări financiare cedate"	262.500	262.500
6641 „Cheltuieli privind imobilizări financiare cedate"	=	261 „Acţiuni deţinute la entităţi afiliate"	437.500	437.500
5121 „Conturi la bănci în lei"	=	461 „Debitori diverşi"	262.500	262.500

5. Încasarea creanţelor faţă de clienţi şi înregistrarea sconturilor acordate de 10%:

%	=	4111 „Clienţi"	-	357.000
5121 „Conturi la bănci în lei"			321.300	
667 „Cheltuieli privind sconturile acordate"			30.000	
4427 „TVA colectată"			5.700	

6. Plata cheltuielilor de lichidare efectuate prin virament:

628 „Alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi"	=	401 „Furnizori"	140.000	140.000
401 „Furnizori"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	140.000	140.000

7. a. Înregistrat regularizarea TVA:

4427 „TVA colectată"	=	4423 „TVA de plată"	134.425	134.425

b. Înregistrat plata TVA:

4423 „TVA de plată"	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	134.425	134.425

8. Închiderea conturilor de cheltuieli şi venituri:

121 „Profit sau pierdere" / analitic lichidare	=	%	1.920.000	-
		6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital"		437.500
		607 „Cheltuieli privind mărfurile"		875.000
		6641 „Cheltuieli privind imobilizări financiare cedate"		437.500
		628 „Alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi"		140.000
		667 „Cheltuieli privind sconturile acordate"		30.000
%	=	121 „Profit sau pierdere" / analitic lichidare	-	1.635.250
707 „Venituri din vânzarea mărfurilor"			612.500	
7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"			525.000	
7588 „Alte venituri din exploatare"			235.250	
7641 „Venituri din imobilizări financiare cedate"			262.500	

Situaţia conturilor 121 „Profit sau pierdere" / analitic lichidare şi 5121 „Conturi la bănci în lei" se prezintă astfel:

Scanned with OKEN Scanner

D	121/analitic lichidare	C
	1.920.000	1.635.250
Rd	1.920.000	1.635.250 Rc
Tsd	1.920.000	1.635.250 Tsc
		284.750 Sfd

D	5121	C
Si	8.750	
	400.000	140.000
	148.750	134.425
	728.875	
	262.500	
	321.300	
Rd	1.861.425	274.425 Rc
Tsd	1.870.175	274.425 Tsc
		1.595.750 Sfd

Se constată că disponibilităţile băneşti (1.595.750 lei) sunt insuficiente pentru acoperirea datoriilor din tabloul definitiv de creanţe (2.214.750 lei), rămânând neacoperită suma de 619.000 lei. Lichidatorul trebuie să efectueze distribuirea sumelor rezultate în urma lichidării, cu respectarea prevederilor din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă în ceea ce priveşte ordinea de plată a creanţelor. Sumele rezultate din distribuire sunt cele evidenţiate în tabelul nr. 4.9.

Situaţia acoperiri creanţelor la lichidarea societăţii B

Tabelul nr. 4.9

Obligaţie	***Valoarea din tabelul definitiv de creanţe***	***Suma distribuită***	***Suma neacoperită***
Creanţe garantate	312.500	312.500	Grad de acoperire 100%
Bugetul de stat şi bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele locale (431, 437, 446)	312.500	312.500	0
Creanţe chirografare	1.902.250	1.283.250	Grad de acoperire 67,46%
Furnizori (401)	630.000	424.996 (630.000x 0,6745958733)	205.004
Furnizori de imobilizări (404)	350.000	236.108 (350.000x 0,6745958733)	113.892
Creditori diverşi (462)	922.250	622.146 (922.250x 0,66828755)	300.104
Total	2.214.750	1.595.750	619.000

Suma rămasă disponibilă după acoperirea creanţelor garantate este de:
1.595.750 lei- 312.500 lei =1.283.250 lei.

Prin urmare, gradul de acoperire a creanţelor chirografare din sumele rămase disponibile este de:
1.283.250 /1.902.250=0,6745958733, adică 67,46%.

Înregistrarea în contabilitate a operaţiunii de distribuire către creditori a cotei falimentare întregi sau proporţionale, calculate potrivit Legii nr. 85/2014, în limita disponibilităţilor rămase se prezintă astfel:

Scanned with OKEN Scanner

%	= 5121 „Conturi la bănci în lei"		1.595.750
401 „Furnizori"		424.996	
404 „Furnizori de imobilizări"		236.108	
431 „Asigurări sociale"		198.750	
436 „Contribuția asiguratorie pentru munca"		87.500	
446 „Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate"		26.250	
462 „Creditori diverși"		622.146	

Presupunem că s-a decis, conform Legii nr. 85/2014, depunerea de către acționari a sumelor necesare achitării diferenței de datorii[57] față de creditorii chirografari. Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor de depunere și, respectiv, de plată a acestor diferențe de datorii față de furnizori și creditori diverși, se prezintă astfel:

5121 „Conturi la bănci în lei"	= 456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul"	619.000	619.000
%	= 5121 „Conturi la bănci în lei"		619.000
401 „Furnizori"		205.004	
404 „Furnizori de imobilizări"		113.892	
462 „Creditori diverși"		300.104	

După achitarea datoriilor se închid conturile de capitaluri proprii ale societății B, după reportarea, în prealabil, a pierderii existente la data deschiderii procedurii și a pierderii aferente perioadei de procedură (pierderea din lichidare). Înregistrarea în contabilitate a acestor operațiuni se prezintă astfel:

1. Reportarea pierderii la data deschiderii procedurii:

1171 „Rezultat reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită"	= 121 „Profit sau pierdere"	516.250	516.250

2. Reportarea pierderii aferente perioadei de procedură:

1171 „Rezultat reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită"	= 121 „Profit sau pierdere" / analitic lichidare	284.750	284.750

3. Acoperirea pierderii reportate pe seama capitalului social și a altor rezerve:

%	= 1171 „Rezultat reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită"		1.050.000
1012 „Capital subscris vărsat"		875.000	
1068 „Alte rezerve"		175.000	

4. Închiderea conturilor rămase cu sold, respectiv 1171 „Rezultat reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită" și 456 „Decontări cu acționarii / asociații privind capitalul"

456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul"	= 1171 „Rezultat reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită"	619.000	619.000

[57] Conform art. 164 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, actualizată, „În cazul în care bunurile care alcătuiesc averea unui grup de interes economic ori a unei societăți în nume colectiv sau în comandită nu sunt suficiente pentru plata creanțelor înregistrate în tabelul definitiv consolidat de creanțe, împotriva grupului sau a societății, judecătorul-sindic va autoriza executarea silită, în condițiile legii, împotriva asociaților cu răspundere nelimitată sau, după caz, a membrilor, pronunțând o sentință executorie, care va fi pusă în executare de lichidatorul judiciar, prin executor judecătoresc".

Scanned with OKEN Scanner

Etapa V. Bilanţul final de lichidare al societăţii B se prezintă astfel:

Bilanţul final de lichidare al societăţii B

Tabelul nr. 4.10

	Denumirea elementului	***Sold la data întocmirii bilanţului înainte de începerea lichidării***	***Sold la data încetării procedurii de lichidare***
A	Active imobilizate		
	II. Imobilizări corporale	437.500	0
	III. Imobilizări financiare	437.500	0
	Total active imobilizate	875.000	0
B	Active circulante		0
	I. Stocuri	875.000	0
	II. Creanţe	357.000	0
	IV. Casa şi conturi la bănci	8.750	0
	Total active circulante	1.240.750	0
D	Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	2.450.000	0
E	Active circulante nete / datorii curente nete	-1.209.250	0
F	Total activ minus datorii curente	-334.250	0
J	Capitaluri proprii		0
	I. Capital subscris (1012)	875.000	0
	IV. Rezerve	175.000	0
	V. Profitul sau pierderea reportat(ă)	-868.000	0
	VI. Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	-516.250	0
	Total capitaluri proprii	-334.250	0

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL 5
CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE RETRAGERE SAU EXCLUDERE A UNOR ASOCIAȚI DIN CADRUL UNEI SOCIETĂȚI

Alături de aspectele privind constituirea, funcționarea sau restructurarea societăților prin fuziune sau divizare, Legea societăților nr. 31/1990 conține și prevederi referitoare la retragerea sau excluderea asociaților din societățile cu personalitate juridică, iar aspectele contabile pe care le presupun aceste operațiuni sunt reglementate de OMFP nr. 897/2015 pentru aprobarea *Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților* care, după caz, aplică reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare consolidate aprobate prin OMFP 1802/2014 cu modificările ulterioare sau Reglementările contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile societăților ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată, aprobate prin OMFP 2844/2016.

5.1. Aspecte juridice și contabile privind operațiunile de excludere sau retragere a asociaților din cadrul societăților

Din punct de vedere juridic problema *retragerii* asociaților se tratează în mod diferit în funcție de tipul de societate. Astfel, pentru *societățile cu răspundere limitată, societățile în nume colectiv și cele în comandită simplă*, articolul 226 din Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede că retragerea asociaților se face în următoarele situații:

- în cazurile prevăzute de actul constitutiv (în cuprinsul acestuia pot fi stipulate situațiile în care asociatul se poate retrage și condițiile care trebuie îndeplinite pentru retragere – prin urmare, retragerea se realizează exclusiv la cererea asociatului în cauză);
- cu acordul tuturor celorlalți asociați care este necesar, cel mai adesea, în lipsa unor prevederi concrete ale actului constitutiv în legătură cu condițiile retragerii; acordul se exprimă printr-o hotărâre a adunării generale în care se dezbate cererea adresată de asociatul ce solicită retragerea;
- în baza unei hotărâri a tribunalului, dacă nu se obține acordul tuturor asociaților sau nu există prevederi specifice în actul constitutiv. În această situație, instanța dispune și în legătură cu structura participării la capitalul social a celorlalți asociați.

Dreptul de retragere poate fi exercitat în termen de 30 de zile de la data publicării hotărârii adunării generale a asociaților în *Monitorul Oficial al României*.

Așadar, retragerea reprezintă expresia încetării voluntare a calității de asociat. Legea reglementează, prin articolul 226, două forme de retragere:

✓ *retragerea amiabilă*, care apare atunci când toți asociații sunt de acord cu aceasta, fie pentru că sunt îndeplinite condițiile actului constitutiv, fie pentru că, în lipsa acestora, asociații își exprimă aprobarea printr-o hotărâre a adunării generale;

✓ *retragerea conflictuală, numită și judiciară,* deoarece necesită deliberarea unei instanțe de judecată. Această situație poate să apară chiar dacă actul constitutiv conține

Scanned with OKEN Scanner

referiri exprese privind retragerea, deoarece asociații pot să nu se pună de acord asupra îndeplinirii condițiilor prevăzute în acesta.

Trebuie remarcat faptul că există situații în care retragerea poate deveni judiciară chiar și atunci când actul constitutiv cuprinde dispoziții privind cazurile în care se poate retrage un asociat, dar nu există un acord concret al asociaților în acest sens. De exemplu, actul constitutiv prevede că un asociat se poate retrage cu acordul majorității asociaților, dar o asemenea majoritate nu a fost realizată și, prin urmare, asociatul în cauză trebuie să se adreseze instanței competente, pentru autorizarea retragerii.

Consecințele retragerii din societate se stabilesc fie prin acordul asociaților care decid drepturile cuvenite pentru părțile sociale deținute de asociatul retras sau de către un expert desemnat de aceștia sau, în caz de neînțelegere, de către tribunal. Costurile de evaluare vor fi suportate de societate. Deoarece patrimoniul societății este independent de cel al asociaților care au contribuit la formarea sa, la retragere „asociații nu mai au un drept real asupra acestuia, ci eventual un drept de creanță”[1].

Specialiștii din domeniul juridic fac o diferențiere între:

- retragerea convențională a asociatului cu acordul celorlalți asociați, caz în care societatea este obligată să-i plătească asociatului drepturile care i se cuvin;
- cesiunea părților sociale deținute de un asociat către ceilalți asociați rămași în societate, situație în care asociații cesionari plătesc prețul părților sociale achiziționate prin negociere.

În doctrina juridică, cesiunea este considerată drept retragere a asociatului, fiind tratată conform prevederilor *Codului civil*, articolele 1391-1398 și 1402-1404, cu excepția societăților în nume colectiv și a celor în comandită simplă, cărora li se aplică prevederile articolului 87 din Legea societăților nr. 31/1990 („cesiunea aportului de capital este posibilă dacă a fost permisă prin actul constitutiv [...] cesiunea nu liberează pe asociatul cedent de ceea ce mai datorează societății din aportul său de capital [...] față de terți, cedentul rămâne răspunzător potrivit articolului 225 [...] când actul constitutiv prevede cazurile de retragere a unui asociat, se vor aplica dispozițiile articolelor 225 și 229”).

Cesiunea părților sociale la societățile cu răspundere limitată se poate realiza între asociați, dar și către persoane din afara societății, în cel de-al doilea caz „numai dacă a fost aprobată de un număr de asociați reprezentând cel puțin trei pătrimi din capitalul social”[2].

Transmiterea părților sociale între asociați necesită, de regulă, încheierea unui contract de cesiune între asociatul cedent și asociatul cesionar și nu presupune neapărat consimțământul sau informarea celorlalți asociați. Cu toate acestea, cesiunea părților sociale nu poate avea loc dacă este interzisă prin actul constitutiv, iar dacă în actul constitutiv sunt prevăzute anumite condiții de informare sau de transmitere a părților sociale, acestea trebuie să fie respectate. Cesiunea părților sociale trebuie înscrisă în Registrul Comerțului și în registrul de asociați ai societății deoarece ea are efect față de terți numai din momentul înscrierii[3].

Retragerea unui asociat dintr-o societate cu răspundere limitată are consecințe juridice atât în ceea ce privește structura capitalului social și a părților sociale, cât și asupra drepturilor ce se cuvin asociatului retras. În principiu, drepturile asociatului retras se stabilesc prin acordul asociaților sau de către un expert desemnat de aceștia sau numit de instanță. În ceea ce privește stabilirea de către instanță a structurii patrimoniului societății după retragerea unui asociat, dacă nu există o înțelegere prealabilă între asociații rămași, se va proceda la distribuirea părților sociale deținute de asociatul retras către asociații rămași, proporțional cu

[1] Matiș, D., *op. cit.*, p. 228.
[2] ***Legea *privind societățile* nr. 31/1990, actualizată, art. 202.
[3] Nemeș, V., *op. cit.*, p. 263.

Scanned with OKEN Scanner

cotele de participare ale acestora la capitalul social, adică proporțional cu numărul părților sociale deținute anterior retragerii[4].

În cazul *societăților pe acțiuni și a societăților în comandită pe acțiuni*, legea nu prevede aceleași situații de retragere, deoarece acțiunile sunt, prin definiție, titluri negociabile ce pot fi tranzacționate pe piața de capital. Prin urmare, acționarul se poate retrage prin vânzarea acțiunilor pe o piață reglementată sau în cadrul unui sistem alternativ de tranzacționare. Transmiterea acțiunilor diferă în funcție de natura acestora, nominative sau la purtător. Astfel, transmiterea acțiunilor nominative este reglementată de art. 98 din Legea societăților nr. 31/1990, conform căruia „dreptul de proprietate asupra acțiunilor nominative emise în formă materială se transmite prin declarație făcută în registrul acționarilor și prin mențiunea făcută pe titlu, semnată de cedent și de cesionar sau de mandatarii lor. Dreptul de proprietate asupra acțiunilor nominative emise în formă dematerializată se transmite prin declarație făcută în registrul acționarilor, semnată de cedent și de cesionar sau de mandatarii lor". Transmiterea acțiunilor la purtător se face, conform art. 99 din Legea societăților nr. 31/1990, prin simpla tradițiune a acestora. În cazul vânzării acțiunilor prin ofertă publică trebuie respectate dispozițiile legislației privind piața de capital (Legea 297/2004 cu modificările ulterioare).

De asemenea, articolul 134 din Legea societăților nr. 31/1990 prevede posibilitatea de retragere a acționarilor din societățile pe acțiuni și de a solicita cumpărarea acțiunilor lor de către societate, în cazul în care aceștia nu au votat în favoarea unei hotărâri a Adunării generale având ca obiect:

- ✓ schimbarea obiectului principal de activitate;
- ✓ mutarea sediului societății în străinătate;
- ✓ schimbarea formei societății;
- ✓ fuziunea / divizarea societății.

Dreptul de retragere poate fi exercitat în termen de 30 de zile de la data publicării hotărârii adunării generale în *Monitorul Oficial al României* sau în termen de 30 de zile de la data publicării proiectului de fuziune / divizare de către acționarii care nu sunt în favoarea fuziunii / divizării.

În aceste condiții, prețul plătit de societate celui care se retrage se stabilește de către un expert independent care calculează o valoare medie rezultată din aplicarea a cel puțin două metode de evaluare recunoscute de legislația existentă la acea dată. Aceeași procedură de stabilire a prețului se urmează și în cazul în care acțiunile nu se pot tranzacționa pe o piață secundară, societatea emitentă fiind una închisă.

Situația *excluderii* asociatului din entitate apare când divergențele sau dezacordurile între asociați nu pot fi soluționate pe altă cale. Legea prevede această posibilitate pentru a proteja societatea și interesele celorlalți asociați, astfel încât să nu fie pusă în pericol însăși existența societății.

Conform articolului 222 din Legea societăților nr. 31/1990, poate fi exclus din societatea în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată:

- asociatul, care pus în întârziere, nu varsă aportul la care s-a obligat;
- asociatul cu răspundere nelimitată în stare de faliment sau care a devenit legalmente incapabil;
- asociatul cu răspundere nelimitată care se amestecă fără drept în administrație ori contravine dispozițiilor articolelor 80 și 82[5];

[4] Nemeș, V., *op. cit.*, p. 267.

[5] Articolul 80 prevede că „asociatul care, fără consimțământul scris al celorlalți asociați, întrebuințează capitalul, bunurile sau creditul societății în folosul său sau în acela al unei alte persoane este obligat să restituie societății beneficiile ce au rezultat și să plătească despăgubiri pentru daunele cauzate". Articolul 82 precizează că „asociații nu pot lua parte, ca asociați cu răspundere nelimitată, în alte societăți concurente sau având

Scanned with OKEN Scanner

- asociatul administrator care comite fraudă în dauna societății sau se servește de semnătura socială sau de capitalul social în folosul lui sau al altora.

Frauda este considerată orice acțiune sau omisiune făcută cu intenție, care creează prejudicii atât în sfera gestiunii interne a societății, cât și în relațiile cu terții săi. Dacă neglijenței, dezinteresului în afaceri sau inabilității le lipsește intenția, ele nu pot fi considerate acte de înșelăciune și, prin urmare, nici fraude.

Deoarece reprezintă o cale conflictuală de separare a asociaților, excluderea nu poate fi făcută doar pe seama acordului celorlalți asociați, fiind necesară pronunțarea unei hotărâri judecătorești, la cererea societății sau a oricărui asociat. Cererea de excludere trebuie să aibă la bază hotărârea tuturor asociaților (cu excepția celui exclus), iar dacă ea este înaintată de către unul dintre asociați, trebuie să citeze societatea și asociatul pârât.

În situația în care excluderea se realizează la o societate constituită doar de doi asociați, iar cel rămas nu decide continuarea activității sub forma unei societăți cu răspundere limitată cu asociat unic, societatea în cauză se va dizolva.

Efectul excluderii unui asociat din entitate constă în pierderea calității de asociat de la data rămânerii definitive a sentinței de excludere. Asociatul exclus răspunde de pierderi și are dreptul la beneficii până în ziua excluderii sale, dar nu poate cere lichidarea lor înainte de repartizarea efectuată conform prevederilor actului constitutiv. De asemenea, asociatul în cauză are dreptul la încasarea unei sume de bani care să corespundă părților sociale deținute, dar nu și la o parte proporțională din patrimoniul social. Instanța judecătorească decide asupra structurii participării la capitalul social a asociaților rămași, cărora le revin părțile sociale ale asociatului exclus. Acesta rămâne obligat față de terți pentru operațiunile societății până în ziua rămânerii definitive a hotărârii de excludere.

Prevederi privind regimul juridic al efectelor excluderii unui asociat dintr-o societate cu răspundere limitată se regăsesc în articolele 224 și 225 din Legea societăților nr. 31/1990 actualizată. Astfel, art. 224 prevede că „Asociatul exclus răspunde de pierderi și are dreptul la beneficii până în ziua excluderii sale, însă nu va putea cere lichidarea lor până ce acestea nu sunt repartizate conform prevederilor actului constitutiv. Asociatul exclus nu are dreptul la o parte proporțională din patrimoniul social, ci numai la o sumă de bani care să reprezinte valoarea acesteia". Conform art. 225, asociatul exclus rămâne obligat față de terți pentru operațiunile făcute de societate, până în ziua rămânerii definitive a hotărârii de excludere, iar pentru operațiunile în curs de executare, asociatul este obligat să suporte consecințele și nu-și va putea retrage partea ce i se cuvine decât după terminarea acelor operațiuni[6].

Hotărârea judecătorească de excludere se depune în termen de 15 zile la Oficiul Registrului comerțului în vederea înscrierii și publicării în *Monitorul Oficial*, la fel ca și actul constitutiv, modificat ca urmare a deciziei de excludere. Prin aceeași hotărâre, instanța va trebui să dispună cu privire la structura participării la capitalul social a celorlalți asociați, luând act și de înțelegerea asociaților rămași. În caz de neînțelegere, distribuirea părților sociale către ceilalți asociați se face la fel ca în cazul retragerii.

În cazul societăților de capitaluri, legea nu conține prevederi exprese referitoare la excluderea acționarilor cărora nu li se pot aplica regulile descrise anterior.

Cu ocazia retragerii sau excluderii unor asociați, reglementările cuprinse în OMFP 897/2015 pentru aprobarea *Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților* prevăd efectuarea următoarelor operațiuni:

---

același obiect de activitate, nici să facă operațiuni în contul lor sau al altora, în același fel de comerț sau într-unul asemănător, fără consimțământul celorlalți asociați".

[6] ***Legea *privind societățile* nr. 31/1990, actualizată, art. 223 și 225.

Scanned with OKEN Scanner

- ✓ inventarierea și evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii și înregistrarea în contabilitate a rezultatelor conform reglementărilor contabile în vigoare;
- ✓ determinarea capitalurilor proprii (activului net) al societății înainte de evaluare;
- ✓ determinarea capitalurilor proprii (activului net) al societății după evaluare;
- ✓ efectuarea partajului capitalului propriu, în vederea stabilirii părții ce se cuvine asociatului care se retrage sau asociatului exclus din societate. Asociatului retras i se acordă o cotă-parte din valoarea capitalului propriu, proporțional cu participarea la capitalul social.

5.2. Studii de caz privind retragerea sau excluderea acționarilor / asociaților din cadrul unei societăți

Cazul 1. Retragerea unui asociat dintr-o societate

O societate cu răspundere limitată S are un capital social de 22.500 lei (divizat în 2.250 părți sociale cu valoarea nominală unitară de 10 lei/partea socială), constituit prin aportul a trei asociați, după cum urmează: asociatul A a subscris 900 părți sociale (40%), asociatul B 675 părți sociale (30%) și asociatul C 675 părți sociale (30%). Asociatul C solicită retragerea din societate și cesionează părțile sale sociale către asociatul B, pe baza unui contract de cesiune.

Situația activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societății S înainte de formularea solicitării de retragere a asociatului C este prezentată în următoarea balanță de verificare:

Balanța de verificare pe solduri finale a societății S înainte de retragerea asociatului C

Tabelul nr.5.1

Simbol cont	*Denumire cont*	*Solduri finale*	
		Debitoare	*Creditoare*
1012	Capital subscris vărsat	-	22.500
1061	Rezerve legale	-	4.500
1068	Alte rezerve	-	2.585.019
121	Profit sau pierdere	-	115.903
213	Instalații tehnice și mijloace de transport	1.221.500	-
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	60.672
302	Materiale consumabile	220.050	-
401	Furnizori	-	59.017
4111	Clienți	723.140	-
461	Debitori diverși	185.220	-
421	Personal – salarii datorate	-	150
441	Impozit pe profit		131.259
457	Dividende de plătit		117.842
462	Creditori diverși		3.048
5121	Conturi la bănci în lei	750.000	-
Total		**3.099.910**	**3.099.910**

Etapa I. Inventarierea și evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii.

Cu ocazia retragerii asociatului C, s-a efectuat inventarierea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, precum și evaluarea acestora de către un evaluator

Scanned with OKEN Scanner

autorizat, constatându-se că valoarea imobilizărilor corporale din categoria „Instalații tehnice și mijloace de transport" este cu 7.500 lei mai mare decât valoarea contabilă netă. Acest plus de valoare va fi luat în considerare la determinarea sumei ce se cuvine asociatului care se retrage, dar nu va fi înregistrat în contabilitate.

Etapa II. Determinarea capitalurilor proprii (activului net) al societății înainte de evaluarea efectuată cu ocazia retragerii.
Situația este prezentată în tabelul 5.2.

Situația activelor, datoriilor și capitalurilor proprii înainte de evaluare
Tabelul nr. 5.2

Nr. crt.	*Denumirea elementului*	*Valoare*
1.	**TOTAL ACTIV**	**3.039.238**
	Active imobilizate	1.160.828
	- Imobilizări corporale	1.160.828
	Active circulante	1.878.410
	- Stocuri	220.050
	- Creanțe	908.360
	- Casa și conturi la bănci	750.000
2.	**DATORII**	**311.316**
	- Furnizori	59.017
	- Personal – salarii datorate	150
	- Impozit pe profit	131.259
	- Dividende de plătit	117.842
	- Creditori diverși	3.048
3.	**CAPITALURI PROPRII**	**2.727.922**
	- Capital subscris vărsat	22.500
	- Rezerve legale	4.500
	- Alte rezerve	2.585.019
	- Profitul sau pierderea exercițiului financiar	115.903
	TOTAL CAPITALURI PROPRII (ACTIV NET)	**2.727.922**

Etapa III. Determinarea capitalurilor proprii (activului net) al societății după evaluarea efectuată cu ocazia retragerii.
Situația este prezentată în tabelul 5.3.

Situația activelor, datoriilor și capitalurilor proprii după de evaluare
Tabelul nr. 5.3

Nr. crt.	*Denumirea elementului*	*Valoare*
1.	**TOTAL ACTIV**	**3.046.738**
	Active imobilizate	1.168.328
	- Imobilizări corporale	1.168.328
	Active circulante	1.878.410
	- Stocuri	220.050
	- Creanțe	908.360
	- Casa și conturi la bănci	750.000
2.	**DATORII**	**311.316**
	- Furnizori	59.017
	- Personal – salarii datorate	150
	- Impozit pe profit	131.259
	- Dividende de plătit	117.842
	- Creditori diverși	3.048

Scanned with OKEN Scanner

Nr. crt.	*Denumirea elementului*	*Valoare*
3.	**CAPITALURI PROPRII**	**2.735.422**
	- Capital subscris vărsat	22.500
	- Rezerve legale	4.500
	- Alte rezerve	2.592.519*
	- Profitul sau pierderea exercițiului financiar	115.903
	TOTAL CAPITALURI PROPRII (ACTIV NET)	**2.735.422**

*Notă: în suma de 2.592.519 lei este inclusă și valoarea de 7.500 lei ce corespunde diferenței pozitive din evaluarea imobilizărilor corporale deținute.

Etapa IV. Efectuarea partajului capitalului propriu către asociatul care se retrage din societate.

La efectuarea partajului trebuie să se țină seama de faptul că asociatului care se retrage trebuie să i se acorde o cotă parte din valoarea capitalului propriu, proporțional cu participarea la capitalul social.

Situația părții din capitalurile proprii cuvenite asociatului retras este prezentată în tabelul nr. 5.4.

Situația capitalurilor proprii atribuite asociatului retras

Tabelul nr. 5.4

Nr. crt.	*Capitalul propriu acordat*	*Valoare*	*Cotă atribuită (procent 30%)*
1.	Capital subscris vărsat	22.500	-
2.	Rezerve legale	4.500	1.350
3.	Alte rezerve	2.592.519	777.756
4.	Profitul sau pierderea exercițiului financiar	115.903	34.771
	Total	**2.735.422**	813.877

Etapa V. Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor generate de partajul capitalului propriu către asociatul retras se prezintă astfel:

1. Înregistrarea partajului capitalului propriu către asociatul C care s-a retras:

%	=	456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul” / analitic asociatul C		813.877
1061 „Rezerve legale”			1.350	
1068 „Alte rezerve”			777.756	
121 „Profit sau pierdere”			34.771	

2. Înregistrarea reținerii impozitului asupra sumei cuvenite cu ocazia partajului:

456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul”/ analitic asociatul C	=	446 „Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate”	81.388	81.388

3. Înregistrarea depunerii sumei de către asociatul B, căruia i-au fost cesionate părțile sociale de către asociatul C:

5311 „Casa în lei”	=	456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul” / analitic asociatul C	6.750	6.750

4. Înregistrarea plății către asociatul C a contravalorii părților sociale cesionate:

456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul” / analitic asociatul C	=	5311 „Casa în lei”	6.750	6.750

Scanned with OKEN Scanner

5. Înregistrarea plății către asociatul C a părții din capitalurile proprii cuvenite, diminuată cu valoarea impozitului calculat:

456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul" / analitic asociatul C	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	732.489	732.489

Situația contului 456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul" după aceste operațiuni se prezintă astfel:

D	456	C
	81.388	813.877
	6.750	6.750
	732.489	
Rd	820.627	820.627 Rc
Tsd	820.627	820.627 Tsc

Cazul 2. Excluderea unui asociat dintr-o societate

O societate cu răspundere limitată P are un capital social de 45.000 lei (divizat în 3.000 părți sociale cu valoarea nominală unitară de 15 lei/partea socială) constituit prin aportul a trei asociați, după cum urmează: asociatul A a subscris 1.050 părți sociale (35%), asociatul B 750 părți sociale (25%) și asociatul C 1.200 părți sociale (40%). Asociatul B este exclus din societatea ca urmare a unei fraude comise în dauna societății, astfel că, potrivit art. 224 din Legea societăților nr. 31/1990, el nu are dreptul la o parte proporțională din patrimoniul social, ci numai la o sumă de bani care să reprezinte valoarea acesteia. Aportul acestuia la capitalul social urmează să fie cesionat asociatului A.

Situația activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale societății P înainte de solicitarea de excludere a asociatului B este prezentată în următoarea balanță de verificare:

Balanța de verificare pe solduri finale a societății S înainte de excluderea unui asociat

Tabelul nr. 5.5

Simbol cont	*Denumire cont*	*Solduri finale*	
		Debitoare	*Creditoare*
1012	Capital subscris vărsat	-	45.000
1061	Rezerve legale	-	9.000
1068	Alte rezerve	-	85.019
1171	Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperită	-	370.432
121	Profit sau pierdere		15.489
2131	Echipamente tehnologice (mașini, utilaje și instalații de lucru)	496.500	-
2813	Amortizarea instalațiilor și mijloacelor de transport	-	60.672
371	Mărfuri	157.050	-
401	Furnizori	-	69.010
404	Furnizori de imobilizări	-	110.487
4111	Clienți	159.140	-
461	Debitori diverși	43.000	-
431	Asigurări sociale		89.109
441	Impozitul pe venituri de natura salariilor		42.150
5121	Conturi la bănci în lei	75. 678	-
5191	Credite bancare pe termen scurt		35.000
Total		931.368	931.368

Scanned with OKEN Scanner

Etapa I. Inventarierea și evaluarea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii.

Cu ocazia excluderii asociatului B, s-a efectuat inventarierea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, precum și evaluarea acestora de către un evaluator autorizat, care a constatat că valoarea imobilizărilor corporale deținute de societate (mașini, utilaje și instalații de lucru) este cu 12.500 lei mai mare decât valoarea contabilă netă. Acest plus de valoare va fi luat în considerare la determinarea sumei ce se cuvine asociatului exclus, potrivit hotărârii adunării generale, dar nu va fi înregistrat în contabilitate.

Etapa II. Determinarea capitalurilor proprii (activului net) al societății înainte de evaluarea efectuată cu ocazia excluderii asociatului.
Situația este prezentată în tabelul 5.6.

Situația activelor, datoriilor și capitalurilor propriu înainte de evaluare

Tabelul nr. 5.6

Nr. crt.	*Denumirea elementului*	*Valoare*
1.	**TOTAL ACTIV**	**870.696**
	Active imobilizate	435.828
	- Imobilizări corporale	435.828
	Active circulante	434.868
	- Stocuri	157.050
	- Creanțe	202.140
	- Casa și conturi la bănci	75. 678
2.	**DATORII**	**345.756**
	- Furnizori	69.010
	- Furnizori de imobilizări	110.487
	- Asigurări sociale	89.109
	- Impozitul pe venituri de natura salariilor	42.150
	- Credite bancare pe termen scurt	35.000
3.	**CAPITALURI PROPRII**	**524.940**
	- Capital subscris vărsat	45.000
	- Rezerve legale	9.000
	- Alte rezerve	85.019
	- Rezultatul reportat	370.432
	- Profitul sau pierderea exercițiului financiar	15.489
	TOTAL CAPITALURI PROPRII (ACTIV NET)	**524.940**

Etapa III. Determinarea capitalurilor proprii (activului net) al societății după evaluarea efectuată cu ocazia excluderii asociatului.
Situația este prezentată în tabelul 5.7.

Situația activelor, datoriilor și capitalurilor proprii după de evaluare

Tabelul nr. 5.7

Nr. crt.	*Denumirea elementului*	*Valoare*
1.	**TOTAL ACTIV**	**883.196**
	Active imobilizate	448.328
	- Imobilizări corporale	448.328
	Active circulante	434.868
	- Stocuri	157.050
	- Creanțe	202.140
	- Casa și conturi la bănci	75. 678
2.	**DATORII**	**345.756**
	- Furnizori	69.010
	- Furnizori de imobilizări	110.487

Scanned with OKEN Scanner

Nr. crt.	*Denumirea elementului*	*Valoare*
	- Asigurări sociale	89.109
	- Impozitul pe venituri de natura salariilor	42.150
	- Credite bancare pe termen scurt	35.000
3.	**CAPITALURI PROPRII**	**537.440**
	- Capital subscris vărsat	45.000
	- Rezerve legale	9.000
	- Alte rezerve	97.519*
	- Rezultatul reportat	370.432
	- Profitul sau pierderea exerciţiului financiar	15.489
	TOTAL CAPITALURI PROPRII (ACTIV NET)	**537.440**

*Notă: în suma de 97.519 lei este inclusă şi valoarea de 12.500 lei, ce corespunde diferenţei pozitive din evaluarea imobilizărilor corporale deţinute.

Etapa IV. Efectuarea partajului capitalului propriu către asociatul exclus din societate. La efectuarea partajului trebuie să se ţină seama de faptul că asociatului exclus trebuie să i se achite în numerar cota parte din capitalul propriu (activul net), iar părţile sociale corespunzătoare aportului acestuia la capitalul social vor fi cesionate asociatului A. Situaţia părţii din capitalurile proprii cuvenite asociatului exclus este prezentată în tabelul nr. 5.8.

Situaţia capitalurilor proprii atribuite asociatului exclus

Tabelul nr. 5.8

Nr. crt.	*Capitalul propriu acordat*	*Valoare*	*Cotă atribuită (procent 25%)*
1.	Capital subscris vărsat	45.000	-
2.	Rezerve legale	9.000	2.250
3.	Alte rezerve	97.519	24.380
4.	Profitul sau pierderea reportată – sold creditor	370.432	92.608
5.	Profitul sau pierderea exerciţiului financiar – sold creditor	15.489	3.872
	Total	**537.440**	123.110

Etapa V. Înregistrarea în contabilitate a operaţiunilor generate de partajul capitalului propriu către asociatul exclus se prezintă astfel:

1. Înregistrarea partajului capitalului propriu către asociatul B care a fost exclus din societate:

%	=	456 „Decontări cu acţionarii sau asociaţii privind capitalul” / analitic asociatul B		123.110
1061 „Rezerve legale”			2.250	
1068 „Alte rezerve”			24.380	
117 „Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat sau pierderea neacoperita”			92.608	
121 „Profit sau pierdere”			3.872	

2. Înregistrarea depunerii sumei de către asociatul A, căruia i-au fost cesionate părţile sociale de către asociatul B:

5311 „Casa în lei”	=	456 „Decontări cu acţionarii sau asociaţii privind capitalul” / analitic asociatul B	11.250	11.250

3. Înregistrarea plăţii către asociatul B a contravalorii părţilor sociale cesionate:

456 „Decontări cu acţionarii sau asociaţii privind capitalul” / analitic asociatul B	=	5311 „Casa în lei”	11.250	11.250

Scanned with OKEN Scanner

4. Înregistrarea reținerii impozitului asupra sumelor cuvenite din capitalurile proprii asociatului B exclus:

456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul" / analitic asociatul B	=	446 „Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate"	12.310	12.310

5. Înregistrarea plății către asociatul B a părții din capitalurile proprii cuvenite, diminuată cu valoarea impozitului calculat:

456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul" / analitic asociatul C	=	5121 „Conturi la bănci în lei"	110.800	110.800

Situația contului 456 „Decontări cu acționarii sau asociații privind capitalul" după aceste operațiuni se prezintă astfel:

D	456	C
	12.310	123.110
	11.250	11.250
	110.800	
Rd	134.360	134.360 Rc
Tsd	134.360	134.360 Tsc

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

Lucrări şi studii de specialitate

Apostol C., *Adoptarea bunelor practici de guvernanţă corporativă de către companiile din România*, Editura ASE, Bucureşti, 2015.

Bancel, F., Duval-Hamel J., *Fusions d'entreprises. Comment les gérer. Comment les vivre*, Eyrolles, Editions d'Organisation, Paris, 2008.

Bâtcă-Dumitru, C. G., *Contabilitatea operaţiunilor de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare*, Editura CECCAR, Bucureşti, 2019.

Beaujolin Bellet, R., Schmidt G., *Les restructurations d'entreprises*, La Decouvert, Paris, 2012.

Berheci, M., *Valorificarea raportărilor financiare. Sinteze contabile: Teorie, analize, studii de caz*, Editura CECCAR, Bucureşti, 2010.

Beţianu, L., *Calitate totală în contabilitatea mediului*, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2018.

Bruner, R. F., *Applied Mergers and Acquisitions*, Wiley, New Jersey, 2004.

Bunget, O. C., *Contabilitatea românească: între reformă şi convergenţă*, Editura Economică, Bucureşti, 2005.

Campbell, D., Stonehouse, G., Houston, B., *Business Strategy: An Introduction*, Second edition, Butterworth-Heinemann, Oxford, 2002.

Carp, M., *Impactul politicii de finanţare asupra dezvoltării durabile a întreprinderii: o abordare financiar-contabilă*, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2013.

Ceddaha, F., *Fusions Acquisitions, Evaluation, Negotiation, Inginerie*, Economica, Paris, 2007.

Chersan, I.-C., *Auditul financiar, de la normele naţionale la standardele internaţionale*, ediţia a II-a, Editura Universitaţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2013.

Colla, E., Dupuis, M., *Research and managerial issues on global retail competition: Carrefour/Wal-Mart*, în „International Journal of Retail & Distribution Management", 30(2), 2002, pp. 103-111.

Dicu, R. M., *Dimensiuni contabile şi financiare ale capitalului*, Editura Tehnopress, Iaşi, 2015.

Dumitrean E., *Contabilitate financiară*, Editura Sedcom Libris, Iaşi, 2001, 2008.

Duval-Hamel, J., *Fusions d'entreprises. Comment les gérer. Comment les vivre*, Eyrolles, Editions d'Organisation, Paris, 2008.

Feleagă, N., Ionaşcu, I., *Tratat de contabilitate financiară*, vol. 2, Editura Economică, Bucureşti, 1998.

Feleagă, N., Malciu, L., Bunea, S., *Contabilitatea întreprinderii. O abordare europeană şi internaţională*, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Hurduzeu, G., *Achiziţii de firme pe piaţa de capital*, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Istrate, C., *Contabilitate şi raportări financiare individuale şi consolidate*, Editura Polirom, Iaşi, 2016.

Kumar, R., *Strategic financial management book*, Academic Press, Londra, 2017, p. 327.

Lupulescu, A. M., *Reorganizarea societăţilor comerciale în contextul integrării europene. Strategii şi cadrul juridic*, Editura Wolters Kluwer, Bucureşti, 2008.

Mardiros, D. N., Scorţescu, F. I., *Contabilitate publică (concepte, aplicaţii şi teste grilă)*, Editura Ion Ionescu de la Brad, Iaşi, 2010.

Matiş, D., *Contabilitatea operaţiunilor speciale*, Editura Intelcredo, Deva, 2003.

Matiş, D., Pop, A. (coordonatori), *Contabilitate financiară*, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca, 2007.

Meier, O., Schier, G., *Fusions, Acquisitions. Stratégie. Finance. Management*, 5e édition, Dunod, Paris, 2016.

Memento Expert PwC, *Fusions & Acquisitions*, Editions Francis Lefebvre, Levallois, 2015.

Mironiuc, M., *Analiză economico-financiară. Elemente teoretico-metodologice şi aplicaţii*, Ed. Sedcom Libris, Iaşi, 2006.

Mironiuc, M., *Fundamentele ştiinţifice ale gestiunii financiar-contabile a întreprinderii*, ediţia a 2-a, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2012.

Scanned with OKEN Scanner

Mork, R., Shleifer, A., Vishny, R. W., *Alternative Mechanism for Corporate Control*, în „American Economic Review", 1989, vol. 79.
Nemeș, V., *Drept comercial*, ediția a 3-a revizuită și adăugită, Editura Hamangia, București, 2018.
Pântea, I. P., *Managementul contabilității românești*, vol. II, Editura Intelcredo, Deva, 1998.
Răchișan, P. R., *Problematica contabilă a restructurării societăților comerciale*, rezumat teză de doctorat, Cluj-Napoca, 2007.
Ristea, M. (coordonator), *Contabilitatea financiară a întreprinderii*, Editura Universitară, București, 2004.
Robu, I.-B., *Riscul de fraudă în auditul financiar*, Editura Economică, București, 2014.
Săcărin, M., *Contabilitatea și fiscalitatea reorganizării și lichidării societăților*, Editura CECCAR, 2018
Schiau, I., Prescure, T., *Legea societăților comerciale nr 31/1990. Analize și comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, București, 2007.
Sherman, A. J., *Mergers and Acquisitions from A to Z*, 3rd edition, AMACOM, New York, 2011.
Snow, B., *Mergers and Acquisitions for Dummies*, Wiley Publishing, New Jersey, USA, 2011.
Tiron, Tudor, A., *Combinări de întreprinderi. Fuziuni și achiziții*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2005.
Toma, C., *Contabilitate financiară*, ediția a III-a revizuită și adăugită, Editura TipoMoldova, Iași, 2018.
Toma, C., *Managementul contabilității financiare*, Editura TipoMoldova, Iași, 2011.
Toma, M., *Reorganizarea întreprinderilor prin fuziune și divizare*, Editura CECCAR, București, 2003.
Vuță, M., *Contabilitatea societăților comerciale aflate în redresare economică*, Editura Economică, București, 2017.

Legislație

***, Legea 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii 134/2010 privind Codul de procedură civilă.
***, Legea nr. 31/ 1990 privind societățile, republicată în *Monitorul Oficial al României*, nr. 1066 din 17 noiembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare.
***, O.M.F.P., nr. 1802/29 decembrie 2014 *pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate*, publicat în *Monitorul Oficial*, nr. 963/30 decembrie 2014, cu modificările și completările ulterioare.
***, O.M.F.P. nr. 10/2019, din 3 ianuarie 2019, *privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice și pentru reglementarea unor aspecte contabile*, publicat în *Monitorul Oficial al României*, nr. 35 din 14 ianuarie 2019.
***, Legea 161/2003 *privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției*, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I nr. 279 din 19/04/2003.
***, *Legea concurenței* nr. 21/1996 republicată în *Monitorul Oficial al României* , Partea I, nr. 742 din 16.08.2005, cu modificările și completările ulterioare.
***, Legea nr. 227/2015 *privind Codul Fiscal*, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 688 din 10 septembrie 2015, cu modificările și completările ulterioare.
***, O.M.F.P. 897/2015 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare și lichidare a societăților, precum și de retragere sau excludere a unor asociați din cadrul societăților*, publicat în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, Nr. 711bis/22.09.2015.
***, *Legea 297/2004 privind piața de capital*, publicată în *Monitorul Oficial al României*, nr. 571/2004, cu modificările și completările ulterioare.
***, Directiva 2009/133/CE a Consiliului din 19 octombrie 2009 privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, divizărilor, divizărilor parțiale, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din state membre diferite și transferului sediului social al unei SE sau SCE între statele membre, publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, seria L, nr. 310, din 25 noiembrie 2009, cu amendamentele ulterioare.
***, Legea nr. 287/2009 *privind Noul Cod Civil*, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Scanned with OKEN Scanner

***, Legea nr. 85/2014 *privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014, cu modificările și completările ulterioare.

***, Legea nr. 7 din 16 februarie 2017 *privind bugetul asigurarilor sociale de stat pe anul 2017*, publicată în *Monitorul Oficial*, nr. 128 din 17 februarie 2017.

***, H.G. nr. 1/2016 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a *Codului fiscal*, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 22/13.01.2016.

Surse web

Accor, *Management Report regarding 2000 consolidated results presented by the Management Board to the Shareholders' Meeting*, disponibil la https://group.accor.com/-/media/ Corporate/Investors/ Documents-de-reference/Document_de_reference_2000_GB.pdf,accesat la 10.07.2018.

ATE Bank, *Proiect de divizare a ATE Bank România S.A.*, disponibil la http://www. brci.ro/images/ documente/Proiect%20de%20divizare%20semnat%20210513.pdf, accesat la 10.02.2019.

Bank, D., *After 18-month battle, Oracle finally wins over PeopleSoft*, decembrie 2014, disponibil la https://www.wsj.com/articles/SB110293586982698273, accesat la 14.10.2018.

Casa de Insolvență Transilvania, *Întârzierea subvențiilor, dependența de climă și greșelile de management, principalele motive ale insolvențelor din agricultură,* 17 mai 2017, disponibil la http://www.citr.ro/comunicate/Articles-Detail/160-intarzierea-subventiilor-dependenta-de-clima-si-greselile-de-management-principalele-motive-ale-insolventelor-din-agricultura/6591/0, accesat la 02.03.2019.

Cleverism, *A Historical Analysis of M&A Waves*, 26 ianuarie 2016, disponibil la https://www.cleverism.com/historical-analysis-ma-waves-mergers-acquisition/, accesat la 19.11.2018.

Dacia, *Comunicat de presă – Renault și Dacia, de 15 ani împreună*, 19 mai 2014, disponibil la http://www.daciagroup.com/presa/comunicate-de-presa/2014/renault-si-dacia-de-15-ani-impreuna, accesat la 15.06.2018.

Decizia civilă, nr. 518 din 23 iunie 2016, Curtea de Apel Timişoara, Secția a II-a civilă, disponibilă la http://portal.just.ro/59/Documents/C%20Ap%20Timisoara%20Civ%20II %20T3%202016.pdf, accesat la 09.07.2018.

Deloitte, *ICT sector in Turkey. 2015 Market Data*, mai 2016, disponibil la https://www2.deloitte.com/tr/en/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/ICT-sector-in-Turkey.html, accesat la 17.09.2018.

Deloitte, *Information and Communication Technologies (ICT). Market Data 2013*, mai 2014, disponibil la https://www2.deloitte.com/tr/en/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/information-and-communication-technologies-market-data-2013.html, accesat la 17.09.2018.

Dincă, T., *Cauzele insolvenței producătorului înghețatei Amicii, studiu de caz pentru multe firme românești*, 13 februarie 2017, disponibil la https://www.profit.ro/must-read/exclusiv-cauzele-insolventei-producatorului-inghetatei-amicii-studiu-de-caz-pentru-multe-firme-romanesti-16632521, accesat la 02.03.2019.

E.ON, *Proiect de divizare parțială a societății E.ON Energie România S.A.*, disponibil la https://www.eon-energie-romania.ro/documents/generalAssembly/5971c1aa81686_Proiect-divizare-partiala-EER.pdf?v23, accesat la 10.02.2019.

Ernst & Young, *Central and South Eastern Europe - M&A Barometer 2011*, disponibil la http://www.ey.media.pl/file/attachment/487144/c0/ey_barometr_transakcji_fuzji_i_przejec_2012_05032013.pdf, accesat la 17.07.2018.

Ernst & Young, *Central and South Eastern Europe - M&A Barometer 2012*, disponibil la http://www.ey.media.pl/file/attachment/487144/c0/ey_barometr_transakcji_fuzji_i_przejec_2012_05032013.pdf, accesat la 17.07.2018.

Ernst & Young, *M&A Barometer 2014. Central and Southeast Europe*, disponibil la https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-ma-barometer-2014/$FILE/EY-ma-barometer-2014.pdf, accesat la 17.07.2018.

Scanned with OKEN Scanner

Ernst & Young, *M&A Barometer 2015. Central and Southeast Europe*, disponibil la https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/2016-MA-Barometer-CSE-2015/$FILE/MA_CSE_barometer%202015.pdf, accesat la 17.07.2018.

Ernst & Young, *M&A Barometer 2016. Central and Southeast Europe*, disponibil la http://eyromania.ro/wp-content/uploads/2017/07/EY-MA-Barometer_CSE.pdf, accesat la 17.07.2018.

Ernst & Young, *M&A Barometer Romania 2010,* disponibil la https://www.eyromania.ro/, accesat la 17.02.2018.

Ernst & Young, *M&A Barometer Romania 2011*, disponibil la https://www.eyromania.ro/, accesat la 17.02.2018.

Ernst & Young, *M&A Barometer Romania 2012*, disponibil la https://www.eyromania.ro/, accesat la 17.02.2018.

Ernst & Young, *M&A Barometer Romania 2014*, disponibil la https://www.eyromania.ro/, accesat la 17.02.2018.

Ernst & Young, *M&A Barometer Romania 2015*, disponibil la https://www.eyromania.ro/, accesat la 17.02.2018.

Ernst & Young, *M&A Barometer Romania 2016*, disponibil la https://www.eyromania.ro/, accesat la 17.02.2018.

EURO Insol, *Raport privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția insolvenței debitorului Prospectiuni SA*, disponibil la http://www.euroinsol.eu/uploads/1_Raport%20cauze%20 Prospectiuni%20SA.pdf, accesat la 02.03.2019.

EURO Insol, *Raport privind cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență a S.C. Hidroelectrica S.A.*, disponibil la https://www.hidroelectrica.ro/ f/Raport_cauze% 20insolventa.pdf, accesat la 02.03.2019.

Forbes, *Apple Maps Looks Set For A Big Upgrade With Yet Another Mapping Acquisition*, 18 mai 2015, disponibil la https://www.forbes.com/sites/parmyolson/2015/05/18/apple-maps-coherence-gps/#62c2f4271fc2, accesat la 17.07.2018.

IFRS 1 „Joint Arrangements", 2016, disponibil la http://eifrs.ifrs.org/eifrs/ bnstandards/en/ 2016/ifrs11.pdf, accesat la 06.02.2018.

IFRS 3, *Business Combinations*, 2016, disponibil la http://eifrs.ifrs.org/eifrs/ bnstandards/en/2016/ifrs03.pdf, accesat la 30.05.2018.

IFRS 10, „*Consolidated financial statements*", 2016, disponibil la http://eifrs.ifrs.org/eifrs/ bnstandards/en/2016/ifrs10.pdf, accesat la 30.05.2018.

La Monica, P. R., *Disney buys Pixar*, CNN, 25 ianuarie 2006, disponibil la http:// money.cnn.com/2006/01/24/news/companies/disney_pixar_deal/, accesat la 14.05.2018.

Ministerului Justiției, http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/798

Nepi, *Comunicat de presă-Achiziția Promenada Mall*, disponibil la http:// www.nepinvest. com/pdf/news/ro-2014-10-31.pdf, accesat la 17.01.2019.

Oficiului Național al Registrului Comerțului, https://www.onrc.ro/index.php/ro/legislatie

Olson, P., *Facebook closes $19 billionWhatsApp deal*, Forbes, 6 octombrie 2014, disponibil la http://www.forbes.com/sites/parmyolson/2014/10/06/facebook-closes-19-billion-whatsapp-deal/#1ffbc3b5179e, accesat la 29.12.2019.

Policolor, *Proiect de divizare parțială a S.C. Policolor S.A.*, disponibil la http://arhitectural. policolor.ro/pdf/content/Proiect-divizare-partiala-Policolor.pdf, accesat la 10.02.2019.

Reuters, *Japan's Asahi expands in Europe with AB InBev beer deal*, 13 decembrie 2016, disponibil la http://www.reuters.com/article/us-anheuser-busch-m-a-cee-beer-idUSKBN1420BS, accesat la 07.01.2019.

Reuters, *Qatar National Bank says completes acquisition of Turkey's Finansbank*, 15 iunie 2016, disponibil la http://www.reuters.com/article/finansbank-ma-qatar-natl-bank-idUSL8N19735S, accesat la 07.01.2019.

Surbhi, S., *Difference between Merger and Acquisition*, 4 mai 2015, disponibil la http://keydifferences.com/difference-between-merger-and-acquisition.html#ixzz4U8AteKly, accesat la 19.12.2018.

Scanned with OKEN Scanner

Swiss Capital, *Ofertă publică de preluare obligatorie SC Transilvania Constructii SA*, disponibil la http://www.swisscapital.ro/wp-content/uploads/2013/10/Documentul-de-Oferta-COTR.pdf, accesat la 02.10.2018.

Vrancart S.A., *Raportul curent conform Regulamentului CNVM nr.1/2016*, disponibil la http://www.bvb.ro/infocont/infocont16/VNC130716_ro.pdf, accesat la 28.12.2018.

„Ziarul Financiar", *Tranzacție gigant pe piața berii: un grup japonez a cumpărat mărcile de bere Ursus, Ciucaș și Timișoreana*, 13 decembrie 2016, disponibil la http://www.zf.ro/zf-24/tranzactie-gigant-pe-piata-berii-un-grup-japonez-a-cumparat-marcile-de-bere-ursus-ciucas-si-timisoreana-16025872, accesat la 07.01.2019.

Scanned with OKEN Scanner

În aceeaşi colecţie au apărut:

Management. Fundamente, studii de caz şi metode econometrice,
Ioan Ciobanu

Performanţa şi eficienţa activităţii bancare,
Alin Marius Andrieş

Moneda, creditul bancar şi ciclurile economice,
Jesús Huerta de Soto

Dezvoltarea aplicaţiilor orientate obiect pe platforma Java,
Cătălin Strîmbei

Diversitate culturală în management. O abordare interregională,
Angelica-Nicoleta Onea

Competitivitate industrială,
Petrică Corăbieru

Uniunea Europeană şi competiţia globală,
Roxana Paraschiv

Influenţa timpului asupra evaluării afacerilor. Analiză. Diagnostic. Evaluare,
Ioan Dumitrean

Costurile de tranzacţie – o abordare instituţionalistă,
Andreea-Oana Iacobuţă

Activitatea bancară şi integrarea monetară europeană,
Vasile Cocriş, Elena Sireteanu, Alin Marius Andrieş

Performanţă şi risc în afaceri. Concepte, metode, aplicaţii,
Silvia Petrescu

Auditul financiar, de la normele naţionale la standardele internaţionale,
Ionela-Corina Chersan

Performanţa în serviciile de sănătate publică,
Maria Viorica Bedrule-Grigoruţă (editor)

Diagnostic intercultural. Competitivitate organizaţională prin mixare culturală şi despre creşterea performanţei manageriale prin sinergie interculturală,
Dumitru Zaiţ

Schimburile comerciale internaţionale între teorie şi realitate,
Liviu-George Maha

Contabilitatea activelor şi datoriilor financiare la societăţile comerciale,
Maria Carmen Huian

Echilibrul extern în economia deschisă,
Lăcrămioara Juverdeanu

Pieţe de capital,
Carmen Corduneanu, Laura Raisa Miloş, Claudiu Boţoc

Impactul politicii de finanţare asupra dezvoltării durabile a întreprinderii. O abordare financiar-contabilă,
Mihai Carp

Finanţarea firmelor în economiile emergente,
Silviu Ursu

Dinamica economică în viziunea instituţionalistă,
Oana-Ramona Socoliuc

Scanned with OKEN Scanner

Dinamica pieţelor de capital emergente,
Delia-Elena Diaconaşu

Regimurile cursului de schimb în contemporaneitate. Perspective neoliberale,
Iulian Ihnatov

Monetary, Banking and Financial Issues in Central and Eastern EU Member Countries: How Can Central and Eastern EU Members Overcome the Current Economic Crisis? (vol. I),
Angela Roman, Sorin Gabriel Anton (editors)

Monetary, Banking and Financial Issues in Central and Eastern EU Member Countries: How Can Central and Eastern EU Members Overcome the Current Economic Crisis? (Vol. II),
Angela Roman, Sorin Gabriel Anton (editors)

Monetary, Banking and Financial Issues in Central and Eastern EU Member Countries: How Can Central and Eastern EU Members Overcome the Current Economic Crisis? (Vol. III),
Angela Roman, Sorin Gabriel Anton (editors)

Diversitate culturală în management. O abordare interregională,
ed. a II-a, **Angelica-Nicoleta Onea**

Probleme actuale de economie publică,
Livia Baciu, Andreea Iacobuţă, Alina Botezat, Mihaela Ifrim

Contabilitate în administraţia publică,
Iuliana Georgescu, Leontina Păvăloaia

Gestiunea riscurilor financiare. Abordări teoretice şi studii de caz,
ed. a II-a, **Sorin Gabriel Anton**

European Financial and Monetary Integration. Challenges of the Single Currency,
Angela Roman, Irina Bilan (editors)

Capitalul uman în noile democraţii,
Cristian C. Popescu

Putere şi globalizare,
Cristian C. Popescu

Lecţii de economie financiară. Cum şi de ce investim?,
Cristian C. Popescu

Auditul intern, de la teorie la practică,
Ionela-Corina Chersan, Cristina-Ionela Precob

Economiile de aglomerare şi competitivitatea regională,
Raluca Irina Clipa

Demografia României,
Dănuţ-Vasile Jemna

Econometrie. Cu aplicaţii în R,
Dănuţ-Vasile Jemna

Investiţiile străine, capitalul uman şi creşterea economică,
Laura Diaconu Maxim

Sondajul statistic, ediţia a II-a revizuită şi adăugită
Vasile-Dănuţ Jemna

Antreprenoriat: înfiinţarea, finanţarea şi managementul noilor afaceri,
Sorin Gabriel Anton (coord.),
Daniela-Tatiana Agheorghiesei, Liviu-George Maha, Mihaela Onofrei

Scanned with OKEN Scanner

+ VALOARE

ECONOMIKON

Reorganizarea societăților

abordări contabile și juridice

IULIANA EUGENIA GEORGESCU
COSTEL ISTRATE
MARIA CARMEN HUIAN
MIHAI-BOGDAN AFRĂSINEI

În contextul unei piețe dinamice, nu putem să nu remarcăm creșterea interesului pentru cunoașterea aspectelor juridice și contabile pe care le implică operațiunile de restructurare prin fuziune și divizare a societăților din țara noastră, dar și a celor privind dizolvarea, lichidarea sau reorganizarea judiciară a acestora, precum și cazurile de retragere sau excludere a unor asociați. Pe parcursul a cinci capitole, lucrarea noastră își propune să surprindă aspectele teoretice ale acestor tipuri de operațiuni, fundamentate, în primul rând, pe legislația specifică în vigoare, dar și pe o bibliografie, spunem noi, reprezentativă pentru domeniul abordat. Pentru a conferi un plus de valoare lucrării, prezentarea teoretică este însoțită de exemplificări practice. Lucrarea se adresează cu prioritate studenților și masteranzilor de la specializările din domeniul contabilității, dar și profesioniștilor interesați de acest domeniu.

9 786067 145304
www.editura.uaic.ro

EDITURA UNIVERSITĂȚII „ALEXANDRU IOAN CUZA" DIN IAȘI

Scanned with OKEN Scanner